

STORTINGET

Dokument 15:18

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

**Spørsmål nr. 2551–2700
14.06–29.06.2023**

Innhold

2551. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. gjennomgang av Husbankens kontrollrutiner og regelverk ved tildelinger av lån og tilskudd til utleiere, besvart av kommunal- og distriktsminister	11
2552. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. praktiseringen av statsborgerloven § 26 fjerde ledd, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	12
2553. Fra stortingsrepresentant Trond Helleland, vedr. kollektivprosjekter, besvart av samferdselsminister	13
2554. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. Eviny, besvart av næringsminister	14
2555. Fra stortingsrepresentant Yngve Sætre, vedr. karbondioksid, besvart av klima- og miljøminister	15
2556. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. at Statnett benytter seg av standardkontrakter om avbøtende tiltak som inneholder en betingelse om at reinbeitedistriktet ikke skal forsøke å hindre gjennomføring eller igangsetting av arbeid, besvart av olje- og energiminister.....	16
2557. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. toleransebeløpet for mottakere AFP i staten, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	17
2558. Fra stortingsrepresentant Irene Heng Lauvsnes, vedr. at det oppleves urettferdig at innbyggerne i Ryfylke må betale 6 600 kr i bompenger per måned for pendling gjennom Ryfast, samtidig som andre innbyggere får gratis ferje og betydelig statlig støtte til sine veiprosjekter, besvart av samferdselsminister	18
2559. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. å gjøre det enklere for forskere å søke om norsk statsborgerskap, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	19
2560. Fra stortingsrepresentant Heidi Nordby Lunde, vedr. at finansminister Vedum er Norges svar på Beyoncé, besvart av finansminister.....	21
2561. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. at arbeidsavklaringspenger (AAP) ikke regnes som grunnlag for pleiepenger, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	21
2562. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. psykisk helsehjelp for barn og unge ved St. Olavs, besvart av helse- og omsorgsminister	23
2563. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. yrkesdeltakelsen for ukrainere som har kommet til Norge, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	24
2564. Fra stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson, vedr. satsene for bidragsforskudd, besvart av barne- og familieminister.....	25
2565. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. forhandlingene med Frontex og EU, besvart av justis- og beredskapsminister.....	26
2566. Fra stortingsrepresentant Ingjerd Schou, vedr. marin forsøpling og mikroplast, besvart av utviklingsminister...	27
2567. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. tungt vedlikehold av jernbanekjøretøyer og komponenter, besvart av samferdselsminister	28
2568. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. mikroplast i havet, besvart av klima- og miljøminister	29
2569. Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. oversettelse av den nye pengespilloven, besvart av kultur- og likestillingsminister	31
2570. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. utformingen av pristaket for russisk oljeeksport, besvart av utenriksminister	32
2571. Fra stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad, vedr. gjennomføringsplanen for VA-sektoren, besvart av helse- og omsorgsminister	33
2572. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. at lokalbefolkningen på Strandlykkja, Espa og delvis Tangen urettmessig nå må betale bompenger, siden de må kjøre på E6 pga. at den bomfrie lokalvegen er stengt, besvart av samferdselsminister	33
2573. Fra stortingsrepresentant Morten Stordalen, vedr. tilstanden på fylkesveiene, besvart av samferdselsminister ..	34
2574. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. norsk vedfyring og energiproduksjon, besvart av olje- og energiminister	35
2575. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. gjennomgang av økonomi, klima- og arealregnskap i prosjektet Rogfast, besvart av samferdselsminister	36
2576. Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. minstepensjonen, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	37
2577. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. at kommuner tar inn mva-refusjon for en utgift de ikke har hatt, besvart av kommunal- og distriktsminister	38
2578. Fra stortingsrepresentant Yngve Sætre, vedr. fødetilbud ved Elverum sykehus, besvart av helse- og omsorgsminister.....	39

2579. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. vurderingene bak beslutningen om å flytte kreftregisteret, besvart av helse- og omsorgsminister.....	40
2580. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. pasientdata, besvart av helse- og omsorgsminister	41
2581. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. ferjeavløysingsordningen til Masfjordbrua, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	42
2582. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. effektetterspørselen, besvart av olje- og energiminister	42
2583. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. Fresenius Kabi i Halden, besvart av næringsminister.....	43
2584. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. sysselsetting, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	44
2585. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. manglende godkjend planprogram for reguleringsplanen E39 Stord-Os, besvart av kommunal- og distriktsminister	45
2586. Fra stortingsrepresentant Trond Helleland, vedr. E39 Storehaugen-Førde, besvart av samferdselsminister	46
2587. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. eggprodusenter, besvart av landbruks- og matminister	47
2588. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. sak om anmeldt seksuell trakassering og mulig forsøk på voldtekt, besvart av justis- og beredskapsminister	47
2589. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. avfallet som eksporteres fra Equinor, besvart av næringsminister.....	48
2590. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. foreldelsesfristen for erstatningskrav, besvart av justis- og beredskapsminister.....	50
2591. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. søknader om legging av fiberkabler i sjø, besvart av kommunal- og distriktsminister	51
2592. Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. nye legemidler, besvart av helse- og omsorgsminister	52
2593. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. Dublin-avtalen, besvart av justis- og beredskapsminister..	53
2594. Fra stortingsrepresentant Trond Helleland, vedr. Fremtind Service, besvart av samferdselsminister	54
2595. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis, besvart av kunnskapsminister	55
2596. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. nedbygging av Delijordet, besvart av landbruks- og matminister	56
2597. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. utbygging av IKEA i Vestby, besvart av kommunal- og distriktsminister	57
2598. Fra stortingsrepresentant Ingvild Wettrhus Thorsvik, vedr. Bredtveit, besvart av justis- og beredskapsminister ..	58
2599. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. Nordisk ministerråds kostholdsråd, besvart av utviklingsminister.....	59
2600. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. stridsvogner, besvart av forsvarsminister.....	59
2601. Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. prisveksten, besvart av finansminister	60
2602. Fra stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen, vedr. skatteavtalen, besvart av finansminister.....	61
2603. Fra stortingsrepresentant Guri Melby, vedr. jordmorstillinger ved OUS, besvart av helse- og omsorgsminister ..	61
2604. Fra stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen, vedr. installasjon av TikTok, besvart av justis- og beredskapsminister.....	63
2605. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. eksport av oljevann, besvart av klima- og miljøminister.....	64
2606. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. vegvedlikehold, besvart av samferdselsminister	65
2607. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. ferjepriskutt, besvart av samferdselsminister.....	66
2608. Fra stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad, vedr. ny migrasjonspakt i EU, besvart av justis- og beredskapsminister.....	67
2609. Fra stortingsrepresentant Une Bastholm, vedr. en egen lovhjemmel som sikrer rettighetene til fanger som holdes av norske styrker i forbindelse med væpnet konflikt, besvart av forsvarsminister.....	69
2610. Fra stortingsrepresentant Tuva Moflag, vedr. ABE-kutt, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	69
2611. Fra stortingsrepresentant Nikolai Astrup, vedr. kompensering for økt lønns- og prisvekst i kommunene, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	70
2612. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. kjønnsfordelingen i råd, nemnder, utvalg etc. opprettet av Nærings- og fiskeridepartementet, besvart av næringsminister.....	70
2613. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. dekningsgraden av polititjenestepersoner, besvart av justis- og beredskapsminister.....	71
2614. Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. hvitvaskingsdirektiv, besvart av finansminister	72

2615. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. veiutbyggingsavtaler som Nye Veier har med Samferdselsdepartementet, besvart av samferdselsminister.....	73
2616. Fra stortingsrepresentant André N. Skjelstad, vedr. fremkommeligheten til HC-plasser, besvart av samferdselsminister.....	73
2617. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. det psykiske helsetilbudet i Nord- Norge, besvart av helse- og omsorgsminister.....	74
2618. Fra stortingsrepresentant Helge André Njåstad, vedr. Nordhordland politistasjon, besvart av justis- og beredskapsminister.....	75
2619. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. merverdiavgiften på frukt og grønt, besvart av finansminister.....	76
2620. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. støtten til solcelleanlegg, besvart av klima- og miljøminister	76
2621. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. Sørlige Nordsjø II, besvart av olje- og energiminister	77
2622. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. CO ₂ - kompensasjonen, besvart av klima- og miljøminister	78
2623. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. motsegn i planar, besvart av kommunal- og distriktsminister	79
2624. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. adopsjonssystemet, besvart av barne- og familieminister	80
2625. Fra stortingsrepresentant Sveinung Stensland, vedr. ressursituasjonen i Sør-Vest politidistrikt i 2023, besvart av justis- og beredskapsminister	81
2626. Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. norsk deltagelse i HERA, besvart av helse- og omsorgsminister.....	81
2627. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. operasjonen utført av norske styrkar i Afghanistan i 2007, besvart av forsvarsminister	82
2628. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. nøytral klageinstans for barn i barnehagen, besvart av kunnskapsminister.....	83
2629. Fra stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein, vedr. norske borgerne i de kurdisk kontrollerte områdene er utsatt for menneskehandel, besvart av justis- og beredskapsminister	84
2630. Fra stortingsrepresentant Linda Hofstad Helleland, vedr. russiske og hviterussiske idrettsutøvere, besvart av kultur- og likestillingsminister	84
2631. Fra stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand, vedr. bioenergi, besvart av olje- og energiminister.....	86
2632. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. prioriteringer og saksbehandling hos Statens Legemiddelverk, besvart av helse- og omsorgsminister	86
2633. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. vaksenvaksinasjonsprogram, besvart av helse- og omsorgsminister.....	87
2634. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. ønske om å få innvilga dispensasjon for køyre og kviletida, besvart av samferdselsminister	88
2635. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. tolkeloven, besvart av arbeids- og inkluderingsminister....	90
2636. Fra stortingsrepresentant Tage Pettersen, vedr. pengestrømmer knyttet til rettigheter og innspilt musikk, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	91
2637. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. pandemien, besvart av kommunal- og distriktsminister	91
2638. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. bygningsenergidirektiv, besvart av olje- og energiminister	92
2639. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. sykepleieautorisasjon, besvart av helse- og omsorgsminister.....	93
2640. Fra stortingsrepresentant Sylvi Listhaug, vedr. habilitetsregelverket og habilitet, besvart av statsminister.....	94
2641. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. saksbehandlingstid for visumsøknader til arbeidsinnvandrere, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	95
2642. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. kursnivået, besvart av finansminister.....	96
2643. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. grendenett, besvart av olje- og energiminister	97
2644. Fra stortingsrepresentant Grunde Almeland, vedr. foreldreansvar for barn som mottar barnetrygd ved dødsfall, besvart av barne- og familieminister	98
2645. Fra stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund, vedr. utlendingsforvaltningen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	99
2646. Fra stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt, vedr. minoriteter og mangfold innad i politiet, PST og Politihøgskolen, besvart av justis- og beredskapsminister.....	100

2647. Fra stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen, vedr. barnevernsinstitusjoner, besvart av barne- og familieminister	101
2648. Fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes, vedr. situasjonen for den tamilske befolkningen på Sri Lanka, besvart av utenriksminister	103
2649. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. rett på tegnspråktolk fra NAV tolketjeneste, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	104
2650. Fra stortingsrepresentant Lars Haltbrekken, vedr. europeisk krafthandelvirksomhet, besvart av olje- og energiminister	106
2651. Fra stortingsrepresentant Ola Elvestuen, vedr. energieffektiviseringsdirektivet, besvart av olje- og energiminister	106
2652. Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. akupunktører, besvart av finansminister.....	107
2653. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. sykehusprestens vaktordning legges ned på Sykehuset Østfold, besvart av helse- og omsorgsminister	108
2654. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. Født Fri, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	109
2655. Fra stortingsrepresentant Terje Halleland, vedr. 95 oktan, besvart av samferdselsminister.....	110
2656. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. krav til Jernbanedirektoratet om beredskap langs hele verdikjeden, besvart av samferdselsminister	111
2657. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. lokalisering av Økokrims bedragerienhet, besvart av justis- og beredskapsminister.....	112
2658. Fra stortingsrepresentant Abid Raja, vedr. gjennomføring av eksamen, besvart av kunnskapsminister	113
2659. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. personalbillettordningen fra Jernbanedirektoratet, besvart av samferdselsminister.....	114
2660. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. flaumsikring i Innvik i Stryn kommune i Vestland, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	115
2661. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. lovlige handlinger (bortsett fra å spille hos utenlandske spillingskaper) som nordmenn blokkeres i å utføre, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	116
2662. Fra stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo, vedr. kunstig intelligens, besvart av kommunal- og distriktsminister	117
2663. Fra stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland, vedr. politifolk som har vært involvert i dødelige skyteepisoder, besvart av justis- og beredskapsminister	118
2664. Fra stortingsrepresentant Tor André Johnsen, vedr. foreldelse før det foreligger en endelig administrativ avgjørelse, besvart av justis- og beredskapsminister.....	118
2665. Fra stortingsrepresentant Hans Andreas Limi, vedr. feil i skatteetatens egne systemer, besvart av finansminister.....	120
2666. Fra stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth, vedr. habilitet, besvart av landbruks- og matminister	121
2667. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. fiskekvoter, besvart av fiskeri- og havminister.....	122
2668. Fra stortingsrepresentant Erlend Wiborg, vedr. støtte til rektoren som stod opp for grunnleggende norske verdier, besvart av kunnskapsminister	123
2669. Fra stortingsrepresentant Silje Hjemdal, vedr. kvinnefiendtlige holdninger i Norge, besvart av kultur- og likestillingsminister.....	124
2670. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. svar til ATROP på søknadene som ligger til behandling i HOD, besvart av helse- og omsorgsminister.....	125
2671. Fra stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad, vedr. informasjonstilbudet norsk pasientorganisasjon har stått for til norske innbyggere, besvart av helse- og omsorgsminister.....	126
2672. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. elever som nekter å håndhelse på rektorer/lærere/andre av motsatt kjønn, besvart av kunnskapsminister	127
2673. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. etterbetaling til tolker, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	128
2674. Fra stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård, vedr. rusavhengige med inntekt fra Nav, besvart av arbeids- og inkluderingsminister.....	129
2675. Fra stortingsrepresentant Jone Blikra, vedr. det lokale bidraget til rullebaneforlengelsen ved ny lufthavn Mo i Rana, besvart av samferdselsminister.....	130

2676. Fra stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad, vedr. ferger i utenriksfart mellom Norge og andre Schengen-land, besvart av justis- og beredskapsminister	130
2677. Fra stortingsrepresentant Henrik Asheim, vedr. første års skolegang ved folkehøyskoler for elever med noe ekstra behov, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	131
2678. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. kombinere arbeidet som fisker med å være forelder, besvart av fiskeri- og havminister	132
2679. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. regelverket rundt Pasientreiser, besvart av helse- og omsorgsminister.....	133
2680. Fra stortingsrepresentant Bård Hoksrud, vedr. forsvarlig helsehjelp, besvart av helse- og omsorgsminister	134
2681. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. landbrukets og matproduksjonens beredskap mot tørke, besvart av landbruks- og matminister	136
2682. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. utslippsfri/elbiler i utleiebransjen, besvart av finansminister.....	137
2683. Fra stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen, vedr. norsk deltagelse i HERA, besvart av helse- og omsorgsminister.....	138
2684. Fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde, vedr. initiativ til at Norge blir en del av forordningen om å støtte europeisk ammunisjonsproduksjon, besvart av forsvarsminister.....	138
2685. Fra stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa, vedr. autonome våpensystem, besvart av utenriksminister	139
2686. Fra stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski, vedr. engangsvgift på fossile lastebiler, busser og andre tunge kjøretøy, besvart av finansminister.....	140
2687. Fra stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde, vedr. mulighetene for et samarbeid med amerikansk industri om felles utdanning for flymekanikere og annet teknisk personell ved Luftforsvarets skolesenter på Kjevik, besvart av forsvarsminister	140
2688. Fra stortingsrepresentant Mona Fagerås, vedr. forslag til nye veinormaler, besvart av samferdselsminister.....	141
2689. Fra stortingsrepresentant Seher Aydar, vedr. avkommersialiseringsutvalget, besvart av kommunal- og distriktsminister	141
2690. Fra stortingsrepresentant Himanshu Gulati, vedr. politiets håndtering av mobbesaker, besvart av justis- og beredskapsminister.....	142
2691. Fra stortingsrepresentant Irene Ojala, vedr. sykehusene i Helse Nord RHF, besvart av helse- og omsorgsminister.....	143
2692. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. antall ansatte i kommunikasjonsavdelinger, besvart av kommunal- og distriktsminister.....	145
2693. Fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug, vedr. Posten Eiendom og eierskapsmeldingen, besvart av næringsminister.....	145
2694. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. ansvaret for skattar og avgifter, besvart av finansminister.....	147
2695. Fra stortingsrepresentant Frank Edvard Sve, vedr. overføringane til fylka til ferjedrifta dei siste 5 åra, besvart av samferdselsminister.....	147
2696. Fra stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg, vedr. beslutningsgrunnlaget for å stanse tilgangen til livreddende behandling for PNH-pasienter, besvart av helse- og omsorgsminister	152
2697. Fra stortingsrepresentant Trond Helleland, vedr. bompengeprojekt, besvart av samferdselsminister	154
2698. Fra stortingsrepresentant Geir Jørgensen, vedr. vektere på Kjevik lufthavn, besvart av arbeids- og inkluderingsminister	154
2699. Fra stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland, vedr. fyllekjøring, besvart av samferdselsminister	155
2700. Fra stortingsrepresentant Morten Wold, vedr. avgjørelser tatt i Beslutningsforum, besvart av helse- og omsorgsminister.....	156

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (2551 – 2700) for sesjonen 2022–2023**

Partibetegnelse:

A Arbeiderpartiet

H Høyre

MDG Miljøpartiet De Grønne

Sp Senterpartiet

V Venstre

FrP Fremskrittspartiet

KrF Kristelig Folkeparti

R Rødt

SV Sosialistisk Venstreparti

PF Pasientfokus

Almeland, Grunde (V)	2644
Amundsen, Per-Willy (FrP)	2604
Asheim, Henrik (H)	2677
Astrup, Nikolai (H)	2611
Aydar, Seher (R)	2617, 2689
Bastholm, Une (MDG)	2556, 2565, 2591, 2609
Berg, Lan Marie Nguyen (MDG)	2619, 2696
Bjørlo, Alfred Jens (V)	2633, 2660, 2662
Bjørnstad, Sivert (FrP)	2612, 2676
Blikra, Jone (A)	2675
Bollestad, Olaug Vervik (KrF)	2587, 2595, 2670, 2671
Elvestuen, Ola (V)	2651
Eskeland, Liv Kari (H)	2585, 2634, 2641, 2699
Fagerås, Mona (SV)	2567, 2568, 2575, 2615, 2688
Fiskaa, Ingrid (SV)	2627, 2685
Gulati, Himanshu (FrP)	2661, 2672, 2690
Halleland, Terje (FrP)	2600, 2655
Haltbrekken, Lars (SV)	2605, 2620, 2650
Hansson, Rasmus (MDG)	2597, 2656, 2681, 2682
Helleland, Trond (H)	2553, 2586, 2594, 2697
Helleland, Linda Hofstad (H)	2630
Hjemdal, Silje (FrP)	2624, 2654, 2669
Hoksrud, Bård (FrP)	2579, 2632, 2679, 2680
Johnsen, Tor André (FrP)	2572, 2588, 2590, 2664
Jørgensen, Geir (R)	2596, 2659, 2667, 2698
Kaski, Kari Elisabeth (SV)	2614, 2686
Kjerstad, Birgit Oline (SV)	2608
Kristjánsson, Mímir (R)	2561, 2564
Lauvsnes, Irene Heng (H)	2558
Limi, Hans Andreas (FrP)	2665
Linnestad, Anne Kristine (H)	2571
Listhaug, Sylvi (FrP)	2592, 2640
Lund, Tobias Drevland (R)	2551, 2552, 2643, 2645
Lunde, Heidi Nordby (H)	2560
Lønseth, Mari Holm (H)	2562, 2593, 2635, 2657, 2666
Marhaug, Sofie (R)	2554, 2589, 2621, 2693
Martinussen, Marie Sneve (R)	2576, 2601, 2602
Melby, Guri (V)	2603
Moflag, Tuva (A)	2610
Moxnes, Bjørnar (R)	2570, 2648
Nilsen, Marius Arion (FrP)	2582, 2642, 2647
Njåstad, Helge André (FrP)	2577, 2581, 2599, 2618
Nyholt, Hege Bae (R)	2646

Ojala, Irene (PF)	2691
Pettersen, Tage (H)	2636
Raja, Abid (V)	2559, 2628, 2658
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	2638, 2639, 2678
Schou, Ingjerd (H)	2566
Skjelstad, André N. (V)	2574, 2616
Steffensen, Roy (FrP)	2692
Stensland, Sveinung (H)	2580, 2613, 2625
Stordalen, Morten (FrP)	2573
Strand, Marit Knutsdatter (Sp)	2631
Sve, Frank Edvard (FrP)	2606, 2607, 2694, 2695
Sætre, Yngve (H)	2555, 2578
Thorsvik, Ingvild Wetrhus (V)	2598
Trellevik, Ove (H)	2622, 2623
Trøen, Tone Wilhelmsen (H)	2626, 2683
Tybring-Gjedde, Christian (FrP)	2684, 2687
Ulstein, Dag-Inge (KrF)	2629
Unneland, Andreas Sjalg (SV)	2569, 2663
Wiborg, Erlend (FrP)	2563, 2583, 2584, 2653, 2668
Wold, Morten (FrP)	2652, 2700
Øvstegård, Freddy André (SV)	2557, 2637, 2649, 2673, 2674

STORTINGET

Dokument 15:18

(2022–2023)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 2551

Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 20. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Vil statsråden i lys av Avisas Oslos sine avsløringer ta initiativ til en gjennomgang av Husbankens kontrollrutiner og regelverk ved tildelinger av lån og tilskudd til utleiere?

BEGRUNNELSE:

Avisa Oslo kunne 5. juni avsløre at millioner av kroner fra Husbanken har gått til en utleier som ikke har drevet seriøst. Utleieren har leid ut boliger blant annet til vanskeligstilte på boligmarkedet og var på et tidspunkt en av Husbankens største låntakere. Bydel St. Hanshaugen sier til Avisa Oslo at de har betalt rundt 100 millioner kroner til utleieren sine selskaper de siste årene. Det er veldig uheldig at husbankpenger har gått til å finansiere ulovlige boliger til vanskeligstilte. Det etterspørres derfor fra statsråden om han vil se på en gjennomgang av tildelinger av Husbanklån og tilskudd i forbindelse med dette.

<https://www.ao.no/i-flere-ar-bodde-vanskeligstilte-i-de-ulovlige-leilighetene-bydelen-visste-om-det-og-betalte/f/5-128-549605>

Svar:

Eg ser svært alvorleg på misbruk av offentlege midlar. Husbanken gjennomfører no ein full gjennomgang av nemnte låneforhold. Det er ikkje naturleg å kommentere det konkrete innhaldet i saka før gjennomgangen er ferdig.

Dei siste åra har Husbanken, mellom anna med bistand frå ekstern ekspertise, utvikla rutinar og kontrollsystem tilsvarande det dei har i private bankar. Saka det blir referert til her er ei eldre sak som ikkje var omfatta av dei nye rutinane. Me er avhengige av tillit til at offentlege midlar blir forvalta på ein profesjonell måte.

Husbanken jobbar kontinuerleg med å utvikle kontrollrutinar og regelverk for å sikre at ordningane blir brukt i tråd med formåla og for å avdekkje svindelforsøk.

SPØRSMÅL NR. 2552**Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 19. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Står statsråden fast ved at UDIs praksisbeskrivelse gir grunnlag for å si noe om forvaltningens praksis er i tråd med Stortingets intensjon, og fastholder statsråden at det ikke er behov for å instruere UDI om praktiseringen av statsborgerloven § 26 fjerde ledd?

BEGRUNNELSE:

I svaret på skriftlig spørsmål Dokument nr. 15:2424 (2022-2023) uttaler statsråden følgende:

«UDI opplyser også at helsemessige utfordringer inngår som ett av momentene i forholdsmessighetsvurdering som taler mot å tilbakekalle norsk statsborgerskap. Med utgangspunkt i UDIs praksisredegjørelse, finner jeg ikke at det er behov for å instruere UDI om forståelsen av statsborgerloven § 26 fjerde ledd».

I den offentlig tilgjengelige versjonen av UDIs praksisredegjørelse, hvor deler er sladdet, nevnes ikke om eller hvordan helseanførsler skal vektlegges i forholdsmessighetsvurderingen. UDIs praksisredegjørelse er heller ikke generelt et egnet grunnlag for å si noe om utlendingsforvaltningens praksis er i tråd med Stortingets intensjon. Som det fremgår av redegjørelsen s. 11, er 94 av UDIs 136 vedtak oversendt Utlendingsnemnda til klagebehandling. UDIs vedtak gir derfor ikke uttrykk for utlendingsforvaltningens praksis. UNE har omgjort en ikke ubetydelig andel av sakene og UDIs vedtak gir derfor et upresist bilde av situasjonen. Statsråden må derfor uttale seg om praksis basert på Utlendingsnemndas (UNE) praksisredegjørelse. I UNEs praksisnotat tydeliggjøres det at forvaltningen ikke vektlegger helseanførsler i forholdsmessighetsvurderingen. I avsnitt 6.8.1 om helseanførsler fremgår følgende: «I flere saker har klagerne anført at de har både psykiske og/eller fysiske helseproblemer. I de aller fleste sakene hvor dette var anført har UNE ikke lagt vekt på slike anførsler i selve saken om tilbakekall av statsborgerskap.» Oslo tingrett har slått fast at forvaltningen ikke har foretatt en tilstrekkelig bred forholdsmessighetsvurdering og påpeker, i motsetning til det som fremgår av UNEs praksisredegjørelse, blant annet at helsesituasjonen er relevant: «Slik retten vurderer rettskildebildet, skal det foretas en bred vurdering. Det har gjort, må holdes opp mot hans tilknytning til Norge, og i denne vurderingen kan retten legge vekt på en rekke momenter. Dersom lovgiver hadde ment at det ikke skulle legges vekt på visse individuelle forhold, som helse og økonomiske konsekvenser, ville dette etter

rettens syn fremkommet eksplisitt av forarbeidene». Dersom dommen fra Oslo tingrett blir rettskraftig, vil det bety at UNEs praksis ikke er i tråd med stortingets intensjon.

Svar:

Representanten Tobias Drevland Lund ber meg uttale meg om praksis i saker om tilbakekall av statsborgerskap basert på en praksisbeskrivelse som Utlendingsnemnda (UNE) har lagt ut på sine hjemmesider.

Jeg er opptatt av at regelverket for tilbakekall av statsborgerskap praktiseres i tråd med lovgivers intensjon, men det ville være uklokt av meg å gå inn på en vurdering av UNEs praksis. UNE er et selvstendig og uavhengig organ, og den politiske styringen av UNE er avgrenset til å skje gjennom lov og forskrift.

Jeg vil imidlertid gjenta at det i alle saker om tilbakekall av statsborgerskap må foretas en avveining av alle relevante hensyn med utgangspunkt i forholdets alvor og personens tilknytning til Norge. Det skal være et rimelig forhold mellom inngrepet og den byrde som personen eller personens nærmeste familie påføres ved å tape statsborgerskapet. Statsborgerskapet kan ikke tilbakekalles dersom det i betraktning av forholdets alvor og statsborgerens tilknytning til Norge vil være et uforholdsmessig inngrep overfor personen selv eller de nærmeste familiemedlemmene.

Jeg legger til grunn at UNE løpende vurderer domsavsigelser og hvilken betydning de kan ha for praksis.

SPØRSMÅL NR. 2553**Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant Trond Helleland****Besvart 26. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

I regjeringens forlik med SV er det satt av 138,8 mill. kroner på kap. 1332 post 63 til å øke det statlige tilskuddet til store kollektivprosjekter til 70 pst. I svar på budsjettspørsmål til statsbudsjettet 2023 ble det oppgitt at det ville koste 2,5 mrd. kroner å øke den statlige andelen i kollektivprosjekter til 70 pst i 2023.

Hva skal de 138,8 mill. kronene gå til?

BEGRUNNELSE:

I regjeringens forslag til RNB lå det inne en reduksjon på 460 mill. kroner på kap. 1332 post 63, grunnet lavere framdrift enn forutsatt og redusert behov for midler. Denne posten er i forliket med SV økt med 138,8 mill. kroner for å øke den statlige andelen til store kollektivprosjekter til 70 pst.

I byvekstavtalene inngår statlig bidrag som dekker inntil 50 pst. av kostnadene i fire store kollektivprosjekter: Bybanen til Fyllingsdalen i Bergen, som åpnet i november 2022, Fornebubanen i Oslo og Viken og Bussveien på Nord-Jæren og Metrobuss i Trondheim. De tre siste prosjektene er under bygging, og det statlige bidraget utbetales etter framdriften i prosjektene.

Regjeringen Solberg økte det statlige tilskuddet til 66 pst.

Svar:

Stortinget vedtok i behandlingen av Prop. 118 S (2022–2023) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2023, jf. Innst. 490 S (2022–2023), å øke bevilgningen på kap. 1332, post 63 med 138,8 mill. kroner. I Innst. 490 S (2022–2023) er det en også en merknad fra flertallet:

«Flertallet viser til at bevilgningen på kap. 1332 post 63 foreslås økt med 138,8 mill. kroner, slik at statens bidrag til nåværende og fremtidige store kollektivprosjekter under bygging økes fra 50 til 54 pst. over denne posten, uten tilbakvirkende kraft. I tillegg kommer det statlige tilskuddet som utbetales flatt på 16 pst. på kap. 1332 post 66. Fra 2023 vil prosjektene dermed få økt sitt årlige statlige bidrag til 70 pst.»

I år er tre store kollektivprosjekter under bygging, Fornebubanen i Oslo og Viken, Metrobuss i Trondheim og Bussveien på Nord-Jæren. For å dekke 50 prosent statlig bidrag til disse tre prosjektene, er det satt av 1735 mill. kr i 2023. Disse prosjektene vil få økt statlig bidrag utbetalt

etter fremdrift fra 50 til 54 prosent, noe som tilsvarer 138,8 mill. kroner i 2023. Når staten går inn med mer midler til de store kollektivprosjektene vil det frigjøre lokale midler som kan benyttes til andre tiltak for å nå nullvekstmålet, etter lokal prioritering.

Beløpet, 2,5 mrd. kr, som er oppgitt i svar på spørsmål til statsbudsjettet for 2023, tilsvarte en samlet økning i det statlige bidraget fra 66 pst. til 70 pst for 50/50 prosjektene Fornebubanen, Bybanen til Fyllingsdalen, Bussveien og Metrobuss, beregnet med utgangspunkt i de avtalefestede statlige tilskuddene til disse prosjektene. I tillegg omfattet denne beregningen et anslag på en økning i et statlig tilskudd til T-banetunnel i Oslo, basert på et foreløpig kostnadsanslag for dette prosjektet.

SPØRSMÅL NR. 2554**Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 23. juni 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Vil statsråden foreta seg noe (som den største eieren i Eviny) for å stanse den dramatiske omleggingen og nedbemanningen i det offentlig eide selskapet som foregår i disse dager?

BEGRUNNELSE:

Statkraft er den største enkelteieren i selskapet Eviny, tidligere og bedre kjent som BKK. Selskapet har hatt historisk høye inntekter i 2022, ikke minst på grunn av de historisk høye strømprisene. Likevel, og paradoksalt nok, så har Eviny valgt å nedbemanne 100 ansatte i stab- og støttefunksjoner. Ansatte fortviler og tillitsvalgte settes i en enorm skvis. Det er nærmest amerikanske tilstander i et offentlig eid selskap. Nedbemanningen er en skandale.

Ifølge Evinys ledelse skjer nedbemanningene fordi de vil hevde seg i den internasjonale konkurransen om det såkalte grønne skiftet, der målsetningen er å vinne anbud om utbygging av vindkraft. Dette er en radikal omlegging med store konsekvenser for ansatte.

Spøreren oppfatter at det strider med et forsvarlig samfunnsmandat, der hovedformålet er å sikre kraftforsyningen, ikke ekspandere og ødelegge natur med en bunlinje der selskapet kaster ansatte under bussen.

Svar:

Som eier har staten tydelige forventninger til selskapene hvor staten har direkte eierskap, jf. eierskapsmeldingen (Meld. St. 6 (2022-2023)). Dette inkluderer blant annet en forventning om at selskapenes organisering er effektiv, støtter selskapets strategier og fremmer oppnåelse av selskapets mål, som for Statkraft er høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer.

Eviny eies av Statkraft, 17 kommuner i Vestland fylke og to lokale kraftlag. Statkraft er den største enkelteieren, med 43,44 prosent, mens den nest største eieren er Bergen kommune, med 37,75 prosent. Eviny spiller en viktig rolle i norsk energiforsyning. Selskapets nettvirksomhet har om lag 250 000 kunder i Bergen og en rekke andre kommuner i Vestland. Vannkraftvirksomheten har en årlig produksjon på 7,7 TWh, og selskapet leverer fjernvarme i Bergen og Førde og har eierskap i flere telekomvirksomheter. De siste årene har Eviny også etablert ny virksomhet knyttet til energiomstillingen og er i dag en ledende aktør innen-

for elektrifisering, blant annet knyttet til ladetjenester for elektriske kjøretøy og landstrøm for skip.

Statkraft opplyser at Eviny i mars i år annonserte at selskapet vil redusere kostnadene til stab- og støttefunksjoner med 250 millioner kroner årlig. Dette tilsvarer om lag 30 prosent av selskapets kostnader på dette området. Omstillingen er basert på virksomhetens fremtidige behov, og Eviny har uttalt at selskapet nå har høyere kostnader enn sammenlignbare energiselskaper. Dette reduserer selskapets evne til å løfte store investeringer innenfor fornybar energi og nettinfrastruktur og gjør det vanskeligere for selskapet å lykkes innenfor nye forretningsområder.

Statkraft opplyser at omstillingen reflekterer det behovet Evinys styre vurderer at selskapet vil ha fremover. Statkraft viser videre til at kostnadsreduksjonen skal gjennomføres ved en mer effektiv styringsmodell, endrede arbeidsprosesser, redusert bruk av konsulenter og reduksjon i egne årsverk. Omorganisering og nedbemanning vil naturlig nok oppleves krevende av de ansatte som blir berørt. Statkraft opplyser at Eviny har lagt til grunn at Eviny så langt det lar seg gjøre skal løse overtallighet med frivillige løsninger. Eviny har derfor tilbudt sluttvederlag, gavepensjon, hjelp til å søke ny jobb og løsninger som ivaretar ansatte mellom 59 til 62 år slik at disse ikke taper rett til AFP. Statkraft opplyser at erfaringen så langt er at overtalligheten i hovedsak er løst med frivillige avtaler. Prosessen er gjennomført i dialog med de tillitsvalgte, og det er viktig i denne typen prosesser at det er god dialog med de fagorganiserte.

Staten er ikke eier i Eviny. Det er styret og ledelsen i Eviny som er ansvarlig for driften av selskapet, herunder beslutninger relatert til omstilling og kostnadsreduksjonsprogrammer.

SPØRSMÅL NR. 2555**Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant Yngve Sætre****Besvart 23. juni 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Klimakur, FNs klimapanel og flere rapporter bekrefter at tiltak for økt binding av karbondioksid i skog kan være blant de mer effektive klimatiltakene. Likevel har ikke Norge en nasjonal plan for hvordan skogtiltak skal spille en sentral del i den norske klimapolitikken.

Hvordan jobber regjeringen med å øke skogens reelle fangst av CO₂ i Norge, og planlegger regjeringen endringer i klimamålene knyttet til skog- og arealbruk?

BEGRUNNELSE:

Norske skoger har økt sin tilvekst og sitt stående volum kraftig de siste 100 år, og fanger og binder nå årlig om lag halvparten av landets klimautslipp. Skogens klimainnsats har økt betydelig de siste tiårene grunnet en aktiv skogforvaltning i etterkrigstiden med en stor satsing på skogplanting. I 2020 fanget skogen 24,5 millioner tonn CO₂, noe som er en økning fra 13,25 millioner tonn i 1990.

Fagbladet Norsk Skogbruk har i den senere tid hatt flere artikler som viser at skog, gjennom aktiv skjøtsel, kan ta en mer aktiv rolle i klimaarbeidet. Klimakur 2020 viste at det langsiktige potensialet for økt opptak i skog er hele 12,3 millioner tonn CO₂, noe som tilsvarer nesten en fjerdedel av de totale norske utslippene.

En rapport utarbeidet av NIBIO som en del av Klimakur 2030 viser at skogtiltak kan gi en årlig økning i netto opptak av CO₂ på om lag 3,5 millioner tonn i 2100, sammenliknet med dagens praksis. Dette kan skje gjennom en økning i planting, bruk av foredlet plantemateriale og gjødsling. Implementering av flere klimatiltak kan gi ytterligere økning i det årlige nettoopptaket i skog. Til tross for potensialet blir klimatiltak i skog i liten grad satset på i Norge.

Norge ligger langt etter klimamålene. Anslagene viser at vi ligger an til å kutte utslippene med 25 prosent innen 2030, mens målet er 55 prosent. Mye av den norske debatten dreier seg om klimatiltak med store kostnader, som delvis griper inn i menneskers levesett. Samtidig vet vi at fotosyntesen er den billigste og mest effektive måten for å fange CO₂. Dette er tidligere slått fast av FNs klimapanel. Klimatiltak i skog er naturens egen «CCS teknologi».

Klimatiltak i skog må aldri bli en unnskyldning for å ikke sette inn klimatiltak på andre områder, men det er også viktig med en god skog- og arealbrukspolitikk og å utnytte skogens potensial som karbonfanger.

Svar:

Skogen spiller en viktig rolle i regjeringens klimapolitikk. Vi vet at skogen må bidra på to hovedmåter – ved å ta opp CO₂ og lagre karbon og ved at ressurser fra skogen brukes til å erstatte fossile ressurser (substitusjon).

Substitusjon

CO₂-avgiften gir insentiver til å bruke biomasse fra skogen til erstatning for fossile ressurser. Opptrapping av CO₂-avgiften gjør at dette insentivet blir sterkere. Videre har regjeringen økt omsetningskravet til biodrivstoff i veitrafikk, og innført omsetningskrav for ikke-veigående maskiner fra 1. januar i år og omsetningskrav for sjøfart fra 1. oktober. I veikart for grønt industriløft peker regjeringen spesielt på skog- og trenæringen. I Hurdalplattformen har regjeringen signalisert en storstilt satsning på norsk bioenergi og en plan for en helhetlig og industriell verdikjede for bruk av norske bioressurser. Dette arbeidet er en del av regjeringens klimamelding som vil bli lagt fram neste år.

Karbonopptak og -lagring

Noe av det viktigste vi kan gjøre for å bevare og øke CO₂-opptaket i skogen er å sikre at skog forblir skog. Hvert år avskoges det store områder i Norge, noe som fører til betydelige utslipp av CO₂ og redusert fremtidig CO₂-opptak. I regjeringens klimastatus og plan gjøres det rede for hvordan regjeringen arbeider for å redusere avskoging. En etatsgruppe ledet av Miljødirektoratet leverte i april i år et oppdatert kunnskapsgrunnlag (rapport M-2493|2023), og regjeringen vil i neste klimastatus- og plan (kommer i høst) oppdatere regjeringens politikk for å begrense utslipp fra avskoging og andre arealbruksendringer.

I tillegg til å redusere avskoging kan vi øke opptaket i skogen på flere måter. Regjeringens klimastatus og plan beskriver regjeringens politikk på området. Planen omfatter bl.a. gjødsling av skog, tettere skogplanting og skogplanteforedling. Disse tiltakene vil etter hvert bidra vesentlig til økt skogopptak. Klimakur 2030 har sett på flere andre aktuelle tiltak som kan bidra til økt opptak i skog. Nibio og Miljødirektoratet har beregnet at nye tiltak som ungskogpleie, råtebekjempelse, grøftrensk, valg av rett treslag og innføring av minstealder på hogst tilsvarende PEFC kan bidra til å øke det årlige skogopptaket til om lag 6,5–8 mill. tonn CO₂ fram mot 2100, avhengig av omfanget på tiltakene og når de blir satt i verk. I tillegg ligger det et potensial i å øke skogopptaket ved planting av skog på nye arealer. Dette er av de tiltakene regjeringen vil vurdere videre framover, og omtale nærmere i neste Klimas-

tatus og plan. Norsk skog vokser sakte. De fleste tiltakene for å øke opptaket i skogen vil derfor først ha full effekt på lang sikt. Av samme grunn er det viktig å iverksette tiltak tidlig for å få den effekten vi ønsker fra 2050 og utover i dette århundret.

Klimamålene knyttet til skog- og arealbruk

Norge inngikk i 2019 et samarbeid med EU om felles gjennomføring av klimamålene under Parisavtalen. Klimaavtalen med EU innebærer at Norge tar del i EUs klimaregelverk fra 2021 til 2030. Det klimaregelverket som ble inntatt i EØS-avtalens protokoll 31 i 2019 er innrettet for å nå et mål om 40 prosent utslippsreduksjon innen

2030. Siden den gang har EU økt klimamålet sitt til 55 prosent, og EU har nylig vedtatt et forsterket klimaregelverk for å nå dette målet («Klar for 55»), herunder et nytt skog- og arealbruksregelverk. Regjeringen ønsker å videreføre klimasamarbeidet med EU og arbeider ut fra at vi også skal oppfylle Norges forsterkede mål under Parisavtalen i samarbeid med EU. Nå som EU har vedtatt sitt forsterkede klimaregelverk, vil Norge i tråd med ordinære EØS-prosesser, gå i dialog med EU om på hvilke vilkår Norge skal delta i de enkelte delene av dette nye regelverket, herunder det nye skog- og arealbruksregelverket, jf. Prop. 1 S (2022-2023).

SPØRSMÅL NR. 2556

Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm

Besvart 27. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

I Sannhets- og Forsoningskommisjonens rapport, kapittel 20.5.1, kommer det frem at Statnett benytter seg av standardkontrakter om avbøtende tiltak som inneholder en betingelse om at reinbeitedistriktet ikke skal forsøke å hindre gjennomføring eller igangsetting av arbeidene. Slike kontrakter er etisk svært betenkelig og sannsynligvis ulovlige.

Hvor mange slike kontrakter har Statnett inngått med reindriftssamer de siste ti årene, og vil statsråden foreta seg noe for å stanse praksisen?

BEGRUNNELSE:

I rapporten fra Sannhets- og forsoningskommisjonen kapittel 20.5.1 Avtaler om frasingelse av rett til å hindre gjennomføring, kommer det fram at Statnett har benyttet seg av lovstridige standardkontrakter i forhandlinger med reindriftssamene. Standardkontraktene inneholder en klausul som fratrar reindriftssamen å rettslig forsøke å hindre gjennomføring eller igangsetting av anleggsarbeidene, for eksempel gjennom å angripe gyldigheten knyttet til prosjektet for domstolene. I praksis betyr dette at reindriftssamer som tar imot avbøtende tiltak som erstatning, må godta inngrepet, uavhengig av om de mener det kan være lovstridig, for å få erstatningen som Statnett tilbyr.

På grunn av de historiske overgrepene mot den samiske befolkningen og i tillegg det svært asymmetriske mak-

tforholdet mellom Staten og Statnett på den ene siden, og reindriftssamene på den andre siden, er bruken av slike kontrakter etisk sett svært betenkelig. I tillegg kan det være ulovlig og i strid med urfolks rettigheter.

Ifølge kommisjonens rapport har distrikt 37 Skárfvággi klaget dette forholdet inn for OED. OED behandlet klagen i 2017 og ga reinbeitedistriktet medhold, der det presiseres at Statnetts plikt til å forhandle med reinbeitedistriktene om avbøtende tiltak gjelder uavhengig av om distriktet ønsker en rettslig prøving av konsesjonsvedtakets gyldighet. OED peker videre på at Statnetts klausul om å frasi seg retten til å forsøke å hindre gjennomføringen ikke er i samsvar med konsesjonsvilkårene.

Det fremgår videre av rapporten fra kommisjonen at Statnett har fortsatt å stille dette kravet overfor alle de 41 reindriftspartene som blir berørt av kraftlinjen fra Ofoten/Ufuohtta til Skaidi/Skáidi ved Hammerfest også etter 2017, og 25 reindriftsparter har skrevet under på slike avtaler.

Det er uklart om kontrakter som har som betingelse for erstatning at reindriftssamer frasier seg retten til å prøve gyldigheten til utbyggingsprosjektet rettslig kan være i overensstemmelse med urfolks rettigheter i Art. 27 i SP jf. Menneskerettsloven §1, og ILO-konvensjon nr. 169.

Svar:

Statnett har ansvar for å utvikle, eie og drive sentralnett i Norge. For å sikre en effektiv gjennomføring av nødvendi-

ge nettiltak, gis Statnett ofte ekspropriasjonstillatelse for gjennomføring av tiltakene. Ved ekspropriasjon kan tiltakene gjennomføres mot at det ytes erstatning til berørte grunneiere og rettighetshavere. Dersom partene ikke blir enige, fastsettes erstatningen av domstolene ved skjønn.

Statnett forsøker regelmessig å inngå avtaler med berørte grunn- og rettighetshavere. Foretaket har orientert mitt departement om at selskapet er særlig opptatt av å inngå avtaler med reindriften for gjennomføring av anleggsperioden. Avtalene som inneholder nevnte klausul gjelder nettopp prosjektenes anleggsperiode, og formålet med avtalene er å sikre Statnett adgang til nødvendige arealer for oppstart og gjennomføring av anleggsarbeidene, samt å hindre at anleggsarbeidene midlertidig stanses i anleggsperioden. Statnett opplyser videre at de har inngått 25 slike avtaler om anleggsfasen. En stansingsprosess er ressurskrevende for samtlige involverte, og vil også ramme reinbeitedistriktene ved at anleggsutstyr, materialer, masser o.l. kan bli stående i anleggsområdet over lengre tid enn det som er strengt nødvendig. Begge parter kan derfor være tjent med at eventuelle krav om utsettelse/stans av arbeidene avklares før byggingen påbegynnes. Det er nettopp en slik forhåndsavklaring som er målet med de nevnte avtalene.

Avtalene er basert på frivillighet. Reinbeitedistriktene har alltid rett til å velge om de vil forplikte seg gjennom avtale og hva avtalen i tilfelle skal gå ut på. Selv om par-

tene ikke blir enige om en minnelig løsning, har reinbeitedistriktet uansett krav på full erstatning fra Statnett. For å sikre en utjevning av partenes styrkeforhold under avtaleforhandlingene, er Statnett forpliktet til å betale reinbeitedistriktenes nødvendige kostnader til profesjonell advokatbistand.

Jeg har ikke detaljert kunnskap om alle Statnetts avtaler. Statnett har imidlertid opplyst departementet om at avtalene om anleggsfasen ikke er ment å være til hinder for at reinbeitedistriktene kan angripe gyldigheten eller lovligheten av vedtakene ved skjønn eller ordinære søksmål. Ifølge Statnett, vil reinbeitedistriktene ha adgang til å motsette seg inngrepet, for eksempel gjennom å angripe konsesjonens gyldighet i en etterfølgende skjønnsak eller i et alminnelig søksmål for domstolene. Statnett opplyser også at selskapet ikke har motsatt seg at reinbeitedistrikter har anført ugyldighet i erstatningsskjønn til tross for at de har hatt avtaler for anleggsfasen, og viser til at klausulen kun er ment for å kunne igangsette arbeidene og unngå en situasjon der anleggsarbeider som allerede er påbegynt, forsinkes på grunn av midlertidig forføyninger, fysiske hindringer og liknende, på grunn av forhold som kunne ha vært avklart med reindriften før byggestart.

Statnett har videre informert om at for å tydeliggjøre at klausulen ikke er ment å være et hinder for en rettslig prøving av vedtakenes gyldighet ved skjønn eller ordinære søksmål, er ordlyden endret.

SPØRSMÅL NR. 2557

Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 22. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Toleransebeløpet for mottakere AFP i staten er fremdeles uendret siden det trådte i kraft 1.1.2011. I november 2021 ble toleransebeløpet for mottakere av AFP i kommunal sektor doblet, etter særavtale mellom partene i fellesskap.

Kan jeg be statsråden om en vurdering av hvorvidt toleransebeløpet for AFP i staten er hensiktsmessig, og hvordan statsråden vurderer å øke det?

BEGRUNNELSE:

LO Stat spurte departementet i en henvendelse datert 14.03. 2022 om toleransebeløpet for mottakere AFP i staten. De skrev:

«Gjennom Forskrift om kombinasjon av avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og arbeidsinntekt (pensjonsgivende inntekt) er det fastsatt et toleransebeløp for inntekter på 15 000 kroner årlig som skjerms mot avkorting av AFP. Dette beløpet har ikke blitt endret siden forskriften først ble iverksatt med ikrafttredelse 1.1.2011. I kommunal sektor gjøres fastsettelse av toleransebeløp for mottakere av AFP av partene i fellesskap, gjennom en særavtale. I november 2021 ble toleransebeløpet endret fra 15 000 kroner til 30 000 kroner. Siden reglene for avtalefestet og tjenestepensjon er like i hele offentlig sektor, er det uheldig at reglene avviker mellom kommunal og statlig sektor for toleransebeløpet. LO Stat ber om at departementet øker toleransebeløpet for mottakere av AFP tilsvarende som partene har blitt enige om i kommunal sektor.»

Så vidt spørsmålsstiller er kjent med har ikke henvendelsen blitt besvart.

Svar:

I forbindelse med innføringen av pensjonsreformen i 2011, ble AFP for ansatte i privat sektor gjort om. Ordningen ble endret fra en tidligpensjonsordning til en ordning med livsvarig tillegg til alderspensjonen fra folketrygden. Omleggingen innebar også at pensjonen ikke avkortet for arbeidsinntekt. For ansatte i offentlig sektor ble AFP-ordningen beholdt som en tidligpensjonsordning. Det innebar blant annet fortsatt inntektsavkorting av pensjonen. I 2018 ble det avtalt at ansatte som er født i 1963 eller senere, skal ha AFP som tilsvarende det som gjelder i privat sektor. Ansatte som er født i 1962 eller tidligere, beholder AFP som en tidligpensjonsordning.

Offentlig AFP for dem som er født før 1963 er basert på den forutsetningen at pensjonen kommer i stedet for lønn, ikke i tillegg til lønnen. En vesentlig økning av toleransebeløpet utfordrer denne grunnleggende forutsetningen. Dersom både pensjon og lønn skal kunne mottas samtidig, kreves det endringer i beregningsmåten for pensjonen. Størrelsen på toleransebeløpet, er satt av administrative årsaker. Det er kun arbeidsinntekt over en viss størrelse som skal avkorte pensjonen. Og når det først har skjedd en avkorting, skal det en viss differanse til før det skjer en endring av den utbetalte pensjonsytelsen gjennom et etteroppgjør.

I den første tiden under koronapandemien ble det åpnet for å gi unntak fra inntektsprøvingen av alderspensjon og AFP fra offentlig tjenstepensjonsordning. Formålet var å stimulere pensjonister til å ta arbeid for å sikre nødvendige helsetjenester til befolkningen i en

akutt situasjon. En utvidelse av toleransebeløpet i staten tilsvarende det som gjelder i kommunal sektor vil også gi insentiver for AFP-pensjonistene til å ta nytt arbeid, men hvor sterkt dette insentivet er kan diskuteres. Insentivet er åpenbart større når unntaket omfatter all inntekt.

Faren med utvidelser av unntak fra reglene om avkorting av alderspensjon og AFP er at det skaper press mot de ordinære reglene om avkorting av pensjonen for arbeidsinntekt. Det er nok slik at mulighetene som er gitt med å kombinere pensjon og arbeidsinntekt for mange av pensjonsytelsene, til en viss grad smitter over som holdning også for de pensjoner som forutsettes avkortet for arbeidsinntekt. Utvidelser kan også gi insentiver til å ta ut pensjonen tidligere enn planlagt, for så at personen velger å kombinere pensjon med arbeid. Dette er uheldig. Dette gir økte utgifter til offentlig tjenstepensjon og vil kunne oppfattes som urimelig av dem som fortsetter å jobbe.

Jeg gjør oppmerksom på at det er forskjeller allerede i dag knyttet til anvendelsesområdet for toleransebeløpet i kommunal og statlig sektor. I kommunal sektor gjelder toleransebeløpet for AFP i perioden 62–65 år. For AFP i perioden 65–67 år er det inntektsprøvingsreglene for alderspensjon som gjelder. I staten gjelder toleransebeløpet i hele AFP-perioden.

Henvendelsen fra LO Stat er til behandling i Arbeids- og inkluderingsdepartementet. En vurdering av de økonomiske konsekvensene av forslaget er en del av vurderingen. I tillegg inngår dilemmaene jeg har redegjort for ovenfor. Vi vil gi svar til LO Stat så raskt som mulig på henvendelsen de har sendt.

SPØRSMÅL NR. 2558

Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant Irene Heng Lauvsnes

Besvart 26. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Har samferdselsministeren forståelse for at det oppleves urettferdig at innbyggerne i Ryfylke må betale 6 600 kr i bompenger per måned for pendling gjennom Ryfast, samtidig som andre innbyggere får gratis ferje og betydelig statlig støtte til sine veiprojekter?

BEGRUNNELSE:

Ryfast ble bygget for å skape et felles bo- og arbeidsmarked. Prosjektet ble vedtatt i Stortinget i 2012, da med 93 % bompengandelen. Bompengesatsen har vært svært høy. Fra mai 2023 ble bomsatsene økt ytterligere. Pendlere betaler i dag 6 600 kr/måned i bompenger for ordinært kjøretøy gjennom Ryfast med brikke. Inkludert drivstoffutgifter vil pendlerutgiftene bli 10 000 kr per måned.

Bompengandelen for veiutbygging i distriktene er betydelig høyere enn bompengandelen i byene. I distrik-

tene må innbyggerne betale en større andel av veiprojektene sine i form av bompenger enn i de store byene, enda distriktet har mindre trafikk og større utfordringer med å få nedbetalt prosjektene. Områdene utenfor byene har heller ikke behov for trafikkregulerende tiltak på samme måte som i byene. Det er derfor ulogisk at innbyggerne i Ryfylke og andre distrikt skal belastes med de høyeste bompengandeler i landet.

Regjeringen har bevilget midler til gratis ferje for flere distrikter. Noen fastlandsforbindelser har fått ferjeavløsningsmidler, med unntak av Ryfast. Ryfastprosjektet faller igjennom på alle ordningene og innbyggerne i Ryfylke får hele regningen. Stavanger kommune og Rogaland Fylke, som er garantister for lånet, har i vedtak signalisert at Staten bør bidra med mer til Ryfast-prosjektet. Rogaland Fylke påpeker at «Fylkestinget viser til at trafikktviklingen i Ryfast er tilfredsstillende i forhold til prognosene. Svikt i inntekter i forhold til opprinnelige prognoser er i vesentlig grad forårsaket av vedtak i Stortinget» Stavanger Kommune viser også til at:

«Endringer i takstsystemet for bompenger og billettprisene på ferjene innebærer at takstene i Ryfast framstår som urimelig høye for pendlerne. Ryfastprosjektet har svært lave statlige bidrag sammenlignet med andre tilsvarende prosjekt, og får heller ikke ferjeavløsningsmidler».

Svar:

Finansiering av prosjektet Rv 13 Ryfast ble fastsatt av Stortinget tilbake i 2012. Det var den gang et sterkt lokalt ønske om å framskynde etableringen av et ferjefritt veisamband mellom Nord-Jæren og Ryfylke. For å framskynde prosjektet ble det vedtatt en bompengefinansiert utbygging jf. Prop 109 S (2011-2012). Bompengeselskapet har tatt opp lån og Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune har gitt lånegaranti basert på Stortingets ved-

tak. Forutsetningene som ligger til grunn for finansiering og takstnivå i Ryfast ligger dermed over 10 år tilbake i tid.

Regjeringen innfrir målsetningene i Hurdalsplattformen om halv pris på riks- og fylkesveggerjer, gratis ferje på samband med lite trafikk og til øyer og andre samfunn uten veiforbindelse til fastlandet.

I bompengeprojekter, som for eksempel Rv 13 Ryfast, betaler trafikantene bompenger i bytte for et bedre tilbud enn tidligere og takstene gjenspeiler en nytte som oppnås sammenlignet med situasjonen før prosjektet ble bygget. Ferjeavløsningsprosjekter har store fremkommelighets- og tidsgevinster for trafikantene og derfor også ofte et høyere takstnivå enn bomringer i byer og strekningsvise utbyggingsprosjekter. Pendlere ivaretas gjennom månedstak for passeringer, som i Ryfast medfører utgifter på om lag 6 600 kr i takstgruppe 1 for ordinære kjøretøy og om lag halvparten for nullutslippskjøretøy ifølge opplysninger fra Statens vegvesen og bompengeselskapet Ferde AS.

Det er ikke riktig som representanten hevder at Ryfast faller igjennom alle ordninger med tilskudd. Siden innkrevingsstart har takstene vært lavere enn opprinnelig forutsatt ved at prosjektet inngår i ordningen med ordinært statlig tilskudd utenfor byområder for nedsettelse av gjennomsnittstakstene med 10 pst. Det ble i 2023 bevilget 50,9 mill. kr til Ryfast for å holde takstene på et lavere nivå.

Gjennomgangen av økonomien i Ryfast etter ett års drift viste at nedbetalingstiden lå an til å gå betydelig over 20 år, som prosjektet skal styres etter. Derfor ble det besluttet at takstene måtte økes med 10 pst. dersom rabatt for nullutslippskjøretøy ble senket til 30 pst., alternativt 15 pst. dersom rabatten på 50 pst. beholdes. Takstvedtaket ble iverksatt i vår med 15 pst. takstøkning.

Det foreligger klager på takstvedtaket fra Rogaland fylkeskommune og Strand kommune. Klagen er under behandling.

SPØRSMÅL NR. 2559

Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja

Besvart 26. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Vil regjeringen vurdere å gjøre det enklere for forskere å søke om norsk statsborgerskap?

BEGRUNNELSE:

I Norge er det slik at dersom man bruker EØS-registreringsordningen og vil søke, eller har søkt norsk statsborgerskap, så kan man ikke være i utlandet i mer enn 60 dager

per år. Dette gjelder i 3 år før man søker og frem til man får søknaden innvilget, altså til sammen i om lag 5 år.

Særlig for forskere er dette problematisk. Samarbeid med internasjonale forskningsgrupper er en essensiell del av jobben, og det innebærer deltakelse på konferanser, feltarbeid og forskningsopphold hos grupper i utlandet. Ønsker man å bli norsk statsborger, er man sterk begrenset i mange år av karrieren.

Khrono skrev nylig om en stipendiat som har bodd i Norge i over 10 år. Stipendiaten og veilederen har søkt om penger slik at hun kan dra på et tre måneders forskningsopphold hos en forskningsgruppe i utlandet. Dette er noe universitetene gjerne oppfordrer til, men stipendiater som venter på svar på søknad om å bli norsk statsborger, må droppe reisen fordi reglene ikke tar hensyn til hvorfor man er i utlandet.

Reglene slik de er nå påfører en uhensiktsmessig ulempe, ikke bare for forskere som ønsker å bli i Norge, men også for forskningsmiljøene de tilhører. Det bør gå an å sikre sterk norsk tilknytning samtidig som man tar hensyn til forskere og andre grupper som reiser på oppdrag av norske arbeidsgivere.

Svar:

Spørsmålet besvares av arbeids- og inkluderingsministeren, som rette statsråd.

Stortinget vedtok 18. juni 2021 å heve kravet til oppholdstid etter hovedregelen i statsborgerloven fra syv til åtte år, og endringen trådte i kraft 1. januar 2022. Samtidig ble det innført to nye unntaksbestemmelser som har gjort det enklere for forskere og andre som reiser på oppdrag fra norske arbeidsgivere, å fylle kravet til oppholdstid ved søknad om norsk statsborgerskap.

Den ene bestemmelsen er en ny bestemmelse i statsborgerloven for personer som har tilstrekkelig inntekt. Bestemmelsen gjør unntak fra hovedregelen om åtte års opphold i Norge i løpet av de siste elleve årene ved søknad om statsborgerskap. I stedet gjelder det krav om seks års opphold i Norge i løpet av de siste ti årene. Kravet om tilstrekkelig inntekt er oppfylt dersom søkeren det siste året med fastsatt skatteoppgjør har vært sikret midler tilsvarende minst tre ganger grunnbeløpet i folketrygden. Den andre bestemmelsen er innført i statsborgerforskriften og gjelder søkere som er forskere tilknyttet norsk forskningsinstitusjon og har en ledende faglig rolle i en forskergruppe med utstrakt internasjonalt samarbeid. Personer i denne gruppen kan etter søknad få innvilget norsk statsborgerskap etter seks års opphold i Norge i løpet av de siste tolv årene. Unntaket gjelder også for forskerens eventuelle ektefelle, registrerte partner eller samboer.

Søkere som har oppholdsrett etter EØS-avtalen eller EFTA-konvensjonen, kan ikke fullt ut nyttiggjøre seg av den økte fleksibiliteten som disse to unntaksbestem-

melsene gir. Ettersom oppholdsrett ikke danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, som er ett av vilkårene for å få norsk statsborgerskap, stiller loven i stedet krav om at søkere i denne gruppen har oppholdt seg i Norge de siste tre årene med oppholdsrett, i tillegg til å fylle kravet til oppholdstid for statsborgerskap. Kravet er ment å sikre en viss kontinuitet i oppholdet, tilsvarende hensynet bak kravet om permanent oppholdstillatelse for rett til statsborgerskap etter hovedregelen. Betydningen av utenlandsopphold er regulert i statsborgerforskriften, og personer i denne gruppen som oppholder seg mer enn to måneder i utlandet per kalenderår de siste tre årene før søknaden fremmes, vil ikke fylle vilkårene for norsk statsborgerskap.

For øvrig vil jeg vise til at Arbeids- og inkluderingsdepartementet er i gang med en gjennomgang av statsborgerregelverket blant annet for å sørge for et mer digitaliseringsvennlig regelverk, og også for å se på sammenhengen både innad i statsborgerregelverket og med andre relevante regelverk.

SPØRSMÅL NR. 2560**Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant Heidi Nordby Lunde****Besvart 23. juni 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Er finansminister Vedum Norges svar på Beyoncé?

BEGRUNNELSE:

Jeg tenker ikke her på finansministerens ferdigheter innen popmusikk og dans, men på hans påvirkning på inflasjonen. I E24.no 15.06.2023 kunne vi lese at svenske økonomer mener Beyoncé økte inflasjonen i landet i mai, ved at hun har fått folk til å bruke mer penger som følge av sin turné. Michael Grahn, sjeføkonom i Danske Bank, anslår bidraget til 0,2 prosentenheter. Etter revidert nasjonalbudsjett øker oljepengebruken i Norge med om lag 58 mrd. kroner, og budsjettet blir ekspansivt. Dersom Beyoncé kan øke inflasjonen i Sverige, er det vel ikke utenkelig at finansministeren med sitt forslag kan øke inflasjonen i Norge. Jeg vil avslutningsvis benytte anledningen til å ønske finansministeren og departementet en god sommer.

Svar:

Endringene i revidert nasjonalbudsjett (RNB) fra Saldert budsjett øker samlet sett aktiviteten i norsk økonomi noe. Regjeringen mener likevel at den økte pengebruken er ansvarlig, riktig og nødvendig. Å dekke inn de økte utgiftene i RNB – som i stor grad har med krigen i Ukraina og den uventet høye pris- og lønnsveksten å gjøre – gjennom store skatte- og avgiftsøkninger eller omfattende reduksjoner i offentlige utgifter midt i budsjettåret, ville vært krevende. Det ville ført til dårligere velferdstjenester og potensielt hindret i å gi vårt bidrag til det ukrainske folk. Kortsiktige svingninger vil også kunne gitt uforutsigbarhet og en mindre stabil økonomisk utvikling. Handlingsregelens formål er å bidra til en stabil utvikling i norsk økonomi, både på kort og lang sikt.

Regjeringen mener videre at det er viktig å holde pengebruken nede, slik at finanspolitikken ikke motvirker pengepolitikken.

SPØRSMÅL NR. 2561**Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant Mimir Kristjánsson****Besvart 22. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Er det riktig at arbeidsavklaringspenger (AAP) ikke regnes som grunnlag for pleiepenger, og hvis det er riktig har statsråden tenkt å foreta seg noe for å endre det?

BEGRUNNELSE:

Anita Idsal Øvsteland var på vei ut av arbeidsavklaringspenger (AAP) da dattera hennes fikk alvorlig blodkreft. Tida framover har hun behov for pleiepenger for å kunne ta seg av dattera si. Imidlertid viser det seg at AAP ikke gir grunnlag for opptjening av pleiepenger. Dermed står Anita og hennes datter uten noen form for inntektssikring neste år.

10. desember 2018 vedtok Stortinget etter forslag fra blant annet Arbeiderpartiet følgende:

«Stortinget ber regjeringen utrede en statlig ordning som sikrer økonomisk trygghet for dem som ikke har opptjent rettigheter i ordningen med pleiepenger. Regjeringen må komme tilbake til Stortinget med forslag om en slik ordning så snart som mulig.»

Spørsmålet er hva som har skjedd for å følge opp dette vedtaket. Bakgrunnen var den gang en rekke usosiale og smålige kutt fra regjeringen Solberg i både pleiepengeordningen og AAP-ordningen. En rekke av disse kuttene har siden blitt reversert. Men slik Anitas sak viser, finnes det fremdeles hull i velferdsstatens sikkerhetsnett. En praksis der foreldre med alvorlig syke barn ikke får rett til pleie-

penger utelukkende fordi de selv har vært på AAP, kan ikke være holdbar.

Spørsmålet er hva statsråden vil gjøre for å rydde opp i dette.

Svar:

Jeg har full forståelse for at foreldre som opplever at deres barn blir alvorlig sykt har det tøft. Situasjonen de står i er svært krevende, og de trenger ikke økonomiske bekymringer i tillegg.

Jeg kjenner ikke detaljene i den konkrete saken, og kan uansett ikke gripe inn i enkeltsaker. Jeg vil imidlertid påpeke at det er en viss fleksibilitet i AAP-regelverket for å håndtere spesielle livssituasjoner. Det er derfor viktig at man i slike situasjoner tar kontakt med sitt NAV-kontor for å gå gjennom saken, få råd og veiledning, og for å gå gjennom hvilke muligheter NAV har for å hjelpe innenfor rammen av eksisterende regelverk.

Jeg vil også minne om at det finnes andre ordninger som skal ivareta personer som har store omsorgsoppgaver. Ikke minst er kommunal omsorgsstønning en aktuell mulighet. Denne kan man ha rett til dersom man har særlig tyngende omsorgsarbeid og utfører oppgaver som ellers måtte vært utført av kommunen. Dersom man er aleneforelder og ikke kan jobbe, studere eller søke arbeid fordi barnet er sykt, kan man, avhengig av barnets alder, få overgangsstønning til enslig mor eller far. Foreldre som ikke kvalifiserer for noen av disse ordningene, eller der ytelsene ikke er tilstrekkelige til å dekke familiens livsopphold, kan ha rett til økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven.

Pleiepenger er en erstatning for tapt arbeidsinntekt, ikke en lønn fra staten for å pleie barn. Folketrygden er i bunn og grunn en forsikringsordning som skal sikre den enkelte inntekt ved bortfall av yrkesinntekt i visse situasjoner. Arbeidsavklaringspenger (AAP) har ikke krav om forutgående yrkesaktivitet og regnes heller ikke som yrkesaktivitet i seg selv. Siden pleiepenger skal erstatte tapt arbeidsinntekt når man ikke kan jobbe som følge av barns sykdom, gir AAP følgelig ikke rett til pleiepenger. Folketrygdloven likestiller ytelser etter kapittel 4 (dagpenger), kapittel 8 (sykepenger) kapittel 9 (omsorgs-, pleie- og opplæringspenger), samt kapittel 14 (foreldrepenger) med arbeidsinntekt. Jeg vil understreke at disse ytelsene er inntekterstatningsordninger som gis til yrkesaktive. De fordrer fire uker med forutgående yrkesaktivitet. AAP har som nevnt ikke noe slikt krav om forutgående arbeid, og likestilles derfor ikke med arbeidsinntekt.

Jeg har forstått at moren, som er utgangspunkt for Kristjansson spørsmål, har fått vite at hun vil miste rett på AAP som følge av at hun ikke lenger tilfredsstiller aktivitetskravene. Jeg kjenner som nevnt ikke detaljene i denne saken, men jeg vil gjenta at det er et visst rom for skjønn i regelverket for AAP. I en slik situasjon kan det derfor være

av stor betydning å ha dialog med NAV-kontoret om hvilke muligheter som finnes.

Det foreligger ingen konkrete planer om å gi rett til pleiepenger til personer uten forutgående arbeidsinntekt. Som nevnt over finnes det andre muligheter for foreldre som ikke har opptjent rett til pleiepenger. En lovendring som åpner for at personer uten forutgående arbeidsinntekt får rett til pleiepenger vil innebære en stor omlegging av grunnprinsippene for og forsikrings-elementet i ordningen. Ved en utredning av dette vil man også måtte se på de øvrige kriteriene for pleiepenger, herunder sykdomskrav, varighet mv.

I lys av denne saken vil jeg imidlertid ta kontakt med Arbeids- og velferdsdirektoratet for å be om en vurdering av om det er behov for justeringer av regelverket (lov eller forskrift) for å bedre kunne håndtere spesielle livssituasjoner der det skjer endringer som gjør at det i en periode ikke er mulig å gjennomføre planlagte aktiviteter i AAP-ordningen fullt ut.

SPØRSMÅL NR. 2562**Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 27. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Ser statsråden med bekymring på ventetidsutviklingen for psykisk helsehjelp for barn og unge ved St. Olavs etter hun tok over som helseminister, og hvilke tiltak vil statsråden iverksette for å få ned ventetidene?

BEGRUNNELSE:

Flere unge opplever psykiske helseutfordringer. Det er viktig at de som trenger det får hjelp raskt, slik at små problemer ikke får vokse seg store. Det viktigste er å bedre de forebyggende tiltakene. I tillegg er det helt nødvendig at spesialisthelsetjenesten har tilstrekkelig kapasitet for å håndtere pasienter som trenger helsehjelp.

Ventetidene for psykisk helsehjelp for barn ved St. Olavs hospital var i 2013 i gjennomsnitt 54,4 dager. I 2019, det siste normalåret før pandemien, hadde ventetidene blitt redusert til 38,7 dager i gjennomsnitt. Ventetidene økte noe under pandemien. Etter pandemien har imidlertid ventetidene fortsatt å øke, selv om pilene burde peke motsatt vei. I 2022 var gjennomsnittlig ventetid økt til 60,9 dager. De økte ventetidene kan derfor antagelig ikke tilskrives innføring av Helseplattformen alene. Nå er gjennomsnittlig ventetid nesten 70 dager for psykisk helsehjelp for barn og unge ved St. Olavs hospital ifølge tall fra Helsedirektoratet. Det er svært lenge å vente, særlig for barn, som har behov for behandling i spesialisthelsetjenesten.

At ventetidene øker så mye er en utfordring for barn og unge i hele Trøndelag. Det er særlig viktig at unge får hjelp tidlig. Mange av de som står utenfor arbeid og utdanning har psykiske helseutfordringer. Det er viktig for den enkeltes livskvalitet å få rask hjelp. Det er også viktig for å få flere ut i arbeidslivet. Høyre la nylig frem ny politikk for å bedre det psykiske helsetilbudet. Det pekes på en rekke konkrete tiltak, blant annet å øke kapasiteten i spesialisthelsetjenesten.

Svar:

Barn og unge skal ha helsehjelp når de trenger det og der de trenger det. Jeg er opptatt av å redusere ventetiden for behandling i psykisk helsevern. Siden representanten spør spesifikt om ventetider ved St. Olavs hospital HF, har jeg innhentet informasjon fra Helse Midt-Norge RFH (HMN RHF). Ifølge HMN RHF er det fortsatt stor usikkerhet om validiteten av styringsdata etter innføring av

Helseplattformen. Dette gjelder også usikkerhet i rapportert gjennomsnittlig ventetid på i underkant av 70 dager innen psykisk helsevern barn og unge. Ifølge HMN RHF viser de egenrapporterte ventetidene fra St. Olavs hospital HF om lag tilsvarende nivå av og økning i ventetider som regionale data fra øvrige regioner.

HMN RHF har kartlagt utfordringene, og økte ventetider knytter seg til økt antall henvisninger, økende utfordringer med å sikre tilstrekkelig spesialistkompetanse og flaskehalsproblematikk relatert til forløpskrav og involvering av spesialister i psykiatri og psykologi. I lys av dette har de gjennomført et regionalt forprosjekt hvor det er identifisert fem regionale satsingsområder for psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB) i HMN RHF.

HMN RHF har også innhentet informasjon fra St. Olavs hospital HF, og skriver at St. Olavs hospital HF har gjort mange tiltak for å sikre tilstrekkelig kapasitet, herunder tiltak knyttet til rekruttering, behandlingsskapasitet, pasientforløp og digitalisering. Ifølge HMN RHF har klinikken tilført omkring 30 nye stillinger i ulike profesjoner fra pandemien og fram til i dag. Overordnet er det i sykehusets forbedringsprogram stort fokus på rekruttering, også innen psykisk helsevern barn og unge, hvor man arbeider aktivt med rekruttering innen alle profesjoner. Det er også etablert tiltak for å beholde personell. Ifølge St. Olavs hospital HF er det utfordrende å rekruttere særlig leger og spesialister, så selv om St. Olavs hospital HF tilfører ressurser er det vanskelig å få tak i nøkkelpersonell. Ifølge HMN RHF jobbes det med å etablere «ettermiddags/kveldspoliklinikk» ved St. Olavs hospital HF, og en ny poliklinisk seksjon er under planlegging og etablering – med mål om å avlaste nåværende polikliniske seksjoner samtidig som man unngår at nøkkelpersonell forsvinner. Ved etablering av ny poliklinisk enhet, vurderes det også hvilke områdefunksjoner (f.eks. ADHD) som kan legges inn under denne enheten. Videre skriver HMN RHF at St. Olavs hospital HF effektiviserer etablerte behandlingsforløp, at det er fokus på økt samhandling mellom kommune og spesialisthelsetjeneste og at det er etablert et regionalt prosjekt innen digitalisering. Dette ser på hvilke teknologiske løsninger som kan benyttes i utredning og behandling av pasienter innen psykisk helsevern barn og unge, både for å bedre kvalitet av arbeidet som gjøres og for å avhjelpe nåværende driftssituasjon med stor henvisningsmengde og rekrutterings-vansker knyttet til nøkkelpersonell.

De økte ventetidene for barn og unge viser at det er behov for å styrke tilbudet til barn og unge med psykiske helseutfordringer både i kommunen og i spesialisthelsetjenesten. Dette fremgår også tydelig i Opptrappingsplanen for psykisk helse, som ble lagt fram for Stortinget 9. juni 2023. Tiltakene i Opptrappingsplanen for psykisk helse er sentrale for å få ned ventetidene i psykisk helsevern barn og unge. Det er behov for å styrke tilbudet slik at de som trenger hjelp får det til riktig tid. En rekke undersøkelser viser at det er stor variasjon i tilbudet rundt om i landet, og regjeringen vil bedre tilgjengeligheten og kapasiteten i tjenestetilbudet til barn, unge og voksne med psykiske helseutfordringer. Det handler om å legge til rette for mer tilgjengelige lavterskeltilbud i kommunene, styrke tilbudet i psykisk helsevern, redusere ventetiden og å gi barn og unge tilbud om vurderingssamtaler i psykisk helsevern for barn og unge for å avklare behov for videre behandling.

God psykisk helse og livskvalitet skapes i hovedsak utenfor helse- og omsorgstjenestene. Regjeringen vil iverksette tiltak på de arenaene hvor psykisk helse og livskvalitet kan fremmes for hele befolkningen, og særlig blant barn og unge. Derfor er forebygging og tidlig intervensjon særlig vektlagt i opptrappingsplanen.

Mange barn og unge har hatt det vanskelig under og etter covid-19-pandemien, og det har vært en økning både i konsultasjoner i primærhelsetjenesten knyttet til psykiske helseplager hos barn og unge og en økning i henvisninger til spesialisthelsetjenesten. Fra 2020 til 2021 mottok i overkant av 20 prosent flere barn og unge helsehjelp i psykisk helsevern barn og unge. De som ble henviset, hadde også mer alvorlige tilstander enn før.

Jeg har tillit til at Helse Midt-Norge RHF og St. Olavs Hospital HF legger vekt på å få ned ventetidene og at de prioriterer psykisk helsevern i tråd med mine føringer i oppdragsdokumentet.

SPØRSMÅL NR. 2563

Innlevert 14. juni 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 26. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Kan statsråden fremlegge statistikk som viser yrkesdeltakelsen for ukrainere som har kommet til Norge på kollektiv beskyttelse siden Russland trappet opp krigen i februar i fjor sammenlignet med yrkesdeltakelsen til andre flyktninggrupper med tilsvarende botid?

BEGRUNNELSE:

Russland og deres ideologi ruscisme har ført til at millioner av ukrainere er på flukt som følge av deres brutale krig mot Ukraina. Mange har kommet til Norge og mye tyder på at det fremover også vil komme mange flere. Jeg ber om å få statistikk som viser yrkesdeltakelsen til ukrainere som har kommet til Norge sammenlignet med andre flyktninggrupper som har tilsvarende botid.

Svar:

De fleste nyankomne flyktninger deltar i introduksjonsprogrammet den første tiden i Norge. Dette gjør at kun en liten andel kommer i arbeid i løpet av det første året.

SSBs registerbaserte sysselsettingsstatistikk for sysselsatte innvandrere mellom 20–66 år for 4 kvartal viser at 5,1 prosent av flyktningene med botid på under et år var sysselsatt i 2021. Tilsvarende tall for 2020 var 4,2 prosent, for 2019 var det 3,0 prosent og for 2018 var det 2,5 prosent av flyktningene med botid på mindre enn et år som var i arbeid. Blant de ukrainske flyktningene som ankom i 2022, var 9,2 prosent sysselsatt ved utgangen av året.

SPØRSMÅL NR. 2564**Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Mímir Kristjánsson****Besvart 28. juni 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Hvorfor er satsene for bidragsforskudd så lave?

BEGRUNNELSE:

Når far ikke betaler barnebidrag, har mor rett på bidragsforskudd fra NAV. Den ordinære satsen for dette er i dag 1 320 kroner i måneden. Dette fremstår for meg som svært lavt, og jeg lurer på om statsråden mener dette er et rimelig nivå og hvis ikke om statsråden vil ta initiativ til at satsene blir hevet.

Svar:

Forskotteringsordninga er regulert i lov 17. februar 1989 nr. 2 om bidragsforskott (forskotteringsloven), som 1. januar 2023 blei overført frå Arbeids- og inkluderingsdepartementet til Barne- og familiedepartementet.

Bidragsforskot er ei offentlig yting som vert utbetalt når barnebidrag etter barnelova av ulike årsaker ikkje vert betalt. Føremålet med ordninga er å sikre at barn som er omfatta av lova, får eit minste månadleg underhaldsbidrag. Det offentlege har krav på refusjon for utlagt bidragsforskot, og trår inn i retten til barnebidrag for same beløp som er utbetalt i forskot. Bidragsforskot vert ytt sjølv om barnebidrag ikkje vert fastsett, mellom anna dersom dette kjem av manglande, eller delvis, bidragsevne hos den bidragspliktige, og barnebidraget er fastsett lågare enn forskotsbeløpet. Bidragsforskotet vil i desse tilfella vere ei rein yting frå det offentlege til underhaldet av barnet.

Storleiken på satsane for utbetaling av bidragsforskot er historisk fundert. Fram til 1. oktober 2003 vart bidragsforskot gitt med eitt og same beløp til alle. Som ledd i bidragsreforma av 2003, jf. Ot.prp. nr. 43 (2000-2001), vart forskotet ei behovsprøvd yting etter inntekta til forskotsmottakaren, og forskot blir no ytt med tre satsar: «auka forskot» (svarer til det opphavelge 100 prosent forskot), «ordinært forskot» (75 prosent av opphavelge 100 prosent) eller «reduert forskot» (50 prosent av opphavelge 100 prosent). Retten til forskott fell bort ved full forsørgjarevne, fastsett etter lova. Den viktigaste grunnen til omlegginga frå éin sats til tre, var at eit fast forskot per barn ikkje lengre var i samsvar med at barnebidraget blir fastsett etter dei reelle kostnadane kvar av foreldra har til forsørginga. Dersom satsane ikkje hadde vorte endra, ville barnebidraget til barnet kunne bli lågare enn den

opphevelege eine fastsette forskotssatsen, òg der foreldra samla sett hadde god økonomi. Foreldre med økonomisk evne til å forsørgje barnet sjøve, ville med andre ord då ha rett til å få ei offentlig støtte utan å ha eit reelt behov for det.. Ved å inntektsprøve forskotet mot inntekta til forskotsmottakaren sikra ein seg mot denne verknaden. Dei tre satsane for bidragsforskot er halde ved like ved at dei årleg per 1. juli blir indeksregulerte etter konsumprisindeksen frå Statistisk sentralbyrå (SSB).

Som nemnd overtok eg ansvaret for forskotteringsloven først frå 1. januar 2023, men eg viser til at det dei seinare åra har vore to ulike utval som har vurdert ordninga med bidragsforskot. Utgreiingane finst i NOU 2017: 6 Offentlig støtte til barnefamiliene og NOU 2020: 14 Ny barnelov. Eg vil med utgangspunkt i desse utgreiingane gjere ein gjennomgang og vurdering av forskotteringsordninga, og òg om nivået på satsane på bidragsforskotet er på eit riktig nivå.

SPØRSMÅL NR. 2565**Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 23. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Natt til 14.6 forliste en fiskebåt overfylt av mennesker ved den greske halvøya Peloponnes i Middelhavet. 78 mennesker er så langt bekreftet døde, men det fryktes at tallet på omkomne er over 500. Mange av dem var barn. Situasjonen er uholdbar. Statsråden har i tidligere svar til Stortinget oppgitt at norske myndigheter jobber for langsiktige løsninger for det europeiske asylsystemet.

Hva er Norges mål og rolle i forhandlingene med Frontex og EU, og hva ellers foretar statsråden seg for å hindre tap av liv i Middelhavet?

BEGRUNNELSE:

Norge er en del av det europeiske asylinstituttet gjennom sin ratifisering av både Dublin II forordningen og andre europeiske konvensjoner og regelverk. I tillegg bidrar Norge til Det europeiske grense- og kystvaktbyrået (Frontex) med midler over statsbudsjettet og med mannskap fra det norske politiet. Frontex har de seneste årene blitt kritisert for brudd på menneskerettighetene og såkalte "pushbacks" på grensene i Europa. Denne praksisen innebærer brudd på folkeretten.

Natt til onsdag 14.6 forliste en fiskebåt ved halvøya Peloponnes i Hellas på vei til Europa med mange hundre migranter ombord. Mange av dem kan antas å være på flukt med reelle beskyttelsesbehov. Foreløpig er 78 mennesker bekreftet omkommet, men greske myndigheter og sivilsamfunn frykter at minst 500 er døde, og mange av dem er barn. Fiskebåten som forliste ble fanget opp av den greske kystvakta, og kystvakta ble varslet om at båten var i havsnød mange timer før tragedien. Den greske kystvakta samarbeider tett med Frontex, og også de har rapportert at de var kjent med fiskebåten overfylt med mennesker allerede 15 timer før den forliste.

Utenriksministeren har i et tidligere skriftlig svar til Stortinget oppgitt at det foregår en dialog mellom Norge og EU med mål om langsiktige løsninger med avklart arbeids- og ansvarsdeling under det europeiske asylinstituttet. Det har stor betydning hvorvidt Norges rolle i de forhandlingene handler om å unngå økt ansvar for relokalisering til Norge, eller om hovedmålet er å beskytte menneskerettigheter og sikre trygge veier for asylsøkere til Europa.

Videre har Justis- og beredskapsministeren i svar på skriftlig spørsmål nr. 15:2730 (2021-2022) sagt at "Norske myndigheter vil gjennom vår deltakelse i byrået, i samar-

beid med våre europeiske partnere, fortsette å jobbe for at byrået i sin virksomhet sikrer overholdelsen av disse [grunnleggende] rettighetene." Norge har anledning til å påvirke Frontex direkte gjennom sin møte- og talerett i styret til Frontex, og gjennom å stille krav gjennom de økonomiske bidragene.

Svar:

Slike tragedier som den vi står overfor her, må forhindres. Dette innebærer blant annet at menneskesmuglere må hindres i å tjene penger på å utsette mennesker i en sårbar posisjon for fare. Norge deltar i Europols arbeid mot menneskesmugling. Frontex styrker sin representasjon i tredjestater, noe som også vil kunne bidra til å svekke muligheten for menneskesmuglernes virksomhet.

Samtidig må det sikres at migranter ved Schengens yttergrenser behandles i tråd med grunnleggende rettigheter. Her spiller Frontex en nøkkelrolle. Frontex har gjennomført en rekke tiltak for å sikre at grunnleggende rettigheter blir ivaretatt i Frontex-operasjoner, herunder ved å bedre rapporteringen i forbindelse med eventuelle alvorlige hendelser, ved å etablere en klagemekanisme, samt ved å sørge for at Frontex-operasjoner overvåkes av eksperter på grunnleggende rettigheter. Dette er en svært viktig sak for styret og er også noe som Norge har fremhevet betydningen av. Politidirektoratet er representert i Frontex' styre og avgir personell til byråets operasjoner.

Migrasjonspresset mot Europa har også utløst endringer i EU, hvor medlemsstatene nå er enige om sin posisjon til to av rettsaktene som er en del av reformen av asyl- og migrasjonssystemet. Et sentralt mål har vært å balansere solidaritet overfor land under migrasjonspress, og samtidig tydeliggjøre ansvaret de enkelte landene har for bl.a. registrering av personer og grensekontroll. Rettsaktene er også ment å legge noen overordnede rammer for asyl- og migrasjonshåndtering i EU, samt videreføring og revisjon av Dublin-regelverket.

Alle involverte parter er tjent med at det i Europa er et godt samarbeid mellom landene i arbeidet med kontroll på yttergrensene, og at man viser solidaritet landene imellom. Norge er ikke bundet av den forpliktende mekanismen som skal bidra til solidaritet mellom landene, bl.a. gjennom relokalisering og finansielle bidrag, men det legges opp til at vi skal kunne delta frivillig. Norge har tidligere bidratt solidarisk ved å relokalisere asylsøkere, og vi kan komme til å vurdere å bidra frivillig i en solidaritets-

mekanisme. Dette vil vi vurdere senere i prosessen, etter

at rettsaktene har vært forhandlet med Europa-parlamentet og endelig regelverk foreligger.

SPØRSMÅL NR. 2566

Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Ingjerd Schou

Besvart 20. juni 2023 av utviklingsminister Anne Beathe Kristiansen Tvinneim

Spørsmål:

Hvordan planlegger regjeringen å følge opp bistandsprogrammet mot marin forsøpling og mikroplast i og etter 2024?

BEGRUNNELSE:

Skadeomfanget av plastforurensning

Plast er overalt på kloden. Nær 90 % av marine arter er negativt påvirket av plastforsøpling. Dyr setter seg fast, spiser plast, kveles, og skades av kjemisk forurensning. Vi finner også plast i menneskers lunger, blod og brystmelk, i luften vi puster og i matjord.

Plastforsøpling truer matsikkerheten i utviklingsland fordi millioner av mennesker er avhengig av ren natur og et rent hav for næring og inntekt. Ukontrollert brenning av plastsjøppel særlig i fattige samfunn i det globale sør påfører også millioner av mennesker luftveissykdommer årlig.

Produksjonen av plast er forventet å vokse enormt i tiden fremover, den vil dobles frem mot 2040 og plast i havet nesten triples i samme tidsrom hvis vi ikke setter inn kraftige tiltak. Plasten som er i havet brytes også ned til mikro- og nanopartikler som forurenser jordsmonn og luften vi puster.

Norges rolle

Som en respons på økende bekymring for marin plastforsøpling i Norge og internasjonalt annonserte den borgerlige regjeringen i 2018 et krafttak mot marin forsøpling og mikroplast. 1,6 milliarder kroner ble avsatt til bistandsprogrammet mot marin forsøpling og mikroplast fra 2018 til 2024.

Norge er nå med å lede «Høyambisjonskoalisjonen for å stoppe plastforurensning», en koalisjon av land som ønsker en sterk og effektiv global plastavtale, som etter planen skal være klar innen 2024.

En fersk gjennomgang av bistandsprogrammet, på oppdrag fra Norad, slår fast at programmet har spilt en betydelig rolle for prosessen med å få på plass en global plas-

tavtale. Multilaterale partnere som ble intervjuet mente at Norge var en tidlig giver på området, noe som bidro til at andre givere kom etter. Gjennomgangen slår også fast at programmet har bidratt til økt bevisstgjøring om marin forsøpling og plastforurensning.

Svar:

Norge har lenge arbeidet for å bekjempe det raskest voksende miljøproblemet i verden, plastforurensning og marin forsøpling. Det har også vært en ambisjon å få etablert en forpliktende global avtale mot plastforurensning. Forhandlingene om dette er i gang, med et mål om å ha en ferdig avtale innen utløpet av 2024.

Som del av denne norske satsingen ble bistandsprogrammet mot marin forsøpling og mikroplast opprettet i 2018, med en planlagt ramme på 1,6 mrd. kroner innen utgangen av 2022. I 2021 ble programperioden utvidet til utgangen av 2024. Til og med 2022 er det utbetalt 1 186 mill. kroner. Om planene for forbruk ut programperioden følges vil målet om 1,6 mrd. blir nådd.

En nylig midtveisgjennomgang vurderte programmet generelt positivt og at det har gitt moderat til store bidrag til å nå målsettingen om å forebygge og kraftig redusere omfanget av marin forsøpling fra store kilder i utviklingsland, hovedsakelig i raskt voksende land i Asia med lange kystlinjer.

Gjennom bistandsprogrammet har Norge plassert seg som ett av de landene som tar finansiering av tiltak mot plastforurensning og marin forsøpling på alvor, noe som bidrar til en god forhandlingsposisjon i de pågående forhandlingene om en global avtale mot plastforurensning.

Bistandsprogrammet vil videreføres ut 2024 slik regjeringen har planlagt. Vi er nå i gang med å vurdere om og hvordan bistandsprogrammet vil videreføres etter dette. For en ny fase vil det bli viktig å kunne støtte opp under gjennomføringen av den kommende globale avtalen. Det er foreløpig for tidlig å kunne si noe konkret om hva som vil bli rammene for en videreføring av bistandsinnsatsen

mot plast, og særlig marin forurensing, men regjeringen vil komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

SPØRSMÅL NR. 2567

Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 26. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I Bane Nors innspill til NTP 2025-36: «Hvordan sikkerhetspolitisk situasjon vil påvirke jernbane», står det: «Det er viktig at det opprettholdes en desentralisert verkstedstruktur og at det også vurderes at det er tilstrekkelig utstyr og kompetanse til å kunne vedlikeholde og reparere vognmaterieell for militære tog over hele landet...»

Kan samferdselsministeren garantere for at tungt vedlikehold av jernbanekjøretøyer og komponenter blir ivare tatt på norsk jord i en krise, beredskap eller krigssituasjon?

BEGRUNNELSE:

3. mai kom Forsvarskommisjonens NOU og 6. juni kom Totalberedskapskommisjonens NOU, som beskriver behovene for beredskap- og totalforsvaret i Norge fremover. I begge NOUer løftes jernbanens sentrale rolle og viktighet for forflytting og logistikk i en beredskaps, krise eller krigssituasjon frem.

Som flere mediasaker (NRK, Aftenposten, Fri Fagbevegelse) den siste tiden har vist, så vil norsk jernbaneberedskap bli varig svekket dersom det tunge vedlikeholdet av jernbanekjøretøyer, boggier (togunderstell) og komponenter flyttes ut av landet. Konsekvensen av dette er usikkerhet for norske kompetansesarbeidsplasser og nasjonal beredskap for skinnegående kjøretøyer- og komponentvedlikehold. Det kan i praksis medføre en nedlegging og utflagging av alt komponentvedlikehold i Norge.

Beredskap er ikke et krav i anbud på norsk jernbane. For vedlikeholdet betyr det at materiellet kan flyttes ut av landet, uten styring eller tilgang på materiellet dersom en krise- eller beredskapssituasjon skulle oppstå. Harald Sunde, tidligere forsvarssjef og leder i Totalberedskapskommisjonen, bekrefter dette. Det samme bekreftes av sentrale representanter i Forsvarets logistikkorganisasjon ved Forsvarets Operative Hovedkvarter.

Det pågår nå en anbudsutsetting vedlikehold av togene på Østlandet, inkludert tungt togvedlikehold.

Denne anbudskonkurransen inneholder ingen krav til at arbeidet skal kunne utføres i Norge og det er heller ikke stilt krav om dette fra Jernbanedirektoratet. Følgelig er det er opp til tilbyderne å bestemme hvor og hvordan de vil tilby vedlikeholdet.

I den forbindelse har det statlige selskapet Mantena påpekt at dette kan føre til en situasjon der alt tungt vedlikehold på jernbanematerieell utføres utenfor Norge. Dette vil kunne føre til en kraftig svekkelse av den nasjonale verkstedberedskapen og jernbanens evne til å kunne bidra i totalforsvaret.

Det er følgelig i strid med «Forskrift for nasjonal beredskap på jernbane» § 3, der det står at:

«Jernbanevirksomhetene skal ha beredskap for å kunne bidra med jernbanetjenester i ekstraordinære hendelser, krise og krig».

Svar:

Det er først og fremst lokomotiver og vogner til frakt av gods på jernbanen som har størst betydning for jernbanens rolle i totalforsvaret. Forsvaret har i dag en egen avtale med en godsoperatører for å dekke deler av sine behov for godstransport på jernbanen.

Vy har en pågående prosess for å anskaffe togvedlikeholdstjenester i forbindelse med den persontogtrafikken Vy skal utføre på Østlandet i medhold av de nye direktetildelte avtalene med Jernbanedirektoratet. Vy gjennomfører anskaffelsen av vedlikeholdstjenester i medhold av forsyningsforskriften, som ligger under lov om offentlige anskaffelser. Det tunge vedlikeholdet som i dag utføres i Norge på vegne av andre person- eller godstogselskaper er ikke berørt av denne prosessen til Vy.

Det normale togvedlikeholdet i Norge i dag er basert på daglig inspeksjon og reparasjon av kjøretøyene, og dette foregår i umiddelbar nærhet til der kjøretøyene brukes i trafikk. Togene som brukes i Norge har vedlikeholdsprogrammer som baseres på det som kalles et drifts-

pausebasert vedlikehold som innebærer at et kjøretøy skal kunne vedlikeholdes og settes tilbake i drift på under fire timer. Dette vedlikeholdet vil nødvendigvis bli gjennomført i Norge, uavhengig av valg av tilbyder. Tungt vedlikehold av komponenter som er tatt av togene i forbindelse med større vedlikeholdsarbeider skjer i dag både i Norge og utenlands.

Norge er helt avhengig av utenlandske leverandører for å opprettholde vårt togtilbud både i normalsituasjon og i krisesituasjoner. Det omfatter alt fra reservedeler, råvarer, sertifisert personell som vedlikeholder utstyr på verkstedene og programvare i togenes datasystemer. Vår beredskap vil aldri kunne baseres på å være selvforsynt, men må baseres på tilgang til, og lager av, nødvendige ressurser.

Når det gjelder den nasjonale beredskapen, følger det av jernbanelovens § 6 b at departementet kan pålegge den som driver aktivitet knyttet til jernbane visse oppgaver knyttet til bidrag med jernbanetjenester i ekstraordinære situasjoner, krise og krig. Denne bestemmelsen er forholdsvis ny, og har hittil ikke blitt brukt. Det følger videre

av § 3 i tilhørende forskrift om nasjonal beredskap for jernbane, som ble innført fra 1. juli i fjor, at «Beredskapen skal være tilpasset virksomhetenes drift og ressurser, og være beskrevet i beredskapsplaner». Beredskapen skal bl.a. omfatte en oversikt over utstyr og materiell som er nødvendig for å kunne utøve jernbanetjenester som kan pålegges i medhold av jernbaneloven § 6 b. Dette innebærer ikke at beredskapsressursene skal dimensjoneres etter Forsvarets behov.

Jernbanedirektoratet vurderer at et mulig utfall av Vy sin anskaffelse der deler av det tunge vedlikeholdet ikke skal gjennomføres i Norge ikke vil true beredskapen og togselskapenes evne til å oppfylle pålegg fra departementet med hjemmel i jernbaneloven § 6 b.

Totalberedskapskommisjonen viser til at det er oppnevnt et anskaffelsesutvalg som blant annet skal tydeliggjøre muligheten for å stille krav til sikkerhet og beredskap i offentlige anskaffelser for å ivareta beredskapshensyn og nasjonale sikkerhetsinteresser. Denne rapporten skal foreligge våren 2024 og er også noe jeg vil følge opp ved fremtidige direktetildelinger av persontransport med tog.

SPØRSMÅL NR. 2568

Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 23. juni 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

Når vi skal redusere utslipp av mikroplast i havet må staten ta ansvar for alle de utslippene vi selv står for. Hver dag går folk på jobb for å gjøre en viktig jobb for felleskapet i uniformer med et høyt innhold av plast.

Har statsråden oversikt over hvor mange dette gjelder og vil statsråden ta initiativ for å sikre at offentlige virksomheter bruker uniform- og arbeidsklær laget av minst mulig plast, og bruke anbudspolitikken til å kreve en omlegging til mer bærekraftig tekstilbruk?

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har et mål om å redusere mengden plast som slippes ut i havet. Mikroplast fra klær er en stor kilde til utslipp av slik plast. Hver eneste dag går ansatte på jobb i uniformsklær laget av plast. Arbeidstakere med uniformsplikt har ikke samme muligheter som privatpersoner til å velge arbeidsklær uten utslipp av mikroplast. Kostnadspress og effektivisering gir arbeidsgivere incentiver til å

velge billige uniformsløsninger, ofte med høyt innhold av polyester. Som en stor innkjøper av arbeidsklær, både i offentlige virksomheter og anbudsutsatte tjenester, har staten både et stort ansvar og en stor mulighet til å redusere utslipp av mikroplast fra klær gjennom virksomhetsstyring og anbudspolitik.

Ett eksempel er en lokomotivfører i Vy, som bruker uniform på jobb. Klærne inneholder opp mot 50 % polyester. Spesielt på varme dager er plaggene utsatt for å tiltrekke seg lukt, som lettere setter seg i klær laget av plast. Dermed må de vaskes på høyere temperaturer, med påfølgende høyere slitasje ut utslipp av mikroplast og dessuten er unødvendig høyt energiforbruk. Lokføreren har ikke mulighet til å velge arbeidsklær selv utover sortimentet som er tilgjengelig fra Vy. Og Vy har, med det store kravet til effektivisering og innsparinger, svært sterke incentiver for å gjøre valg som lønner seg på kort sikt, men påfører samfunnet store kostnader i form av utslipp.

Denne unødvendige bruken av olje til klesproduksjon er dessuten med å forlenge oljealderen, og øker etterspør-

sel etter fossile brensler selv om det finnes alternativer som ikke produseres av olje. En framoverlent og ambisiøs miljø- og klimapolitikk må snu alle stener for å legge om til mer bærekraft og mindre utslipp i alle deler av statens virksomheter.

Svar:

Nasjonale og internasjonale tiltak for å stanse plastforurensning, inkludert tilførsel av mikroplast til miljøet, er høyt prioritert av regjeringen. Det samme gjelder arbeidet for å sikre en mer bærekraftig tekstilbruk.

Norge var tidlig ute med å identifisere kilder til utslipp av mikroplast fra landbaserte kilder. Dekkslitasje og gummigranulat fra kunstgressbaner er de største kildene, men også tekstiler er identifisert som en kilde til mikroplastutslipp i Norge.

For å få mer bærekraftig tekstilbruk er det avgjørende med tiltak rettet mot produksjonsfasen, og det forutsetter derfor internasjonale regler og standarder på regionalt og globalt nivå. Det tas nå flere grep i produktpolitikken gjennom EØS-samarbeidet, et arbeid vi støtter opp under. Både tekstiler og plast er to av syv prioriterte verdikjeder under EUs handlingsplan for sirkulær økonomi, og EU-kommisjonen la våren 2022 frem en egen tekstilstrategi hvor formålet er å redusere miljøbelastningen fra tekstiler i hele verdikjeden. Brede, nye krav til bærekraftig design av tekstiler er her fremhevet som viktige grep, samtidig som det er varslet et eget initiativ for å redusere utilsiktede utslipp av mikroplast fra ulike produkter som inneholder plast.

Norge har tidligere tatt til orde for å stille krav til vaskemaskiner for å redusere mikroplastutslipp under eksisterende økodesigndirektiv og jeg har nylig vært med på et felles brev til EU-kommisjonen sammen med flere europeiske ministre hvor vi har bedt om ambisiøse tiltak som vil oppfylle EUs mål om å redusere utslipp av mikroplast til miljøet med 30 prosent innen 2030.

EU-kommisjonen har foreslått et nytt rammeverk for bærekraftige produkter (ny økodesignforordning), hvor det er lagt opp til et omfattende EU/EØS-regelverk med nye typer bærekraftskrav til hvordan produkter skal designes og utformes for å kunne settes på det europeiske markedet. EU-kommisjonen har varslet at tekstiler vil være en av de første produktgruppene som får slike krav. Regjeringen vil redusere miljøbelastningen fra tekstiler gjennom å forberede gjennomføring av slik ny felleseuropeisk produktregulering. Forslaget til økodesignforordning inneholder også en hjemmel for å fastsette spesifikke, rettslig bindende grønne innkjøpskriterier for alle slags produkter. Det er en klar tendens til at EU-kommisjonen foreslår at det innføres bindende grønne innkjøpskriterier på fellesskapsnivå på en rekke saksfelt.

Norge har sendt høringsvar til EU-kommisjonen om hvilke produkter og tiltak som først bør reguleres under

den foreslåtte økodesignforordningen. Der har vi uttrykt støtte til målsettingen om å fase ut de skadeligste kjemikaliene fra produkter, og å prioritere produkter som utgjør større kilder til utslipp av mikroplast som bildekk, tekstiler, lakk og maling.

I de pågående forhandlingene om en rettslig bindende global plastavtale er vi tydelige på at vi også ønsker bestemmelser som bidrar til å redusere utslipp av mikroplast.

Representanten etterspør en oversikt over hvor mange statlige ansatte som bruker uniformer med høyt innhold av plast. Slik anskaffelsesregelverket er innrettet er det opp til den enkelte oppdragsgiver eller etat å stille krav om plastbruk i forbindelse med offentlige anskaffelser. Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) følger med på utviklingen på området grønne offentlige anskaffelser. DFØs statistikk kan på et overordnet nivå gi en pekepinn på i hvilken grad offentlige etater stiller krav til plastbruk i sine innkjøp, men tallmaterialet gjør det ikke mulig å si noe om omfang av mulige krav knyttet til såpass spesifikke produktgrupper som representanten etterspør, eller i hvilket omfang det offentlige bruker uniformer med høyt innhold av plast.

Regjeringen arbeider for å styrke klima- og miljøhensyn i anskaffelsesregelverket, og har blant annet nylig avholdt en offentlig høring av forslag til nye bestemmelser i anskaffelsesforskriftene med krav om minimum 30 prosent vektning av klima- og miljøhensyn, i tråd med Hurdalsplattformen. DFØ har utviklet en egen veileder for offentlige virksomheter som har som mål å bli plastfrie eller redusere sitt plastforbruk, og DFØs handlingsplan for å øke andelen klima- og miljøvennlige offentlige anskaffelser og grønn innovasjon har plast som et prioritert tiltaksområde.

SPØRSMÅL NR. 2569**Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjalg Unneland****Besvart 23. juni 2023 av kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen****Spørsmål:**

Vil ministeren ta initiativ til å oversette den nye pengespilloven fra 1. januar 2023 til engelsk?

BEGRUNNELSE:

Pengespillpolitikken i Norge bygger på Norsk Tippings enerettsmodell, hvor overskuddet skal fordeles til frivillige og ideelle formål. Innstramningen av dette regelverket trådte i kraft 1. januar med mål om å hindre utenlandske aktører fra å kunne operere i Norge. Dette er i tråd med tradisjonen og målene i norsk pengespillpolitikk. Mulighetene for å drive lotterivirksomhet i Norge er sterkt begrenset for å beskytte mot skadelig avhengighet. Likevel er det en helt sentral del av norsk spillpolitikk at overskuddet fra pengespill skal gå til norske frivillige organisasjoner. Utenlandske aktører som opererer i Norge, har dessverre ikke det samme motivet for sin virksomhet. I internasjonal sammenheng er norsk pengespillpolitikk svært unik, og den er derfor både krevende å forstå for utenlandske aktører og inspirerende for andre land som ønsker flere verktøy for å styrke sine frivillige og ideelle organisasjoner. En engelsk oversettelse av det norske lovverket vil derfor kunne bidra til å klargjøre overfor utenlandske pengespillaktører at deres virksomhet i Norge er forbudt, samtidig som det kan være til inspirasjon for andre land som ønsker å bruke spillpolitikken som et verktøy for å styrke de verdifulle tjenestene frivilligheten leverer til samfunnet.

Ulike offentlige institusjoner, blant annet kulturdepartementet, norsk tipping og lotteri & stiftelsestilsynet peker på at en engelsk oversettelse ikke er del av mandatet og målet med den nye loven siden lovens hensikt er å utelukke utenlandske aktører. Nettopp fordi målet er å hindre utenlandske aktører er det naturlig at loven oversettes til engelsk.

Svar:

Jeg kan ikke se at det er et reelt behov for en offisiell engelsk oversettelse av den nye pengespilloven.

Utenlandske pengespillselskaper som opererer på det norske markedet, er allerede fullt klar over at deres virksomhet er i strid med norsk lov, så det er ikke mangel på norskkunnskaper som er problemet her. Disse selskapene innehar tvert imot svært god språkkompetanse, da spillnettsidene deres er på norsk, og de har ansatt norske rep-

resentanter og bruker norske advokater. Det er derfor ikke rettsvillfarelse som er årsaken til at disse selskapene opererer ulovlig i Norge, men manglende vilje til å innrette seg etter norsk lov.

Når det gjelder andre lands mulighet til å la seg inspirere av den norske enerettsmodellen, er jeg helt enig i at det er mye inspirasjon å hente fra Norge. I tillegg til at vi har lyktes med å føre en streng og ansvarlig spillpolitikk, er det en stor bonus at overskuddet fra pengespill i sin helhet går til idrett, kultur og frivillighet. Jeg tror imidlertid at det heller ikke på dette området er et reelt behov for en offisiell engelsk oversettelse av den nye pengespilloven. Jeg viser her til at det eksisterer et tett europeisk samarbeid på pengespillfeltet, og det er gjennom dette samarbeidet godt kjent at Norge har en unik enerettsmodell for pengespill. Videre fins det allerede masse nyttig informasjon på engelsk på f.eks. Lotteritilsynets nettsider, hvor det bl.a. fremgår at det utelukkende er Norsk Tipping som kan tilby online sport- og kasinospill i Norge. Denne informasjonen er utformet med tanke på et internasjonalt publikum, og er mer tilgjengelig enn en offisiell oversettelse av lover og forskrifter, som i hovedsak oppstiller detaljerte regler for norske tilbydere som allerede har tillatelse til å tilby pengespill i Norge.

SPØRSMÅL NR. 2570**Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes****Besvart 26. juni 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Hva er begrunnelsen for at regjeringen ikke ville delta i utformingen av pristaket for russisk oljeeksport, og i lys av at europeiske selskaper, deriblant minst ett delvis norsk-eid selskap, ennå bidrar til at oljeeksport fortsatt gir Russland store statsinntekter slik det avdekkes i Dagens Næringsliv, vil regjeringen bidra aktivt sammen med andre land for å stramme inn praktiseringen av pristaket for å begrense oljeinntektene som finansierer invasjonen av Ukraina?

BEGRUNNELSE:

15. juni avdekket Dagens Næringsliv at Norge skal ha takket nei til å bidra til utformingen av et pristak på russisk olje for å begrense Russlands finansiering av krigen mot Ukraina. Norge innførte likevel pristaket etter at det ble vedtatt av EU. Utenriksdepartementet begrunnet dette med at «Norge ikke vedtar sanksjoner alene», mens statssekretær i UD, Eivind Vad Petersson sier Norge aldri formelt ble spurt om å bli medlem av koalisjonen for pristak.

Etter at sanksjonene trådte i kraft har Russland eksportert olje for over 600 milliarder kroner, og et delvis norsk-eid selskap har på kort tid blitt en av de største aktørene innen transport av russisk olje. Ifølge DN ble Norge ble spurt om å bidra fordi Norge er en stor oljeproducent; for å unngå at Norge skulle bli et smutthull i sanksjonene og fordi noen av de største selskapene innen internasjonal maritim forsikring er norske og. Spørsmålsstiller ber, i lys av dette, om en forklaring på hvorfor regjeringen ikke ville bidra med norsk kompetanse til utformingen av pristaket for å gjøre dette så effektivt som mulig til å begrense finansieringen av krigføringen i Ukraina, uavhengig av de juridiske forholdene som måtte ligge til grunn for at Norge ikke selv ville implementere pristaket før dette også var implementert av EU.

På grunn av Russlands fortsatt høye oljeinntekter foregår det nå ifølge DN foregår en diskusjon i EU om hvorvidt pristaket og håndhevelsen av regelverket skal strammes inn. Stortinget behandlet nylig et representantforslag fra Rødt om at regjeringen tar initiativ til at personer på Anti-Corruption Foundations liste over medansvarlige for Russlands invasjon av Ukraina blir omfattet av EUs sanksjonslister. I debatten om forslaget, som regjeringspartiene stemte mot, viste utenriksministeren til at Norge ikke vedtar sanksjoner på egenhånd. Sanksjonsloven er imidlertid ikke til hinder for å bruke diploma-

tiske kanaler for å bidra til at sanksjoner mot Russland blir mest mulig effektive. Det gjelder også når det kommer til internasjonale tiltak for å begrense Russlands mulighet til å finansiere invasjonen av Ukraina med oljeeksport, ikke minst i lys av at minst ett delvis norsk-eid selskap tjener store penger på eksport av russisk olje.

Svar:

Utgangspunktet for diskusjonene om oljepristaket for russisk oljeeksport var at Regjeringen, i likhet med EU, allerede hadde innført strengere sanksjoner knyttet til oljehandel og import fra Russland. Oljepristaket foreslått av «koalisjonen» ledet av USA innebar en oppmykning av disse sanksjonene. At vi allerede hadde vedtatt å innføre strengere restriksjoner mot russisk oljeeksport enn pristaket ville innebære, er et viktig premiss som også ble fremført i bilaterale samtaler med representanter for amerikanske myndigheter.

Samtalene med USA dreide seg i første rekke om innretningen av de modifiserte oljesanksjonene mot Russland, ikke om hvordan Norge skulle slutte seg til. Norge ble heller aldri formelt spurt om å bli medlem av koalisjonen. Antydningen i spørsmålet om at Norge ikke ville delta i utformingen av pristaket for russisk oljeeksport er derfor misvisende. Vi møtte full forståelse hos USA om sanksjonslovverket i Norge og vår praksis med å slutte opp om sanksjoner vedtatt av EU. Vi har fortsatt en god og løpende dialog med koalisjonen. Om vi formelt er medlem eller ikke vil ikke ha noen praktisk betydning for Norge og norske aktører.

Spørsmålet viser til DNs fokus på den voksende «skyggeflåten» av eldre tankskip hvor det hentydes til lyssky eller ulovlig virksomhet i forbindelse med russisk oljehandel. Dette er et godt eksempel på de mange alvorlige konsekvensene av det russiske angrepet på Ukraina og de påfølgende vestlige sanksjonene mot landets oljehandel som det er viktig å følge med på. Det er imidlertid viktig å minne om at norske bedrifter og personer er pålagt å følge sanksjonene. Brudd på sanksjonene kan føre til bøter og eller fengselsstraff på inntil tre år. Dette gjelder også for norske redere og forsikringsbransjen.

Sanksjonene mot Russland er allerede historisk omfattende. Regjeringen støtter det pågående europeiske arbeidet med en 11. sanksjonspakke med tiltak for å hindre omgåelse av de allerede vedtatte sanksjonene.

SPØRSMÅL NR. 2571**Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Anne Kristine Linnestad****Besvart 23. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Er gjennomføringsplanen ferdigstilt i løpet av våren 2023 og vil denne bli sendt til Stortinget, sammen med forslag til regelendringer, før representantforslaget behandles 09.11.23?

BEGRUNNELSE:

Dok. 8:139 S (2022-2023) – å etablere en benchmarking-modell for VA-sektoren skal behandles til høsten.

I sitt svar til Stortinget 6. mars 2023, skriver helseministeren at de nasjonale målene for vann og helse som ble fastsatt i 2014 nå skal revideres. Det skal også utarbeides en tverrsektoriell gjennomføringsplan. Helseministeren opplyser om at dette arbeidet pågår med sikte på ferdigstilling våren 2023.

Helseministeren skriver også at når arbeidet med revisjon av de nasjonale målene for vann og helse og en tverrsektoriell gjennomføringsplan er ferdigstilt, vil det bli fulgt opp med informasjonsarbeid og eventuelle regelverksendringer.

Svar:

Arbeidet med revisjon av de nasjonale målene for vann og helse med en tverrsektoriell gjennomføringsplan pågår for fullt. Siden de nasjonale målene for vann og helse angår både drikkevanns- og avløpsområdet, samarbeider Helse- og omsorgsdepartementet tett med Klima- og miljødepartementet. Drikkevannsforsyning og avløp er samfunnskritiske funksjoner der kommunene har en sentral rolle. Derfor inngår også Justis- og beredskapsdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet i samarbeidet.

Det er behov for å vurdere en rekke hensyn og koordinere dette med andre pågående arbeider, samt ha dialog med kommunesektoren underveis. Jeg har derfor sett det nødvendig å bruke noe mer tid på arbeidet enn det jeg antydte i svaret jeg ga 5. mars i forbindelse med representantforslag 8:139 S (2022-2023).

Jeg er opptatt av at vi får ferdigstilt og regjeringsbehandlet de nasjonale målene og gjennomføringsplanen i løpet av høsten. Når saken er regjeringsbehandlet vil jeg påse at de nasjonale målene for vann og helse med den tverrsektorielle gjennomføringsplanen blir gjort kjent. Oppfølgende regelverksarbeid vil utredes, sendes på høring og fastsettes på vanlig måte.

SPØRSMÅL NR. 2572**Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 23. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Ser ministeren at det er urettferdig at lokalbefolkningen på Strandlykkja, Espa og delvis Tangen urettmessig nå må betale bompenger, siden de må kjøre på E6 pga. at den bomfrie lokalvegen er stengt, og vil ministeren sørge for at berørte beboere sør i Stange får midlertidig bomfritak i påvente av at lokalvegen igjen åpnes for trafikk?

BEGRUNNELSE:

For over et år siden ble den lokale fylkesvegen ved Kleverud på Strandlykkja stengt pga. byggearbeidet med dobbeltsporet for jernbanen til Hamar. Da veien ble stengt ble lokalbefolkningen tvunget til å kjøre på E6, hvor det er bompenger. Lokalbefolkningen reagerte på dette. Jeg tok også opp saken med skriftlig spørsmål, men jeg fikk et dårlig og et negativt svar. Den «fattige trøsten» for lokal-

befolkningen og argumentasjonen var at lokalvegen bare skulle være stengt midlertidig og kortvarig. Men det har dessverre vist seg at det ikke har blitt kortvarig. Nå som lokalvegen har vært stengt i over ett år har frustrasjonen hos lokalbefolkningen økt ytterligere. Til Hamar Arbeiderblad (HA) sier en frustrert beboer følgende. «Med to biler regner vi cirka 6 000 til 7 000 kroner per måned i bompenger. Det er urimelig og surt å betale for å kjøre på nødvendige oppdrag». Lederen i Strandlykkja vel sier bla følgende: «Sammen med alle andre kostnadsøkninger vi opplever om dagen, blir dette svært belastende, og det føles også dypt urettferdig. Flere av våre innbyggere har på eget initiativ tatt opp saken med BaneNor og Statens vegvesen, uten resultat». Undertegnede har også gitt uttalelser til HA hvor jeg er tydelig på at her må Finansminister Vedum sørge for midlertidig bomfritak og om nødvendig åpne pengesekken. Innbyggerne på Strandlykkja kan ikke være gisler i et nasjonalt jernbaneprosjekt. Fungerende leder i Stange Ap, Øyvind Hardtvedt er på samme linje som oss i FrP, men han mener BaneNOR må kompensere. Da lokalbefolkningen sist ble utsatt for en tilsvaren-

de situasjon og de måtte kjøre E6 og betale bompenger, hadde FrP samferdselsministeren og jeg satt i Transportkomiteen. Da forventet både Trettebergstuen og Vedum at FrP måtte sørge for bomfritak for lokalbefolkningen. Det gjorde vi. Vi sørget for at bomselskapet ga bomfritak til de aktuelle bilene med bombrikke, som var registrert på adresser i Strandlykkja. Det er faktisk ikke vanskelig, og det koster heller ikke mye penger. Nå forventer vi i FrP at Ap og Sp sørger for bomfritak for lokalbefolkningen.

Svar:

Jeg er enig med representanten i at det er uheldig for lokalbefolkningen at lokalvegen har vært stengt over lengre tid. Veien er stengt for biltrafikk på grunn av bygging av nye jernbane i området. Selv om det tidvis er gitt unntak for enkeltbeboere som kommer uheldig ut ved bompengeprojekter, er det ikke praksis for at veieiere eller utbyggere skal kompensere den enkelte trafikant økonomisk for ulempene en stengt vei medfører. Det mener jeg vil kunne skape en uheldig presedens.

SPØRSMÅL NR. 2573

Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Morten Stordalen

Besvart 23. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I forbindelse med transportvirksomhetenes prioriteringer til ny NTP 2025-2036 har Statens vegvesen fått i oppdrag å levere et oppdatert kunnskapsgrunnlag om tilstanden på fylkesveiene. Dette oppdraget har fått en frist 3. oktober.

Vil statsråden ta initiativ til at dette faglige grunnlaget også hensyntar det funksjonelle oppgraderingsbehovet på fylkesveinettet for å møte dagens og fremtidens behov, både med tanke på bedre fremkommelighet, trafikkikkerhet?

BEGRUNNELSE:

Norge har et omfattende offentlig veinett på om lag 98 000 kilometer – hvorav omtrent 45 000 kilometer er fylkesvei. I Hurdalsplattformen blir det signalisert at regjeringen ønsker å utarbeide en helhetlig og forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveier i samarbeid med fylkeskommunene.

Riksrevisjonens rapport om drift og vedlikehold av riks- og fylkesveier, lagt frem 1. juni, påpeker at den siste kartleggingen av fylkesveinettets tilstand fant sted i 2012. Vedlikeholdsetterslepet ble den gang anslått til å være mellom 60–100 milliarder kroner. Men ifølge riksrevisjonen er beregningene av hva etterslepet er på i dag, usikre, ettersom det ikke finnes gode systemer for å holde oversikt over tilstanden på veinettet.

Beregningene fra 2012, er dessuten i hovedsak basert på kostnadene for å heve veisystemet til standarden det hadde ved byggetidspunktet, med noen tillegg for å oppfylle lovpålagte krav og forskrifter, hovedsakelig relatert til tunneler.

Ifølge Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) er det funksjonelle oppgraderingsbehovet av broer, tunneler og generelt på fylkesveinettet, betydelig større enn vedlikeholdsetterslepet som Statens vegvesen så langt har lagt til grunn. Vedlikehold handler om å tilbakeføre tilstanden til den opprinnelige da veien ble bygget, mens funksjonell oppgradering handler om å ivareta dagens og fremtidens

krav til fremkommelighet, trafikksikkerhet og klimarisiko på veiene. I RIFs rapport, State of the Nation – Norges tilstand 2021, anslår RIF at oppgraderingsbehovet på fylkeskommunale veier er på 700 milliarder kroner.

Det er av stor betydning at vi har et pålitelig og oppdatert kunnskapsgrunnlag for både vedlikeholdsetterslepet og oppgraderingsbehovet på fylkesveinettet. Riktig kunnskapsgrunnlag er avgjørende for å kunne gjøre informerte og gode prioriteringer, slik at vi kan bygge et veisystem som møter fremtidens behov og utvikling, og ivaretar sikkerheten på veiene.

Svar:

Samferdselsdepartementet har gitt Statens vegvesen i oppdrag å koordinere en ny kartlegging av tilstanden på fylkesvei. Den forrige kartleggingen ble utført i perioden 2010 til 2012. Kartleggingen skal nå gjøres i samarbeid med fylkeskommunene. Arbeidet ble startet opp i 2022. Departementet har bedt vegvesenet om å koordinere arbeidet med fylkeskommunene med sikte på å levere et oppdatert kunnskapsgrunnlag på fylkesvei i forbindelse med arbeidet med neste stortingsmelding om Nasjonal transportplan (NTP), som etter planen skal legges frem våren 2024 og gjelde for perioden 2025-2036.

Bakgrunnen for kartleggingen er at regjeringen vil utarbeide en helhetlig og forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesveier i samarbeid med fylkeskommunene. Statens vegvesen har tidligere, som en del av arbeidet med Nasjonal transportplan (NTP) 2014-2023, foretatt en kartlegging av hvor mye det ville koste å fjerne vedlikeholdsetterslepet (forfallet) på både riks- og fylkesveinettet. Etter avviklingen av felles (sams) veiadministrasjon fra 1. januar 2020 som en del av regionreformen, er det nå fylkeskommunenes egne veiadministrasjoner som forvalter fylkesveinettet. Samferdselsdepartementet har derfor ikke på samme måte som tidligere oversikt over det totale vedlikeholdsetterslepet på fylkesvei eller hvilke vedlikeholds-, utbedrings- eller fornyingstiltak som er gjort på fylkesveinettet siden avviklingen av sams veiadministrasjon. Det er derfor nødvendig med en ny kartlegging.

Hensikten med kartleggingen er i utgangspunktet å innhente et oppdatert kunnskapsgrunnlag om status for vedlikeholdsetterslepet på fylkesveinettet. Utgangspunktet for vurderingene av vedlikeholdsetterslep vil dermed være kostnadene for å tilbakeføre fylkesveiene til opprinnelig standard. Å ta igjen eksisterende vedlikeholdsetterslep må gjøres gjennom en kombinasjon av vedlikehold og noen nye investeringer.

SPØRSMÅL NR. 2574

Innlevert 15. juni 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad

Besvart 27. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvordan vil statsråden bidra til at EU ikke innfører en ordning der norsk vedfyring og energiproduksjon trues?

BEGRUNNELSE:

EU er i ferd med å legge om energimerkeordningen på en måte som kan ramme vedfyring og i verste fall føre til at vedfyring ufrivillig fases ut av energimiksen. I EUs Ecodesign-program slås energimerkingen for produkter som bruker biomasse som energikilde og produkter som bruker elektrisitet sammen, slik at vedfyring kommer i samme kategori som varmpumper. Det slår uheldig ut for vedfyring, hvor man risikerer å få energimerket G på alle ildsteder, som er det laveste energinivået.

Norske energimyndigheter har uttrykt skepsis til endringen, men ser ikke ut til å ha blitt hørt. Dermed vil ildsteder som i dag merkes med A+ risikere å havne på G. Dette rammer altså en klimanøytral energiproduksjon. Vedfyring i Norge bidrar til rundt 5 Twh av energiforbruket i norske husholdninger, har et potensiale på over det dobbelte og er helt nødvendig for å dekke energibehovet på kalde dager. Det er også en åpenbar beredskap i å ha tilgang til vedfyring i norske boliger. Norge er også i motsetning til flere EU-land selvforsynt med nok ved.

Svar:

Norges vassdrags- og energidirektorat har overfor EU argumentert imot den foreslåtte sammenslåing av energimerkeforordningen for oppvarmingskilder, som

inkluderer blant annet vedovner og varmepumper. NVE har argumentert med at forslaget, hvor varmepumper og vedovner skal vurderes opp mot hverandre når et energimerke settes, ikke egner seg til å veilede forbrukere til å velge den mest energieffektive vedovnen. Dette er jeg enig i. Samtidig mener jeg det også det kan være positivt at forbrukere får informasjon som gjør dem i stand til å velge den mest energieffektive oppvarmingskilden, uavhengig av teknologi. I forklaringsdokumentet til utkastet til sammenslåing av energimerkeforordningene for oppvarmingsproduktene står det tydelig at sammenslåingen ikke

betyr at oppvarming med biomasse skal unngås. Det står også at oppvarming med biomasse kan være positivt for klimaet, spesielt ved bærekraftig skogforvaltning, og når biomassen brukes effektivt og forbrennes på en ren måte.

Vedfyring er en viktig oppvarmingskilde og en kilde til energifleksibilitet i Norge. Jeg er sikker på at vedfyring vil fortsette å være en viktig norsk energiinnsatsfaktor uavhengig av et sammenslått energimerke, og jeg vil understreke at EU i forslaget ikke har signalisert et ønske eller en plan om å fase ut vedovner.

SPØRSMÅL NR. 2575

Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 28. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Vil det komme, i så fall når, en helhetlig gjennomgang av økonomi, klima- og arealregnskap i prosjektet Rogfast, og andre lignende samferdselsprosjekt, samt en avklaring av hva det vil koste bilistene i form av bompenger, og vil det bli naturlig at en også i forkant får en oversikt i hva årlig kostnad staten får til vedlikehold og drift av de ulike prosjektene når de står ferdig?

BEGRUNNELSE:

Landbruksministeren har slått fast at hensyn til jordvern vil være sentralt i arbeidet med ny nasjonal transportplan. NRK Trøndelag skreiv i juni 2022 at vei og jernbane vil ta så mye som million kvadratmeter matjord i året de neste årene ifølge samferdselsdepartementet sine beregninger. De sier også at vi de neste seks årene vil bygge ned seks tusen dekar matjord i de store veiprojektene. Dette vil skje dersom vi ikke stopper opp nå, og tar inn over oss alvoret.

Prosjektet "Rogfast" ble estimert til å ha en kostnad på 16,8 milliarder, og statens bidrag var 5,1 milliard. Men allerede i 2020 hadde prisen økt til 24,8 milliarder, og statens bidrag ble økt til 8,24 milliarder. Det vil si at staten skal bidra med 1/3 av kostnaden. Resten skal bilistene finansiere ved bruk. Det er antydning at det vil koste mellom 7- og 800 kroner tur/retur med dagens kostnadsnivå, og enda mer usikkert er det hva sluttprisen blir på et prosjekt som økte fra 16,8 mrd. til 24,8 før arbeidet startet. Det vil bli for sent å ta debatten om hvem som skal ta regningen

når Rogfast står klar. Det ser vi i debatten som pågår nå om bomsatsene i Ryfast-prosjektet.

De fleste ønsker ikke å pendle til jobb i mer enn 30 minutter. Når det i tillegg kommer bompenger på flere hundre kroner hver vei vil ikke argumentet om at vi skal etablere felles bo- og arbeidsmarked mellom Nord-Jæren og Haugalandet holde.

Vi i SV prioriterer å få godstrafikken over fra vei til sjø og bane, i stedet for gigantiske undersjøiske tunneler og broer, noe som også støttes av Transportarbeiderforbundet.

Vi mener kryssing av fjorden med elektriske ferjer hvert tiende til femtende minutt vil være et godt alternativ. Antakelig vil ikke det koste mer enn det vil koste å vedlikeholde Rogfast. Statlig midler bør settes av til oppgradering, trafikk sikring og vedlikehold av eksisterende veier, der det allerede er et stort etterslep, framfor vedlikehold av en tunnel.

Vi i SV mener vi bør revurdere Rogfast, og vil ta styring nå. Det er ennå ikke for sent å snu.

Svar:

Finansieringen av prosjektet Rogfast er omtalt i prop. 1 S for 2023. Prognosen for sluttkostnad er der satt til 23 mrd. kr. Prosjektene i Statens vegvesens portefølje utredes i henhold til de til enhver tid gjeldende krav og retningslinjer for planlegging etter plan- og bygningsloven og følges opp underveis i byggeprosessen. Miljøkonsekvenser kommer frem blant annet av konsekvensanalysen som utar-

beides som en del av kommunedelplanen. For prosjektet Rogfast, som ble vedtatt i 2017, ble det foretatt en konsekvensutredning. Siste versjon er revidert etter planvedtak i april 2010. Utredningen er tilgjengelig på Statens vegvesens hjemmesider. Den samfunnsøkonomiske analysen i utredningens kap. 5 og 6 viser ikke-prissatte konsekvenser for landskapsbilde, nærmiljø og friluftsliv, naturmiljø, naturressurser og kulturmiljø. Totalt sett gir ikke-prissatte konsekvenser et negativt bidrag til netto nytte, men ikke store negative konsekvenser for noen tema.

For fremtidige prosjekter kan det være aktuelt å innføre et mer detaljerte arealregnskap, jf. blant annet oppdrag fra Samferdselsdepartementet til transportvirksomhetene i forbindelse med Nasjonal transportplan 2025-2036.

I henhold til Nasjonal transportplan 2018-2029, tabell 13.14, er det beregnet at Rogfast vil gi en reduksjon i

CO₂-utslipp fra veitrafikk på 2 400 tonn pr. år. Her ble teknologi fra 2017 lagt til grunn både for ferjer og kjøretøyer.

Når det gjelder bompenger som trafikantene skal betale fremgår foreløpige anslag av Prop. 54 S (2020–2021) kap. 1.4. Beregnede grunntakster for bompenger er 392 2020-kr (421 2023-kr) for takstgruppe 1 (lette kjøretøyer) og 1 176 2020-kr (1 263 2023-kr) for takstgruppe 2 (tunge kjøretøyer). Rabatter og tilskudd for reduserte bompengetakster er ikke regnet med her. Som en del av grunnlaget for Statens vegvesens innspill til prioriteringer av rammer i Nasjonal transportplan 2022-2033, ble drifts- og vedlikeholdskostnader for prosjektet grovt anslått til 149 mill. 2022-kr (157 mill. 2023-kr) pr år. Utskifting av tyngre utstyr hvert 10.-20. år kommer i tillegg (om lag 160 mill. kr hver gang i snitt). Drift og vedlikehold på veinettet som blir avlastet med det nye prosjektet, og kostnadene ved dagens ferjedrift, er ikke trukket fra.

SPØRSMÅL NR. 2576

Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen

Besvart 22. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hvor mange vil få pensjon under dagens minstenivå i fremtiden?

BEGRUNNELSE:

På grunn av pensjonsreformen blir minstepensjonen slik vi kjenner den erstattet med en garantipensjon som avkortes mot inntektpensjon. Siden praktisk talt alle har noe pensjonsopptjening, vil det ikke lenger være et fast minstepensjonsnivå. Garantipensjonen er lavere enn minste pensjonsnivå, men mottakerne av garantipensjon får til gjengjeld litt inntektpensjon i tillegg. Det er uklart for meg om dette til sammen er til fordel eller ulempe for pensjonister med lav inntekt. Jeg lurer derfor på hvor mange som i fremtiden vil motta en pensjon under dagens minste pensjonsnivå målt i faste lønninger i fremtiden, for eksempel i 2060. I tillegg hadde det vært nyttig å få et anslag på hvor mye pensjon gruppen vil motta, for eksempel i gjennomsnitt for den laveste desilen.

Svar:

For å besvare spørsmålet er det benyttet eksisterende beregninger fra Statistisk sentralbyrås modell MOSART. Det har innen fristen ikke vært mulig å gjøre nye beregninger. Modellen er godt egnet for å beregne virkninger av ulike regelverksendringer i pensjons- og trygdesystemet. Men resultatene er naturligvis avhengig av forutsetningene som legges til grunn om blant annet demografi og yrkesdeltaking mv. Resultatene er derfor usikre.

Beregningene gir ikke separate tall for gifte og enslige og gir derfor ikke anslag på hvor mange som har minstepensjon for enslige og gifte. Drøyt halvparten av dagens alderspensjonister er gifte eller samboende. Under forutsetning av at denne fordelingen også vil gjelde i 2060, vil det lavere nivået for gifte egentlig være det relevante minstenivået for over halvparten av dem som nedenfor beregnes å få en lavere alderspensjon enn dagens minstenivå for enslige. Dette vil innebære at langt færre reelt sett vil ligge under minstenivået i 2023. Tilsvarende vil andelen være høyere enn det som anslås når minstenivået for gifte benyttes som grense i anslagene nedenfor.

Mange som vil motta alderspensjon i framtida vil få en lav alderspensjon fordi de har vært i Norge en kort

periode. Beregningene omfatter derfor ikke personer med kort botid.

Med gjeldende reguleringsregler for garantipensjon (gjennomsnittet av lønns- og prisvekst) anslås det at det i 2060 er 37 prosent som har en alderspensjon fra folketrygden som er lavere enn minstenivået for enslige i 2023, målt i faste lønninger, og 20 prosent som har en alderspensjon lavere enn minstenivået for gifte. Gjennomsnittlig alderspensjon i den nederste desilen anslås til 179 600 kroner, målt i faste lønninger.

Det er også laget anslag med pensjonsutvalgets forslag til regulering av minsteytelsene (lønnsvekst). I beregningen er det i tillegg lagt til grunn utvalgets forslag om økte aldersgrenser, samt flertallets forslag om ny opptjening til alderspensjon for uføre. Med disse forutsetningene anslås andelen som i 2060 har en alderspensjon lavere

enn minstenivået for enslige og gifte i 2023 til hhv. 26 og seks prosent. Gjennomsnittlig alderspensjon i den nederste desilen anslås i dette alternativet til 214 600 kroner.

Avslutningsvis vil jeg minne om at pensjonsreformen har gjort det mulig for folk å velge selv når de vil starte uttaket av alderspensjon fra folketrygden i intervallet 62–75 år, og uttak av pensjon har blitt frikoblet fra selve uttrede-
nen fra arbeidslivet. Uttaksbeslutningen kan i langt større grad enn tidligere nå ses på som en ren finansiell beslutning. Nøytrale uttaksregler innebærer at den som velger å ta ut alderspensjon tidlig, ev. i kombinasjon med fullt arbeid, vil få lavere årlig pensjon. Dette innebærer også at en del vil kunne velge å ta ut pensjon tidlig, og på et nivå som i utgangspunktet er over minstenivået. Den løpende reguleringen vil likevel kunne innebære at alderspensjonen på sikt kommer under minstenivået i 2023.

SPØRSMÅL NR. 2577

Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 27. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Synes statsråden det er rett at kommuner tar inn mva-refusjon for en utgift de ikke har hatt og dermed bidrar til økte boligpriser for huskjøpere?

BEGRUNNELSE:

I en rekke prosjekter krever kommunen at utbygger betaler diverse infrastruktur. Dagens praksis gjør at eierutviklere som oppfører infrastruktur som ledd i utviklingen ikke har fradragsrett for inngående mva. Når infrastrukturen overføres til kommunen som ledd i utbyggingsavtaler eller rekkefølgekrav, kan kommunen kreve tilbakeført inngående mva. Flere steder krever kommunene kompensasjon som ikke har noen sammenheng med utgiftene kommunene har hatt i forbindelse med arbeidet. Dette håndteres ulikt fra kommune til kommune som skaper usikkerhet blant utbyggerne. I boligutviklingssaker vil dette kunne føre til dyrere boliger.

I en sak fra Eststatenyheter kommer det frem at Byrådet i Oslo hadde fremmet et forslag som vil øke kostandene for utbyggere i hovedstaden og gjøre boliger enda dyrere for Oslo-borgerne. Ved opparbeidelse av infrastrukturtiltak i medhold av utbyggingsavtaler, der utbygger betaler full merverdiavgift, legger forslaget opp til at utbyggerne

kun får refundert 30 prosent av den innbetalte merverdiavgiften, de resterende 70 prosentene skal tilfalle Oslo kommune. Hvis mva. utgjør NOK 62,5 millioner vil Oslo kommune kreve inn 43,8 millioner. Her pålegger kommunen utbygger å betale, samtidig som kommunen vil kunne hente ut mva-refusjon fra staten. Dette virker urettferdig siden mva-refusjonen burde i disse tilfellene tilfalle den som har hatt utgiften. Denne praksisen vil kunne oppleves som en snikskatt.

Konsekvensene av en slik praksis blant kommuner vil bidra til utsettelse og redusert boligtilbud. I prosjekter med betydelige infrastrukturkostnader vil mva-belastningen kunne bli svært høy. I prosjekter med lave marginer vil mva-kostnadene kunne medføre at det ikke vil lønne seg å igangsette prosjektene. Dette vil ha store konsekvenser ved at det ikke bygges nye boliger som presser boligprisene opp, og rammer først og fremst innbyggere som kjøper nye boliger. Mva på infrastrukturkostnader ender også til slutt hos boligkjøper fordi de totale kostnadene øker. Dette er spesielt uheldig i områder som Oslo som har Norges høyeste boligpriser.

Svar:

Offentleg infrastruktur blir opparbeidd både av kommunen sjølv og av private. Private forpliktar seg ofte til å opparbeide offentlig infrastruktur gjennom utbyggingsavtalar dei inngår med kommunen.

Der kommunen overtek infrastruktur som privat utbyggjar har opparbeidd, kan kommunen ha rett til å få meirverdiavgifta utbyggjar har betalt refundert frå staten. Det er kommunen som mottok tilbakeført meirverdiavgift. Eg har forstått det slik at det varierer kor mykje kommunen beheld sjølv, og kor mykje den gir vidare til utbyggjar. Eg er også kjend med at utbyggjarsida meiner at utbyggjarar bør ha rett til å få tilbakeført meirverdiavgifta

på infrastrukturen kommunen overtek, då den ikkje utgjør ein kostnad for kommunen.

Private bidrag skal hjelpe til å løyse konkrete infrastrukturbehov. Departementet har uttalt at plan- og bygningsloven må tolkast slik at kommunane ikkje kan krevje finansieringsbidrag ut over det infrastrukturen kostar kommunen. Det ble mellom anna uttalt i forslag til lovendingar i plan- og bygningsloven om fortetting, transformasjon, utbyggingsavtaler mv., som var på høyring i 2021. Eg går ut frå at kommunane forhold seg til rammene i plan- og bygningslova, slik at totalkostnaden for utbyggjar ikkje blir større enn den lova legg opp til.

SPØRSMÅL NR. 2578

Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Yngve Sætre

Besvart 28. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hva er bakgrunnen for at regjeringen vil utrede fødetilbud ved Elverum sykehus?

BEGRUNNELSE:

Fødeavdelingen på Elverum sykehus er viktig for mange fødende og deres familier i en rekke kommuner i Østerdalen, Solør og på Hedemarken. Dette området er kjennetegnet av store geografiske avstander, og ofte krevende kjøreforhold vinterstid.

Hvis fødetilbudet i Elverum reduseres eller bortfaller, vil nærmeste fødeavdeling/kvinneklipp for fødende i Østerdalen være Trondheim eller Moelv. Eksempelvis er kjøretiden fra regionsenteret Tynset til Trondheim om lag tre timer, og det er også tre timers kjøretid fra Tynset til Moelv. Opprettholdelse av fødeavdelingen på Elverum vil gi om lag 45 minutters kortere reisetid til fødeavdeling for fødende i Østerdalen og Solør, hvis alternativet er Moelv. Et trygt og godt fødetilbud er av stor betydning for tryggheten til fødende og deres familier.

I regjeringens beslutning om sykehusstruktur for Innlandet fremgår det at den vil «legge til rette for» et fødetilbud med barselavdeling ved Elverum sykehus, og at et fødetilbud ved Elverum sykehus skal utredes. «Å legge til rette for» et fødetilbud er en vid formulering. Det er derfor av interesse å få vite mer om hva regjeringen legger i

dette begrepet, og bakgrunnen for regjeringens ønske om utredning.

Svar:

Regjeringen har i Hurdalsplattformen slått fast at Norge skal ha en desentralisert sykehusstruktur som sikrer beredskap og gir alle innbyggere forsvarlig og trygg behandling på sykehus. Dette gjelder selvsagt også fødetilbudet.

Under regjeringen Solberg godkjente foretaksmøtet i 2019 at Helse Sør-Øst RHF kunne endre framtidig sykehusstruktur i Sykehuset Innlandet HF i tråd med vedtatt målilde. Dette innebar en samling av spesialiserte funksjoner i et nytt akuttsykehus, Mjøssykehuset, et akuttsykehus på Tynset og fortsatt sykehusdrift ved to av dagens somatiske sykehus i form av et akuttsykehus og et elektivt sykehus med døgnfunksjoner. I juni 2021 sluttet foretaksmøtet seg til styrevedtaket i Helse Sør-Øst RHF om å videreføre arbeidet med videreutvikling av Sykehuset Innlandet HF i konseptfase, hvor det såkalte Mjøssykehus-alternativet skulle utredes. Det ble lagt til grunn at sykehuset på Lillehammer skulle videreføres som stort akuttsykehus, med bl.a. et fødetilbud, og at sykehuset i Elverum skulle videreføres som elektivt sykehus, jf. vedtaket fra 2019 om fortsatt drift ved to av dagens somatiske sykehus.

Helse Sør-Øst RHF har utredet Mjøssykehus-alternativet og «null-pluss»-alternativet i steg 1 av konseptfasen i tråd med foretaksmøtets vedtak i juni 2021 og foretaksmøtets vedtak i januar 2022, der Helse Sør-Øst RHF ble bedt om å utrede «null-pluss»-alternativet fullt ut. Styret i Sykehuset Innlandet HF og styret i Helse Sør-Øst RHF fattet høsten 2022 begge vedtak om å gå videre med Mjøssykehus-alternativet i steg 2 av konseptfasen. Det er lagt til grunn at det i Mjøssykehuset skal være en kvinneklinikk. Kvinneklinikkene er de største fødeinstitusjonene med tilgang til spesialkompetanse innen fødselshjelp. Disse skal kunne ivareta både de normale fødslene, men også de fødende kvinnene med stor risiko for komplikasjoner. Det er videre lagt til grunn at en fødeavdeling lokaliseres til akuttsykehuset på Lillehammer, slik at en andel av gravide kvinner som tilhører dette opptaksområdet etter seleksjon kan føde der. For pasienter fra opptaksområdene Gjøvik, Hamar og Elverum, er det lagt til grunn at Mjøssykehuset skal være lokalsykehus innen-

for fagområdet. Videre er det lagt til grunn at fødetilbudet på Tynset videreføres som i dag.

Foretaksmøtet 13. juni d.å. sluttet seg med noen tillegg til styrevedtaket i Helse Sør-Øst RHF om å gå videre med Mjøssykehus-alternativet i steg 2 av konseptfasen. Ett av disse tilleggene er at foretaksmøtet ønsker at det skal legges til rette for et fødetilbud med barselavdeling ved sykehuset i Elverum, og foretaksmøtet har følgelig bedt Helse Sør-Øst RHF utrede dette. Det er innenfor Mjøssykehus-alternativet ikke utredet et fødetilbud ved sykehuset i Elverum. Et fødetilbud i Elverum må være bærekraftig og ikke forringe kvaliteten på det samlede fødetilbudet til de fødende i Innlandet.

Sykehuset Innlandet HF har i dag store rekrutteringsutfordringer, også innenfor fødselshjelp og gynekologi. En grunnleggende forutsetning for et trygt og godt fødetilbud er tilstrekkelig tilgang på personell. Videre vil antall fødsler være styrende for hva slags fødetilbud som kan gis. Disse elementene vil måtte stå sentralt i de vurderingene Helse Sør-Øst RHF skal gjennomføre.

SPØRSMÅL NR. 2579

Innlevert 16. juni 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 21. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hva er vurderingene bak beslutningen om å flytte kreftregisteret, som en rekke fagmiljøer nå protesterer mot?

BEGRUNNELSE:

Nylig ble det kjent at Kreftregisteret skal flyttes til Folkehelseinstituttet. Dette er en beslutning som har skapt mange reaksjoner, blant annet fra Kreftforeningen, som er veldig skeptiske til en slik organisatorisk flytting, uten at det er evaluert. Det er heller ikke veldig lett å forstå hva som er bakgrunnen for flyttingen. Flere har pekt på at det bør gjøres en grundig utredning av Kreftregisterets organisatoriske plassering, før man gjennomfører en slik flytting. Jeg mener det er viktig at man lytter til de som faktisk vet hvor skoen trykker og hva som fungerer. Det synes ikke å ha blitt gjort i dette tilfellet. Derfor ber jeg om at statsråden redegjør for hva som ligger bak beslutningen, og at flyttingen begrunnes.

Svar:

Det er behov for å forbedre og effektivisere forvaltning og utvikling av helseregistrene og å legge til rette for enklere datafangst og økt bruk av datamaterialet. En samling av helseregistre i en etat skal bidra til å nå disse målene, blant annet gjennom å fremme utvikling og harmonisering av innholdet i registrene. Fordelen med å samle registrene i en kunnskapsetat som Folkehelseinstituttet, er at forvaltning av innholdet i registrene knyttes tettere opp mot miljøene i helseforvaltningen som skal benytte registrene. Dermed legger vi til rette for at registrene treffer samfunnets samlede behov for å få tilgang til kunnskap og utnytte registerdata bedre i forskning, innovasjon og utvikling av tiltak knyttet til folkehelsen og helse- og omsorgstjenestene. Som en del av helseforvaltningen vil Kreftregisteret i større grad kunne være et samlet miljø for helsetjenesten i hele Norge.

Vi har vurdert konsekvenser av tiltaket og mener det er avgjørende at fagmiljøet i Kreftregisteret holdes samlet. Kreftregisteret vil fortsette å være i de samme lokalene

med umiddelbar nærhet til Oslo universitetssykehus HF og forskning og klinikk skal fortsatt jobbe tett sammen. Det legges til grunn at oppgavene og funksjonene til Krefregisteret skal videreføres og videreutvikles også ved

endret organisatorisk forankring. Samlingen av helseregistrene betyr en prioritering og et løft av helsedatafeltet i stort, og det er naturlig at et nasjonalt miljø som Krefregisteret inngår i en slik samling.

SPØRSMÅL NR. 2580

Innlevert 17. juni 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 26. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

De andre helseforetakene går ikke på amerikansk sky med pasientdata fra sykehusene, slik som Helse Sør-Øst gjør. Usikkerheten om personvern og IT-sikkerhet er for stor, sier de. Pasienter fra Helse-Vest er ofte gjestepasienter hos Helse Sør-Øst. Det er vanlig at pasienter fra hele landet med sjeldne eller alvorlige lidelser, behandles ved Riks- eller Radiumhospitalet.

Vil disse pasientenes data da lagres i samme sky som andre pasienter i Sør-Øst samtidig som de andre foretakene mener dette ikke er en trygg løsning?

BEGRUNNELSE:

Fra utsiden virker det som det ikke er en overordnet tanke om dette nasjonalt, i forbindelse med alvorlige pasientforløp vil Helse Sør-Øst motta en stor del av gjestepasienters data.

Svar:

Jeg vil innledningsvis presisere at det ikke er et generelt forbud mot bruk av amerikanske skytjenester etter personvernforordningen (GDPR) eller den såkalte Schrems II-dommen.

Hvert enkelt helseforetak er dataansvarlig etter personvernforordningen og må gjøre egne vurderinger om personvernspørsmål. Jeg har nylig vært i kontakt med de fire regionale helseforetakene. Tilbakemeldingene oppfatter jeg slik at de regionale helseforetakene ikke har ulike vurderinger når det gjelder overordnede strategier for bruk av skytjenester. Jeg oppfatter at ulikhetene er knyttet til tempo for overgang til bruk av skyløsninger. Tilbakemeldingene tyder derfor på at de fire regionale helseforetakene ikke har ulikt utgangspunkt når det gjelder personvern og amerikanske skytjenester. Pasienter fra andre deler av landet som får helsehjelp ved sykehus i

Helse Sør-Øst, vil inngå i den skybaserte helselogistikk-løsningen.

Skytjenester har fordeler, også med hensyn til sikring av informasjon, men det er også risiko ved dette. Da handler det om å gjøre grundige vurderinger, om å sikre systemer for å ta ned kjente og tenkbare risikoer så langt det er mulig, samt om å sikre at løsningene er innenfor de juridiske rammene i bl.a. personvernforordningen. Dette arbeidet gjør foretakene hver for seg, det samarbeides interregionalt, og det er god dialog med aktører som Norsk Helsenett SF og Nasjonale sikkerhetsmyndigheter.

Avslutningsvis viser jeg til den gode dialogen Helse Sør-Øst RHF har hatt med Datatilsynet i dette svært krevende juridiske og tekniske spørsmålet.

SPØRSMÅL NR. 2581**Innlevert 17. juni 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 30. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Kva vært den årlege bidraget i ferjeavløysingsordningen til Masfjordbrua etter det siste vedtaket i Stortinget?

GRUNNGJEVING:

Eg viser til mine tidlegare spørsmål om ferjeavløysingsordningen og Masfjordbrua.

Under handsaminga av kommuneproposisjonen for 2024 fekk FrP og Høgre fleirtal for dette:

"Stortinget ber regjeringa sikre at ferjeavløysningsprosjektet som ferdigstilles mellom 2022 og 2027, får ta del i rentekompensasjonsordningen i tråd med vedtak nr. 1251 (2020–2021), jf. Prop. 192 S (2020–2021) Kommuneproposisjonen 2022 og Innst. 660 S (2020–2021)."

Svar:

Forslaget om ei rentekompensasjonsordning for ferjeavløysingsprosjekt, slik den er presentert i Prop. 192 S (2020–2021) Kommuneproposisjonen 2022, gjaldt eit øyremerkt tilskot i tillegg til den ordinære ferjeavløysingsordninga. Det årlege bidraget gjennom ferjeavløysingsordninga innanfor rammetilskotet vil derfor ikkje endre seg som følge av oppmodingsvedtaket som blei fatta i samband med kommuneproposisjonen for 2024. Kommunal- og distriktsdepartementet fastsette i mars i år det årlege beløpet med ordinære ferjeavløysingsmidlar til 21 697 000 kroner, og det beløpet ligg fast.

Når det gjeld den øyremerkte rentekompensasjonsordninga som det blir vist til i spørsmålet, vil regjeringa komme tilbake med ei oppfølging av Stortingets oppmodingsvedtak på eit seinare tidspunkt. Eg kan derfor ikkje seie noko om konsekvensane av vedtaket for enkeltprosjekt no.

SPØRSMÅL NR. 2582**Innlevert 18. juni 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 22. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Regjeringa sier i sin handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet at de vil «oppfordre nettselskapene til å være i forkant av utviklingen med å utrede og konsesjonssøke. netttiltak når de har kapasitet».

Kan statsråden avklare når regjeringa bidrar med konkrete tiltak som gjør det mulig for nettselskapene å planlegge og bygge nett i forkant av samfunnsutviklingen i områder med sterk vekst, og om reguleringen endres slik at nettselskapene ikkje straffes for å bygge i forkant av utviklingen?

BEGRUNNELSE:

Regjeringens nedsatte energikommisjon spår et behov på 40 TWh mer produksjon frem mot 2030. Statnett rapporterer om effektterspørselen i Norge for nye større tilknytninger er så mye som 15 000 MW i samme tidsrom. Alt dette, både forbruk og ny produksjon, vil trenge mer nett, på alle nivå.

Det er lange ledetider for etablering av nytt nett. Hovedproblemet i dag er at nettselskapene i dette landet er kommet bakpå med nettutbyggingen. Dette skyldes i stor grad at nettselskapene i dagens regulering ikkje har insentiver til å bygge ut nett i forkant av utviklingen i et område med sterk vekst, for da straffes man med dagens inntektsmodeller. De nettselskapene som bygger nett

for å være i rute og mer i takt med forbruksutviklingen kommer dårligere ut i inntektsramme- reguleringen enn de nettselskapene som sitter stille i båten og drøyer i det lengste med å bygge. Dagens reguleringer som sammenligner nettselskapenes effektivitet, legger til grunn at de mest effektive nettselskapene er de som bygger minst mulig nytt nett. Vi har derfor et system som i praksis premierer å bygge minst mulig, noe som stemmer dårlig overens med regjeringens store planer om grønn industri, og framtidig kraftbehov. Reguleringen ble til på 90-tallet hvor verden så annerledes ut og hvor man i stor grad hadde overkapasitet i nettet, og liten etterspørsel etter nytt nett. I dag er situasjonen motsatt, mer nett behøves kjapt, i stort monn. Norge mister i dag industrietableringer til utlandet på grunn av manglende nettkapasitet og kraft.

Arendal mistet i fjor et Sør-Koreansk selskap til Barcelona, da de ikke fikk avklart sin nettilgang i Norge. Dette var en bedrift i verdikjeden til Morrow Batterifabrikk.

På Kjerlingland i Lillesand er det et sterkt voksende næringsområde, men stor etterspørsel gjør at nettet snart er på full kapasitet også her. Da vil utviklingen i dette område stoppe opp i påvente av at det kommer en stor kunde som utløser nytt nettanlegg. Nye industrietableringer vil ikke komme fordi det vil utløse et meget stort anleggsbidrag for mer nett – mens nettselskapet ikke vil bygge til industriområdet før det kommer en kunde. Denne situas-

jonen finner vi mange steder i landet, og er en bremsekloss for utviklingen. Det er interessant å høre regjeringens planer for dette.

Svar:

Jeg er positiv til at nettselskapene søker å ligge i forkant med nettplanleggingen. I regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet oppfordrer vi også nettselskapene til å være i forkant med å utrede og konsesjonssøke tiltak når de har kapasitet til det og de mener at det er fornuftig. Det er heller ingen ting i veien for at myndighetene kan gi konsesjon i slike tilfeller, eventuelt med vilkår om at tiltaket ikke gjennomføres før behovet blir mer sikkert.

For nettinvesteringer er det som hovedregel ikke selve byggefasen som er mest tidkrevende, og denne kan ofte være sammenfallende med tidsbruken for etablering av forbruket. Jeg mener det er fornuftig å vente med å sette i gang med selve utbyggingen av nettanlegget til behovet blir sikkert nok, for å unngå unødvendige kostnader og areal- og miljøvirkninger.

Videre har ikke leverandørmarkedet og markedet for nettkomponenter ubegrenset kapasitet, slik at det er viktig at det nettselskapene prioriterer de nettanleggene som er rasjonelle og hvor behovet er avklart.

SPØRSMÅL NR. 2583

Innlevert 19. juni 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 30. juni 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Vil næringsministeren ta initiativ til dialog med Fresenius Kabi for å se på om det er endringer i rammebetingelser som kan bidra til å trygge bedriften og arbeidsplassene i Halden?

BEGRUNNELSE:

Fresenius Kabi i Halden har varslet at de vil selge fabrikken og avvikle før 2025. Det er hele 678 ansatte fordelt på 590 årsverk på fabrikken i Halden. Begrunnelsen er at med dagens rammebetingelser så evner de ikke å gå med overskudd. Dagens regjering har dessverre valgt å forverre rammetingelsene til norske bedrifter gjennom flere grep, deriblant historisk høye økninger i skatte/avgiftsregimet,

symbolske klimakrav og andre grep. I tillegg så har regjeringspartienes manglende forutsigbarhet og politiske retorikk ført til stor politisk risiko for privateide bedrifter og arbeidsplasser i Norge.

Når en så stor bedrift som Fresenius Kabi nå varsler at de vil gi opp i Norge er det naturlig at næringsministeren innleder dialog med bedriften for å høre om det er endringer eller justeringer i rammetingelsene som kan bidra til at bedriften kan drives videre, enten med dagens eiere eller nye eiere på en lønnsom og god måte som trygger arbeidsplasser og skaper verdier.

Svar:

Regjeringen slår fast i Hurdalsplattformen at norske bedrifter skal ha gode, forutsigbare og stabile rammevilkår som legger til rette for private investeringer og videre vekst. Dette fordi de samlede rammebetingelsene avgjør om Norge er et attraktivt land å drive næringsvirksomhet i. Her er skatter og avgifter kun en av flere faktorer som spiller inn. Tilgang til arbeidskraft, kapital, forskning og utvikling, markeder nasjonalt og internasjonalt, samt naturressurser, er viktig. Regjeringen arbeider kontinuerlig for å forbedre rammevilkårene, blant annet gjennom å sikre bedre markedstilgang, å fasilitere forskning og innovasjon, å tilrettelegge tomter og infrastruktur, å skape bedre kapitaltilgang og satse på kompetanse.

Vi har en åpen økonomi i Norge og de fleste bedrifter opererer i hard konkurranse med andre bedrifter, både innenlands og utenlands. Å konkurrere i internasjonale markeder gjør norske bedrifter bedre, og norske bedrifter er verdensledende i flere bransjer. Samtidig krever internasjonal konkurranse at bedrifter må gjøre krevende avveininger, som kan innebære at de for eksempel selger seg ut, omstiller seg eller legger ned virksomheten. Jeg har stor forståelse for at dette kan være tøft. For alle de som har lagt ned mye hardt arbeid i bedriften, på alle nivåer og i alle ledd, er det vanskelig å stå i denne formen for usikkerhet. Heldigvis vet vi at norske arbeidstakere er omstillingsdyktige, og at de ofte kan bruke kompetansen sin i andre virksomheter. Vi ser også at det går stort sett bra i norsk næringsliv nå, med rekordhøye investeringer. I

tillegg har vi lav arbeidsledighet og bare i fjor ble det skapt 100 000 nye private arbeidsplasser.

Det er ikke noe mål i seg selv for regjeringen å øke skattene. Derimot er vi opptatt av å bruke ressursene effektivt og fordele rettferdig. I statsbudsjettet for 2023 ble det gjort grep for å sikre bedre fordeling av verdier som skapes med basis i våre felles ressurser, blant annet innføring av grunnrenteskatt på havbruk og vindkraft og en økning i grunnrenteskatten på vannkraft. Dette er næringer som har store inntekter fra bruk av våre felles ressurser og som har mulighet til å bidra mer. Slik sørget vi for et budsjett uten store kutt i velferdsordninger og økning av skatter og avgifter for hele bredden av norsk næringsliv. I tillegg var det nødvendig med skatteøkninger i møtet med det som kunne bli en ukontrollert pris- og lønnsvekstspiral. Skattepolitikken vår gjør at vi i Norge nå har lavere inflasjon enn stort sett alle våre handelspartnere. Dette øker lønnsomheten i norsk næringsliv.

Det norske samfunnet har også flere egenskaper som det er vanskelig å sette en verdi på i kroner og øre, men som er viktig for bedriftene. Vi har et generelt høyt utdanningsnivå i befolkningen og vi har en distriktsprofil som tar hele landet i bruk, med et desentralisert tilbud av utdanning, velferd og infrastruktur. Dette er forutsetninger som bidrar til å styrke norske virksomheters konkurransekraft. Det er ikke hensiktsmessig å justere på rammebetingelsene for å imøtekomme ønsker fra enkeltbedrifter, men skape så gode rammevilkår som mulig for alle virksomheter, slik at de har de beste forutsetninger for å lykkes.

SPØRSMÅL NR. 2584

Innlevert 19. juni 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 26. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Hvordan er reell sysselsetting blant innvandrere fordelt på 1, 3, 5, 7, 10 og 15 års botid og fordelt på opprinnelsesland og innvandringsgrunn (Med reell sysselsetting legger jeg til grunn at man lever av egen inntekt)?

BEGRUNNELSE:

Viser til mitt spørsmål levert 10.06.2023 som ble besvart 14.06.2023 der jeg spurte om statsråden mener det gir et riktig inntrykk av at en som jobber 1 time i uken bør

regnes som sysselsatt da det er hva regjeringen benytter i sin statistikk. Spørsmålet nå er hvor mange som er reell sysselsatt, altså at man lever av egen inntekt. Jeg ber om at det svares gjennom en tabell og at tabellen også sammenligner med SSB definisjonen på minst 1 time i uken sånn at det er mulig å se forskjellene på reell sysselsetting og de tallene det offentlige Norge benytter.

Svar:

Informasjonen som stortingsrepresentant Wiborg etter spør foreligger ikke, og har ikke vært mulig å fremskaffe innenfor gjeldende tidsramme. Det er også uklart hva som skal defineres som «å leve av egen inntekt». Det vil blant annet avhenge av om en lever i hushold med en eller to inntekter, om en har barn eller ikke mv. Spørsmålet blir derfor besvart ved blant annet å vise til kunnskap om stillingsandel og lavinntekt blant ulike innvandringsgrupper.

Hvor stor stillingsandel den enkelte har, har mye å si for inntekten. SSB-artikkelen Innvandrere i Norge 2023 Hvor mye jobber innvandrere i Norge? viser også at andelen i heltidsarbeid i hovedsak henger sammen med sysselsettingsandelen. Det er færre som jobber heltid i grupper med lav sysselsettingsandel. Blant innvandrere fra de nye EU-landene etter 2004 er 77 prosent i alderen 20–66 år i jobb, og 78 prosent jobbet heltid. For innvandrere fra de øvrige EU-landene utenom Norden er 76 prosent i alderen 20–66 år i jobb, mens 80 prosent jobbet heltid. Blant innvandrere fra Asia er 64 prosent i alderen 20–66 i jobb, mens 68 prosent jobber heltid. Fra Afrika er 61 prosent i alderen 20–66 år i jobb, mens 60 prosent av de i arbeid jobbet heltid.

SSB har ingen definisjon på hva inntekten må være for at man skal kunne leve av den, men hva som regnes som lavinntekt er definert. I rapporten Økonomi og levekår

for lavinntektsgrupper 2022 fra SSB belyses økonomi og levekår for grupper som er overrepresentert nederst i inntektsfordelingen. Andelen personer som tilhører en husholdning med årlig lavinntekt er langt større blant innvandrere enn blant befolkningen som helhet. Mens 11 prosent av alle personer, utenom studenter, tilhørte en husholdning med lavinntekt i 2020, gjaldt dette for 28 prosent av personene som tilhørte husholdninger der hovedinntektstaker er innvandrer. Andelen med lavinntekt blant innvandrere har vært fallende siden 2017. Hyppigheten av lavinntekt varierer derimot mye med landbakgrunn. Høyest andel med lavinntekt finner vi blant innvandrere med flyktningbakgrunn (44 prosent) og blant personer med flyktningbakgrunn som mottar introduksjonsstønad (77 prosent).

Vedlagt følger også en tabell med sysselsatte innvandrere etter innvandringsgrunn og botid, basert på den ordinære definisjonen av sysselsatte. Dette er, som beskrevet i et tidligere svar til stortingsrepresentanten, den definisjonen som følger anbefalingene fra den internasjonale arbeidsorganisasjonen ILO.

Vedlegg:

<https://www.stortinget.no/dok15-202223-2584-vedlegg>

SPØRSMÅL NR. 2585

Innlevert 17. juni 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 23. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Kan det no vera at statsråden vil

Endre den gregorianske kalenderen til
at vinter blir sommar og haust blir til vår
For det må han gjera om ikkje vi får
Eit planprogram fastsett for Hordfast no fort
Vi ønskjer jo berre at dette blir gjort
Kva er det som gjer at saka tek tid?
Vi ynskjer eit svar på dette fordi
Vi vil bygge vestland mellom fjordar og byer
Og vonar ministeren deler dei vyer
Langs kysten vår treng vi ein dugande veg
Det får vi om statsråden no skundar seg

BEGRUNNELSE:

Vi viser til spørsmål 808, som omhandlar manglande godkjend planprogram for reguleringsplanen E39 Stord-Os, der statsråden svara mellom anna med følgjande:

«eg tek sikte på at planprogrammet kan bli fastsett så tidleg som mogleg på nyåret».

På ny ber vi om oppdatering på kva som er status og kva som er dei utfordrande sakene ein jobbar med som tek så lang tid.

Svar:

Forslaget til planprogram for statleg reguleringsplan for E39 Stord–Os (Ådland–Svegatjørn) blei oversendt Kommunal- og distriktsdepartementet 1. desember 2022. Eg

legg vekt på at departementet som ansvarleg planstyresmakt gjer grundige vurderingar av saka før planprogrammet blir fastsett.

SPØRSMÅL NR. 2586

Innlevert 19. juni 2023 av stortingsrepresentant Trond Helleland

Besvart 23. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

I forbindelse med forberedende arbeid for E39 Storehaugen-Førde, svarer Statens vegvesen i brev av 15.05.23 til Sunnfjord kommune at arbeidet er satt på vent. Det virker i brevet som at Statens vegvesen nå må legge alt arbeid med planlegging og forberedende arbeid på sine investeringsprosjekter på vent.

Medfører det riktighet?

BEGRUNNELSE:

Statens vegvesen er pålagt å redusere sine investeringer kraftig. Flere av de høyest prioriterte prosjektene og gryteklare prosjekter som var forutsatt fullfinansiert i første seksårsperiode i gjeldende NTP er per i dag ikke satt i gang.

Regjeringen sier det ikke er realistisk å gjennomføre gjeldende NTP, og har på bakgrunn av dette sagt at de vil legge fram ny NTP et år før tiden, våren 2024. Signalene fra statsråden og regjeringspartiene tilsier at investeringsrammene i ny NTP blir betydelig redusert.

Den enorme kostnadsveksten påvirker framdriften i store infrastrukturprosjekter, men dersom alle planer og forberedende arbeid skal settes på vent til ny NTP blir lagt frem våren 2024 vil det skape store forsinkelser for hele prosjektporteføljen.

Svar:

Regjeringen har i Prop 1 S (2022-2023) for Samferdselsdepartementet lagt til grunn at det de nærmeste årene vil være mindre rom for å starte opp store investeringsprosjekter på samferdselsområdet enn det som følger av Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022–2033, og at det vil ta lengre tid å gjennomføre de prioriterte prosjektene. Det innebærer blant annet at veiporteføljen i

Nasjonal transportplan 2022–2033 som Statens vegvesen har ansvaret for, ikke kan gjennomføres i det tempoet og omfanget som meldingen legger opp til. Statens vegvesen må derfor tilpasse sin planleggingsaktivitet framover til de økonomiske rammene i budsjettåret og til at det vil være begrenset rom for vekst i årene fremover sammenlignet med det som ble lagt til grunn i Nasjonal transportplan 2022–2033. Dette innebærer ikke at alt arbeid med planlegging og forberedende arbeid er satt på vent hos Statens vegvesen. Statens vegvesen anslår at etaten vil bruke om lag 500 mill. kr på planlegging i 2023. Prop. 1 S (2022-2023) omtaler de største planarbeidene.

SPØRSMÅL NR. 2587**Innlevert 19. juni 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 26. juni 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch****Spørsmål:**

13 eggprodusenter ble betalt for å slutte med produksjonen i fjor høst på grunn av overproduksjon. I stedet for å innføre strengere regulering av eggmarkedet velger regjeringen nå å sette ned tollene på egg for at eggproduktfabrikkene skal velge importerte egg. Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Nortura Totalmarked og Norsk Fjørfeag har alle bedt om strengere regulering.

Hvordan påvirkes norsk selvforsyning av at norske eggprodusenter blir bedt om slutte i tillegg til at eggollen settes ned?

Svar:

Vi har nå en markedssituasjon med underdekning av norske egg. Det må derfor gjennomføres suppleringsimport for å dekke innenlandsk etterspørsel. Den begrensede importen innebærer i liten grad noen endring i norsk selvforsyning av konsumegg, siden den i all hovedsak erstatter import innenfor fastsatte importkvoter.

Nortura er markedsregulator for egg, og har bl.a. ansvar for å utarbeide prognoser for markedsbalansen gjennom året mellom tilførsel og etterspørsel av egg. Tilgangen på konsumegg består i hovedsak av norsk produksjon,

men også en viss import med grunnlag i faste kvoter. Kvotene er fastsatt som en del av Norges handelsavtaler med andre land.

Flere forhold, bl.a. salmonellautbrudd i Sverige, har bidratt til at prisen på egg i år er høyere i EU enn i Norge. Dette har medført at markedsaktørene som normalt har importert egg, i år i stedet har kjøpt norske egg med grunnlag i markedsregulators forsyningsplikt på egg overfor andre markedsaktører. Økte importpriser og endring i aktørenes markedstilpasning i eggsektoren har gitt behov for redusert toll og en begrenset suppleringsimport. Importen gjennomføres i henhold til bestemmelsene i forskrift om administrative nedsettelse av toll-avgiftssatser for landbruksvarer.

Jeg er skeptisk til å innføre produksjonsregulering i form av etableringsstopp for nye produsenter. Det vil i praksis ligne en kvoteordning, med de utfordringer det medfører. Videre har næringa allerede et sett av virkemidler for å bidra til markedsbalanse i eggproduksjonen. Det viktigste virkemidlet er prissettingen både til produsent og ut i markedet. Andre virkemidler er utkjøp av innsett og førtidsslaktning av høner. Jeg legger til grunn at Omsetningsrådet og markedsregulator foretar de nødvendige vurderinger av dette.

SPØRSMÅL NR. 2588**Innlevert 19. juni 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 26. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Er statsråden tilfreds med at politiet allerede etter to dager henlegger en sak om anmeldt seksuell trakassering og mulig forsøk på voldtekt, og hva vil i så fall justisministeren gjøre for å sørge for at politiet følger bedre opp slike saker og unngår at de henlegges uten videre etterforskning?

BEGRUNNELSE:

I Botsparken ved Oslo fengsel har det i den senere tid vært flere hendelser hvor unge kvinner har blitt forsøkt voldtatt, overfalt og utsatt for seksuell trakassering. VG har belyst saken og viser til flere hendelser. Politiet sier selv følgende:

– Det er riktig at vi har fått inn flere tips på lignende hendelser og vil bruke tiden fremover på å sjekke om den

pågrepne mannen også kan siktes for disse forholdene, sier Ann Kristin Grosberghaugen, seksjonsleder for seksuallovbrudd i Oslo politidistrikt, til VG.

Heldigvis har en mann allerede blitt pågrepet. Det er godt politiarbeidet. Men det som ikke er like imponerende er at en av anmeldelsene ikke blir etterforsket, men henlagt bare etter to dager. I tillegg skriver VG at kvinnens telefonhenvendelse til politiet sent den kvelden, ikke en gang var loggført.

Selv om kvinnen tydelig har en god beskrivelse av gjerningspersonen så ble saken henlagt. Kvinnen beskriver mannen slik:

«Ifølge kvinnen var mannen i parken rundt 30 år, relativt lav, tynn, utenlandsk opprinnelse, blå/lysegrønn jakke, trange mørke bukser, lite/ingen skjegg og kort krusete hår.»

Forsøk på voldtekt og grov seksuell trakassering ovenfor kvinner er både uakseptabelt og alvorlig. Det bør være en selvfølge at slike saker prioriteres, dvs. loggføres, etterforskes og straffefølges. Det skal være trygt å ferdes i Oslo.

Svar:

Voldtekt er grov integritetskrenkende kriminalitet som kan gi omfattende helseskader og store belastninger for den enkelte. I vår politiske plattform har vi gjort det

klart at bekjempelse av seksuelle overgrep skal prioriteres høyere i hele straffesaksjeden.

Saken representanten refererer til er under etterforskning og jeg kan derfor ikke uttale meg om de konkrete forholdene. Jeg er imidlertid opptatt av at saker som gjelder alvorlig integritetskrenkelser skal følges opp av politi- og påtalemyndighet på en måte som sikrer en effektiv og kvalitativ god etterforskning.

Alvorlige seksuallovbrudd er også blant de sentralt prioriterte områdene i Riksadvokatens årlige mål- og prioriteringsskriv for straffesaksbehandlingen. Det betyr at disse sakene skal ha høy oppklaringsprosent og gis forrang ved knapphet på ressurser uavhengig av hvilken enhet som er tildelt etterforsknings- og påtaleansvaret. Det er likevel slik at der hvor det tidlig i etterforskningen fremstår klart at saken ikke har oppklaringspotensiale eller mulighet for positiv påtaleavgjørelse, skal straffeforfølgningen vurderes avsluttet så tidlig som mulig for å frigjøre ressurser til andre prioriterte saker. Riksadvokaten har imidlertid understreket at en slik henleggelse i så fall

"forutsetter ...en samvittighetsfull påtale- og politifaglig vurdering".

En fornærmet som mener at politiet ikke har overholdt sin etterforskningsplikt, eller at det er foretatt en gal påtalemessig vurdering, kan påklage vedtaket om henleggelse til statsadvokaten og dermed få en fornyet vurdering av overordnet påtalemyndighet.

SPØRSMÅL NR. 2589

Innlevert 19. juni 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 27. juni 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre

Spørsmål:

Som eier av Equinor, hvordan følger statsråden opp at alt avfallet som eksporteres fra Equinor håndteres forsvarlig, hvordan følges avsløringene om alvorlig forurensing i deponiområdet opp nå, og hvilke planer foreligger for mer forsvarlig håndtering fram til nytt renseanlegg er på plass?

BEGRUNNELSE:

Renseanlegget RGS Nordic i Stignæs, Danmark har de siste 25 årene importert flere millioner tonn med produsert vann fra den norske oljebransjen, som har blitt deponert i et allerede sårbart marint miljø i Agersø sund,

etter utilstrekkelige renseprosesser. Det eksporteres årlig omtrent 150.000 tonn med produsert vann til Danmark. Dette er farlig oljeavfall. Havområdet hvor deponiet foregår har høye konsentrasjoner av forurensende kjemikalier som PFOS, arsenikk, barium, tjærestoffer og kvikksølv. 80 prosent av stikkprøvene mellom 2005 og 2020 hadde for høye verdier av PFOS ifølge en rapport, og en konsulentrapport referert til i dansk media viser til prøver hvor PFOS-nivået var 6000 ganger høyere enn tillatt.

Baselkonvensjonen forbyr i utgangspunktet eksport av avfall, med strenge unntaksregler. Hvis Norge ikke klarer å sørge for kapasitet til å behandle avfall i Norge kan det være lovlig å eksportere.

Den danske miljøministeren Magnus Heunicke sa i april 2023 at regjeringen ikke vil gi nye importtillatelsener til oljeindustrien, som følge av avsløringene om dårlig håndtering av avfallet. Dette vil først ha konsekvenser på det berørte havmiljøet når de inneværende tillatelsene utløper. Det er i dag fem aktive importtillatelsener av produsert vann til anlegget i Danmark fra Norge. En utløper i 2024, fire utløper i 2025.

Det er næringslivets ansvar å sikre forsvarlig behandling av avfallet de genererer. Equinor har ansvar for store deler av det produserte vannet som eksporteres fra Norge. Equinor skal være i ferd med å bygge et større renseanlegg på Mongstad for å behandle avløpsvannet sitt. Anlegget skal være i stand til å ta unna alt produsert vann fra 2026.

Svar:

Regjeringen la 21. oktober 2022 frem Meld. St. 6 (2022 - 2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap – Statens direkte eierskap i selskaper (eierskapsmeldingen). Der redegjør regjeringen blant annet for statens forventninger til selskapene og hvordan disse følges opp.

I eierskapsmeldingen fremgår det at statens mål som eier i Equinor ASA er høyest mulig avkastning over tid innenfor bærekraftige rammer. Dette forutsetter at selskapet integrerer økonomiske, sosiale og miljømessige forhold gjennomgående i sine ambisjoner, mål, strategier og virksomhetsstyring. Det fremgår også av eierskapsmeldingen at staten forventer at i) Selskapet identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til natur og integrerer dette i selskapets strategier. ii) Selskapet setter mål og iverksetter tiltak for å redusere egen negativ påvirkning og øke positiv påvirkning på naturmangfold og økosystemer, og rapporterer om måloppnåelse. iii) Selskapet benytter anerkjente standarder for rapportering av naturrisiko og påvirkning på naturmangfold og økosystemer.

Forventningene knyttet til natur ble videreutviklet og forsterket i eierskapsmeldingen, og staten følger disse opp aktivt overfor selskapene i eierdialogen, ved å ta opp forhold, stille spørsmål og formidle synspunkter som er innspill selskapsledelsen kan vurdere i tilknytning til sin virksomhet og utvikling. Det er imidlertid styrenes ansvar å forvalte selskapene, inkludert å etterleve miljøkrav mv., jf. selskapslovgivningens rollefordeling mellom eier, styret og daglig leder samt allment anerkjente eierstyringsprinsipper og -standarder.

Ifølge Equinor håndteres alt oljeholdig avfallsvann fra brønner offshore i tråd med regulering gitt fra Miljødirektoratet i Norge. Selskapet oppgir at det håndterer over 95 pst. av vannet selv på Mongstad, mens resterende håndteres av ulike leverandører, fire norske og RGS Nordic ved eksport til Danmark, blant annet fordi det ifølge selskapet er vann som ikke passer inn i bakteriekulturen i Equinors renseanlegg i dag. Equinor oppgir at de i tråd med norsk regelverk skal benytte seg av det norske markedet så

lenge nasjonale aktører har kapasitet og evne til å håndtere vannet. Ifølge Equinor formidlet Miljødirektoratet i 2021 til danske miljømyndigheter at det er tilstrekkelig med kapasitet i Norge for oljeholdig avfallsvann, noe som fikk Miljøbestyrelsen i Danmark til foreløpig ikke å videreføre Equinor Mongstads eksisterende eksporttillatelse. Equinor Mongstad har imidlertid siden benyttet RGS Nordic når det norske markedet ikke har kapasitet, noe de oppgir å ha mulighet til. Equinor opplyser at de har tett dialog med RGS Nordic, og at vannet blir behandlet i henhold til loven, samt at anlegget på Stignæs er et godt renseanlegg med 95 pst. rensegrad og hvor det benyttes beste tilgjengelige teknikker. Våren 2023 besluttet danske myndigheter å gjøre det mulig å stanse import av spillvann, men ifølge Equinor gjelder det per nå ikke for eksisterende avtaler. Equinor oppgir at de forholder seg til kontrakten med RGS Nordic og fortsetter å undersøke det norske markedet mht. alternativer.

På grunn av kapasitetsutfordringer ved eget vannrenseanlegg, opplyser Equinor at Mongstad vil ha behov for å håndtere vann eksternt også frem mot 2026, som betyr fortsatt bruk av eksisterende avtaler med norske mottagere og RGS. I 2023 forbedrer Equinor nåværende vannrenseanlegg på Mongstad med et anlegg som fjerner partikler, som gir noe økt kapasitet, men ikke nok til ventet inntak av vann offshore. Equinor har startet arbeidet med å utbedre renseanlegget på lengre sikt innen 2026, men det er et stort og komplekst prosjekt. Dette er ifølge Equinor i planleggingsfasen og selskapet har jevnlig dialog med norske myndigheter. Equinor uttaler at de vil fortsette å etterleve norske og danske myndigheters krav for å håndtere spillvann og arbeider for å kunne håndtere all rensing av vann på Mongstad selv i fremtiden.

SPØRSMÅL NR. 2590**Innlevert 19. juni 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 22. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Når skal den alminnelige foreldelsesfristen for erstatningskrav begynne å løpe i forvaltningssaker, hva er begrunnelsen for at den alminnelige foreldelsesfristen praktiseres forskjellig i NAV-saker og andre forvaltningssaker?

BEGRUNNELSE:

For NAV-saker begynner foreldelsesfristen i foreldelsesloven § 9 for erstatningskrav å løpe når saken er endelig administrativt avgjort, jf. NAV Rundskriv V1-21-00. I dette ligger at også klageretten omfattes. Dersom vedtaket i førsteinstans påklages starter foreldelsesfristen først etter at klagen er avgjort. Først da foreligger det en endelig administrativ avgjørelse.

Andre forvaltningsorgan tolker derimot foreldelsesloven § 9 dithen at foreldelsesfristen for erstatningskrav begynner å løpe fra vedtak i førsteinstans. Det tas ikke hensyn til klageretten. Foreldelsesfristen begynner å løpe selv om et vedtak er påklaget, og altså før forvaltningen har tatt endelig stilling i saken, og før den private part har fått sin rettsstilling endelig avklart. Denne praksisen er ikke kommunisert klart noe sted, men fremkommer av nyere rettspraksis, bl.a. HR-2023-877-A.

En rettstilstand som knytter foreldelsesfristen til vedtaket i førsteinstans, eller et annet konstruert tidspunkt for tilstrekkelig kunnskap om skaden og kravet, uavhengig av klageretten og en eventuell pågående klagesak, fremstår som uklar og lite forutsigbar, til skade for den private part. Hensynet til god og forsvarlig rettssikkerhet tilsier en rettstilstand – slik som i NAV-saker – som knytter foreldelsesfristen til et tidspunkt som er notorisk, forutsigbart og enkelt å forholde seg til.

Mye taler derfor for at det bør være når saken er endelig administrativt avgjort – inklusive klageretten og behandling ved en klageinstans – at foreldelsesfristen begynner å løpe.

Det ønskes også besvart om statsråden vil vurdere å endre loven, blant annet av hensyn til forsvarlig rettssikkerhet, samt lovteknisk bistand på hvordan dette kan gjøres.

Svar:

Den alminnelige foreldelsesfristen for erstatningskrav løper fra «den dag da skadelidte fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige», jf.

foreldelsesloven § 9 nr. 1 første punktum. Fristens utgangspunkt er den samme, uavhengig av om erstatningskravet bygger på skade forårsaket av forvaltningsvedtak eller på annet grunnlag.

Som det fremgår blant annet av Høyesteretts dom i sak HR-2023-877-A, følger NAV i stønadsaker ifølge Rundskriv V1-21-00 en praksis som går ut på følgende:

«Når erstatningskravet har direkte sammenheng med resultatet av en stønadsak, er foreldelsesfristens utgangspunkt når stønadsaken er endelig avgjort. Dersom saken blir anket til Trygderetten, er det først når Trygderettens avgjørelse kommer til skadelidtes kunnskap, at saken er endelig avgjort og foreldelsesfristen begynner å løpe.»

Som det også fremgår av den nevnte dommen, er det ikke gitt noen begrunnelse i rundskrivet for en slik praksis hos NAV, jf. dommens avsnitt 53. Spørsmål om NAV hører for øvrig under arbeids- og inkluderingsministerens ansvarsområde.

Flertallet legger i dommen til grunn at «den dag da skadelidte fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige» vil kunne foreligge før klagebehandling er avgjort i forvaltningen, slik at skadelidte kan ta nødvendige skritt for å avbryte foreldelse før forvaltningsklage er endelig avgjort. Det er ikke igangsatt noe arbeid med å endre foreldelseslovens regler om når foreldelsesfristen begynner å løpe for erstatningskrav.

SPØRSMÅL NR. 2591**Innlevert 19. juni 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 27. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

I 2023 har kommuner og andre forvaltningsmyndigheter langs hele kysten mottatt søknader om legging av fiberkabler i sjøen. Mange av disse vil berøre marine verneområder, for eksempel Raet Nasjonalpark og Nordre Øyeren naturreservat. Et så stort omfang av traseer trenger koordinering i en samlet plan på tvers av kommuner og fylker for å unngå skade i marine verneområder.

Finnes det en slik overordnet samordning og plan for fiberkabler i sjø?

BEGRUNNELSE:

Forvaltningsmyndigheter har langs hele sørlandskysten i 2023 mottatt søknader om legging av fiberkabler i sjøen. Flere marine verneområder vil bli berørt. Et eksempel på dette er vedtak om fiberkabel gjennom Raet Nasjonalpark i Arendal, Tvedestrand og Grimstad kommuner. Et annet eksempel er en fiberkabel som skal legges gjennom Nordre Øyeren naturreservat. Utbyggere argumenterer med at fiberkablene må legges som det søkes om som følger av sikkerhetskritiske og/eller samfunnskritiske argumenter.

Samtidig må hensyn til vern i verneområdene vurderes. Lov om naturvern §3 annet ledd spesifiserer at naturmiljøet i nasjonalparker skal vernes mot utbygging, anlegg, forurensninger og andre inngrep. Lovens §9 spesifiserer at Naturreservat, der hvor arter som er sjeldne eller står i fare for å forsvinne, jf. §13 og §14, kan forby utbygging, anlegg og forurensing.

Svar:

Utbygging av flere fiberkabler til lands og via sjøveien bidrar til å styrke den digitale infrastrukturen som samfunnet vårt er helt avhengig av. En styrket digital infrastruktur vil generelt sett redusere antall utfall av digitale tjenester, samt redusere konsekvenser ved utfall av enkeltkabler. Behovet for å styrke og bygge ut denne type infrastruktur for å etablere større grad av nasjonal autonomi, redundans og diversitet for ekomnett- og tjenere er viktig og noe også Totalberedsskapskommisjonen nylig fremhevet viktigheten av i NOU 2023:17, «Nå er det alvor». I tillegg legges nye sjøfiberkabler til rette for næringsutvikling, både lokal og regionalt i Norge, da slike sjøfiberkabler skaper økt nettkapasitet og redundans for områder som den nye fiberkabelen kobles opp mot.

Utbygging av sjøfiberkabler er i hovedsak drevet av behov i markedet, det vil si at kommersielle aktører tar initiativ til å legge nye sjøfiberkabler når det er markedsmessig grunnlag for dette. For å sikre at det blir gjort en god vurdering av nødvendige samfunnsmessige hensyn og konsekvenser ved legging sjøfiberkabler, er det etablert rutiner som innebærer at aktører som vil legge sjøfiberkabler må melde fra om slike planer til norske myndigheter og hvor de ulike fagmyndigheter vurderer disse planene og gir sine innspill. Dette gjør at myndighetene kan sikre at viktige og nødvendige hensyn ved legging av sjøfiberkabler blir ivaretatt, og hvor de etablerte rutinene sørger for en samordning mellom de ulike faghensyn og myndigheter.

Når det gjelder spørsmål om fiberkabler kan legges i marine verneområder, reguleres dette av hhv naturmangfoldloven og den enkelte verneforskrift. Naturmangfoldloven §48 sier at Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Videre heter det at I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted.

Selv om et tiltak blir definert å være nødvendig på grunn av en vesentlig samfunnsinteresse, er det også et vilkår at tiltaket er nødvendig. Dette innebærer bl.a. vurdering av om den vesentlige samfunnsinteressen kan oppfylles ved lokalisering utenfor verneområdet. Dette må vurderes i det enkelte tilfellet.

SPØRSMÅL NR. 2592**Innlevert 19. juni 2023 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug****Besvart 26. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Mener statsråden virkelig at Norge er blant de seks landene i Europa som er tidligst til å ta i bruk nye legemidler som hun hevdet på TV2 Nyhetskanalen forrige uke, og hvordan har statsråden kommet frem til dette?

BEGRUNNELSE:

I en debatt mot Sylvi Listhaug på TV2 Nyhetskanalen den 14. juni, påstod statsråd Ingvild Kjerkol at salgstallene for medisiner viser at Norge er blant de seks landene i Europa som er tidligst til å ta imot legemidler. Dette var tall hun hevdet kom fra de samme aktørene som laget WAIT-rapporten. Det er uklart for spørsmålsstiller hvilke tall statsråden viste til.

I Norge har vi en offentlig helsetjeneste, som gjør at når et legemiddel først er godkjent for offentlig finansiering kan det tas i bruk for alle pasienter. Det gjør at Norge scorer høyt i rangering av bruk per innbygger av nye innovative sykehusfinansierte medisiner, men først etter tre år fra første observerte salg. Når vi ser på disse tallene ligger Norge på en sjetteplass, av de 10 landene som analysen har brukt i sin sammenligning. Dette er ikke det samme som at legemidler tas tidlig i bruk, men når legemidler først har fått refusjon er tilgangen for norske pasienter god.

WAIT-rapporten dokumenterer at Norge bruker i gjennomsnitt hele 443 dager fra godkjennelse i Europa til beslutning om offentlig refusjon i Norge. For kreftlegemidler og legemidler til sjeldne sykdommer er dette tallet langt høyere, hhv. 542 og 627 dager. Vi bruker lengre tid enn land som vi liker å sammenligne oss med, som Danmark, Sverige og Finland, og per januar 2023 er det kun 47% av alle nye legemidler godkjent i 2018-2021 som er offentlig finansiert i Norge.

Svar:

Rapporten jeg refererte til i intervjuet er Defining Essential Innovative Medicines and Measuring their Use in Europe, utgitt i september 2022 fra analyseselskapet IQVIA. I rapporten står det at Norge er, sammen med seks andre land, definert som «most common early adopter» i en sammenligning av 35 land. Rapporten kartlegger hvor tidlig landene tar i bruk innovative medisiner («early adoption») ved å sammenligne gjennomsnittlig volum per capita to år etter at legemidlene er tilgjengelig. Un-

dersøkelsen grupperer innovative medisiner som representerer signifikant klinisk fremgang for behandling av sykdom i ulike terapeutiske grupper som f.eks. kreft, diabetes, hjerte- og karsykdommer, nevrologi, immunologi, hepatitt C eller cystisk fibrose.

Grunnen til at jeg trekker frem denne rapporten, er at den gir viktig informasjon i diskusjonen om tilgang til medisiner i et internasjonalt perspektiv. Nye legemidler tilbys ulikt i forskjellige land. Ulikhetene kan avhenge av forskjeller knyttet til epidemiologi, ulike systemer for beslutning om finansiering og finansieringsløsninger, men også ulikheter i leverandørenes markedsføringsstrategi. Begrepet «tilgang» anvendes dermed veldig ulikt. I Norge betyr en nasjonal beslutning om finansiering at legemiddelet kan tas i bruk i hele helsetjenesten. Vi er gode på å gi likeverdig tilgang til hele pasientpopulasjonen. Samtidig kan dette innebære utfordringer ved innføringstidspunktet, når myndighetene skal forhandle løsninger som sikrer likeverdig tilgang.

Saksbehandlingstiden i metodevurderingsprosessen er også et viktig element når man vurderer tilgang til nye behandlingsmetoder. WAIT-rapporten representanten viser til, gir viktig kunnskap om den samlede tidsbruken frem til en beslutning eller anbefaling om innføring. Samtidig skiller den ikke mellom tidsbruk hos myndighetene og tidsbruk hos leverandører. Rapporten viser heller ikke hvorvidt legemidlene faktisk tas i bruk, og hvor mange pasienter som omfattes av finansieringen. Rapporten skiller imidlertid mellom beslutninger om «full tilgang» og «begrenset tilgang», og der er Norge blant de landene med størst andel innførte produkter med full tilgang.

I årene frem mot 2022 bygget det seg opp en betydelig kø av metodevurderinger i Legemiddelverket, og dette toppet seg i 2022. WAIT-rapporten har benyttet informasjon om legemidler som fikk markedsføringstillatelse i perioden 2018-2021. Det kan derfor forventes at rapporten viser en økt saksbehandlingstid for Norge. WAIT-rapporten viser videre at tidsbruken har gått opp i flere land. Det sies ikke noe om årsakene til dette, men det kan neppe skyldes kun nasjonale myndigheter i alle land.

Nasjonale tall fra System for Nye metoder viser at legemiddelselskapene står for mer enn halvparten av tidsbruken og at de nå bruker lenger tid enn tidligere på å levere dokumentasjon til Legemiddelverket. Tiden som våre etater bruker i påvente av dokumentasjon fra industrien har økt kraftig i 2022 (fra 289 dager i 2021 til 374 i 2022). Prisforhandlinger utvider også tidsbruken. Det må derfor

samarbeides godt mellom offentlige og private aktører for å redusere den samlede tidsbruken.

Som oppfølging av oppdragene jeg ga de regionale helseforetakene og etatene i 2022, iverksettes det flere tiltak for å frigjøre ressurser og effektivisere saksbehandlingen hos fagetatene. Regjeringen har i årets budsjett styrket saksbehandlings- og veiledningskapasitet i fagetatene med 28 millioner kroner. Fra 2024 slås metodevurderingsmiljøene for medisinske produkter i fagetatene sammen, noe som vil kunne bidra til at ressursene i helseforvaltningen utnyttes bedre.

Representanten vet utmerket godt at også et rikt land som Norge er nødt til å prioritere – i tråd med prioriteringskriteriene som Stortinget har vedtatt. Flertallet av legemidlene som blir vurdert i System for Nye metoder, innføres. I 2022 sa Beslutningsforum ja til rekordmange legemidler. Det er likevel en del metoder som rett og slett koster for mye samtidig som den dokumenterte effekten er for usikker. Å måtte si nei er en helt nødvendig prioritering. Formålet med prioriteringssystemet er å innføre det som har dokumentert effekt, som gir terapeutisk merverdi, og som vi faktisk kan gi tilgang til, i hele landet.

SPØRSMÅL NR. 2593

Innlevert 19. juni 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 22. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden redegjøre hvor hvordan nevnte endringer i Dublin-avtalen vil påvirke Norge, hvilke posisjoner har regjeringen hatt i arbeidet med å endre Dublin-avtalen og hvordan har Norge jobbet for gjennomslag for sitt syn?

BEGRUNNELSE:

Viser til spørsmål nr. 2494 til skriftlig besvarelse som ble besvart av justis- og beredskapsministeren 19. juni 2023.

Svaret knytter seg primært til solidaritetsmekanismen som er under utarbeidelse.

Migrasjon- og asylopakten inneholder imidlertid vesentlig mer enn en solidaritetsmekanisme. Det er foreslått endringer i samarbeid og avtaler som Norge er en del av, blant annet i tilknytning til Dublin-avtalen.

Svar:

Europakommisjonen har fremlagt et forslag til revidering av asyl- og migrasjonsregelverket i Europa, herunder forslag til forordning om asyl- og migrasjonshåndtering (AMMR). AMMR opphever og erstatter gjeldende Dublin-forordning, som inneholder kriterier og mekanismer for å fastsette hvilken medlemsstat som er ansvarlig for å behandle en asylsøknad. Tilknytningsavtalen til Dublin-regelverket åpner ikke for at Norge kan delta i EUs forhandlinger.

Medlemsstatene i EU ble 8. juni enige om sin posisjon til bl.a. AMMR. Rettsakten skal nå forhandles med Euro-

parlamentet før endelig regelverk foreligger. Norge vil bli bundet av delene som er relevante iht. vår tilknytningssavtale til Dublin-samarbeidet, men vi vil måtte komme tilbake med en vurdering av konsekvensene for Norge når regelverket er ferdigforhandlet.

Når det gjelder regjeringens posisjoner har vi, i sammenheng der dette har vært naturlig, tatt til orde for at prosedyrene for gjennomføringen av Dublin-regelverket mellom land bør bli mer effektive. Dette gjelder særlig overføring av asylsøkere mellom land og avklaring av hvilken stat som har ansvar for å behandle en asylsak. Videre vil Norge være tjent med effektive asylprosedyrer innen Europa for å forebygge sekundærbevegelser av asylsøkere. For å få en god migrasjonsforvaltning, har vi fra norsk side fremhevet betydningen av systematisk registrering av asylsøkere, tilstrekkelig kapasitet i asylsystemet og beredskapsplanlegging. Norge har også pekt på nytten av hurtigprosedyrer på asyfeltet, samt at man bør legge til rette for retur av personer uten lovlig opphold ved å prioritere identitetsavklaring gjennom hele asylprosessen.

For øvrig er det positivt at landene er nærmere enighet om revisjon av asyl- og migrasjonsregelverket. Det er sentralt for å kunne lykkes med å løse migrasjonssutfordringene i Europa fremover. Alle parter er tjent med at Europa har et godt samarbeid for å blant annet fremme kontroll på yttergrensene og at man viser solidaritet landene imellom.

SPØRSMÅL NR. 2594**Innlevert 20. juni 2023 av stortingsrepresentant Trond Helleland****Besvart 27. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Fremtind Service er Norges største AutoPASS-utsteder med mer enn 1,3 millioner norske bilister som kunder. Selskapet krever inn over åtte milliarder kroner hvert år. Selskapet har svært dårlige kundevurderinger. Det går igjen at det er vanskelig for kunder å komme i kontakt med selskapet, inkassokrav feilsendes og at feil ikke rettes opp.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at utstederselskapene håndterer kundene sine på en tilfredsstillende måte?

BEGRUNNELSE:

Utstederrollen ble i bompengereformen skilt ut fra bompengeselskapene for å etablere uavhengige utstedere. Det er fem selskaper som er godkjente utstedere i Norge og det er opp til den enkelte bilist å velge hvilket selskap en ønsker å inngå avtale med.

Utstederselskapene er private selskaper som drives etter forretningsmessige prinsipper, men de godkjennes av Statens vegvesen, og deres virksomhet er regulert i Utstederforskriften. I Utstederforskriften er det blant annet tydeliggjort at

«utsteder skal holde brukeren skadesløs for tap av rabatter eller økt pris som skyldes feil hos AutoPASS-utstederen».

På Google-anmeldelser ligger det 723 kundevurderinger av Fremtind Service, med et snitt på to av fem stjerner. På Trustpilot har 98 pst av vurderingene én stjerne. Det er naturlig at det er flere som er misfornøyd som legger igjen en slik anmeldelse enn de som er fornøyd eller ikke har noe å utsette på tjenesten, og som kunde kan man velge et annet selskap dersom man ikke er fornøyd. Jeg mener likevel det er viktig at utstederselskapene behandler kundene sine på en god måte, det er viktig for å sikre legitimiteten til bompengeinnsamlingssystemet.

Svar:

Jeg slutter meg til representanten Helleland sitt utsagn om betydningen av god kundeservice, og jeg forutsetter at utstederselskapene behandler sine kunder på best mulig måte. Jeg føler meg også trygg på at denne oppfatningen deles av alle utstederselskapene som er tilknyttet bompengesektoren i Norge.

Vegdirektoratet - som har myndighetsrollen i bompengesektoren - er ikke klageinstans når det gjelder klager over utstederselskapenes håndtering av sine avtal-

ekunder. Statens vegvesen v/Vegdirektoratet mottar likevel enkelte klager knyttet til bompengeinnsamling, og danner seg derfor et inntrykk av både klagevolum og hvem klagen retter seg mot. Vegdirektoratet har informert om at klagevolumet totalt sett er lite. Det er heller ikke Vegdirektoratets inntrykk at mottatte klager retter seg spesielt mot Fremtind Service. Alle de store aktørene i sektoren mottar klager, og dette er gjerne forbundet med endringer som oppfattes som negative av trafikantene.

Samferdselsdepartementet har tidligere, i forbindelse med at Fremtind Service overtok flere AutoPASS-avtalekunder, mottatt enkelthenvendelser om problemer knyttet til tekniske utfordringer med innlogging og annen kundekontakt med selskapet. Statens vegvesen hadde i denne perioden tett dialog med selskapet. Fremtind Service satte inn en rekke tiltak for å løse problemene som oppstod, og disse utfordringene ble løst.

Gjennom bompengereformen er myndighetene gitt en tilsynsrolle, der alle de sentrale aktørene er underlagt tilsyn. Det blir derfor også ført tilsyn med utstederselskapene, der den opprinnelige utstedergodkjenningen samt utstederforskriften er sentrale kontrollreferanser.

Ellers er det som representanten Helleland også viser til, etablert et utstedermarked der aktørene driver etter forretningsmessige prinsipper og skal kunne konkurrere med hverandre. Dette innebærer bl.a. en mulighet for kundene til å si opp sin AutoPASS-avtale med ett selskap og heller benytte seg av tjenestene til et av de andre selskapene som opererer i markedet.

SPØRSMÅL NR. 2595**Innlevert 20. juni 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad****Besvart 27. juni 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Er fremdriften i kompetanseløftet etter planen, og kan kunnskapsministeren orientere oss om kommunene er i rute med å bygge kompetanse rundt elever med behov for ekstra oppfølging?

BEGRUNNELSE:

En hovedsatsing i kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis er at kommuner og private eiere, barnehager og skoler skal vurdere kompetansebehov og gjennomføre kollektive kompetansetiltak. Det er innført en tilskuddsordning for dette, som skal bidra til å bygge en grunnleggende kompetanse for å ivareta inkludering og tilrettelegging i tråd med målsettingene for kompetanseløftet.

Vi er bekymret for fremdriften i dette. Vi har fått signaler om at de ansvarlige aktørene tre år ut i gjennomføringsfasen enda er på det første stadiet i kompetansebyggingen – vurdere kompetansebehov. Hvis det er tilfellet, vil det si at de ikke er kommet i gang med å tiltaksdelen, som jo er den viktige fasen i kompetansebyggingen. Det betyr at det er mye som ikke er på plass når kommuner og private eiere, barnehager og skoler skal ha ansvar for en større del av elevgrupper med behov for denne innsatsen. Samtidig gjennomføres kuttene i Statped etter planen, og siden det også er avdekket store ressursmangler i PPT er det grunn til bekymring rundt om de klarer å oppfylle sin rolle i kompetanseløftet. De har blant annet fått utvidet ansvar for å støtte skoler og barnehager på systemnivå i deres gjennomføring av kompetanseløftet.

Svar:

Kompetanseløftet i spesialpedagogikk og inkluderende praksis er et sentralt tiltak for å bidra til at kommuner og fylkeskommuner har tilstrekkelig kompetanse i å forebygge, fange opp og følge opp alle barn og elever, slik at det får et godt tilpasset og inkluderende pedagogisk tilbud. Derfor følger vi også oppbyggingen av kompetanseløftet tett, både gjennom evaluering, rapportering fra statsforvalterne og Utdanningsdirektoratet har jevnlig dialog med parter og sentrale aktører i sektoren. Kunnskapsdepartementet rapporterer på status for kompetanseløftet i de årlige budsjettproposisjonene.

Kompetanseløftet startet opp i 2020 og er fremdeles under oppbygging, og skal være en varig ordning fra 2025.

Det har vært en årlig opptrapping av midlene, og i 2023 er det totalt 150 mill. kr som går til kompetanseløftet. Det tar tid å bygge kompetanse lokalt. For å vite hvilke kompetansetiltak man skal sette i gang, er det nødvendig å bruke tid innledningsvis på å kartlegge og vurdere kompetansebehovene. Det er helt avgjørende for å utvikle kompetansetiltak i tråd med de behovene kommunen har. Kompetanseløftet ble satt i gang rett før pandemien traff Norge, og det førte til en noe saktere start enn opprinnelig planlagt. De aller fleste kommunene deltar nå i kompetanseløftet, og mange av kommunene er også i gang med kompetansetiltakene etter kompetansekartleggingen de har foretatt. Utdanningsdirektoratet får rapportering fra partnerskapene på bruken av tilskuddsmidlene i kompetanseløftet i juli. Det vil gi oss nærmere informasjon om hvor lang kommunene har kommet i prosessen.

I tillegg til de kollektive kompetansetiltakene, som utgjør hoveddelen av kompetanseløftet, har vi hatt en stor økning i videreutdanningstilbud i spesialpedagogikk for lærere i barnehage og skole. I år har i 465 barnehagelærere og nesten 1500 lærere fått tilbud om videreutdanning i spesialpedagogikk, og det er henholdsvis over 200 og 500 flere tilbud enn i fjor.

Vi vet det er stor interesse og etterspørsel i kommunene om disse temaene, og jeg mener at de tiltakene vi har i stor grad bidrar til å imøtekomme behovet.

Så vil jeg presisere at kommunene alltid har hatt ansvaret for å gi et godt tilpasset og inkluderende tilbud til alle barn og elever. De har også hatt ansvar for å ha kompetanse. Samtidig er det tydeliggjort i mandatet til Statped at de ikke skal gi tjenester til kommunene og fylkeskommunene på de generelle utfordringsområdene, som vi må kunne forvente at kommunene har kompetanse på selv. Statped skal gi tjenester til kommuner og fylkeskommuner, men deres virksomhet skal være rettet mot barn og elever med varige og omfattende behov for tilrettelegging i opplæring. Statped er i en omstilling i perioden 2020 til 2024. I forbindelse med omstillingen, vurderer Statped hvordan tilbudet deres skal være i fortsettelsen, i dialog med kommuner, fylkeskommuner og brukerorganisasjoner. Kunnskapsdepartementet er i tett dialog med Statped om omstillingen, og gjør årlig vurderinger av bevilgningsnivået. Vi rapporterer også på dette i den årlige budsjettproposisjonen.

PP-tjenesten har det sammen ansvaret for å støtte barnehager og skoler på systemnivå som de har hatt tidligere. PP-tjenesten har over lengre tid hatt som oppgave

både å støtte barnehagene og skolene i det systemrettede arbeidet for å sørge for at alle barn og elever får et godt tilpasset og inkluderende pedagogisk tilbud. Samtidig har PP-tjenesten ansvar for å utarbeide sakkyndige vurderinger. Jeg kjent med at mange PP-tjenester over lengre tid har hatt utfordringer i å ivareta begge disse oppgavene, og at det dermed har blitt de sakkyndige vurderingene som har blitt prioritert. I ny opplæringslov presiseres og tydeliggjøres PP-tjenestens oppgaver når det gjelder å støtte skolene i det forebyggende arbeidet

og arbeidet med tidlig innsats, men det er ingen utvidelse av PP-tjenestens oppgaver. Det er viktig at den enkelte PP-tjeneste finner en hensiktsmessig balanse mellom det forebyggende arbeidet og arbeidet med sakkyndige vurderinger. Jeg er også kjent med flere PP-tjenester som klarer dette i dag, men det krever prioriteringer og bevisst innsats fra flere nivåer i kommunen. Det er kommunene og fylkeskommunene som har ansvaret for at PP-tjenesten har tilstrekkelig med ressurser og kompetanse til å utføre sine lovpålagte oppgaver.

SPØRSMÅL NR. 2596

Innlevert 20. juni 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 27. juni 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch

Spørsmål:

Hvordan vurderer statsråden saken om nedbygging av Delijordet ut ifra målsetningene og det nye nasjonale jordvernsmålet i regjeringens jordvernstrategi og har statsråden planer om å foreta seg noe i denne saken?

BEGRUNNELSE:

19. Juni behandlet Vestby Kommune sin kommuneplan, og valgte å videreføre reguleringen av området kalt "IKEA-jordet", eller Delijordet, i næringsformål, med mål om å tilrettelegge for bygging av en næringseiendom for møbelforretningen IKEA.

For ca. 10 år siden var denne saken også aktuell, men siden da har mye tydet på at området skulle tilbakeføres til LNF-området. Dette ble vedtatt av kommunestyret i 2019, kommunen varslet oppstart av oppheving av reguleringssplanen for IKEA i 2021 og opplyste i regionalt planforum høsten 2022 at planen fortsatt var å tilbakeføre området til LNF, ifølge Statsforvalteren.

Likevel leverte ikke Statsforvalteren innsigelse på videreføring av området til næringsformål i planforslaget.

Planene som er videreført i Vestbys kommuneplan innebærer bygging av et forretningsbygg på 13 000 kvadratmeter på det 70 mål store Delijordet. Ifølge Norges Bondelag kan melet fra denne åkeren årlig rekke til produksjon av 10 000 brød. Området kalles den beste matjorda i Vestby.

I Prop 121 S (2022-2023) om landbruksoppgjøret, som også inneholder en ny jordvernsstrategi, skriver regjeringen at de vil utarbeide et nytt jordvernplan som sendes til

kommunene etter kommunevalget i 2023, og utarbeide et nytt brev eller et rundskriv som konkretiserer grunnlaget for innsigelse ut fra jordvern hensyn. I den nye jordvernstrategien er målet for omdisponering av dyrka mark satt til maksimalt 2 000 dekar pr år, og målet skal nås innen 2030.

Siden innsigelsene på det forrige planvedtaket om utbyggingen har stadig mer matjord blitt bygd ned, og knappheten på mat globalt har blitt mer alvorlig. Likevel har ikke jordvernet blitt skjerpet mer inn, på en måte som kunne forhindre dette planvedtaket eller i det minste ført til en innsigelse fra Statsforvalteren, som er sektormyndighet i jordvernsaker.

Svar:

Jeg er skuffet over vedtaket som Vestby kommune har fattet i denne saken om nedbygging av Delijordet. Kommunene er særdeles viktige aktører i jordvernarbeidet, og det er avgjørende at jordvern vektas høyt i den lokale arealpolitikken.

Jeg vil understreke at regjeringen nylig la fram en ny jordvernstrategi som er behandlet i Stortinget. I denne strategien er målet for den årlige omdisponeringen av dyrka jord skjerpet inn fra 3 000 til 2 000 dekar, med nye og konkrete tiltak for å nå målet.

Regjeringen la også nylig fram nye nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, der det bl.a. forventes at kommunene bidrar til å styrke jordvernet, nå jordvernsmålet og vurdere å tilbakeføre jordbruksareal til landbruksformål.

Sammen med kommunal- og distriktsministeren vil jeg vurdere hva som kan gjøres i denne saken ut ifra bestemmelsene i plan- og bygningsloven.

SPØRSMÅL NR. 2597

Innlevert 20. juni 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 30. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Vil statsråden akseptere at IKEA skal bygge et 13 000 kvadratmeter stort varehus i en kornåker i Vestby?

BEGRUNNELSE:

Den 19. juni vedtok kommunestyret i Vestby å la IKEA få bygge et 13 000 kvadratmeter stort varehus i kommunen. Ifølge Norges Bondelag kan melet fra denne åkeren være nok til produksjon av 10 000 brød i året. Ap, Høyre, Frp og Industri- og Næringspartiet stemte for nedbygging, mens MDG, Sp, Venstre, SV og Rødt stemte for å beholde jordet til matproduksjon.

Den 23. mars i fjor sendte landbruks- og matminister Sandra Borch og daværende kommunal- og distriktsminister Bjørn Arild Gram brev til alle landets kommuner og fylkeskommuner om at de må ta godt vare på matjorda. Regjeringen ba kommunene om å gå grundig gjennom planene sine og vurdere å ta ut byggeområder på dyrka mark, og i alle fall si nei til å regulere dem inntil videre.

I brevet skriver statsrådene:

"Bevaring av dyrket mark er en nasjonal interesse. For å oppnå styrket beredskap og matsikkerhet må vi ta vare på jordbrukets produksjonsressurser over hele landet. Norge har lite dyrket mark grunnet topografi og klima, og kornarealet per innbygger er lavere enn gjennomsnittet i Europa. De beste jordbruksarealene ligger ofte der utbyggingspresset er størst, og det er i mange tilfeller ulike interesser knyttet til arealer med attraktiv beliggenhet."

Den 26. mai i år lanserte regjeringen en ny jordvernstrategi, der målet er å redusere omdisponering av dyrka mark til maksimalt 2000 dekar pr år. I 2022 var omdisponeringen 3509 dekar, altså 75 prosent høyere enn det nye jordvernålet. I pressemeldingen om den nye jordvernstrategien skriver regjeringen at

"strategien understreker at kommunene er særdeles viktige aktør i jordvernarbeidet. Det er avgjørende at jordvern vektles høyt i lokal arealpolitikk".

Å tillate IKEA å bygge et kjøpesenter i en kornåker, er det motsatte av å vekte jordvern høyt i arealpolitikken.

Svar:

Regjeringa har som mål å styrke jordvernet, og har formidla dette tydeleg til kommunane. Landbruks- og matministeren og kommunal- og distriktsministeren sende 23. mars 2022 eit brev til alle kommunane og bad dei føre ein streng jordvernpolitikk i si arealforvaltning og vurdere om areal som er sett av til føremål som inneber omdisponering av dyrka jord, skal tilbakeførast til LN-FR-føremål. Den nye jordvernstrategien som blei vedteken av Stortinget 15. juni i år har som mål at omdisponeringa av dyrka mark skal avgrensast til maksimalt 2000 dekar pr år, og at målet skal nås innan 2030. Strategien understrekar at kommunane er viktige aktørar i jordvernarbeidet, og at jordvern må vektast høgt i lokal arealpolitikk.

Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging 2023-2027 som blei vedtekte ved kongeleg resolusjon 20. juni i år, har òg klare føringar om jordvern. Det er forventa at fylkeskommunar og kommunar bidreg til å styrke jordvernet og at arealforvaltninga bidreg til å nå målet om redusert omdisponering av matjord i tråd med jordvernstrategien frå 2023, og til at drifta av jordbruksareal kan oppretthaldast. Ved revisjon av kommuneplanens arealdel vurderer kommunane om tidlegare godkjent arealbruk skal endrast av omsyn til mellom anna jordvern.

Vestby kommune vedtok 19. juni at Delijordet framleis skal vere forretningsføremål i kommuneplanens arealdel. Ved høyring av planen uttalte statsforvaltaren at vidareføring av Delijordet som næringsføremål er i strid med nasjonale og regionale jordverninteresser. Det er heller ikkje i tråd med signala i planprogrammet om at arealet skulle tilbakeførast til LNF-føremål, og varsel om oppstart av reguleringsarbeid i juni 2021 med sikte på å oppheve reguleringsplanen for området.

Viss vi skal nå jordvernålet må kommunane føre ein strengare jordvernpolitikk og unngå utbygging på dyrka mark som ikkje er nødvendig ut frå sterke sam-

funnsomsyn. Saman med landbruks- og matministeren vil eg vurdere kva som kan gjerast i saka ut frå føresegnene i plan- og bygningslova.

SPØRSMÅL NR. 2598

Innlevert 20. juni 2023 av stortingsrepresentant Ingvild Wetrhus Thorsvik

Besvart 27. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Hvor stor andel av regjeringens bevilgning i RNB til kvinnefengslene vil gå til Bredtveit, og kan statsråden garantere at strakstiltaket ved å flytte og utbedre forsterkede celler ved Bredtveit gjennomføres?

BEGRUNNELSE:

De elendige soningsforholdene på Bredtveit er godt dokumentert gjennom mediene den siste tiden. Sivilombudet har nå også fremlagt sin besøksrapport fra mars d.å. Som avdekket kritiske og livstruende forhold for de innsatte ved Bredtveit fengsel. Etter brev fra Sivilombudet, hvor de varslet om forholdene ble det besluttet å iverksette flere strakstiltak. Som et strakstiltak for å bedre forholdene for innsatte med psykisk uhelse ønsket fengselet å bygge fem moderne forsterkede celler, samt å flytte disse til bakkeplan. Kriminalomsorgen satte et tak på dette på fire millioner. Statsbygg har gjort en vurdering hvor kostnaden ligger nærmere 16-18 millioner ikke medregnet teknisk infrastruktur som er beregnet til rundt seks mill. Utbedringen er dermed satt på vent, fordi fengselet ikke kan sette i gang før finansiering er i orden.

Regjeringen og SV bevilger i RNB kr. 15 millioner mer til kvinnefengslene. Det er stadig uklart hvor mye Bredtveit får.

Svar:

Sivilombudets rapport om soningsforholdene for kvinner etter besøk ved bl.a. Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt er alvorlig. Allerede i mars ba jeg Kriminalomsorgsdirektoratet om å iverksette strakstiltak for å avhjelpe og bedre situasjonen. Noen tiltak er allerede iverksatt. Telemark fengsel, Skien avdeling er gjort om til kvinnefengsel for å bedre soningsforholdene for kvinner generelt, og skal bidra til å avvikle samsonings med menn. I tillegg er bemanningen ved Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt sty-

rket gjennom omrokking av personell fra andre fengsler og antall innsatte i fengselet er redusert.

I regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett er det satt av 15 mill. kroner til å bedre kvinners soningsforhold, hvorav 12 mill. kroner på kap. 430 post 45 skal gå til bygningsmessige endringer, utstyr og inventar for bedring av soningsforholdene ved Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt og ved Telemark fengsel, avd. Skien. Det er Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) som har ansvaret for å fordele midler på regionalt og lokalt nivå i henhold til de overordnede målene med bevilgningen, og på en måte som sikrer at tilbudet til innsatte og ansatte blir ivaretatt.

KDI følger opp situasjonen for kvinnelige innsatte i henhold til egen handlingsplan for Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt. Departementet er kjent med at KDI er i gang med noen bygningsmessige tiltak og at direktoratet nylig har gitt oppdrag til Statsbygg om utbedringer av forsterkede celler ved fengselet.

SPØRSMÅL NR. 2599**Innlevert 20. juni 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad****Besvart 28. juni 2023 av utviklingsminister Anne Beathe Kristiansen Tvinnereim****Spørsmål:**

Hva har statsråden som Norges samarbeidsminister gjort for å forsøke å stoppe dette?

BEGRUNNELSE:

Nordisk ministerråds kostholdsråd skaper naturlig nok stor debatt.

Svar:

De nordiske landene har samarbeidet om ernæringsanbefalinger siden 1980-tallet. De nordiske anbefalingene revideres med jevne mellomrom på bakgrunn av forskning på kosthold. Den 6. utgaven av de nordiske ernæringsanbefalingene (NNR) ble publisert 20. juni 2023.

NNR utgjør det vitenskapelige grunnlaget for nasjonale kostråd i Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige, samt de baltiske landene. Det er Helse- og omsorgsdepartementet som er ansvarlig departement for kostholdsarbeidet i Norge, og Helsedirektoratet er ansvarlig for norske kostråd.

Forrige utgave av NNR ble publisert i 2012/2013. I 2018 besluttet Nordisk ministerråd ved Ministerrådet for fiskeri, jordbruk, landbruk og skogbruk (MR-FJLS) at NNR skulle oppdateres. Det var på dette tidspunkt også enighet

i nevnte ministerråd om at bærekraft og miljømessige forhold skulle ha en mer fremtredende plass enn i tidligere utgaver.

De nordiske landene veksler på å administrere arbeidet. Helsedirektoratet har organisert arbeidet og vært sekretariat for den 6. utgaven av NNR. Imidlertid utarbeides det faglige innholdet av en uavhengig NNR-komite, som har knyttet til seg flere hundre fagpersoner innenfor relevante tema. Anbefalingene er primært utarbeidet utfra et helseperspektiv. Men også bærekraftselementer inkludert i denne utgaven, i tråd med mandatet som ble gitt i 2018. Som medlem i Ministerrådet for samarbeidsministre (MR-SAM) har jeg løftet saken i møter med mine nordiske kollegaer, for å gjøre dem oppmerksomme på kritikken som har vært reist fra ulike aktører, særlig knyttet til arbeidet med bærekraft. Det er imidlertid Ministerrådet for fiskeri, jordbruk, landbruk og skogbruk som var oppdragsgivere og som formelt mottok rådene.

Oppfølgingen av rapporten gjøres nasjonalt, og det er Helsedirektoratet som er ansvarlig for den prosessen. Hva rapporten vil bety for kostholdsrådene i Norge, er ikke besluttet ennå. Planene for hvordan denne prosessen skal foregå utformes nå.

Jeg viser for øvrig til mitt svar på spørsmål nr. 952 (2022-2023) om samme tema.

SPØRSMÅL NR. 2600**Innlevert 20. juni 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 30. juni 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Når må det tas en avgjørelse for å benytte seg av opsjonen i avtalen om kjøp av de siste 18 stridsvognene og vil regjeringen benytte seg av denne?

BEGRUNNELSE:

På bakgrunn av vedtatt struktur i langtidsplanen godkjente Stortinget i 2021 anskaffelse av 72 stridsvogner. Regjeringen valgte å kjøpe 54 av disse og sitter nå på en opsjon for kjøp av de siste 18 stridsvognene. Med utviklingen på markedet med betydelig økt etterspørsel etter fors-

varsmateriell vil det vel innebære liten risiko for Norge å sette disse i bestilling.

Svar:

Regjeringen besluttet i februar at det skulle inngås kontrakt med en tysk leverandør for anskaffelse av 54 stridsvogner. Kontrakten inneholder også en opsjon for anskaffelse av ytterligere inntil 18 vogner. Fristen for å utløse opsjonen er 30. juni 2023.

Basert på en helhetsvurdering har Regjeringen besluttet at opsjonen for vogner ikke skal utløses. De vognene som allerede er i bestilling leveres fra 2026. De

vil da inngå i Hærens oppsetninger og vil gi oss en robust kapasitet som styrker Brigadens kampevne. Antallet på 54 vogner innfrir også NATOs krav til Norge om å stille en mekanisert styrke til bruk ved internasjonale operasjoner.

Innsparingen ved å kjøpe 54 vogner fremfor 72 vil kunne benyttes til andre militære kapasiteter i tråd med de prioriteringene som forsvarssjefen ønsker å gjøre, f.eks. mer luftvern og/eller langtrekkende presisjonsild. Forsvarssjefen har gjennom sitt fagmilitære råd pekt på dette behovet, og Regjeringen har i sin vurdering av om opsjonen skal utløses vektlagt disse forholdene.

SPØRSMÅL NR. 2601

Innlevert 20. juni 2023 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen

Besvart 28. juni 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Flere anerkjente forskere har den siste tiden pekt på at den pågående prisveksten ser ut til å bli forsterket av at mange store bedrifter har benyttet situasjonen med prispress i økonomien til å øke sine marginer.

Mener statsråden at dette kan være en riktig beskrivelse av situasjonen også i Norge i dag, og vil statsråden ta initiativ til at relevante fagmyndigheter framlegger oppdaterte tall som kan belyse dette fenomenet for norske forhold?

BEGRUNNELSE:

Norges Bank publiserte nylig en studie av tidsperioden 1980-2019, der konklusjonen var at bedriftenes påslag hadde økt med 20 pst. i denne perioden, og at dette bidro til 0,5 prosentpoeng høyere årlig inflasjon disse årene.

Både for amerikanske og europeiske forhold har det den siste tiden blitt dokumentert at økte selskapsmarginer er en sentral bidragsyter til de siste årenes store prisstigninger. Oljefondssjef Nicolai Tangen kalte nylig fenomenet for "grådighetsinflasjon".

Christine Lagarde, den europeiske sentralbanksjefen, slo i begynnelsen av juni utvetydig fast at «økt selskapsprofit har bidratt til å forverre inflasjonen» i Europa. ECB har også lagt fram ferske tall som viser at denne utviklingen har forsterket seg gjennom årene 2020-2022.

Jeg spurte sentralbanksjef Ida Wolden Bache om dette var en relevant problemstilling under årets høring om Finansmarkedsmeldinga, og fikk til svar at «høy aktivitet i økonomien kan gjøre det lettere for bedriftene å velte økte kostnader over på prisene.» Men så vidt meg bekjent finnes det per nå ikke gode norske tall som gir et oppdatert bilde etter 2019, der tidsserien i Norges Banks rapport stopper.

Svar:

Departementet har ikke gjennomført egne analyser av prissettingen i den aktuelle situasjonen. I Pengepolitisk rapport 2/2023 legger Norges Bank frem en analyse hvor de foreløpig konkluderer med at norske bedrifter i gjennomsnitt ikke synes å ha økt prisene i 2022 utover det kostnadsveksten skulle tilsi. Bidraget fra driftsmarginene til inflasjonen var snarere lavere i 2022 enn i de to foregående årene, og lå godt under et historisk gjennomsnitt. Norges Bank peker på at dette ikke utelukker at det kan være eksempler på sektorer og bedrifter der driftsmarginene har økt en del de siste par årene. For eksempel kan konsumrettede næringer innenfor privat tjenesteyting og varehandelen i større grad enn andre ha benyttet anledningen til å øke driftsmarginene.

SPØRSMÅL NR. 2602**Innlevert 20. juni 2023 av stortingsrepresentant Marie Sneve Martinussen****Besvart 28. juni 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Mener statsråden det er rimelig å anta at hovedformålet for transaksjonene som er gjennomført av enkelte av personene som den siste tiden har flyttet til Sveits er å betale mindre skatt, og vil statsråden ettergå om dette vil være omfattet av unntaksbestemmelsen i den gjeldende skatteavtalen med landet?

BEGRUNNELSE:

Det siste året har mange svært rike nordmenn flyttet til skatteparadiset Sveits. Årsaken er tilsynelatende det at landet har et lavere skattenivå enn Norge. Det er for eksempel konklusjonen i NRK-artikkelen «Derfor flytter rikingene til Sveits», publisert 12. september i fjor.

Det har også kommet eksempler på at kun B-aksjene med høy ligningsverdi har blitt overført til personer som har flyttet til Sveits, mens A-aksjene har forblitt eid fra Norge.

I skatteavtalen mellom Norge og Sveits står det i Artikkel 28A at skattefordelene som kan oppnås ikke gjelder dersom det er rimelig å anta at det å få redusert skatt var «et av hovedformålene» med det såkalte «arrangement-

et». Slik jeg leser avtalen, må det bety at dette vil gjelde for flere av personene som den siste tiden har meldt flytting til Sveits.

Svar:

Det er Skatteetaten som i første instans er fastsettingsmyndighet i skattesaker, og som har til oppgave å vurdere om bestemte transaksjoner og disposisjoner er i tråd med de norske skattereglene, herunder hvilke rettsregler som eventuelt er aktuelle og anvendbare i konkrete saker. Dette gjelder også ved anvendelsen av skatteavtalene Norge har inngått med andre stater.

Når det gjelder utfordringer med verdsetting av A- og B-aksjer (dvs. aksjer med ulike egenskaper) generelt, viser jeg til at jeg vil følge opp anmodningsvedtak XXV fra Stortinget, som ble fremmet etter enighet mellom flertallet i Finanskomiteen bestående av medlemmene fra AP, SP og SV, jf. Innst. 490 S (2022-2023):

«Stortinget ber regjeringen utrede differensiert verdsetting av ikke-børsnoterte aksjer i formuesskatten på grunnlag av egenskaper ved de enkelte aksjer, f.eks. ulik stemme- og utbytterett, og slik at verdsettelsen av de enkelte aksjer i større grad samsvarer med reell markedsverdi.»

SPØRSMÅL NR. 2603**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Guri Melby****Besvart 28. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Hvor mange ubesatte jordmorstillinger er det i dag ved OUS, og hvordan ser bemanningssituasjonen og beredskapen ved fødeavdelingene ut foran årets høysesong for fødsler?

BEGRUNNELSE:

Høsten 2022 varslet Oslo Universitetssykehus (OUS) at det var 56 ubesatte jordmorårsverk ved deres fødeavdelinger, en økning fra 14 ubesatte jordmorstillinger i 2021. Etter at ABC-enheten stengte vinteren 2023 har minst 15 av jordmødrene som jobbet der også sluttet. Vi vet at det er høysesong for fødsler om sommeren, noe som bidrar til å presse kapasiteten på allerede hektiske fødeavdelinger. I fjor varslet jordmødrene ved OUS om kritisk lav beman-

ning ([https://www.nrk.no/osloogviken/slar-alarm-om-fodetilbudet-i-sommer - -kan-bli-mott-av-jordmodre-som-har-vaert-pa-jobb-i-16-timer-1.15990981](https://www.nrk.no/osloogviken/slar-alarm-om-fodetilbudet-i-sommer--kan-bli-mott-av-jordmodre-som-har-vaert-pa-jobb-i-16-timer-1.15990981)), og det er grunn til å frykte at denne situasjonen ikke er bedre i år. Resultatet av for lav bemanning blir ofte at det settes inn sykepleiere i stedet for jordmødre på føde- og barselavdelingene, og av og til nyutdannede jordmødre som ikke har erfaring. Dette gir både et dårligere tilbud for de fødende, og krevende arbeidsforhold for de ansatte.

Svar:

Fødselsomsorgen i Norge holder høy kvalitet. Nasjonale kvalitetskrav skal sikre et godt og forutsigbart fødetilbud, også om sommeren. Det er helseforetakene som har ansvar for at fødetilbudet er forsvarlig og at det tilfredsstillende de nasjonale kvalitetskravene. Helse- og omsorgsdepartementet har innhentet innspill fra Helse Sør-Øst RHF om bemanningssituasjonen ved Oslo universitetssykehus HF (OUS).

I innspillet framgår det at den nasjonale jordmøremangelen også rammer fødeavdelingen ved OUS. Både å rekruttere og beholde jordmødre i spesialisthelsetjenesten er krevende, derfor har OUS de siste årene arbeidet aktivt med oppgavedeling og gjennomført organisatoriske endringer. For å sikre helsehjelp til alle brukere, har fødeenheter blitt slått sammen, slik at ansattes kompetanse blir benyttet der det er til størst nytte for gravide, fødende og kvinner i barsel.

Fødeavdelingen i OUS har behov for flere jordmødre, ifølge innspillet. Jordmødre er den eneste yrkesgruppen (i tillegg til fødselslegene) med forløsningskompetanse, og fødeavdelingen har derfor sentrert jordmørkompetansen til fødeenhetene for å ivareta fødselshjelp. Fødeavdelingen i OUS har ansatt sykepleiere i ubesatte jordmorstillinger der dette er forsvarlig; på barselavdelingene og på observasjonspostene for gravide. Det er jobbet systematisk og strukturert for å styrke disse sykepleiernes kompetanse innen fagfeltet. Det er derfor vanskelig å gi eksakte tall på hvor mange jordmødre man «mangler».

OUS framhever at jordmødrene gjør en uvurderlig innsats for å sørge for trygghet i en av livets mest kritiske og sårbare faser. For å sikre at deres kompetanse er tilgjengelig der den trengs, mener OUS det bør vurderes løsninger hvor helsepersonell kan arbeide på tvers av nivåene og således også bidra til mer helhetlige pasientforløp - for alle gravide og fødende innenfor rammen av vår felles helsetjeneste.

Helsepersonellkommissjonen løfter fram utfordringer som samfunnet må gripe an ved å organisere helsetjenesten på nye måter. Fødsels- og barselomsorgen er et eksempel på et slikt område. Stadig flere jordmødre er de siste årene blitt ansatt i kommunene. Isolert sett er dette et gode, men vi må i sterkere grad enn tidligere vurdere

hvordan vi bruker nøkkelkompetanse i helse- og omsorgstjenesten.

I innspillet framgår det at sommerferieavviklingen er en krevende periode ved alle fødeavdelinger. Jordmødrene skal avvikle lovpålagt ferie mens fødselsaktiviteten holder seg stabil. Med mangel på jordmødre er sommerferieavviklingen ekstra utfordrende. For å gjennomføre uttak av ferie for samtlige ansatte, er fødeavdelingen avhengig av å bruke eksterne jordmorvikarer. I tillegg til vikarer brukes også sommeravtaler med egne ansatte om merarbeid. Fødeavdelingen har rutiner som sikrer prioriteringer for god helsehjelp, god pasientflyt og optimal arbeidsfordeling. Fødeavdelingen ved sykehuset har kapasitet til å ivareta gravide, fødende og deres nyfødte og alle kan være trygge på at de vil få god helsehjelp også i ferieavviklingsperioden.

Som det framgår av Oslo universitetssykehus HFs svar, stiller stor aktivitet ved fødeinstitusjonene om sommeren, samtidig som det skal avvikles lovpålagt sommerferie, krav til planlegging og prioritering. Jeg er glad for at jordmødre, leger og andre ansatte påtar seg ekstra vakter og strekker seg langt for å sikre et godt fødetilbud. Helseforetakene har en krevende jobb med å sørge for tilstrekkelig bemanning av fødeavdelingene. Jeg har tillit til at helseforetakene har planlagt dette på en god måte for sommeren 2023.

SPØRSMÅL NR. 2604**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Per-Willy Amundsen****Besvart 29. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvilke drøftelser og vurderinger, om noen, foretok statsråden og departementet mot slutten av året 2022 om installasjonen av TikTok på statsrådets tjenestetelefon var i henhold til Nasjonal Sikkerhetsmyndighets daværende råd og retningslinjer for mobilbruk, da det på samme tid ble iverksatt risikoreducerende tiltak som følge av sikkerhetsrisikoen som oppstod ved at TikTok hadde vært installert på en telefon med tilgang til Justis- og beredskapsdepartementets interne digitale infrastruktur og tjenester?

BEGRUNNELSE:

Det vises til mine skriftlige spørsmål nr. 1907, nr. 2060, nr. 2205, nr. 2381 og nr. 2520 samt statsrådets besvarelse av spørsmålene. Det bekreftes i besvarelsen av nr. 2520 at de risikoreducerende tiltak som følge av sikkerhetsrisikoen som oppstod ved at statsråden installerte TikTok på en telefon med tilgang til Justis- og beredskapsdepartementets interne digitale infrastruktur og tjenester, ble iverksatt mot slutten av året i 2022.

Det vises videre til statsrådets uttalelser til TV2 i nettsak av 01.02.22:

«Før hun lastet ned appen, diskuterte hun saken med andre i departementet, forteller statsråden. Samtidig satte hun seg inn i rådene for bruk av tjenestetelefoner.»

Det er nærliggende å anta at departementet og statsråden foretok en fornyet vurdering av om TikTok-installering på tjenestetelefonen var i henhold til NSMs dagjeldende råd og retningslinjer for mobilbruk, senest på det tidspunktet hvor departementet selv iverksatte risikoreducerende tiltak som følge av denne installeringen. Dette var etter det opplyste mot slutten av året i 2022. Spørsmålsstiller ønsker å få vite hvilke eventuelle drøftelser og vurderinger som da ble gjort av statsråden og departementet på dette tidspunktet.

Svar:

Jeg viser til mine tidligere svar på skriftlige spørsmål om samme tema. Som jeg har redegjort for tidligere gjøres det risikoreducerende tiltak både på regelmessig basis og mer enkeltvis. Flere av tiltakene utføres på regelmessig basis, herunder logging og overvåkning av systemene. Andre skjer mer enkeltvis, herunder stikkprøver/inntrengningstester mv. Som opplyst tidligere ble det gjennomført

risikoreducerende tiltak av departementet mot slutten av 2022. Justis- og beredskapsdepartementet anser at informasjon om drøftelser og vurderinger av ev. behov for tiltak, konkrete tidspunkter og typen tiltak vil kunne gi potensielle trusselaktører tilgang til informasjon som gir økt sårbarhet for departementets systemer. Dette ber jeg om forståelse for at jeg ikke kan dele.

Høsten 2022 var det ingen spesifikke råd knyttet til Tiktok eller andre apper. I begynnelsen av mars ba jeg derfor NSM gjøre en vurdering av om det burde innføres tiltak eller gis råd eller retningslinjer i Norge knyttet til Tiktok, Telegram og andre særskilte apper eller eierselskaper av disse. Etter å ha mottatt NSM sin vurdering, fraråder Justis- og beredskapsdepartementet å ha Tiktok og Telegram på tjenestetelefoner i departementene. Dersom det er tjenstlig behov for å ha appene, er anbefalingen fra NSM at de installeres på en egen enhet.

SPØRSMÅL NR. 2605**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 27. juni 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

Equinor har nå tillatelse til årlig å eksportere opptil 150.000 tonn oljevann, som inneholder en rekke miljøgifter til Danmark. Danmark har gått ut og sagt at de ikke vil fornye importtillatelsen når den nåværende tillatelsen løper ut i 2025. Miljødirektoratet har godkjent tillatelsen som tillater den uønskede importen til Danmark, samtidig som at direktoratet har konkludert med at Norge har kapasitet til å behandle det selv.

Vil Klima- og miljøministeren ta grep for å stoppe Equinors eksport av farlig avfall til Danmark før 2025?

BEGRUNNELSE:

Årlig eksporterer Equinor opptil 150.000 tonn farlig avfall til Danmark. Dette er oljevann som kan inneholde en rekke miljøgifter som PFOS, tjærestoffer og tungmetaller. Norske jussekspertener mener eksporten er ulovlig, ettersom den bryter med Basel-konvensjonen som regulerer eksport av farlig avfall.

I 2020 varslet Danmark at de ikke ville fornye Equinors importtillatelse, fordi Miljødirektoratet varslet Danmark om at Norge har kapasitet til å håndtere dette avfallet selv. På tross av dette fortsatte Equinor eksporten via RGS Nordic, som fikk en importtillatelse under påskudd om at oljevannet skulle oppsirkuleres. Men fakta er at mesteparten av vannet dumpes i havet ved Agersø sund. Dette skjer etter en renseprosess hvor vannet fortsatt har så høye konsentrasjoner av giftstoffer at ikke alle miljøkvalitetskrav innfris. Dette har RGS Nordic, som håndterer renseprosessen i Danmark, selv vedgått ovenfor NRK.

Importen av Equinors oljeavfall har den siste tiden blitt mer kontroversiell i Danmark, på grunn av de alvorlige konsekvensene lokalt der vannet dumpes. Også danske jurister påpeker at både importen og miljøgodkjennelsen til RGS Nordic ikke er i tråd med lovverk og rettspraksis i EU. For å hjelpe danske myndigheter burde norske myndigheter trekke eksporttillatelsen som gjør det mulig å fortsette eksporten, når Miljødirektoratet har konkludert med at det finnes kapasitet i Norge.

Svar:

I Norge er det næringslivets ansvar å sikre forsvarlig behandling av avfallet de genererer. Anlegg som håndterer farlig avfall, må ha tillatelse etter forurensningsloven.

Det finnes flere norske anlegg med tillatelse til å behandle farlig avfall i form av oljeholdig vann. Norske avfallsprodusenter har mulighet til å kjøpe tjenester for behandling av oljeholdig vann og slopvann i utlandet, så lenge det gjøres i tråd med EUs forordning om grensekryss. Alle søknader om eksport til Danmark har vært vurdert av norske og danske myndigheter før eksportsamtykke har blitt gitt.

EUs forordning om grensekryss inneholder prosedyrer for hva som skal gjøres dersom avfall ikke kan behandles forsvarlig. Dersom danske myndigheter vurderer at mottaksanlegget ikke overholder vilkår for importsamtykke så skal de trekke samtykket. Det er mottakerlandets miljømyndigheter som er ansvarlig for å følge opp at anlegg som tar imot avfallet driftes forsvarlig og innenfor gjeldende tillatelser. Norske myndigheter har også en selvstendig plikt til å trekke samtykket dersom vi blir kjent med at avfallet ikke behandles forsvarlig. Det vil normalt skje i dialog med danske myndigheter. Miljødirektoratet har løpende dialog med danske myndigheter, men har ikke mottatt informasjon om at det aktuelle anlegget ikke behandler avfallet forsvarlig.

Danske myndigheter har et generelt forbud mot import av avfall til sluttbehandling, men har tillatt import av oljeholdig vann for behandling frem til nå nylig. I mars varslet de Miljødirektoratet at de vil praktisere unntaksbestemmelsene strengere, slik at en større andel av framtidige søknader kan forventes avslått. I tillegg forventes det at revidert grensekryssforordning vil inneholde et generelt forbud mot eksport av avfall til sluttbehandling.

Det er derfor viktig at aktører som i dag eksporterer oljeholdig vann til Danmark etablerer alternative løsninger for håndtering av avfallet. Miljødirektoratet har informert bransjen om dette ved flere anledninger, blant annet i en fagmelding på sine nettsider 28. mars 2023. Det ble også formidlet i et møte med Equinor om saken 21. juni 2023.

SPØRSMÅL NR. 2606

Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 28. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren legge fram ei oversikt over reell kroneverdi sett opp mot prisvekst og kva reelt vegvedlikehold Statens vegvesen har fått i praksis for budsjetta frå 2018 og til og med 2022?

GRUNNGJEVING:

Samferdselsministeren har skrytt mykje av at regjeringa har satsa på vegvedlikehold.

Året 2022 var det dårligaste året for asfaltlegging i landet sidan 2012, og det var forventa ein nedgang med nye 27 % etter framlegginga av statsbudsjettet for 2023. Dette pga. svært kraftig prisvekst.

Mykje tyder på at sjølv om regjeringa auka sine løyvingar til vegvedlikehold, så kompenserte dette sannsynlegvis kun for prisveksten.

Svar:

Vedlikehald er avgjerande for eit robust og godt riksvegnett, slik at vegane kan brukast i mange år til. Godt vedlikehald vil også medverke til å redusere kostnadane til drift av veginfrastrukturen. Regjeringa prioriterer drift og vedlikehald av riksvegane. Slik sørgjer vi for å ta vare på det vi allereie har.

Representanten ber om ei oversikt over reel kroneverdi sett opp mot prisvekst. Eg tolkar det til å vere ei samanlikning av endringa i løyvinga frå år til år, og prisveksten slik han faktisk blei for åra 2018 til 2022. Tabellen under viser Statistisk sentralbyrås (SSB) kostnadsindeks for drift og vedlikehald av vegar, som blir rapportert etterskotsvis. Ved omrekning av indeksen frå eit år til neste er alle kvartalane inkludert.

Frå år til år	i prosent
2018 → 2019	1,7
2019 → 2020	1,5
2020 → 2021	7,3
2021 → 2022	12,9

Representanten ber vidare om kva reelt vegvedlikehald Statens vegvesen har fått i praksis for budsjetta for 2018–2022. Tabellen under viser tal på km dekkelagt og dekketilstand på riksvegane for desse åra:

	2018	2019	2020	2021	2022
Del av riksvegnettet der Statens vegvesen har ansvaret, som tilfredsstillar krav til spor og jamleik for vegdekke (i pst.)	91,5	92	92	92	91
Tal på riksveg dekkelagt (i km)	940	860	752	1 149	835

Tabellen under viser gjeldande løyving (med nysalderinga) til kap. 1320, post 22 Drift og vedlikehald av riksvegar, med overslag på fordelinga for underkategoriane drift og vedlikehald. Poststrukturen på kap. 1320 Statens vegvesen blei endra i statsbudsjettet for 2019. Tala for 2018 viser drift og vedlikehald frå post 23 Drift og vedlikehald av riksvegar, trafikant- og køyretøytilsyn m.m., og er ikkje direkte samanliknbart med tala for 2019–2022. Tabellen viser løypande kroner.

År	2018	2019	2020	2021	2022
Drift av riksvegar	3 800	3 350	3 800	4 450	5 250
Vedlikehald av riksvegar	2 650	2 750	3 600	3 700	3 200
Sum løyving til drift og vedlikehald av riksvegar	6 450	6 115	7 362	8 135	8 451

Tabellen under viser dei prosentvise endringane i avsetjingane, sett opp mot indeksen frå Statistisk sentralbyrå for å gi ein reell samanlikning, slik representanten etterspør.

Prosentvis endring frå året før	2019	2020	2021	2022
Drift av riksvegar	-11,8	13,4	17,1	18,0
Vedlikehald av riksvegar	3,8	30,9	2,8	-13,5
Sum løyving til drift og vedlikehald av riksvegar	-5,2	20,4	10,5	3,9
SSBs kostnadsindeks for drift og vedlikehald av vegar	1,7	1,5	7,3	12,9

Etter Stortinget si handsaming av Prop. 118 S (2022–2023) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringar i statsbudsjettet 2023 og Innst. 490 S (2022–2023) er løyvinga til

drift og vedlikehald av riksvegar auka med om lag 1,2 mrd. kr til 10,6 mrd. kr. Dette viser at regjeringa prioriterer å ta vare på dei vegane vi har.

SPØRSMÅL NR. 2607

Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve

Besvart 28. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kan samferdselsministeren leggje fram kva reell prosent ferjepriskutt som har blitt gjennomført med verknad frå 1/1-2022 og fram til dags dato?

GRUNNGJEVING:

Regjeringa og spesielt Ap har vore høge og mørke ang sine påståtte kutt av ferjeprisane.

Halvering av ferjeprisane har det blitt hevda av representantar av regjeringspartia.

Det har blitt rekna kutt i ferjeprisane med verknad frå 1/1-2021, dette var samtidig med at landet hadde ei borgerleg regjering, som pr 1/7-2021 kutta ferjeprisane med 25 %.

Realiteten er nok at dagens regjering kun har kutta ytterligere 25 % av ferjeprisane, samtidig som prisane har fått vanlig prisvekst, noko som igjen tar ned den totale effekten.

Svar:

I Prop. 1 S (2021–2022) foreslo regjeringa Solberg å setje av 483 mill. kr til reduserte ferjetakstar på riks- og fylkesvegerferjene. I Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022) foreslo dagens regjering å setje av ytterlegare 489,8 mill. kr til reduserte ferjetakstar. Samla sett er det foreslått å setje av 972,8 mill. kr. Framlegget la til rette for at takstane for reisande frå

1. januar 2022 var 30 pst. under takstnivået som galdt 1. januar 2021 i både riks- og fylkesvegerferjedrifta.

Regjeringa sitt framlegg la til rette for ein takstreduksjon for den reisande på 11,7 pst. frå 31. desember 2021 til 1. januar 2022. Regjeringa Solberg sitt framlegg ville gitt ein takstauke for den reisande på 12,7 pst. frå 31. desember 2021 til 1. januar 2022. Skildringa om at regjeringa Solberg kutta takstane med 25 pst. frå 1. juli 2021, er difor noko upresis då delar av reduksjonen vart foreslått reversert frå 1. januar 2022.

I Hurdalsplattforma er det eit mål å halvere takstane i ferjedrifta i fireårsperioden 2021–2025. Med løyvinga i statsbudsjettet for 2022 vart det lagt til rette for at takstane kunne bli redusert med 30 pst. samanlikna med takstane 1. januar 2021. I statsbudsjettet for 2023 er det sett av midlar som vil gjere det mogleg frå 16. august 2023 å redusere takstane med ytterlegare 20 prosentpoeng, til 50 pst. under takstnivået 1. januar 2021. Målet i Hurdalsplattforma om å halvere takstane i ferjedrifta i fireårsperioden 2021–2025 vil dermed vere gjennomført.

Regjeringa har òg som mål å innføre ei ordning med gratis ferjer til øyar og andre samfunn utan vegsamband til fastlandet, og å gjere alle ferjesamband med under 100 000 passasjerar årleg gratis. Frå 1. juli i 2022 er det løyvd midlar som legg til rette for å innføre gratis ferjer i trafikksvake samband. I statsbudsjettet for 2023 er det løyvd midlar som vil gjere det mogleg frå 16. august 2023 å innføre gratis ferjer til øyar og andre samfunn utan vegsamband til fastlandet, dvs. i ferjesamband som ikkje var omfatta av

tiltaket i 2022. Med dette tiltaket vil målsettinga i Hurdal-splattforma om gratis ferje til øyar og andre samfunn utan vegsamband til fastlandet og å gjere alle ferjesamband med under 100 000 passasjerar årleg gratis, vere oppfylt.

På sambandet rv. 80 Bodø–Værøy–Røst–Moskenes er strekningane til øyane Værøy og Røst gratis, og på sambandet rv. 13 Hjelmeland–Nesvik–Skipavik er strekninga til Skipavik gratis. På resten av riksvegferjesambanda er takstane no 30 pst. lågare enn takstane 1. januar 2021. Frå 16. august 2023 vil takstane på riksvegferjesambanda vere 50 pst. lågare enn takstane 1. januar 2021. Sambandet rv. 19 Moss–Horten mottar ikkje tilskot over statsbudsjettet, og har difor blitt heldt utanom.

Midlane til fylkeskommunane er fordelte gjennom inntektssystemet til fylkeskommunane som frie midlar, det vil seie at det er midlar som fylkeskommunane kan disponere fritt. Det er altså fylkeskommunane som avgjer om det skal innførast gratis ferjer eller takstreduksjonar i

fylkeskommunale ferjesamband ut får lokale tilhøve, og må gjere vedtak om det.

Statens vegvesen opplyser om at det no er over 50 gratis-samband, og at fleire blir forventa å bli gratis frå 16. august i år. For ferjesambanda der det ikkje er lagt til rette for gratis drift er det lagt til rette for at sambanda 16. august i år kan ha 50 pst. lågare takstar enn 1. januar 2021. Reell takstreduksjon er noko høgare enn dette sidan takstane ikkje har blitt prisjustert sidan 2021.

Takstregulativet «Autopass-regulativ for ferjetakstar» blir nytta på dei aller fleste av ferjesambanda som ikkje har blitt gratis. Tabellen under viser endringane av takst i dette regulativet, for perioden frå 1. januar 2021 til 16. august 2023. Tabellen viser også takstnivået etter endringane, med januar 2021 som utgangspunkt. Endring av takstnivået er i nominelle verdier.

Samla endring av takst frå årsskiftet 2022 til 16. august 2023, er på om lag -37 pst. ($50/79,25-1=0,369$). For sambanda som er/blir gratis er endringa på -100 pst.

Frå og med dato:	% -vis endring av takst (ekskl. mva)		Takstnivå inkl. mva (jan 2021=100)
	mva	mva-sats	
1. januar 2021	3,20 %	6 %	100
1. juli 2021	-25,00 %	6 %	75
1. oktober 2021	0,00 %	12 %	79,25
1. januar 2022	-11,67 %	12 %	70
1. januar 2023	0,00 %	12 %	70
16. august 2023	-28,57 %	12 %	50

SPØRSMÅL NR. 2608

Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Birgit Oline Kjerstad

Besvart 26. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Etter mange års diskusjon vart EU landa nyleg einige om ei ny migrasjonspakt. Historisk mange menneske er på flukt, og overfylte flyktningleirar og tusenvis av menneske som har drukna fordi greske og italiensk styresmakter tvingar båtar med flyktningar ut igjen på havet i staden for å gje dei ei trygg hamn, vitnar om eit stort behov for betre handtering. Humanitære organisasjonar meiner den nye pakta gjer vondt værre.

Kva er regjeringas posisjon til den nye europeiske migrasjonspakta?

GRUNNGJEVING:

8. juni vart EU landa einige om hovudlinjene i ein ny asyl- og migrasjonspakt. Sjølv om politikken no skal handsamast i EU parlamentet og pakta ikkje vil tre i kraft før 2024 er det venta at det endelege resultatet vil ligge nært opp til semja som no er inngått.

Semja kom etter mange års diskusjonar der Hellas og Italia har hatt sterke ynskje om ei betre fordeling av ankomne flyktningar, Frankrike og Nederland har ynskt å stramme inn og redusere talet flyktningar på kontinentet, Polen og Ungarn har ikkje ynskt å ivareta retten til asyl i

det heile tatt, og Tyskland som har ynskt ei oppmjuking av europeisk flyktningpolitikk.

Sistnemde og andre land som har stått opp for ein meir human flyktningpolitikk er dei klare taparane av forhandlingane. Ifølgje paraplyorganisasjonen for flyktningorganisasjonar i Europa ECRE så strammes reglementet inn og det vert endå vanskelegare for menneske å få asyl i Europa. Pakta tek ikkje eit oppgjær med den illegale push-backs praksisen som har ført tusanvis av flyktningar i døden. I staden vil EU her betale tredjeland for å ta imot flyktningar.

I forhandlingane har solidaritet vore eit mykje bruka ord. Humanitære organisasjonar har påpeika at det ikkje har vore solidaritet med menneska som flyktar til Europa, men solidaritet mellom europeiske land. Fleire land må dele Hellas og Italias si "byrde" har det blitt sagt. Men den regionale solidariteten er det lite å sjå att av. For med pakta som no vart lagt fram så kan EU land betale seg ut av knipa i staden for relokalisere flyktningar.

Sjølv om Noreg ikkje er med i EU vil me over tid bli bundne av pakta.

Svar:

Jeg viser til mine svar på de skriftlige spørsmålene 2494 og 2593 fra representanten Lønseth. Europakommisjonen har fremlagt et forslag til revidering av asyl- og migrasjonsregelverket i Europa. Et sentralt mål har vært å balansere solidaritet som gis til land under migrasjonspress, og samtidig tydeliggjøre ansvaret de enkelte land har for bl.a. registrering av personer og grensekontroll. Rettsaktene er også ment å legge noen overordnede rammer for asyl- og migrasjonshåndtering i EU. Det er lagt frem forslag til forordning om asyl- og migrasjonshåndtering (AMMR), som opphever og erstatter gjeldende Dublin-forordning, som inneholder kriterier og mekanismer for å fastsette hvilken medlemsstat som er ansvarlig for å behandle en asylsøknad. Tilknytningsavtalen til Dublin-regelverket åpner ikke for at Norge kan delta i EUs forhandlinger.

Landene i EU ble tidligere denne måneden enige om sin posisjon til bl.a. AMMR. Rettsakten skal nå forhandles med Europaparlamentet før endelig regelverk foreligger. Norge vil bli bundet av delene som er relevante iht. vår tilknytningsavtale til Dublin-samarbeidet, men vi vil måtte komme tilbake med en vurdering av konsekvensene for Norge når regelverket er ferdigforhandlet.

Når det gjelder regjeringens posisjoner har vi, i sammenhenger der dette har vært naturlig, tatt til orde for at prosedyrene for gjennomføringen av Dublin-regelverket mellom land bør bli mer effektive. Dette gjelder særlig overføring av asylsøkere mellom land og avklaring av hvilken stat som har ansvar for å behandle en asylsak. Videre vil Norge være tjent med effektive asylprosedyrer innen Europa for å forebygge sekundærbevegelser av asylsøkere. For å få en god migrasjonsforvaltning, har

vi fra norsk side fremhevet betydningen av systematisk registrering av asylsøkere, tilstrekkelig kapasitet i asylsystemet og beredskapsplanlegging. Norge har også pekt på nytten av hurtigprosedyrer på asylfeltet, samt at man bør legge til rette for retur av personer uten lovlig opphold ved å prioritere identitetsavklaring gjennom hele asylprosessen.

Det er positivt at landene er nærmere en enighet om revisjon av asyl- og migrasjonsregelverket. Det er sentralt for å kunne lykkes med å løse migrasjonsutfordringene i Europa fremover. Alle parter er tjent med at Europa har et godt samarbeid for å blant annet fremme kontroll på yttergrensene og at man viser solidaritet landene imellom. Norge bindes ikke av den forpliktende solidaritetsmekanismen, men det legges opp til at vi skal kunne delta frivillig. Norge har tidligere bidratt solidarisk ved å relokalisere, og vi kan komme til å vurdere å bidra frivillig i en solidaritetsmekanisme. Dette vil vi vurdere senere i prosessen, etter at rettsaktene har vært forhandlet med Europaparlamentet og endelig regelverk foreligger.

SPØRSMÅL NR. 2609**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Une Bastholm****Besvart 26. juni 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

I svar på skriftlige spørsmål fra undertegnede har forsvarsministeren bekreftet at det nå utredes en egen lovhjemmel som sikrer rettighetene til fanger som holdes av norske styrker i forbindelse med væpnet konflikt, inkludert særskilt beskyttelse av internerte barn. I svaret gitt 11. mai i år oppgir statsråden at hans "intensjon er å levere et svar

til Stortinget i løpet av kommende år." Dette er noe tve-tydig.

Betyr dette at forsvarsministerens vil forsøke å legge fram saken i løpet av 2024 for behandling i Stortinget?

Svar:

Jeg bekrefter at den klare intensjon er å gi Stortinget svar i løpet av 2024.

SPØRSMÅL NR. 2610**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Tuva Moflag****Besvart 28. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Hva vil 0,25 pst. ABE-kutt utgjøre for NAV i 2. halvår 2023, og er det realistisk å gjennomføre et slikt nedtrekk i budsjettet med kort varsel?

GRUNNGJEVING:

Solberg-regjeringen har gjennom flere år redusert bevilgningene til offentlig sektor gjennom den såkalte ABE-reformen. Høyre foreslår et ABE-kutt på 0,25 % i sitt alternative reviderte nasjonalbudsjett. Ønsker statsrådens vurdering av konsekvensene for NAV med et slikt nedtrekk.

Svar:

I mitt svar legger jeg til grunn at spørsmålet gjelder NAV sitt driftsbudsjett på kapittel 605 Arbeids- og velferdsetaten, post 01 Driftsutgifter.

Et kutt på 0,25 prosent i 2. halvår 2023 ville innebære en reduksjon på Arbeids- og velferdsetatens driftsbudsjett på om lag 32 millioner kroner. Et slikt kutt ville vært svært utfordrende å gjennomføre midt i året. Arbeids- og velferdsetaten har bl.a. forpliktende kostnader knyttet

til eiendom og digitale løsninger. Kuttet måtte derfor ha blitt tatt ut i en reduksjon i antall ansatte i etaten, men med tanke på bl.a. arbeidskontrakter ville også dette vært krevende å gjennomføre.

En reduksjon på 32 mill. kroner tilsvarer rundt 35 årsverk innenfor et helt budsjettår. For å oppnå en slik innsparingseffekt kun i 2. halvår, ville det innebære om lag 70 færre årsverk i etaten. Dette ville ha påvirket etatens samlede kapasitet til å løse sine oppgaver. I ytterste konsekvens vil det kunne medføre at saksbehandlere vil få mindre tid til kontakt med bruker, økte saksbehandlingstider og økt ventetid ved NAV Kontaktsenter. I tillegg vil utviklingen av nye digitale løsninger og vedlikehold av eksisterende løsninger kunne bli skjøvet ut i tid.

Det er betydelige forventninger til Arbeids- og velferdsetaten knyttet til gjennomføring av pålagte oppgaver og økt aktivitet på flere områder, noe som legger press på organisasjonen. Jeg viser til at det i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2023 ble vedtatt å øke etatens driftsbudsjett for å dekke ressursbehov knyttet til blant annet utviklingskostnader og arbeid som følge av regelverksendringer. Etaten møter stadig slike endringer og utviklingsbehov som krever ressurser.

SPØRSMÅL NR. 2611**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Nikolai Astrup****Besvart 30. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Revidert nasjonalbudsjett 2023 kompenserte kommunene for økt lønns- og prisvekst slik at velferdstjenestene kunne opprettholdes på samme nivå.

Mener kommunalministeren det er rimelig at kommunen tilbakeholder midler slik at ideelle underleverandører på kontrakt med det offentlige ikke kompenseres tilsvarende som den kommunale virksomheten?

BEGRUNNELSE:

I Revidert nasjonalbudsjett 2023 slo regjeringen fast at offentlige virksomheter skulle få kompensasjon for den høye pris- og lønnsveksten. Regjeringen uttalte at den tok ansvar for at kommunene og de som driver grunnleggende velferdstjenester som eldreomsorg, skole, politi og sykehus, blir kompensert for de høye prisene.

Det viser seg nå at en stor del av velferdstjenestene ikke ser ut til å bli kompensert. Dette gjelder ideelle virksomheter som leverer velferd på kontrakt fra det offentlige, som Stiftelsen Diakonissehuset Lovisenberg og de ideelle underselskapene Lovisenberg Omsorg og Lovisenberg Omsorg 2. Virksomhetene har kontrakt med sykehjemsetaten i Oslo kommune og Tønsberg kommune om drift av til sammen ti sykehjem.

Oslo kommune har avslått å dele den mottatte kompensasjonen med Stiftelsen Diakonissehuset Lovisenbergs virksomheter for slike kontrakter med det offentlige. Dette står i skarp kontrast til brevet fra næringsministeren av 16.09.2022 om fleksibilitet i offentlige kontrakter, og hvor han viser til at inflasjonen fortsetter på et historisk høyt nivå – en utvikling vi ser fremdeles. Statsråden påpeker videre at det i enkelte situasjoner vil være behov for å gjøre endringer i allerede inngåtte kontrakter og understreker at det er handlingsrom i regelverket for dette.

Statsråden avslutter med å oppfordre oppdragsgivere til å vurdere henvendelser fra leverandører som følge av økte kostnader. Dette tilsier også at en kommune ikke bør beholde kompensasjon for økte kostnader og lønnsvekst for seg selv, og la være å kompensere underleverandører av velferdstjenester, og dermed forskjellsbehandle dem fra virksomhet utført av kommunen selv.

Svar:

Norske kommunar er sjølvstendige rettssubjekt og kontraktane dei har med sine underleverandørar, både ideelle og andre, er ei sak mellom kommunen og leverandøren. Det gjeld òg korleis lønns- og prisvekst er regulert i ulike avtalar. Eg har tillit til at den enkelte kommune handterer dette på ein god måte, slik at innbyggjarane får det tenestetilbodet dei har krav på.

SPØRSMÅL NR. 2612**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad****Besvart 3. juli 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Nærings- og fiskeridepartementet har opprettet en rekke råd, nemnder, utvalg etc.

Hvordan er kjønnsfordelingen i disse, og finnes det råd, utvalg etc. under NFD som bryter med likestillings- og

diskrimineringslovens paragraf 28, og hvilke er eventuelt disse?

Svar:

Likestilling og kjønnsbalanse har vært en viktig sak for meg som næringsminister. Skal vi lykkes med den grønne omstillingen, er vi nødt til å ta alle samfunnets ressurser i bruk. Dette har jeg fulgt opp gjennom konkret politikk, og senest i forrige uke ble NHO, LO og regjeringen enige om et forslag som gjelder krav til kjønnsbalanse i næringslivet. Det er en viktig milepæl som jeg tror vil være bra for både verdiskapingen og næringslivet.

Dette temaet opptar meg selvfølgelig også i den daglige styringen av departementet. Jeg har vært opptatt av at vi skal fremme mangfold og likestilling hos oss. I tilfellene jeg har fått forelagt forslag om å søke dispensasjon fra reglene om kjønnsbalanse, har jeg sagt nei til dette, og bedt om at departementet strekker seg for å oppnå kravene om kjønnsbalanse.

Jeg har bedt departementet gå igjennom dette, og arbeide for å sikre kjønnsbalansen der dette ikke er blitt ivaretatt.

Nærings- og fiskeridepartementet har ansvaret for nær 60 styre, råd, utvalg og nemder. Blant disse har departementet identifisert fire som ikke oppfyller kravene i likestillings- og diskrimineringsloven paragraf 28. Tre av disse fire oppfyller ikke kravene i paragrafens første ledd, om medlemmer. Disse er Klagenemnda for industrielle rettigheter, Meklingsnemnda for arbeidstakeroppfinnelser og Rådet for bygg- og anleggsberedskap. Blant disse tre er det ett, Rådet for bygg- og anleggsberedskap, som også

bryter med paragrafens annet ledd, om varamedlemmer. I tillegg er det en overvekt av kvinnelige varamedlemmer, tre mot ett, i Styret i Garantikassen for fiskere, som er under fiskeri- og havministerens ansvarsområde, noe som bryter med paragrafens annet ledd.

Jeg vil understreke at oppfyllelse av kjønnsbalanse i henhold til paragraf 28 i LDL er mitt ansvar. To av disse fire tilfellene som avviker fra LDL § 28 er fra den forrige regjeringen, ett av tilfellene er håndtert administrativt og ett er håndtert politisk i departementet. For ordens skyld vil jeg opplyse om at det er gitt dispensasjon i henhold til paragraf 28 i LDL for tre tilfeller, og alle ble innvilget under tidligere regjeringer.

Når det gjelder avviket i Klagenemnda for industrielle rettigheter er det oppnevnt flere menn enn kvinner. I fremtiden må vi tilstrebe bedre kjønnsbalanse i tråd med loven. I praksis behandles sakene hovedsakelig i KFIR med tre nemndsmedlemmer. I de aller fleste sakene er kjønnsbalansen ivaretatt i henhold til loven, selv om det er oppnevnt flere menn som medlemmer. Leder eller nestleder av nemnda deltar i de aller fleste sakene, og for tiden er både leder og nestleder kvinner.

Departementet vil be virksomhetene som sitter i Rådet for bygg- og anleggsberedskap, Klagenemnda for industrielle rettigheter, Meklingsnemnda for arbeidstakeroppfinnelser og Styret i Garantikassen for fiskere arbeide for å sikre kjønnsbalansen.

SPØRSMÅL NR. 2613

Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland

Besvart 30. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden gi en beregning av dekningsgraden av polititjenestepersoner pr. 1 000 innbyggere i Norge og hvert politidistrikt per 31. mai 2023?

BEGRUNNELSE:

Siste tall for antall innbyggere i 2023 er per mars, hvor det var 5 504 329 innbyggere ved slutten av kvartalet. For beregningen bes det om at det legges til grunn en 0,19 % økning (snitt for to måneder i 2022) i folketallet fra mars

2023 til mai 2023, slik at folketallet per 31. mai 2023 forutsettes å være 5 514 948.

Svar:

Det er 2,03 polititjenestepersoner pr. 1000 innbyggere i Norge ved utgangen av mai i år, forutsatt en befolkningsøkning på 0,19 % etter første kvartal i år. Gitt samme forutsetning er politidekningen per politidistrikt som følger:

Politidistrikt	Dekningsgrad
Oslo	2,43
Øst	1,63
Innlandet	1,61
Sør-Øst	1,60
Agder	1,71
Sør-Vest	1,48
Vest	1,55
Møre og Romsdal	1,64
Trøndelag	1,61
Nordland	2,06
Troms	2,16
Finnmark	4,14

SPØRSMÅL NR. 2614

Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski

Besvart 28. juni 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Viser til tidligere spørsmål om register over reelle rettighetshavere, der statsråden viser til at departement jobber med å følge opp dommen fra EU-domstolen.

Har regjeringen som mål å få gjort egne juridiske vurderinger for å kunne sette i drift det norske registeret over reelle rettighetshavere så fort som mulig, eller avventer man utfallet av forhandlinger om EUs 6. hvitvaskingsdirektiv?

Svar:

Departementet arbeider med å kunne sette i drift et register over reelle rettighetshavere så raskt som mulig. I dette inngår vurderinger av EU-domstolens avgjørelse og dens konsekvenser for det norske registeret. Samtidig følger vi med på utviklingen i EU, som representanten viser til, for å vurdere betydningen for det norske registeret.

BEGRUNNELSE:

I EU er man nå i ferd med å starte prosessen med trillogforhandlinger om et nytt hvitvaskingsdirektiv - EUs sjette hvitvaskingsdirektiv. Både kommisjonen og parlamentet har lagt vekt på å «løse» problemene som dommen i EU-domstolen skapte når det gjelder tilgang til opplysninger, gjennom å definere hvem som har legitim interesse i hvitvaskingsdirektivet. Dette vil si at registrene ikke vil bli fullt ut offentlig tilgjengelige, men at man forsøker å få inn en bred definisjon av legitim interesse bakt inn i direktivet.

SPØRSMÅL NR. 2615**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås****Besvart 26. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Regjeringen har besluttet å justere opp to veiutbyggingsavtaler som Nye Veier har med Samferdselsdepartementet. Avtalen innebærer at Nye Veier får lov til å bruke mer penger på to veiutbyggingsavtaler, som betyr at de da har mindre penger til å bruke på øvrige prosjekter de har i porteføljen.

Hvilke to veiutbyggingsavtaler er dette?

Svar:

Samferdselsdepartementet og Nye Veier AS har våren 2023 inngått endringsavtale til vegutbyggingsavtalen for

henholdsvis veistrekningen E6 Ranheim – Åsen og E18 Langangen – Rugtvedt – Dørdal. Dette innebærer at selskapets vederlag for utbyggingen av disse veistrekningene er justert i tråd med de aktuelle kostnadsøkningene som har funnet sted.

Kostnadsøkningen for strekningen E6 Ranheim – Åsen relaterer seg til betydelig mer kompliserte grunnforhold enn det Nye Veier AS var kjent med ved inngåelsen av veiutbyggingsavtalen.

Kostnadsøkningen for strekningen E18 Langangen – Rugtvedt – Dørdal knytter seg til ny kryssløsning, tilpasning av dagens riksvei og ekstra grunnverv samt ekstra tunnellop og håndtering av en kontrollstasjon.

SPØRSMÅL NR. 2616**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant André N. Skjelstad****Besvart 29. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

En del som er avhengig av bil på grunn av nedsatt funksjonsevne opplever at fremkommeligheten til HC-plasser er vanskelig. I Oslo kommune fremhever Bymiljøetaten at det ikke går med flere enn to unntak på skilt, som for eksempel kjøring for busser og taxi.

Vil statsråden vurdere å tillate flere enn to unntak på skilt og legge til rette for at de med HC-kort kan kjøre der kun buss og taxi tillates å kjøre?

Svar:

Det er lokale myndigheter som oppretter parkeringsplasser reservert for forflytningshemmede med parkeringstillatelse og jeg legger til grunn at de vurderer fremkommelighet og tilgjengelighet til slike plasser når de opprettes.

Etter skiltnormalen «N300 Trafikkskilt», skal det som utgangspunkt ikke nyttes mer enn to underskilt til samme hovedskilt. Bakgrunnen for dette er at skiltbudskapet

skal være enkelt å lese og oppfatte for trafikantene under kjøring, slik at de kan innrette seg i tråd med skiltet. For mange underskilt vil generelt gjøre det vanskelig å oppfatte budskapet og medføre uklarhet om hva som gjelder.

Ved behov, kan vegmyndigheten eller skiltmyndigheten imidlertid søke om fravik fra kravene i N300, herunder om adgang til å nytte tre underskilt til et hovedskilt. Den som søker om fravik må begrunne behovet og gi en beskrivelse av mulige konsekvenser av fraviket. Det er Vegdirektoratet som kan innvilge fravik.

Statens vegvesen opplyser for øvrig at det tidligere har vært vurdert å skilte adgang for innehavere av parkeringstillatelse for forflytningshemmede til å kjøre der det er skiltet innkjøringsforbud, men at politiet tidligere har påpekt at det kan knytte seg utfordringer til håndheving av slik skilting.

SPØRSMÅL NR. 2617**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar****Besvart 28. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Flere døgnplasser i Nord-Norge står i fare for å bli lagt ned. Regjeringa har i sitt oppdragsbrev til helseforetakene blinket ut styrking av psykisk helse som hovedmål nr. 1.

Mener helseministeren at nedleggelsen UNN planlegger, vil bidra til å styrke det psykiske helsetilbudet, og hva gjør hun for at befolkninga i Nord-Norge har et godt nok tilbud innen psykisk helse, rus og avhengighet?

BEGRUNNELSE:

Nå er det kommet fram forslag fra arbeidsgrupper i UNN som foreslår nedleggelse av døgnplasser innenfor psykisk helse, rus og avhengighet. Senest i april 2023 var psykisk helse- og rusklinikken i gul beredskap som følge av vedvarende kritisk høyt belegg ved flere seksjoner.

Av forslagene er nedleggelse av døgnplasser, enten i Narvik eller Harstad. Det har vært store protester blant de ansatte, Universitet, pasienter og brukere samt fra politikere.

Et slik forslag vil gi pasientene en mindre helhetlig behandling, mindre trygghet og forutsigbarhet. Disse forslagene skal ut på høring 10. august, med høringsfrist 15. september 2023.

Det er verdt å minne om at det er gjort et stortingsvedtak om at ingen flere sengeplasser skal kuttes i psykisk helse. Det er ikke opptrapping vi ser nå, men nedskalering av tilbudet til pasienter med psykisk helse-, rus- og avhengighetsproblematikk i Nord.

Svar:

Befolkningen i Nord-Norge skal ha et godt tilbud innen behandling av psykiske lidelser og rusmiddelproblemer. Dette gjelder både ved behov for døgnbehandling og poliklinisk behandling. Regjeringen har satt som resultatmål å hindre nedbygging fra dagens totale antall sengeplasser og sikre at døgnkapasiteten i psykisk helsevern er på et nivå som møter behovet for å ivareta barn, unge og voksne med alvorlig psykisk lidelse som har behov for døgnbehandling. Regjeringen vil videre vurdere hvordan døgnbehandling kan innrettes på en best mulig måte på bakgrunn av framskrivninger og anbefaling fra ekspertutvalget om tematisk organisering.

Ifølge opplysninger fra Helse Nord RHF er ingen endringer knyttet til klinisk struktur og organisering i Psykisk helse og rusklinikken ved Universitetssykehuset

Nord-Norge (UNN) HF vedtatt, og som representanten viser til skal det være høring om forslag om endringer.

Jeg viser til mitt svar på spørsmål 2427 fra representanten Mariann Hussein, som også omhandlet nedleggelse av døgntilbud i Helse Nord RHF. Som grunnlag for mitt svar på dette spørsmålet fikk jeg følgende innspill fra Helse Nord RHF:

«UNN planlegger bygging av nye bygg for psykisk helse og rusbehandling i Tromsø, med en kostnadsramme på 2,3 mrd. (2022). Nye arealer vil legge til rette for et moderne og betydelig opprustet tilbud innenfor psykiatri på sykehusnivå for befolkningen i landsdelen. UNN-styret vedtok under behandling av styresak 24-2022 – Nybygg for psykisk helse- og rusbehandling, UNN Tromsø. Beslutning om plassering – følgende vedtakspunkt:

«Styret ber direktøren innen mai 2023 legge fram egen sak som viser hvordan Psykisk helse og rusklinikken innenfor gjeldende økonomiske rammer tenker å utvikle sitt helhetlige tilbud»

Tidsrammen for ferdigstillelse er senere utsatt til desember 2023.

Bakgrunnen for oppdraget er

- de store utfordringene klinikken opplever knyttet til mangel på fagfolk (spesielt sykepleiere, psykolog- og legespesialister)
- vedvarende overbelegg i Tromsø på grunn av manglende kapasitet innenfor akuttpsykiatrien og sikkerhetspsykiatrien.
- økt pågang av pasienter, økende ventetider og fristbrudd, en eksisterende klinisk struktur som ikke lar seg bemanne og som fører til betydelige budsjett overskridelser
- ønske om å skape et bedre og mer helhetlig tjenestetilbud.

Per i dag er ingen endringer knyttet til klinisk struktur og organisering i Psykisk helse og rusklinikken vedtatt. Resultatmål for arbeidet er at Psykisk helse- og rusklinikken innen desember 2023 skal ha utarbeidet framtidig klinisk struktur og organisering innenfor gjeldende økonomiske ramme.

Estimert omstillingsbehov er vurdert til 50-60 millioner. Oppdraget forstås som et nullsumspill, hvor man må prioritere innenfor gjeldende økonomiske ramme. Det betyr at når man prioriterer å styrke eksisterende tilbud eller etablere nye tilbud, så må andre tilbud reduseres, legges ned eller flyttes. Arbeidet som pågår i UNN handler ikke om å spare penger. Arbeidet er heller ikke

direkte knyttet til utredning av ny funksjons- og oppgavedeling i Helse Nord, men preges av mange av de samme utfordringene som ligger til grunn for den utredningen. Skal man lykkes med å utvikle en bærekraftig struktur på spesialisthelsetjenestene i Nord-Norge, er det sannsynlig at man må gjøre en del lokale endringer i tjenestetilbudet.

Som representanten peker på, har jeg i oppdragsdokumentene til de regionale helse-foretakene bedt om at de skal prioritere psykisk helsevern og TSB. Jeg viser også til Opptrappingsplan psykisk helse, som nylig ble lagt fram for Stortinget. Her foreslår jeg flere tiltak for å styrke tjenestene til mennesker med psykiske vansker og lidelser, herunder at innbyggere i alle kommuner skal ha tilgang til lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus. Videre skal det legges til rette for at de regionale helseforetakene

kan øke kapasiteten til behandling og oppfølging i psykisk helsevern for barn, unge og voksne, basert på analyser og framskrivinger. Disse framskrivingene skal legges til grunn ved planlegging av utdanning og rekruttering av personell, planlegging av nye bygg, kjøp av helsetjenester, etablering av teknologisk infrastruktur og organisering og innretning av helsetjenesten. Modellen skal bidra til å redusere uønsket variasjon i tjenestetilbudet. Den nye og mer detaljerte framskrivnings-modellen for psykisk helsevern danner et godt grunnlag for at de regionale helseforetakene kan styrke tilbudet til dem som vil ha økt behov for helsetjenester framover.

Jeg har tillit til at Helse Nord RHF prioriterer psykisk helsevern i tråd med analyser av framtidige behov og krav i oppdragsdokumentet.

SPØRSMÅL NR. 2618

Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Helge André Njåstad

Besvart 27. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kva planar har statsråden for å gje Nordhordland betre politistasjon?

GRUNNGJEVING:

Nordhordland politistasjon er lokalisert i Knarvik med ein lokalitet. Eg møtte det lokale politiet der saman med ordførarkandidat i Alver kommune for FrP Mary-Ann Mostraum for å bli oppdatert på aktuelle saker. I den forbindelse var det umulig å ikkje merke at lokalene var uhensiktsmessig og ikkje i den stand ein kan forvente for ein så stor stasjon. Planar om ny stasjon har dessverre ikkje lenger den framdrift det burde. Så derfor etterlyser me politisk press for å få fortgang i bygging av ny meir tidsriktig stasjon.

Svar:

Regjeringa prioriterer politiet. Noko av det første vi gjorde då vi kom i regjering var å styrke politiet med 200 millionar kroner i budsjettet for 2022. I budsjettet for i år prioriterer vi å bruke ressursar på betre lokale polititjenester og beredskap, og mindre på m.a. sentral administrasjon og konsulentar. I tillegg har regjeringa nettopp fått gjen-

nomført den største prioriteringa av politiet i eit revidert budsjett vi kjenner til, med ein auke på 550 mill. kroner.

Det er politimeistrane som har ansvar for å disponere midlane i politidistrikta best mogleg i tråd med føringane frå Stortinget og departementet, anten det er til nye bygg, bemanning eller andre tiltak politiet sjølv finn det formålstenleg å prioritere. Dette inkluderer eventuelle planar for ein ny politistasjon i Nordhordland. Eg legg til grunn at Vest politidistrikt gjennomfører dei tiltaka dei finn nødvendige for at politiet skal vere til stades og yte gode polititjenester i Nordhordland.

SPØRSMÅL NR. 2619**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg****Besvart 30. juni 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Er finansministeren enig med stortingsrepresentanten Trygve Slagsvold Vedum som i 2008 foreslo å fjerne merverdiavgiften på frukt og grønt?

BEGRUNNELSE:

I 2008 ville Senterpartiets programkomite fjerne moms på frukt og grønt. Senterpartiets helsepolitiske talsmann,

Trygve Slagsvold Vedum slo fast at det ville ha en stor helsemessig effekt og fremme sunne matvaner.

Svar:

Merverdiavgiften oppkreves av et stort antall næringsdrivende. Fritak og særordninger innebærer kostnader, blant annet ved å komplisere systemet og øke de administrative byrdene. Generelt er det lite målrettet å gi støtte gjennom merverdiavgiftssystemet. Støtte bør fortrinnsvis målrettes gjennom direkte støtte på budsjettets utgiftsside.

SPØRSMÅL NR. 2620**Innlevert 21. juni 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 30. juni 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide****Spørsmål:**

21. juni kom Enova med beskjeden om at de reduserer støtten til solcelleanlegg fra 1. oktober. Reduksjonen kan føre til at rabatten på et vanlig anlegg kan bli 5-10 % mindre, sett i forhold til anleggets total kostnad. Dette er stikk i strid med trenden i Europa. Europas minst utviklede solenergiland bremser altså opp nå når vi endelig hadde fått opp litt fart og etter enighet om revidert budsjett.

Vil statsråden be Enova avlyse det varslede kuttet, hvis ikke, hvordan mener statsråden det står i fht. målet om 8 TWh ny solenergi?

Svar:

Enovas rolle er å bidra til utviklingen av markedet for solceller og er fremdeles inne med betydelig støtte – omtrent på samme nivå som før februar 2022. Samtidig som Enova nedjusterer satsene per solcelleanlegg, øker de også budsjettet for ordningen, noe som betyr at enda flere kan få støtte til å installere solceller. Dette bidrar til flere installerte anlegg og dermed større måloppnåelse enn uten denne justeringen.

Enova har støttet solcelleanlegg siden 2015. I februar i fjor økte Enova støttesatsene for solcelleanlegg med begrunnelse i at det på dette tidspunktet var for lite fart i dette markedet. Responsen har vært enorm og i 2022 støttet Enova om lag 5 300 slike tiltak, mot 1 500 i 2021. Nå, halvveis inn i året, er de allerede oppe i over 4 800 støttede solcelleanlegg. Også leverandørmarkedet har vokst. I 2021 var antallet leverandører om lag 300, mens det i 2022 hadde økt til om lag 900.

Enova ønsker med støtten til solceller å bidra til utvikling og introduksjon av en teknologi som blant annet bidrar til et effektivt og fleksibelt energisystem. Støtten har bidratt til å øke etterspørselen etter solceller, noe som igjen har bidratt til en økning av tilbydere i dette markedet. Den økte utbredelsen bidrar igjen til læringseffekter, kostnadsreduksjoner og til å gjøre solceller mer tilgjengelige for alle.

Når Enova nå nedjusterer støtten er altså dette helt i tråd med deres mandat og det de har kommunisert tidligere. Oppgaven til Enova er tydelig: gi teknologier og markeder hjelp med å komme i gang og gå deretter videre

til neste teknologi og marked hvor det er større behov for støtte for å få til en utvikling.

Det er mange virkemidler som skal bidra til å oppfylle målet om 8 TWh. Det viktigste vi kan gjøre for å få til mer solenergi-produksjon er å lage gode rammevilkår, og legge til rette for lønnsomhet i denne sektoren. For eksem-

pel har vi forbedret plusskundeordningen for borettslag, flerbolighus og sameier slik at det blir mer attraktivt for dem å installere solceller. Enova støtter også pris- og effektstyrte energilagringssystemer som kan gjøre solcellene mer effektive ved å bidra til å flytte strømforbruket til de timene i døgnet hvor solcellene produserer mest.

SPØRSMÅL NR. 2621

Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug

Besvart 28. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvilken metode har Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) brukt når de har kommet frem til en kapasitetsfaktor på 56 prosent for Sørlig Nordsjø II?

BEGRUNNELSE:

En rekke beregninger ligger til grunn for beslutningen om å subsidiere Sørlige Nordsjø II med 23 milliarder (pluss prisjustering), deriblant forventet kapasitet for anlegget.

Nylig leverte to studenter ved Norges handelshøyskole (NHH) en masteroppgave der de spår dystre utsikter for Sørlige Nordsjø II enn det departementet gjør, basert på en analyse av 108 såkalte havvindparker. Oppgaven ble først omtalt i Dagens Næringsliv og siden i EnergiWatch. Studentene kommer blant annet frem til en annen kapasitetsfaktor for Sørlige Nordsjø II enn det Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) gjør. De beregner denne til 49 prosent.

Jeg har flere ganger spurt statsråden i stortingssalen om ikke 56 prosent er vel optimistisk, da en slik beregning tar utgangspunkt i at Sørlige Nordsjø II nærmest kommer til å få verdens beste kapasitet om vi legger NVEs tall til grunn. I svarene fra statsråden vises det til det er det er aktørene som deltar i konkurransen som vil beregne de reelle faktorene.

Like fullt har den optimistiske beregningen NVE har lagt til grunn stor betydning, fordi det danner beslutningsgrunnlaget for Stortingets subsidienivå og er avgjørende for om dette i det hele tatt vil rekke når det kommer til stykket.

Svar:

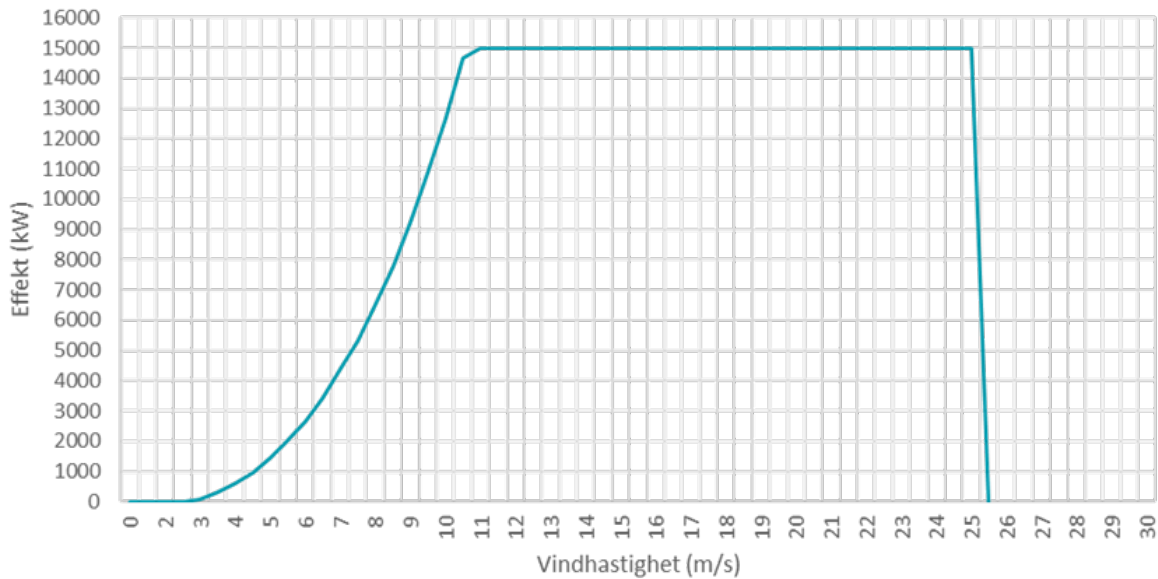
Som en del av leveransen på oppdraget med å identifisere nye områder for havvind på norsk kontinentalsokkel har Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) redegjort for hvordan potensiell kraftproduksjon beregnes.¹ NVE har også redegjort for anslått kapasitetsfaktor i alle 20 identifiserte områder.

Siden vindhastighet varierer med høyde, er det i NVEs beregning tatt utgangspunkt i vindhastigheter fra [værdasettet ERA5](#). Her brukes modellerte vindhastighetsdata i 150 meters høyde (tilsvarende referanseturbinen). De modellerte dataene viser vindhastigheter på timesbasis for perioden 1951 til 2022. Dette grunnlaget gir mulighet for å beregne en mest mulig realistisk kraftproduksjon.

Vinddataene er brukt til å estimere brukstiden i løpet av ett år, ved hjelp av effektkurven til referanseturbinen.

¹ [Beregning av kraftproduksjon \(nve.no\)](#)

Effektkurve IEA 15 MW turbin

Effektkurven viser den teoretiske kraftproduksjonen ved forskjellige vindhastigheter. Kurven vil variere mellom ulike turbintyper.

Potensiell kraftproduksjon for hvert av de identifiserte områdene er beregnet ved å multiplisere modellert brukstid med den totale installerte effekten på et definert referanseprosjekt, for dette arbeidet satt til 1000 MW.

Størrelsen på referanseprosjektet er valgt på bakgrunn av at dette anses som en relevant størrelse for storskala vindkraftverk til havs.

Økt turbinstørrelse og annen teknologiutvikling bidrar til en høyere antatt kapasitetsfaktor sammenlignet med tidligere havvindprosjekter.

SPØRSMÅL NR. 2622

Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Ove Trellevik

Besvart 30. juni 2023 av klima- og miljøminister Espen Barth Eide

Spørsmål:

CO₂-kompensasjon er en svært viktig ordning for norsk industri. Den vil bidra til omstillingen til lavutslippsproduksjon fra prosessindustrien, som er nødvendig for at Norge skal nå sine klimamål. Samtidig som utslippene reduseres, vil verdiskapingen økes og konkurransevnen til norsk industri opprettholdes.

Hva vil regjeringen gjøre for å sikre at bedriften får den nødvendige CO₂-kompensasjonen tilbake?

BEGRUNNELSE:

Eramet produserer og leverer titanslagg til titan-metall og titandioksid-industrien (pigment-produksjon) og høyrent råjern til den europeiske støperiindustrien. I perioden 2013 til 2020 har selskapet mottatt CO₂-kompensasjon for begge produktene, og de håndteres under NACE-koden 24.10 – produksjon av basisjern og stål og ferrolegeringer – som er berettiget til CO₂-kompensasjon. Dette er også næringskoden bedriften er plassert i, i offisielle registre. Fra 2021 har Miljødirektoratet besluttet å plassere titanslaggproduktet under en annen NACE-kode: 20.12 – Produksjon av fargestoffer og pigmenter. Produkter under denne NACE-koden er ikke berettiget

til CO₂-kompensasjon. Dette betyr at selskapet mister CO₂-kompensasjonen for titan-produktet, som produseres og leveres i hovedsak til den europeiske titandioksidindustrien, men også globalt. Miljødirektoratets plassering i en kode for titandioksid må være feil. Titanslagget inneholder ikke primært titandioksid. Produktet kan heller ikke beskrives som hverken fargestoff eller pigment. I bransjen er det tradisjon for å selge produktet basert på hvor mye titandioksid kunden kan produsere fra produktet. Terminologien industrien bruker kan være gjenstand for misforståelser og har trolig bidratt til plassering i feil næringskode fra Miljødirektoratets side. For bedriften er det svært alvorlig med en stor avkortning i CO₂-kompensasjon. Det utfordrer pågående og fremtidige prosjekter for å gjennomføre bedriftens klimaveikart. Eramet Titanium & Iron er eneste produsent av titanslagg og høykvalitetsjern (HPPI) i Europa. Titan står på listen over kritiske råmaterialer i EU. Det vil være svært uheldig om eneste produsent legger ned i Europa og produksjonen flyttes ut.

Svar:

Eramet Titanium & Iron har søkt om CO₂-kompensasjon for kraftforbruket i 2021 til produksjon av henholdsvis råjern og titanslagg. Miljødirektoratet vedtok at bedriften skal få CO₂-kompensasjon for kraftforbruket til produksjonen av råjern. Bedriften har klaget og mener den skal få kompensasjon for hele det omsøkte kraftforbruket. Miljødirektoratet opprettholdt vedtaket og sendte saken til behandling i Klima- og miljødepartementet den 28. april 2023. Klima- og miljødepartementet har etter det mottatt muntlige og skriftlige redegjørelser fra representanter for bedriften, i tillegg til underlaget vi har fått tilsendt fra Miljødirektoratet.

Klima- og miljødepartementet vil behandle klagen i lys av reglene for CO₂-kompensasjon. Det er for tidlig å si noe om utfallet.

SPØRSMÅL NR. 2623

Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Ove Trellevik

Besvart 30. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Solbergregjeringa tilskreiv Statsforvaltarane og bad dei være tilbakehaldne med å fremje motsegn i planar der det er brei lokal enighet. Kommunestyret i Lærdal er samrøystes i at dei ønskjer Golfbana.

Korleis ser Statsråden for seg prosessen fram mot vedtak, og når vil et vedtak bli fatta av departementet?

GRUNNGJEVING:

Plan for ny golfbane i Lærdal skal avgjerast av departementet. Statsforvaltaren tilrår at reguleringsplanen for golfbane på Sløgrandane i Lærdal ikkje vert godkjent grunna konflikt med naturmangfald av nasjonal verdi. Statsforvaltaren i Vestland har motsegn mot planframlegget fordi ein svært verdfull flaummarkskog vil gå tapt dersom golfbana blir bygd på Sløgrandane. Flaummarkskogen er ein av dei største attverande restane i Vestland av denne truga naturtypen, men i området er det rikelig av denne naturtypen langs elva og innover i dalen.

Sidan både kommunen og Statsforvaltaren ikkje kan sjå at ei mekling kan føre fram til ei løysing i saka, har

Statsforvaltaren sendt saka til kommunal- og distriktsdepartementet for endeleg avgjerd i August 2022.

Svar:

Saka gjeld detaljregulering for golfbane og masseuttak på Sløgrandane ved Ljøsne i Lærdal kommune. På grunn av uløyste motsegner frå Statsforvaltaren i Vestland og Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) er saka til handsaming og endeleg avgjerd i Kommunal- og distriktsdepartementet. Etter synfaring og møte med kommunen og motsegnsstyresmaktane i november i fjor ønskte kommunen å jobbe noko vidare med planane, då dei meinte at det kunne gje grunnlag for å løyse motsegna frå NVE. Oppdaterte plandokument og supplerande utgreiingar blei oversendt departementet i februar.

I motsegnssakene ber departementet alltid om fråsegn frå dei ansvarlege fagdepartementa, i dette høvet Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet. Når begge fråsegnene er motteke, vil eg så raskt som mogleg fatte eit vedtak i saka.

SPØRSMÅL NR. 2624**Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 29. juni 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Kan statsråden gi en grundigere forklaring på hvorfor man mener adopsjonssystemet i dag er godt nok, og på hvilket grunnlag man har foretatt en vurdering av å ikke stoppe adopsjoner midlertidig slik man f.eks. gjorde i Nederland?

BEGRUNNELSE:

I februar stilte jeg følgende spørsmål til barneministeren i Dokument nr. 15:1496 (2022-2023):

"Har statsråden vurdert å stoppe utenlandsadopsjon, frem til den uavhengige granskningen er gjennomført?"

Ministeren svarer:

"Nye lover og Haagkonvensjonen 1993, som Noreg ratifiserte i 1998, har styrkt rettstryggleiken ved utanlandsadopsjonar samanlikna med systemet før dette. Det skal no gjennomførast ei ekstern granskning av utanlandsadopsjonar. Bufdir har per i dag ikkje tilrådd stans i adopsjonar som ledd i eller som ein konsekvens av ei granskning. Eg har ut frå dette ikkje vurdert å stoppe utanlandsadopsjonar fram til den uavhengige granskninga er gjennomført."

Nå er det endelig fremdrift i arbeidet med den eksterne granskningen, men mange føler enda at man ikke har fått gode nok svar på hvorfor man ikke anser det som nødvendig å stoppe utenlandsadopsjoner i påvente av rapporten.

Svar:

I statsråd 20. juni 2023 sette regjeringa ned eit granskingsutval for utanlandsadopsjonar. Utvalet skal arbeide i to år, og det overordna føremålet med granskninga er å få svar på om det har skjedd ulovlege eller uetiske tilhøve i samband med utanlandsadopsjonar til Noreg.

Viss utvalet vurderer at adopsjonar til Noreg frå visse land bør stoppast, skal utvalet ta dette opp med Bufdir og departementet. Dette følgjer av mandatet til utvalet.

Det er Bufdir som er adopsjonsmyndigheit i Noreg, og som har ansvar for kontroll og tilsyn på feltet, og skal sikre at praksis er i samsvar med lovgivinga. Det blir oppstilt ei rekkje krav til adopsjonssamarbeid i adopsjonslova med tilhøyrande forskrift, samt i Haagkonvensjonen 1993 om vern av barn og samarbeid ved internasjonale adopsjonar. Bufdir er òg sentralmyndigheit etter konvensjonen. Direktoratet held departementet orientert om situasjonen på feltet og vurderar om adopsjonssystemet er forsvarleg. Som del av dette skal dei og gjere løpande vurderingar av

stopp i adopsjonar frå enkeltland eller stopp i alle adopsjonar.

Bufdir har ansvar for å gi driftsløyve til adopsjonsorganisasjonane og formidlingsløyve til samarbeid med enkeltland. Desse er midlertidige. Når formidlingsløyva til kvart enkelt land skal fornyast, vurderer Bufdir òg spørsmål om forlenging eller avslutning av samarbeidet. Noreg kan stanse adopsjonssamarbeid med enkeltland ved behov, og dette er gjort i fleire tilfelle tidlegare. Det er viktig at Bufdir tar i bruk dei verkemidla dei har til å føre tilsyn og kontroll med adopsjonssystemet, og har ein god og open dialog med adopsjonsorganisasjonane. Noreg samarbeider i dag med svært få land, og i 2022 kom det til saman 45 barn til Noreg.

Som eg svarte representanten på hennar skriftlege spørsmål nr. 1496 (2022–2023), så har adopsjonsregelverket gått gjennom store endringar dei siste tiåra, særleg ved innføringa av nytt lovverk og ratifiseringa av Haagkonvensjonen 1993. Det stillast strengare krav til adopsjonssystema, og Noreg har som nemnt avslutta samarbeid med enkelte land. Dersom det kjem fram haldepunkt gjennom arbeidet til granskingsutvalet som skulle tilseie at adopsjonssystemet i dag ikkje er haldbart og ein stans i utanlandsadopsjonar til alle land, vil dette sjølvsgatt måtte vurderast av Bufdir og departementet. Eg legg til at ein eventuell stans må vere grundig utgreidd.

Eg er opptatt av at folk skal vere trygge på at adopsjonar som skjer til Noreg i dag blir grundig vurderte med tanke på rettstryggleiken og barnets beste. Derfor er eg glad for at vi no har granskingsutvalet på plass.

SPØRSMÅL NR. 2625**Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Sveinung Stensland****Besvart 28. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan statsråden legge frem en prognose for hvordan ressursituasjonen vil påvirke bemanningen (i antall ansatte) i Sør-Vest politidistrikt i 2023?

BEGRUNNELSE:

Politiet har innført «en objektiv ressursallokeringsmodell for politidistriktene har også bidratt til å balansere ulike lokale hensyn ved å måle det relative ressursbehovet i hvert distrikt, bl.a.: straffesaker, oppdrag, geografi, kjøreavstander, demografi, EBA-kostnader og særskilte oppgaver- og ansvar», jf. årsrapporten for 2022. I februar meldte Stavanger Aftenblad at modellen fører til at sett opp mot innbyggertall får Sør-Vest politidistrikt minst av alle i landet. I saken opplyser Per Anders Røsjorde, lokallagsleder i Politiets Fellesforbund (PF) i Sør-Vest politidistrikt, at distriktet styrer mot 1,5 politiansatte per 1000 innbyggere.

Svar:

Ut over føringene som blir gitt fra Stortinget eller departementet er det opp til Politidirektoratet og det enkelte po-

litidistrikt å disponere ressursene slik de finner det mest hensiktsmessig. Departementet har ikke lagt føringer for antall ansatte i Sør-Vest politidistrikt, og det er derfor opp til politimesteren å prioritere antall ansatte opp mot andre behov. Hvor mange ansatte det vil være i Sør-Vest politidistrikt i løpet av 2023 er derfor avhengig av prioriteringene som gjøres av politimesteren i distriktet. Jeg har tiltro til at politimesteren gjør de prioriteringene som gir mest mulig politikraft innenfor de rammene Stortinget og departementet har satt.

På generelt grunnlag kan jeg si at regjeringen prioriterer politiet. Da vi tiltrådte ble politiet blant annet styrket med 200 millioner kroner i budsjettet for 2022. I årets budsjett prioriterer vi å bruke ressurser på bedre lokale polititjenester og beredskap, og mindre på bl.a. sentral administrasjon og konsulenter. I tillegg har regjeringen nettopp fått gjennomført den største prioriteringen av politiet i et revidert nasjonalt budsjett vi kjenner til, med en økning på 550 mill. kroner. Økningen vil bidra til at politiet kan ha et høyt bemannings- og aktivitetsnivå, også i Sør-Vest politidistrikt.

SPØRSMÅL NR. 2626**Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen****Besvart 28. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Kan statsråden gi en oppdatert status for regjeringens arbeid, og forhandlingene med EU, for å sikre norsk deltagelse i HERA etter møtet som skulle finne sted 11. mai?

BEGRUNNELSE:

På tross av at både helseministeren og utenriksministeren har understreket viktigheten av full norsk deltagelse i HERA, har det tatt tid å få i gang forhandlingene mellom

EU og Norge. I spørretimen 26. april sa utenriksministeren at forhandlingene fortsatt ikke var i gang, men at det var avtalt et møte 11. mai.

HERA ble etablert i 2021, som følge av lærdommer etter pandemien, og skal være et bindeledd mellom både forskning, utvikling, produksjon, innkjøp og distribusjon av medisinske mottiltak. Målet er å sikre EUs forsyningsskjeder for medisinske mottiltak og ivareta den tilgangen Europa trenger på legemidler og medisinsk utstyr. Norge står utenfor denne ordningen, fordi den – som på veldig

mange andre områder der Norge søker tettere samarbeid med EU – ikke omfattes av EØS-avtalen. Koronakommisjonens klare anbefaling er også full norsk deltakelse i HERA.

Høyre mener det er helt nødvendig at Norge sikres fullt medlemskap i HERA og at vi blir en del av EUs samarbeid på helse. Det er i norsk interesse å få dette på plass så raskt som mulig.

Svar:

Samarbeidet med EU om helse er tett og godt. Samtidig er EU tydelig på at Norge i dag ikke er omfattet av felleseuropeiske ordninger for å håndtere helsekriser som ikke er del av EØS-

avtalen. For regjeringen er det en prioritet å få på plass en avtale med EU om helse-beredskap, og det jobbes aktivt med dette.

Helseberedskapssamarbeidet i EU har utviklet seg med rekordfart siden covid-19 traff Europa. EU har styr-

ket helseberedskapen gjennom å etablere det de kaller EUs helseunion. Etableringen av EUs helseunion dekker et vidt spekter av tiltak som skal sette Europa i stand til å håndtere neste helsekrise. En del av dette er rettsaktene som styrker samarbeidet om alvorlige grensekryssende helsetrusler og utvider mandatene til det europeiske legemiddelbyrået (EMA) og det europeiske smittevernbyrået (ECDC). Disse er EØS-relevante, og det arbeides nå med å ta disse inn i EØS-avtalen. Regelverket om Health Emergency Preparedness and Response Authorit (HERA) er derimot hjemlet i Lisboa-traktaten artikkel 122 og er ikke EØS-relevant.

For å sikre Norge en fullgod deltakelse i EUs helseberedskap trenger Norge å inngå en egen avtale med EU. Det er avgjørende for å møte fremtidige helsetrusler at Norge har tilgang til hele spekteret av EUs verktøykasse av tiltak, både juridisk og økonomisk. Regjeringen arbeider derfor for norsk deltagelse i EUs styrkede helseberedskap på så like vilkår som EUs medlemsland som mulig.

SPØRSMÅL NR. 2627

Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa

Besvart 29. juni 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram

Spørsmål:

Eg viser til svar på spørsmål 2507, om operasjonen utført av norske styrkar i Afghanistan i 2007, der målet var å ta til fange ein Taliban-leiar. Når – og korleis – vart Task Force 51/Forsvarets spesialkommando (FSK) første gong klar over at personen dei hadde pågripe var Mohammad Naseem, og ikkje Taliban-leiaren Qari Nejat, og når og korleis vart Forsvarsdepartementet klar over dette?

GRUNNGJEVING:

Statsråden skriv i svaret på spørsmål 2507 at Forsvarsdepartementet (FD) ikkje fekk opplysningane direkte frå FSK, då dei rapporterte til Forsvarets Operative Hovudkvarter. Opplysningane har likevel nådd fram til FD. I brevet datert 12. november 2010 frå FD (omtalt i første spørsmål) går det fram at departementet visste at den pågripne var Mohammad Naseem allereie i 2008.

Svar:

Task Force 51 (TF 51) var underlagt hovudkvarteret i International Security Assistanse Force (ISAF HQ) og utførte oppdrag på ordre frå dette hovudkvarteret. Forsvaret opplyser at amerikanske spesialstyrkar støtta dette oppdraget og at afghanske styresmakter frå National Directorate of Security (NDS) utførte pågripinga. TF 51 tok kontroll på området. Afghanske styresmakter gjennomførte identifisering og pågriping i samsvar med dei normale prosedyrane som var etablert for slike operasjonar.

Forsvaret opplyser at TF 51 redeploerte til Norge kort tid etter at dette oppdraget vart utført. TF 51 var ikkje kjent med at noko skulle vera uklart knytt til personen som NDS hadde pågripe.

Departementet vart gjort kjent med namnet Naseem Mohammad i rapportering frå Kgl. norsk ambassade i Kabul, 5. juni 2008, adressert til Utanriksdepartementet, med informasjon til mellom anna Forsvarsdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 2628**Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 29. juni 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Hva mener regjeringen om at det er forskjell på håndhevingsrettighetene for barn som mobbes i barnehagen og i skolen, og vil statsråden vurdere å fremme forslag om en nøytral klageinstans for barn i barnehagen?

BEGRUNNELSE:

Skoleelever kan klage inn mobbing, krenkelser og utestengelser til statsforvalteren. Det følger av opplæringsloven. I Prop. 96 L (2019-2020) foreslo regjeringen å innføre regler om det psykososiale barnehagemiljøet. Den gang foreslo man ikke å innføre rettighetsbestemmelser og en håndhevingsordning, men regjeringen holdt det åpent om man ville innføre dette senere dersom det viste seg at barnehagene ikke oppfyller pliktene de blir pålagt.

Svar:

Arbeidet med trygt og godt barnehagemiljø er et prioritert område for regjeringen. Alle barnehager skal jobbe systematisk med å sikre og utvikle barnehagemiljøet i tråd med regelverket for psykososialt barnehagemiljø.

Barnehagene skal jobbe for at alle barn har det trygt og godt i barnehagen, og alle ansatte har en plikt til å følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Hvis et barn opplever at det ikke er trygt og godt å være i barnehagen, skal det gjøres noe med det.

Hvis et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen, kan foreldrene ta det opp med ledelsen i barnehagen, barnehageeieren eller kommunen eller statsforvalteren som tilsynsmyndighet. Tilsynsmyndigheten velger selv hvilke barnehager den vil føre tilsyn med basert på en risikovurdering. Hvis kommunen mener det er risiko for at en barnehage ikke oppfyller kravene i barnehageloven kapittel 8 (VIII), kan den åpne tilsyn med den aktuelle barnehagen.

Reglene om barnehagemiljø kom i 2021, og det er for tidlig å konkludere på hvordan lovverket fungerer. Som det framgår av regjeringens strategi Barnehagen for en ny tid - Nasjonal barnehagestrategi mot 2030 punkt 3.2 vil regjeringen styrke kunnskapsgrunnlaget om barns trivsel i barnehagen og barnehagenes arbeid med å følge opp bestemmelsen om et trygt og godt barnehagemiljø.

Utdanningsdirektoratet har derfor fått et oppdrag om å kartlegge og vurdere hva slags kompetanse skolene og barnehagene trenger for å bli bedre på å bygge trygge og

gode barnehage- og skolemiljø. Som en del av dette har direktoratet igangsatt en evaluering av barnehagesektorens etterlevelse og forståelse av barnehagens kapittel 8 (VIII) om psykososialt barnehagemiljø.

I tillegg skal Utdanningsdirektoratet lyse ut et forskningsoppdrag om hvordan barna trives i barnehagen og opplever barnehagetilbudet, fra barns eget perspektiv.

Et trygt og godt barnehagemiljø forutsetter først og fremst at barnehagepersonalet har kompetanse til å arbeide med dette. Derfor er det blitt satset mye på kompetanseutviklingstiltak som skal støtte barnehagenes arbeid med å utvikle et trygt og godt barnehagemiljø. Som det framgår av regjeringens strategi punkt 3.2, vil kompetanseheving på dette området være prioritert fremover.

Innføring av rettighetsbestemmelser og en håndhevingsordning eller klageordning i barnehageloven, er ett av flere tiltak som det kan være aktuelt å utrede nærmere. Det er imidlertid ikke gitt at en håndhevingsordning lik den vi har på skoleområdet er egnet for barnehagene.

Når vi har fått mer kunnskap om hvordan regelverket på barnehageområdet virker og bidrar til et trygt og godt miljø for barna og hvordan barna i barnehagen trives, vil jeg se nærmere på hvilke nye tiltak det eventuelt er behov for.

SPØRSMÅL NR. 2629**Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Dag-Inge Ulstein****Besvart 28. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Vil justisministeren ta initiativ til å kartlegge om de siste norske borgerne i de kurdisk kontrollerte områdene er utsatt for menneskehandel og at de i så fall repatrieres til Norge selv om det ikke foreligger samtykke til dette?

BEGRUNNELSE:

Det tas til orientering at justisministeren i svar på spørsmål nr. 15:2515 (2022-2023) mener at artikkel 16 i Europarådets konvensjon om tiltak mot menneskehandel ETS nr.197, er begrenset til å gjelde tilbakeføring av ofre for menneskehandel fra en statspart til en annen, og at denne ikke innebærer "noen generell plikt for statspartene til aktivt å hente hjem potensielle ofre for menneskehandel. Denne tolkningen vil være svært uheldig for det internasjonale arbeidet med å bistå ofre for menneskehandel.

I svaret fra justisministeren påpekes det likevel at det ikke er noe i konvensjonen som hindrer også en tilbakeføring fra en stat som ikke er part i konvensjonen, eller fra et område som ikke er kontrollert av en stat (slik som de kurdisk kontrollerte områdene i Syria hvor de norske statsborgerne skal holdes internert). I tidligere svar på spørsmål fra undertegnede har justisministeren bekreftet at Europarådet konvensjon om tiltak mot menneskehandel åpner også for hjemhenting av ofre menneskehandel selv om de ikke har samtykket til dette.

På bakgrunn av dette ønsker undertegnede å vite om justisministeren vil undersøke om de resterende norske borgere som er internert i Syria er utsatt for menneskehandel og i så fall om de vil bli repatriert til Norge siden dette er et ønske fra kurdiske selvstyremyndigheter. Rapporten som ble utarbeidet av danske myndigheter om situasjonen for de danske barna i Nordøst-Syria har også vist at det er mulig for andre land å få tilgang i de aktuelle leirene. Det vises i denne forbindelse også til tidligere svar fra utenriksministeren om at det ligger utenfor hennes konstitusjonelle ansvarsområde å hente hjem norske borgere mot deres vilje og dette eventuelt må foregå innenfor rammene av internasjonalt politisamarbeid, som jeg antar at ligger innenfor justisministerens ansvarsområde.

Svar:

Spørsmålet gjelder et tema som er belyst i flere svar på skriftlige spørsmål både fra utenriksministeren og fra min side. Jeg viser til mine svar på representanten Ulsteins skriftlige spørsmål nr. 2372 og 2515 (2022-2023) og til utenriksministerens svar på skriftlig spørsmål nr. 2373 (2022-2023), som igjen henviser til tidligere svar.

Samlet sett burde svarene gi et fyllestgjørende uttrykk for vår oppfatning av myndighetenes plikter og handlingsrom, der en vurdering av om aktuelle personer har vært utsatt for menneskehandel inngår som ett av de mange komplekse spørsmålene saksforholdet reiser.

SPØRSMÅL NR. 2630**Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Linda Hofstad Helleland****Besvart 30. juni 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery****Spørsmål:**

Hvordan vil statsråden følge opp vedtaket fra Europarådets parlamentarikerforsamling den 22. juni der de nasjonene om å sørge for at nasjonale IOC-medlemmer

(IOCs to representanter i Norge) vil bidra til at IOC forbyr russiske og hviterussiske idrettsutøvere å delta i OL og Paralympiske leker i Paris 2024?

BEGRUNNELSE:

I februar 2022 fordømte Den internasjonale olympiske komité (IOC) Russland sterkt bruddet på den «olympiske våpenhvilen» med angrepet på Ukraina. IOC oppfordret alle internasjonale idrettsforbund til å flytte eller avlyse planlagte idrettsarrangementer i Russland og Hviterussland, og krevde at ingen russiske eller hviterussiske nasjonalflegg skulle vises. Ingen russisk eller hviterussisk nasjonalsang skulle spilles under internasjonale idrettsarrangementer, og IOC anbefalte også at internasjonale idrettsforbund og arrangører av idrettsarrangementer ikke skulle invitere eller tillate deltakelse av russiske og hviterussiske idrettsutøvere og tjenestemenn i internasjonale konkurranser.

16 måneder senere raser krigen fortsatt i Ukraina, og IOC vurderer muligheten for at utøvere med russisk eller hviterussisk pass kan delta i lekene i 2024 som "nøytrale utøvere", og mange idrettsforbund ser ut til å støtte dette, med noen viktige unntak.

Europarådet besluttet 22. juni å kreve at IOC utestenger Russland og Hviterussland fra OL og Paralympics i Paris.

Som medlem av Europarådet mener jeg vi ikke kan tillate at IOC lar idretten bli brukt som et propagandaverktøy i den russiske krigføringen.

Det finnes ikke nøytrale utøvere. Å tillate utøvere å stille under nøytralt flagg slik IOC og enkelte særforbund foreslår, betyr at IOC stiller seg på russisk side i denne krigen. Da risikerer vi et OL neste år uten ukrainske idrettsutøvere.

Vi kan ikke forvente at de skal stille i konkurranse mot russiske utøver som er en del av det militære regimet, finansiert av Russland, og der noen også har vært med i krigføringen mot Ukraina.

IOC forsøker å fraskrive seg alt ansvar ved å la det være opp til særforbundene å avgjøre, men vi må kunne forvente at IOC stiller seg på riktig side av historien og nekter russisk og belarussisk deltagelse.

Alle deler av det internasjonale samfunnet ofrer noe for at Ukraina skal vinne denne krigen. Det bør også gjelde IOC. Fordi dette handler om verdier og forsvaret av menneskeliv, verdighet og fred, som paradoksalt nok er nedfelt i det olympiske charteret.

Men det handler også om solidaritet med Ukraina som i dette øyeblikket fortsetter å stå opp mot de russiske angriperne. Det ukrainske folket trenger vår hjelp på alle mulige måter.

Svar:

Regjeringen, representert med min forgjenger, Anette Trettebergstuen, har sammen med regjeringer fra et tredvetalls likesinnede land undertegnet til sammen fire erklæringer siden Russlands invasjon av Ukraina. I disse

erklæringene framgår det blant annet helt tydelig at det russiske regimet ikke må tillates å bruke idrett for å legitimere sine barbariske krigshandlinger i Ukraina, og det er uttrykt sterk tvil om det er mulig å definere utøvere fra Russland og Belarus som nøytrale med de tette båndene det er mellom idrett og regime i de to landene. Regjeringen kjenner seg derfor godt igjen i den begrunnelsen representanten Helleland gir for sitt spørsmål. Som ny idrettsminister er jeg selvsagt også enig i denne framstillingen.

Norges idrettsforbund har hele tiden vært tydelig på at så lenge krigshandlingene vedvarer, bør det ikke være noen plass for russiske eller belarusiske utøvere i internasjonal idrett, heller ikke som «nøytrale» utøvere. Dette er et standpunkt min forgjenger støttet, og som jeg også støtter.

Representanten Helleland spør hva jeg vil gjøre for å sørge for at IOCs medlemmer fra Norge bidrar til at russiske og belarusiske utøvere ikke får delta i OL og paralympiske leker i Paris i 2024. Da må jeg minne representanten om at idretten er en autonom bevegelse, og at jeg som statsråd ikke har noen instruksjonsmyndighet overfor idretten, ei heller overfor norske IOC-representanter. Jeg mener jeg kan bidra gjennom å være tydelig på hva jeg og regjeringen mener i denne saken, og ved å støtte norsk idrett i deres tydelige standpunkt. Det er imidlertid til syvende og sist opp til idretten selv å bestemme hvem som skal få delta i sine arrangementer.

Jeg vil avslutningsvis nevne at det er Den internasjonale paralympiske komité (IPC), og ikke IOC som eier og fatter avgjørelser om deltakelse i paralympiske leker.

SPØRSMÅL NR. 2631**Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Marit Knutsdatter Strand****Besvart 3. juli 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Energikommisjonen (2023) viser til nettoimport av bioenergi på 4,3 TWh i 2021. Og skriver «Bioenergi er en fleksibel termisk ressurs som kan lagres. Betydningen av bioenergi som fleksibel energiressurs i en fremtid der kraftprisen varierer mer bør analyseres nærmere.»

Hva er potensialet innen bioenergi i Norge, og hvordan vil statsråden følge opp mulighetene for dette som fleksibel energiressurs for husholdninger og næringsliv i hele landet?

BEGRUNNELSE:

Det er et stort potensiale for verdiskapning og utvikling dersom bioenergi blir satset mer på i den norske energiproduksjonen. Bioenergi vil kunne være et viktig tilskudd når vi baserer oss på væravhengig og varierende fornybar energiproduksjon ellers.

Svar:

Potensialet innen bruk av bioenergi i Norge er betydelig. Som representanten er inne på, har bioenergi den fordel-

en at den er en fleksibel energiressurs som kan lagres. Rest- og biprodukter fra skogen som grener og topper, samt restprodukter fra treforedlingsindustrien og rivningsvirke kan bli til bærekraftig bioenergi.

Som Energikommisjonen også peker på, kan det ta mellom 80 og 120 år fra et tre hugges til et nytt tre er vokst helt opp. Det er derfor viktig at vi fører en politikk som både utnytter potensialet innenfor bioenergi til å erstatte fossile energikilder, samtidig som vi også øker CO₂-opptaket og lageret i skogen.

I Hurdalplattformen signaliserte regjeringen at vi skal etablere en storstilt satsing på norsk bioenergi og avansert biodrivstoff i transportsektoren, og legge frem en plan for en helhetlig og industriell verdikjede for bruk av norske bioressurser. Planen skal vise hvor mye som kan høstes på bærekraftig vis, uten at det svekker naturens opptak og lagring av CO₂, samt hvor bruken av knappe bioressurser skal prioriteres for å sikre effektive utslippskutt. Økt bruk av biodrivstoff skal utelukke biodrivstoff med høy avskogingsrisiko. Planen vil legges frem i Klimameldingen i 2024.

SPØRSMÅL NR. 2632**Innlevert 22. juni 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud****Besvart 29. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Har ministeren egentlig oversikt over prioriteringer og saksbehandling hos Statens Legemiddelverk?

BEGRUNNELSE:

Med henvisning til årsrapporten fra Legemiddelverket som helseministeren nevner (spørsmål besvart 14.06.23) fremkommer det tydelig under tabell «Antall refusjonsaker – legemidler som finansieres over folketrygden i

2022» (s. 16) at antall blåreseptsaker sendt inn av legemiddelselskaper i 2022 var 20 stk. Median saksbehandlingstid var 189 dager, halvparten av sakene klarte de ikke å behandle innen fristen. I Dagens Medisin 13.06.23 kommer det frem at det er ca. 40 ansatte innenfor metodevurdering hos Legemiddelverket («Direktoratet for medisinske produkter – et skritt i feil retning» av Kristiansen og Wisløff). For meg er det påfallende at ikke Legemiddelverket klarer å håndtere 20 blåreseptsaker, noe som tilsvarer 0,5 saker per ansatt/år ved siden av å fatte pris- og refusjonsvedtak.

Det danske Medicinrådet sitt mål for saksbandlingstid er 16 uker (112 dager) for kostnads-effektivitetsanalyser (Årsberetning 2022), og gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 154 dager. I 2022 gjennomførte de 59 anbefalinger av nye legemidler eller indikasjonsutvidelser, til tross for at Danmark nettopp har innført denne type metodevurdering som Norge har utøvd i en årrekke. Til sammenligning gjennomførte Legemiddelverket 57 metodevurderinger for sykehuslegemidler med en gjennomsnittlig behandlingstid på 298 dager. Jeg har tidligere påpekt at denne sendrektigheten rammer norske pasienter som venter på tilgang til medisiner.

Svar:

Legemiddelverket har ansvar for metodevurderinger både innenfor spesialisthelsetjenesten og for blåreseptområdet. De har en stor bredde i oppgaver knyttet til dette ansvaret, og det er altså ikke slik at det er 40 medarbeidere som jobber kun med metodevurdering av blåreseptsaker. Det er heller ikke slik at disse medarbeiderne kun jobber med å gjennomføre metodevurderinger av nye legemidler og indikasjoner. I 2022 medgikk eksempelvis mye tid til presisering av refusjonsvilkår for CGRP-hemmere, og deretter reversering av vilkårene.

Legemiddelverket prioriterer sin saksbehandlingsskapasitet i tråd med prioriteringskriteriene Stortinget har bestemt. Dette innebærer at legemidler med høy forventet nytte og legemidler til behandling av sykdommer med høy alvorlighet, får en høyere prioritet sammenlignet med legemidler med lavere forventet nytte eller til behandling av sykdommer med lavere alvorlighet.

Så langt i 2023 har Legemiddelverket ferdigstilt åtte saker med innsendt dokumentasjon innen blåreseptom-

rådet. Saksbehandlingstiden varierer mellom 59 og 717 dager i disse sakene. Den lengste saksbehandlingstiden har metodevurderingen av Saxenda til behandling av overvekt og fedme, som ble nedprioritert fordi pasientene hadde tilgang til behandling mens vurderingen pågikk. Dersom denne tas ut av regnestykket, er gjennomsnittlig saksbehandlingstid så langt i 2023 179 dager i blåreseptsaker.

Det er ikke mulig å direkte sammenligne arbeidet til Medicinrådet med det Legemiddelverket gjør. Det er likevel relevant å fremheve følgende: I 2022 hadde det danske Medicinrådet 63 ansatte i avdelingen som er mest sammenlignbar med Legemiddelverket. I 2022 avsluttet Medicinrådet ifølge sin årsrapport 46 anbefalinger, 13 revurderinger av tidligere anbefalinger og ni behandlingsveiledninger eller oppdatering av veiledninger. Til sammenligning leverte Legemiddelverket 57 metodevurderinger, 18 forenklede beslutningsunderlag, flere oppdaterte beregninger av kostnadseffektivitet og vurderinger av nye data til Systemet for Nye metoder i 2022. Dette kommer altså i tillegg til de 20 metodevurderingene med innsendt dokumentasjon innen blåreseptområdet. Legemiddelverkets saksbehandlingstid for legemidler som finansieres gjennom spesialisthelsetjenesten var i gjennomsnitt 298 dager i 2022. Dette inkluderer tiden saken har ligget i kø før saksbehandlingen startet. I flere saker har det vært avbrudd i saksbehandlingen i påvente av ytterligere dokumentasjon fra firma og tilbakemelding fra klinikere. I Danmark begynner ikke saksbehandlingstiden å løpe før klinikere og all relevant dokumentasjon er på plass. Antall dager som går med til saksbehandling hos Legemiddelverket og Medicinrådet er derfor lite egnet for direkte sammenligning.

SPØRSMÅL NR. 2633

Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 28. juni 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil regjeringa sørge for at eit vaksenvaksinasjonsprogram kjem på plass og blir rulla ut seinast i samband med statsbudsjettet for 2024, og vil statsråden sikre at også andre vaksiner enn influensavaksine, som pneumokokkvaksine,

vil vere tilgjengeleg i eit vaksenvaksinasjonsprogram allerede frå start?

GRUNNGJEVING:

Den 16. juli la regjeringa fram Meld. St. 24 (2022-2023) Fellesskap og meistring - bu trygt heime, som regjeringa

lenge har knytt store forventningar til. Regjeringa vektleigg i meldinga tre innsatsområde; eit program for eit aldersvennleg Noreg, eldrebustadprogrammet og den nye heimetenesta. NOU 2023:4 Tid for handling teiknar eit alvorleg bilete for helse- og omsorgstenesta. Med helsepersonellkommissjonen sin utgreiing som bakgrunn, er førebygging og tidleg innsats ein føresetnad for ei berekraftig helse- og omsorgsteneste der innbyggjarane kan ha tryggleik for eigen helse og alderdom. Også i ei tid der mangelen på helsepersonell aukar.

Saman med helsepersonellkommissjonen sin utgreiing og Meld. St. 15 (2022-2023) Folkehelsemeldinga – Nasjonal strategi for utjamning av sosiale helse, legg Bu trygt heime-reforma eit høgt ambisjonsnivå for kva den offentlege helse- og omsorgstenesta skal løyse i framtida. Det er difor overraskande at regjeringa, på tross av at helsepersonell, fagmyndigheiter og Stortinget i fleire år har etterlyst eit vaksinasjonsprogram som inkluderer vaksine for vaksne, enno ikkje klarer å konkludere. Det er ingen tvil om at vaksiner mot pneumokokksjukdom, influensa, kikhoste og andre sjukdomar er ein god måte å betre folkehelsa på, samstundes som vi veit at vaksinedekninga er lågare enn ønskeleg.

Underteikna merkar seg at Helse- og omsorgsdepartementet i slutten av mai i år, i tillegg til tildelingsbrev, har gitt Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet i oppdrag å utgreie finansieringsmodellar og eit system for informasjon. Tilrådinga frå Folkehelseinstituttet har lege på bordet sidan 2018, og Stortinget har venta lenge på realiseringa av eit vaksenvaksinasjonsprogram.

Underteikna er glad for at det er bevegelse i arbeidet, men er uroa for at regjeringa sitt forslag vil vere langt mindre ambisiøst når det gjeld kva vaksiner som blir inklud-

ert enn det som blir forventa. Det vil vere alvorleg om den naudsynte effekten vi kan få av førebygging framleis uteblir.

Svar:

Regjeringa varsla i Folkehelsemeldinga at vi vil arbeide for å få på plass eit vaksinasjonsprogram for vaksne og risikogrupper. Programmet skal bygge på dagens influensavaksinasjonsprogram.

Eit program kan utviklast vidare i fleire steg, og nye delar i programmet kan greiast ut for seg. Det gjeld både tilbod om nye vaksinar, som pneumokokkvaksine, og organisering av programmet, som ein ordning for automatiske påminningar. Avgjerd om ulike delar av programmet må takast i ordinære budsjettprosessar.

Regjeringa legg tilrådinga frå Folkehelseinstituttet i 2018 til grunn for arbeidet med å få på plass eit vaksinasjonsprogram for vaksne. Sidan 2018 har vi fått nye erfaringar med vaksinasjon og vaksinasjonsprogram, særleg gjennom koronavaksinasjonsprogrammet. Helse- og omsorgsdepartementet har derfor gitt Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet nye oppdrag om å greie ut delar av eit vaksinasjonsprogram.

Helse- og omsorgsdepartementet har nyleg motteke ein metodevurdering og tilråding frå Folkehelseinstituttet om pneumokokkvaksine til eldre. Tilbod om denne vaksinen kan vera aktuelt i eit vaksenvaksinasjonsprogram.

Departementet vil legge til grunn svara på tilleggsopdraga og tilrådinga om pneumokokkvaksine frå Folkehelseinstituttet, og komme tilbake til Stortinget på egna måte om potensielt vaksenvaksinasjonsprogram og tilbod om pneumokokkvaksine.

SPØRSMÅL NR. 2634

Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 29. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Kva vil statsråden gjera for å imøtekomme lastebilnæringa sine ønske om å få innvilga dispensasjon for køyre og kviletida, for å sikre ein trygg arbeidskvardag under vedvarande og lange tidsperiodar med vegarbeid og stengde vegar?

GRUNNGJEVING:

Det kan, med henvisning til art 14 i Europaparlamentets og rådsforordningen (EF) nr. 561/2006 søkjast om dispensasjon frå køyre og kviletidsbestemmelsane etter gitte vilkår. Søknaden vert stila til SVV, som også gir svar og tek hand om evt. klager. Det er sendt fleire slike søknader, som i all hovudsak har blitt avslått. Søknadane er sendt

med bakgrunn i pågåande vegarbeid, spesielt knytt til E39 og E16, der mellom anna nytt tunnelsikkerheitsdirektiv har gitt vedvarande og lange periodar med kolonne og stengde vegar utan høve til omkøyning. Det vert søkt om dispensasjonar ettersom stenging av veg ofte fører til tidsnaud for sjåførane, med stress som fører til trafikkarlege situasjonar. Ein dispensasjon vert frå næringa vurdert til å gi nødvendig arbeidsro, det er eit viktig trafiktryggleikstiltak og betrar arbeidsmiljøet for sjåførane. Næringa seier sjølv at belastninga for sjåførane no er av eit omfang som påverkar både mental og fysisk helse. I ei tid der det er krevjande å få tak i sjåførar, må myndighetene strekke seg langt for at transportselskapa kan halde på dyktige sjåførar, og syte for å legge forholda best mogleg til rette. Fleksibilitet inn mot å imøtekomme omsøkte dispensasjonar vil vera eit verkemiddel.

Svar:

Reglar om køyre- og kviletid er harmoniserte i EØS-området og følger av køyre- og kviletidsforordninga (EF) 561/2006 som gjeld som norsk regelverk. Noreg har avgrensa handlingsrom til å gje unntak.

Statens vegvesen kan gje unntak frå køyre- og kviletidsreglane i den grad forordninga tillét det. Etter artikkel 14 fyrste ledd kan unntak bli gitt for transportar som blir utførte under «ekstraordinære omstende». Det er svært strenge vilkår for slike unntak, og føresetnaden er at unntaket må vere i tråd med formåla i artikkel 1. Unntak kan bli gitt etter løyve frå EU-kommisjonen, for Norges del av EFTA sitt overvakingsorgan (ESA). Etter andre ledd kan Vegdirektoratet i hastetilfelle gje førebels unntak for eit tidsrom på inntil 30 dagar, men igjen med vilkår om at dette må vere i tråd med formåla i artikkel 1 og at det må vere ekstraordinære omstende. Melding om dette skal i så fall sendast direkte til ESA.

Kravet om at det må vere «ekstraordinære omstende» inneber ein høg terskel for å gje unntak, noko praksis hos EU-kommisjonen òg viser. Årsaka til dette er at transportørar er venta å kunne tilpasse seg omkøyningar, utfordrande vêrforhold eller andre forhold som har innverknad på deira arbeidskvardag. Det er fyrst når desse forholda er av ekstraordinært omfang/art, og oppstår plutsleg for eksempel ved naturkatastrofar o.l. at det er grunnlag for dispensasjon. Eksempel på slike situasjonar kan vere ras som stenger ein planlagt transportrute. Der som same transportrute blir stengd på grunn av planlagt og varsla vegarbeid, vil normalt sett ikkje vilkåret om ekstraordinære omstende vere oppfylt.

Statens vegvesen opplyser at dei ikkje kan sjå at det har vore søkt om unntak frå reglane om køyre- og kviletid på grunnlag av vegarbeid sidan 2021. Før 2021 har det vore søkt om unntak i enkelte liknande saker i forbindelse med tunneloppgraderingar. Tidlegare søknadar er avslåtte med grunnlag i at tunneloppgradering er

planlagde arbeider som ikkje fyller vilkåret for å gi unntak etter forordning (EF) 561/2006.

Når det gjeld tunneloppgraderingar og vegarbeid på E39 og E16 som det er vist til i grunngjevinga for spørsmålet, opplyser Statens vegvesen at dei har forståing for at situasjonen er krevjande for transportnæringa. Dei har difor forsøkt å koordinere og avvikle kolonnekøyning for å betre situasjonen på vegnettet. Statens vegvesen har òg hatt kontakt med store aktørar i transportbransjen som bl.a. NLF, for å sjå på korleis ein kan løyse dei utfordringane som oppstår som følge av arbeidet.

Statens vegvesen opplyser vidare at dei framover vil ha meir fokus på å avgrense tal på tunneloppgraderingar på dei same vegstrekningane, slik at ein viktig vegstrekning ikkje blir belasta for mykje, og for å sikre at dei er best mogleg framkomelege. I tillegg jobbar dei med å etablere «aktivitetskalenderen» som er eit digitalt verktøy for samordning av aktivitetar for drift og vedlikehald av veg. Dette vil på sikt gjere situasjonen betre òg for transportnæringa. Arbeidet inngår i det strategiske programmet «Løft» som jobbar med digitale tenester for å betre framkoma gjennom tverrfagleg arbeid og kundefokus.

Statens vegvesen har òg ein app som heiter "Vegvesen trafikk" som gir sjåførar enkel tilgang til informasjon om kva som skjer langs vegen, blant anna vegarbeid. Der kan ein sjå informasjon langs ei rute eller i eit område teikna opp i kartet. Appen viser også døgnkvileplassar, nokon med kamera og bildegenkjenning for å vise ledig kapasitet (tenesta skal utvidast).

SPØRSMÅL NR. 2635**Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth****Besvart 28. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Mener statsråden tolkeloven skal forstås slik at fullt navn på personen det tolkes for må oppgis, og vil eventuelt statsråden vurdere behovet for eventuelle endringer i tolkeloven som sikrer at tolken i enkelte tilfeller ikke kjenner identiteten til personen vedkommende tolker for?

BEGRUNNELSE:

Den nye tolkeloven skal bidra til økt kvalitet på tolketjenestene og at tolken er habil. Den nye tolkeloven er svært viktig for å sikre bedre rettssikkerhet for den enkelte.

Mange kan oppleve tolkesituasjonen som krevende. I enkelte tilfeller kan personen det tolkes for, la være å fortelle hele sannheten i frykt for at tolken skal bidra til å spre informasjon om en selv eller bidra til ulike former for kontroll og press. Særlig personer som har vært utsatt for vold kan oppleve tolkesituasjonen som krevende.

Undertegnede har vært i møter med for eksempel kritesenter som opplever utfordringer med at identiteten til personen det tolkes for må utleveres til tolken. Loven praktiseres slik at det ikke er anledning til å delvis anonymisere personen det tolkes for, heller ikke ved såkalt fjerntolkning. Dette bidrar i enkelte tilfeller til frykt og usikkerhet for personen det tolkes for. Det pekes blant annet på at et alternativ kunne være å gi initialer eller lignende fremfor fullt navn.

Det er forståelig at tolken selv bør kunne vurdere sin egen habilitet mot den det tolkes for.

Nettopp hensynet til tydelige habilitetsregler er noe av årsaken til at den nye tolkeloven kom på plass. Dette kan eventuelt vurderes løst ved hjelp av andre tiltak, for eksempel at man bruker fjerntolk som får kjennskap til noe om forholdene rundt vedkommende det tolkes for.

Svar:

Tolkeloven regulerer ikke hvilke konkrete opplysninger om personen det tolkes for, som må oppgis til tolken. Kravet i loven til tolkens habilitet forutsetter imidlertid at tolken må få tilstrekkelige opplysninger fra oppdragsgiveren til å vurdere dette. Som oftest vil det være hensiktsmessig å oppgi navnet til den som det tolkes for, men loven stiller ingen absolutte krav her.

Tolkens bidrag i en sak kan ha vesentlig betydning for utfallet. Reglene om habilitet er gitt av hensyn til forsvarlig saksbehandling og riktige avgjørelser, tolkens upartiskhet

og tillit til tolker i alminnelighet. Både organet og den det tolkes for må kunne ha tillit til at det ikke er forhold utenom oppdraget som kan påvirke gjennomføringen. Hvis formålet med habilitetsreglene kan ivaretas også uten å oppgi informasjon om identiteten til den det tolkes for, bør det være mulig å unnlate det i særlige tilfeller.

Jeg vil understreke at tolkeloven stiller krav om at tolken skal opptre upartisk og ikke misbruke informasjon vedkommende har fått kjennskap til gjennom tolking. Tolken er bundet av taushetsplikt. Loven krever at tolken gjøres kjent med taushetsplikten, men den som det tolkes for bør også gjøres kjent med tolkens taushetsplikt. Hvis tolken bryter taushetsplikten, kan tolken bli utestengt fra Nasjonalt tolkeregister og dermed miste oppdrag. Stat-sautorisererte tolker kan miste bevillingen.

Departementet følger med på implementeringen av tolkeloven og om loven møter behovene på området.

SPØRSMÅL NR. 2636**Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Tage Pettersen****Besvart 30. juni 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffery****Spørsmål:**

Hvordan skal pengestrømmer knyttet til rettigheter og innspilt musikk ivaretas i utvalget som skal gjennomgå musikkfeltet?

BEGRUNNELSE:

Rapporten «Kunst i tall 2021» utført av Rambøl for Kulturdirektoratet, viser at rettigheter og innspilt musikk utgjør godt over halvparten av den totale musikkøkonomien i Norge. Mens aktører finansiert over offentlige budsjetter er godt representert med bred kunnskap fra sine organisasjoner i utvalget, er det ingen representanter fra organisasjoner for oppgavere, artister eller plateselskaper i utvalget. Det er heller ingen representanter som har tilknytning til noen av forvaltningsselskapene TONO, Gramo, Norwaco eller Kopinor. Det kan synes som utvalget har slagside mot det institusjonelle musikklivet med offentlig finansiering, og at viktige spørsmål som nedgangen i bruk av norsk musikk i strømmetjenester (omtalt på side 24 i Meld. St. 22 (2023-2023) «Kunstnarkår») ikke blir belyst med kunnskap fra de som kan mest om temaene. Det er i så fall en forspilt mulighet, med både kultur- og næringspolitiske følger.

Svar:

Formålet med utredningen er en helhetlig gjennomgang av musikkfeltet som ser både institusjoner, organisasjoner, frivillighet, skapere, utøvere og virkemiddelapparatet i sammenheng. Regjeringens mål med utredningen er å bedre vilkårene for musikkvirksomhet, effektiv bruk av ressurser og et fortsatt levende musikkliv i hele landet.

Utvalgsmedlemmene er valgt ut på bakgrunn av behovet for en samlet bred og relevant erfaring, kunnskap og kompetanse om og innenfor musikkfeltet. Utvalget har blant annet kompetanse på opphavsrett, eksport, samspill frivillig og profesjonell, arrangør og utøvende, digitalisering, management, pedagogikk og terapi, som er noen av de virkelig store utfordringene bransjen står overfor.

Utvalget har et samlet ansvar for å svare ut hele mandatet de har fått. Kompetanse de eventuelt ikke besitter, vil de måtte hente inn på andre måter. Utvalget skal etter planen starte sitt arbeid i september. Alle som ønsker dialog eller å gi innspill til arbeidet er velkomne til å ta kontakt direkte med utvalget når de starter sitt arbeid.

SPØRSMÅL NR. 2637**Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård****Besvart 30. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Frivilligheten er fortsatt ikke tilbake på samme nivå som før pandemien. Ferske tall fra 2022 viser at andelen som deltar i frivillig innsats, har falt betydelig siden 2019. Sammen med KS, har Frivillighet Norge et mål om at alle kommuner skal vedta en helhetlig frivillighetspolitikk i dialog med lokale lag og foreninger. I dag har kun litt flere enn én av fire kommuner gjort dette.

Hvordan legger regjeringen til rette, gjennom tilskudd eller andre virkemidler, for at kommunene kan styrke sitt samarbeid med frivilligheten?

Svar:

Samarbeid mellom kommunane og den lokale frivilligheita er svært viktig for regjeringa – det er i lokalsamfunna i kommunane at den frivillige aktiviteten skjer.

Regjeringa stimulerer til lokalt samarbeid mellom kommune og frivilligheit gjennom fire overordna mål for frivilligheitspolitikken: brei deltaking og aktivitet i heile landet, gode rammevilkår for ein mangfaldig frivillig sektor, enkle regelverk og ordningar, og ein samordna frivilligheitspolitikk.

Gode rammevilkår betyr f.eks. føreseieleg finansiering, enkle regelverk og tilskotsordningar, openheit om korleis midlane blir fordelte, tilgang til lokale, samt godt samarbeid med kommunane.

Det viktigaste verkemiddelet til staten er gode og føreseielege tilskotsordningar til frivilligheita. Eksemplar på dette er momskompensasjonen som er på over 2 mrd. og ordninga for straumstønad på 800 mill. i 2023. Årleg fordelar staten rundt 11 milliardar kroner i tilskot til frivillig sektor, som grunn- eller driftsstønad over ulike tilskotsordningar eller som enkeltstående tilskot til øyremerkte mottakarar.

Det er viktig for regjeringa at dei offentlege stønadsordningane vert organiserte slik at drifta til frivillige blir så enkel og føreseieleg som mogeleg. Derfor er vidare samordning og forenkling av statlege tilskot til frivillige organisasjonar eit pågåande arbeid. Regjeringa vil også

vurdere rutineane for saksbehandling og utbetalingstidspunktet for dei årlege tilskota, slik at mottakarane får tilstrekkeleg tid til aktivitet i tilskotsåret. Eit arbeid med forenkling av søknadsprosessane og god informasjon om moglegheitene gjennom søkjeportalen Tilskudd.no er også i gang.

Frivilligsentralane er eit viktig statlege verkemiddel som får tilskot for å mellom anna å vere eit bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor. Dei bidrar til frivillig deltaking, fellesskap og aktivitetar. Tilskot til frivilligsentralane er auka og er på 244 mill. i 2023. Ei ny forskrift for tilskotet kom på plass i 2022 og legg enda betre til rette for nye frivilligsentralar og samarbeid mellom kommune og frivillig sektor.

Nasjonale forventingar til fylkeskommunal og kommunal planlegging 2023–2027 blei vedtatt av Kongen i statsråd i juni, og samlar dei viktigaste prioriteringane regjeringa har på planområdet for den komande fireårsperioden. Dei inneheld mellom anna følgjande forventning:

«Det blir lagt til rette for kultur, kunst, idrett og frivilligheit i planlegginga, og sett av tilstrekkelege areal til kultur- og idrettsføremål».

SPØRSMÅL NR. 2638

Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 29. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvordan vurderer statsråden at nytt revidert bygningsenergidirektiv vil slå ut for boligeierne, og når og på hvilken måte vil regjeringen involvere bransjen og interesseorganisasjoner som vil bli berørt?

BEGRUNNELSE:

Arbeidet med et nytt revidert bygningsenergidirektiv er nå i sluttfasen i EU.

Direktivet vil innebære behov for betydelige oppgraderinger av de fleste typer bygg i Norge, fra enkeltboliger til næringsbygg og offentlige bygg.

Hvor mye det vil koste og hvilke incentiver det offentlige vil bidra med er av stor interesse; ikke minst i tider der både privatøkonomien og offentlige budsjetter er under press.

Det er avgjørende at arbeidet med direktivet gir en så god forutsigbarhet for alle involverte som mulig, gitt krav som både kan bety stort press i næringen med tilhørende kostnadsøkninger og betydelige økonomiske byrder for den enkelte.

Svar:

Europakommisjonen la fram forslag til nytt bygningsenergidirektiv 15. desember 2021. Dette forslaget har blitt behandlet i Rådet og Parlamentet i EU. Disse partene skal nå i samråd med Europakommisjonen forhandle om et endelig direktiv. Det er viktig for meg å understreke at det fortsatt ikke er avklart hvordan kravene i EUs nye bygningsenergidirektiv vil bli, og hvorvidt det vil bli implementert i Norge.

Bakgrunnen for forslaget til nytt bygningsenergidirektiv er et ønske om å redusere utslippene fra byggsektoren og tilrettelegge for grønn omstilling i den europeiske økonomien. Med dette som bakteppe er en av hovedmålsetningene i forslaget at alle bygg skal være nullutslippsbygg i 2050. Energibruken i europeiske bygg er vesentlig forskjellig fra norske bygg. Fossile energikilder blir i stor grad brukt til oppvarming og kraftproduksjonen har store innslag av fossile energikilder. Kommisjonen viser til at bygg står for 36 prosent av de energirelaterte utslippene.

I Norge har vi noen av de strengeste energikravene til bygg i Europa. Energibruken i dagens bygningsmasse er i all hovedsak fornybar, og det installeres ikke energiløs-

ninger basert på fossile energikilder i nye bygg. Utslippene fra norske bygg utgjør om lag 1 prosent av Norges samlede direkte utslipp. Med andre ord er Norge allerede langt på vei der EU ønsker å være.

Når EU fatter endelig vedtak om nytt bygningsenergidirektiv vil det sendes på offentlig høring i Norge. Departementet vil gjøre en vurdering av direktivets EØS-relevans og eventuelle behov for norske tilpasninger. Arbeidet med bygningsenergidirektivet fra 2010 har vist at det er mulig å oppnå EØS-tilpasninger til kravene i direktivet. Dette er tilpasninger norske myndigheter har fremforhandlet med EU for å ivareta norske interesser.

SPØRSMÅL NR. 2639

Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 3. juli 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvorfor ønsker statsråden en liberalisering av praksis for innleie av sykepleiere og dermed svekkelse av norsk sykepleieautorisasjon ved å likestille innleie i Sverige og Danmark av svensk- og dansk-autorisert helsepersonell til hhv. svenske og danske sykehus med tilsvarende innleie av norsk-autoriserte sykepleiere til norske sykehus?

BEGRUNNELSE:

I pågående – som i den forrige - helsebemanningskonkurranse krever Sykehusinnkjøp HF at tilbydere kan sannsynliggjøre erfaring (kapasitet) tilknyttet konkrete leveranser av vikartjenester til spesialisthelsetjenesten i Norge/Skandinavia.

Dette kravet åpner for leverandører som kan sannsynliggjøre erfaring (kapasitet) tilknyttet leveranser av vikartjenester til spesialisthelsetjenesten i Sverige og Danmark, til tross for at det er disse lands autorisasjonsregler – og ikke norske - som ligger til grunn for disse leveransene. Altså en liberalisering når det gjelder praktiseringen av norske autorisasjonsregler.

Dette kravet kan være en fordel for svenske og danske bemanningsbyrå, som basert på sine leveranser i Sverige og Danmark og uten å måtte måle seg mot norske konkurrenter slipper til i det norske sykehusmarkedet gjennom et datterselskap i Norge uten at de har hatt særlig omsetning.

Svar:

La meg først slå fast at det ikke er ønsket eller lagt til grunn noen generell liberalisering av praksis for innleie. Tvert imot er det gjennom foretaksmøtet i januar i år formidlet krav overfor regionale helseforetak som innebærer en kritisk gjennomgang av behovene for innleie, med sikte på å redusere omfanget.

De forholdene som stortingsrepresentant Ropstad refererer til i sitt spørsmål gjelder en offentlig anskaffelse av vikartjenester til spesialisthelsetjenesten som gjennomføres i regi av Sykehusinnkjøp HF. Jeg har blitt orientert fra Helse Vest RHF om at anskaffelsen skjer på ordinært vis og i tråd med lov om offentlig anskaffelse. På vanlig måte er det lagt til grunn aktuelle vurderingskriterier, inkludert relevant erfaring. Dette er imidlertid en pågående prosess, hvor det også foreligger en klage knyttet til anskaffelsen. Jeg kan derfor ikke gå nærmere inn på saken eller kommentere de konkrete forholdene som tas opp.

Helse- og omsorgsdepartementet følger nøye med på utviklingen i bruk av innleid helse-personell i helseforetakene. Spesialisthelsetjenesten er en samfunnskritisk sektor som skal sikre gode og forsvarlige helsetjenester til befolkningen, døgkontinuerlig – og i hele landet. Helseforetakene er derfor gitt anledning til å supplere sin faglige kapasitet med innleid personell når det er nødvendig av hensyn til faglig forsvarlighet. At det er et behov for dette har vist seg både gjennom pandemien og i særlige

perioder av året, som ved ferieavvikling. Det vil være behov for å supplere bemanningskapasiteten for å kunne gi egne medarbeidere ferie og samtidig sikre drift og tjenest-

etilbud til befolkningen. Dette gjelder særlig ved spesialavdelinger.

SPØRSMÅL NR. 2640

Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Sylvi Listhaug

Besvart 30. juni 2023 av statsminister Jonas Gahr Støre

Spørsmål:

Vil statsministeren ta initiativ til en fullstendig gjennomgang av habilitetsregelverket og habiliteten til samtlige av sine statsråder som har foretatt utnevnelser siden de tiltrådte?

BEGRUNNELSE:

De siste dagene har det kommet frem at to statsråder fra Arbeiderpartiet har brutt regelverket for habilitet ved å utnevne nære venner til ulike verv. Dette er svært alvorlig og rokker ved tilliten til det politiske systemet.

Svar:

Befolkningens tillit til forvaltningen er grunnleggende i et demokrati, og det finnes en rekke rettsregler som skal sikre tilliten til offentlig myndighetsutøvelse. Habilitetsreglene er blant de mest sentrale. Reglene skal sikre at folk kan ha tillit til at myndighetspersoner treffer sine avgjørelser på saklig og uhildet grunnlag.

At en person er inhabil betyr at det foreligger omsendigheter som er egnet til å svekke tilliten til vedkommendes upartiskhet i en bestemt sak. Det er bare den enkelte selv som kan ha oversikt over og kjennskap til slike omstendigheter, for eksempel personlige relasjoner.

Habilitetsreglene legger derfor opp til at det er den enkelte selv som løpende og i alle saker skal vurdere og ta stilling til egen habilitet, jf. forvaltningsloven § 8 første ledd første punktum.

Etter lovendring som trådte i kraft 1. juli 2022 følger det nå av forvaltningsloven at habilitetsreglene gjelder for statsråder i egenskap av regjeringsmedlem. Avgjørelse om habilitetsspørsmålet i kollegiale organer treffes av organet selv, jf. forvaltningsloven § 8 annet og tredje ledd.

Ved tiltredelse får alle statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere opplæring i sentrale saksbehandlingsregler. I opplæringen er det særlig fokus på habilitetsre-

glene. Videre har alle statsråder ved tiltredelse en samtale med departementsråden i eget departement, blant annet om habilitet. I Håndbok for politisk ledelse punkt 4.3 gis det en generell redegjørelse for habilitetsreglene, eksempler på typetilfeller der habilitet må vurderes nærmere og en beskrivelse av hvordan den enkelte kan gå frem for å få støtte til egen habilitetsvurdering og eventuelt å anmode om at det blir oppnevnt settestatsråd. I retningslinjene Om Kongen i statsråd punkt 8 står det at formålet med forberedende statsråd blant annet er å avklare at statsrådene er habile til å delta i behandlingen og retningslinjene punkt 11.3 er det gitt veiledning til håndtering av inhabilitet i en sak som skal behandles av Kongen i statsråd.

Ved forberedelse til oppnevning av styrer og råd får regjeringsmedlemmene jevnlig påminnelser om habilitetsreglene. Dette gjelder for eksempel i forberedende statsråd der sakene som skal behandles i neste statsrådsmøte gjennomgås for å avklare at sakene er ferdigbehandlet og at statsrådene er habile. Det samme gjelder i andre fora der oppnevninger drøftes.

I lys av habilitetssakene knyttet til statsrådene Brenna og Trettebergstuen er det naturlig at alle i regjeringen og i politisk ledelse tar en ekstra gjennomgang av egen habilitet, både i saker som allerede er behandlet og potensielle fremtidige saker. Jeg har bedt alle statsrådene om å følge opp dette i eget departement.

SPØRSMÅL NR. 2641**Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland****Besvart 28. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Enkelte visumsøknader til arbeidsinnvandrere til stillingar det er vanskeleg å finne arbeidstakarar til internt i Noreg eller EU tek svært lang tid. Opp til 8 mnd., og då har truleg arbeidstakaren funne seg anna jobb i mellomtida. Departementet jobbar med moglege forenklingar i regelverket for å effektivisere sakshandsaming og få eit meir digitaliseringsvenleg regelverk når det gjeld UDI og Politidirektoratet sin saksflyt for handsaming av søknader.

Når vil slike effektiviseringar bli effektuert?

GRUNNGJEVING:

Viser til sak i Stortinget 21.02.23

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/2022-2023/refs-202223-02-21?m=4>. Her viser statsråden til at det vert jobba med regelverket.

Vi får gjentekne meldingar om at sakshandsamingstida er rekna å vera maks 4 mnd., men at dette gjentekne gongar vert overskride. Vi merker oss også at statsråden si målsetting er at det ikkje skal ta meir enn 30 dagar, eit mål som synes å vera langt borte sett i lys av det vi reelt opplever. Også på tidlegare spørsmål har statsråden sagt at det er forventa betring utan at så har skjedd. For næringslivet vert det difor mykje bortkasta arbeid når sakshandsaminga går så seint, det same gjeld for direktoratet, ettersom kandidatane ikkje er reelle når svar endeleg ligg føre.

Svar:

I representantens spørsmål er det vist til visumsøknader for arbeidstakere. Jeg legger til grunn at spørsmålet gjelder behandling av søknader om oppholdstillatelse til faglærte arbeidstakere. Arbeidsinnvandring hører under mitt ansvarsområde, og Justis- og beredskapsministeren har derfor overført saken til meg.

Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet har mottatt innspill fra UDI og Politidirektoratet om tiltak for bedre saksflyt og forenklinger i regelverket. Dette gjelder alle sakstyper, og er ikke begrenset til å gjelde søknader om oppholdstillatelse til faglærte arbeidstakere. Oppfølgingen er i gang og vil fortsette fremover. UDI har allerede iverksatt flere tiltak for å redusere ventetiden, blant annet ved å vurdere om det er mulig å legge til rette for heldigitale, oppmøtefrie tjenester tilknyttet søknader der det er hensiktsmes-

sig. Digitale fornyelser av saker om midlertidig kollektiv beskyttelse for fordrevne fra Ukraina er et eksempel på dette, og sparer brukerne og førstelinjen for om lag 30 000 fysiske fremmøter inneværende år. Det jobbes også med å gjøre melding om statsborgerskap for nordiske borgere heldigital og oppmøtefri, noe som vil kunne frigjøre kapasitet i utlendingsforvaltningen.

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 23. juni på høring et forslag til flere mindre endringer i utlendingsforskriften, i den hensikt å forenkle regelverket og gjøre det mer digitaliseringsvennlig. Forslagene gjelder ikke arbeidssaker, men ulike deler av regelverket under Justis- og beredskapsdepartementets ansvarsområde.

Når det gjelder arbeidssaker jobber UDI kontinuerlig med tiltak for å forbedre saksbehandlingsprosessen, og har gjort noen grep for å øke kapasiteten til å behandle saker. Det viktigste tiltaket, som vil ha umiddelbar virkning, er at UDI i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2023 har fått økt sin bevilgning med 10 millioner kroner for å redusere saksbehandlingstiden i faglærtsaker. Ekstramidlene skal brukes til å normalisere saksbehandlingstiden for faglærte arbeidstakere, og jeg vil følge med på utviklingen i saksbehandlingstiden fremover.

SPØRSMÅL NR. 2642**Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 30. juni 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Under kovid-pandemien falt kursen på den norske kronen dramatisk. Daværende sentralbanksjef gikk da ut og signaliserte at det kunne bli aktuelt å forsvare kursen på NOK. Kursnivået er i dag på ca. samme nivå som da ovennevnte uttalelse kom. Nåværende sentralbanksjef har uttalt at dagens situasjon ikke er ekstraordinær og at tiltak for å styrke kronen ikke vil bli iverksatt.

Deler finansministeren sentralbanksjefens syn på at dagens situasjon ikke er ekstraordinær og i så fall hva skal til for at den skal oppfattes som nettopp det?

BEGRUNNELSE:

NOK har de siste årene tapt mellom 55 og 60 % av verdien i forhold til våre sentrale handelspartneres valuta. Dette har skjedd i en sammenhengende trend, med en akselerasjon inneværende år. Resultatet er en tilsvarende reduksjon i private borgers kjøpekraft i forhold til kjøpekraften til innbyggerne i f.eks. EU. Dette er særlig påtakelig sett i forhold til Danmark. Her har utviklingen i nevnte 10 års periode gått fra at forholdet mellom NOK og DKK var ca. 1:1 og tidvis i Norges favør, til nå å være 1:1,60.

Videre medfører forholdet massiv importert inflasjon til Norge, som selv med stor oljenæring, er en liten og åpen økonomi. Når innkjøpsavtaler og valutaklausuler i kontrakter i varehandel og import utløper framover, vil prisene øke og inflasjonen likeså. Dette kan igjen påvirke styringsrenten og dermed den økonomiske aktiviteten i Norge.

Fasiten for den norske politikken vedrørende egen valuta er dermed at den virker dårlig, når man ser utviklingen de siste år. Ikke reduserer den inflasjonen, samtidig som den gir landets innbyggere stadig svekket relativ kjøpekraft. Dette skjer samtidig som Norge gjennom oljefondet har en formue tilsvarende ca. 15.000 milliarder, hvorav mesteparten i fremmed valuta. Staten blir altså rikere og rikere målt i NOK, mens innbyggerne stadig mister relativ kjøpekraft.

Det å forholde seg passiv i en så ekstrem situasjon, som utviklingen det siste året, synes påfallende. Ved ikke å iverksette tiltak som en reallokering av deler av olje og gasinntektene til NOK, signaliserer Norge liten tro på egen valuta og investeringer i eget land. Valutamarkedet har allerede over en lengre periode vist hva det synes om denne politikken. Norge fremstår for øyeblikket i samme klasse som f.eks. Tyrkia når det gjelder nevnte problemstilling.

Dette er ut fra de foreliggende økonomiske realiteter meget spesielt og helt unødvendig. Det er interessant å høre Finansministerens og regjeringens vurderinger om dette.

Svar:

Det stemmer at den norske kronen har svekket seg de siste årene. Det var en markert svekkelse av kronen etter oljeprisfallet i 2013. Fra 2016 og frem til i dag har kronen tapt om lag 13 pst. av verdien målt mot den importveide kursindeksen I-44. Tapet har vært større målt mot euro, mens verdien mot svenske kroner ikke er vesentlig endret i perioden. Svekkelsen av kronen har bidratt til en tilsvarende styrking av industriens kostnadsmessige konkurransevne. Det vil lette Norges omstilling over til nye næringer når petroleumsvirksomheten skaleres ned. En svakere kronkurs illustrerer at en egen valuta som svinger, kan være en viktig buffer mot økonomiske forstyrrelser.

Samtidig vil svekket kronkurs bidra til importert inflasjon i en periode hvor inflasjonen allerede er høy ute og hjemme. Det øker risikoen for at inflasjonen biter seg fast. Det er Norges Bank som har det operative ansvaret for pengepolitikken, etter mandat fastsatt av regjeringen. Det operative målet for pengepolitikken skal være en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2 pst. Inflasjonsstyringen skal være fremoverskuende og fleksibel, slik at den kan bidra til høy og stabil produksjon og sysselsetting samt til å motvirke oppbygging av finansielle ubalanser. Etter sentralbankloven § 1-4 er Norges Bank uavhengig i sin rentefastsettelse, og det er opp til Norges Bank å avveie de ulike hensynene i pengepolitikken opp mot hverandre.

Norges Bank har økt styringsrenten fra 0 pst. i 2021 til 3,75 pst. i dag. Det kan ikke beskrives med «å forholde seg passiv». Det er grunn til å tro at kronkursen hadde vært vesentlig svakere, og inflasjonen vesentlig høyere, dersom Norges Bank ikke hadde reagert med å øke renten i perioden.

19. mars 2020 annonserte Norges Bank at det, for å opprettholde et velfungerende marked for norske kroner, kunne bli aktuelt å intervensere i valutamarkedet. Vurderingen var ikke knyttet til et mål om å stabilisere kronkursen på et bestemt nivå, og det ble heller ikke annonsert. I etterkant ble det kjøpt kroner for et begrenset beløp. Disse kjøpene er blant annet omtalt i Pengepolitisk

oppdatering fra mai 2020 og i kapittel 3.5.2 i Norges Banks håndbok i pengepolitikk.

SPØRSMÅL NR. 2643

Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund

Besvart 3. juli 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland

Spørsmål:

Hvilken dialog har departementet hatt med operatørene av grendenett, hvordan skal regjeringen sikre støtte som treffer alle lovlige grendenett, og hvordan skal de sikre at grendenettoperatørene har kapasitet og mulighet til avregning?

BEGRUNNELSE:

I februar vedtok Stortinget, etter forslag fra Rødt, at husholdninger i grendenett skal få strømstøtte. 20. juni vedtok olje- og energidepartementet forskriften som skal sikre at dette skjer.

Siden forskriften kom har vi fått tilbakemelding fra noen av de som faktisk operer slike nettanlegg at reglene ikke fungerer godt for dem. De har hovedsikringskapasitet som overgår grensene i forskriften, da nettet er bygd ut under gammelt regelverk. Men det er fortsatt fullt lovlig å operere. Det er også bekymring for om de skal ha kapasitet til å avregne strømstøtten mot timesprisene på NordPool. Jeg lurer derfor på hvilken dialog departementet har hatt med de denne saken faktisk berører, hvordan departementet vil sørge for at alle lovlige grendenett skal få strømstøtte i tråd med regjering og Stortings uttalte intensjon, og hvordan disse ganske små aktørene skal få sikret kapasitet til å regne ut strømstøtte per time. Til det siste kunne man jo tenkt seg at nettselskapene fikk pålegg om å leie ut avregningstjenester mot betaling.

Svar:

Olje- og energidepartementet vedtok 20. juni en forskrift som inkluderer husholdninger tilknyttet gårds- og grendeverk i strømstøtnadsordningen. Husholdninger som er tilknyttet gårds- og grendeverk har ikke et eget kundeforhold til et nettselskap, og var inntil dette ikke omfattet av strømstøtnadsordningen. Endringen innebærer at det utbetales strømstønad for strømuttak i tilknytningspunktet mellom gårds- og grendeverket og nettselskapet. For at

nettselskapet skal kunne utbetale stønad må nettkunden i tilknytningspunktet rapportere opplysninger til nettselskapet om gårds- og grendeverket og tilknyttede husholdninger. Nettselskapet skal utbetale stønad til nettkunden i tilknytningspunktet, som så må sørge for at stønaden fordeles på de stønadsberettigede husholdningene tilknyttet gårds- og grendeverket.

Fordelingen skal skje basert på husholdningenes forbruk. Utmålingen av stønad basert på uttak i tilknytningspunktet, skjer time for time. Det er ikke stilt tilsvarende krav i forskriften om fordelingen av utmålt stønad mellom husholdningene. Det skal etterbetales stønad fra 1. januar 2023 eller fra tilknytningstidspunktet dersom dette var på et senere tidspunkt.

Et gårds- og grendeverk er et nettanlegg som leverer kraft fra lokal produksjon til uttakskunder hvor samlet hovedsikringskapasitet er mindre enn 200 A ved tre faser og 230 V. Disse trenger ikke omsetningskonsesjon og er ikke underlagt samme krav som nettselskaper. Forskriftsendringen gjelder for gårds- og grendeverk.

Eiere av strømmnett som er større enn et gårds- og grendeverk skal ha omsetningskonsesjon. Netteiere med omsetningskonsesjon er nettselskap. Alle nettselskap har en plikt til å utbetale stønad til sine husholdningskunder og sende samlet faktura til Reguleringsmyndigheten for energi (RME). Dersom strømmnetteeierne mangler nødvendig omsetningskonsesjon for å drive nettvirksomhet må de ta kontakt med RME.

Forskriftsforslaget har vært på offentlig høring, med mulighet til å komme med innspill. I høringsdokumentet kommer det tydelig frem at det ikke finnes noen oversikt over antall gårds- og grendeverk eller husholdninger tilknyttet disse, men at RME anslår at omfanget er begrenset. I høringen oppfordret departementet høringsinstanser som har informasjon om gårds- og grendeverk om å opplyse om dette i sine høringsuttalelser. Departementet mottok åtte høringsinnspill, inkludert tre uten merknader. Ingen av høringsinnspillene opplyste om omfanget av

gårds- og grendeverk eller problemstillingen spørsmålstilleren trekker frem her.

SPØRSMÅL NR. 2644

Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Grunde Almeland

Besvart 4. juli 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe

Spørsmål:

Vil statsråden ta initiativ til at man sørger for at barnetrygd automatisk overføres til gjenlevende forelder med foreldreansvar for barn som mottar barnetrygd ved dødsfall?

BEGRUNNELSE:

I Aftenposten kunne man nylig lese at familier opplever at de etter dødsfall av forleder i familien opplever at barnetrygden stoppes. Der en av foreldrene, som oftest mor, dør på et sykehus eller i en annen institusjon, mottar familien en automatisk melding om at utbetalingen av barnetrygd stoppes.

Det oppleves som en stor belastning for familiene, som når de får beskjeden, står midt i en livskrise. Det bør være mulig å sørge for at barnetrygden overføres automatisk til gjenlevende forelder med foreldreansvar uten at den stoppes eller at det må søkes om at barnetrygden overføres til gjenlevende forelder.

Svar:

Som ansvarleg statsråd for barnetrygdlova, er det eg som svarar på spørsmålet frå stortingsrepresentanten Grunde Almeland.

Barnetrygda er ei universell yting som blir utbetalt for alle barn busette i Noreg. Det følgjer av barnetrygdlova at barnetrygda blir utbetalt automatisk til mor til barnet ved fødsel, viss ikkje foreldra har gitt Arbeids- og velferdsetaten (Nav) melding om at barnetrygda skal utbetalast til far til barnet eller medmor.

Etter lova er det vidare foreldre som har barn buande fast hos seg som har rett til å få utbetalt barnetrygd for barnet. Det er vanleg at òg foreldre som ikkje bur saman, har felles foreldreansvar for barnet. Når ein av foreldra døy, er det ikkje alltid at barnet flyttar til den andre forelder. Viss utbetalinga av barnetrygd i desse tilfella automatisk blir overført til attlevande forelder med foreldreansvar,

kan det resultere i at foreldre som ikkje bur saman med barnet får ytinga, og dermed føre til feilutbetalingar. Med dagens ordning sikrar ein mot dette. Det er per no ikkje planar om å gjere endringar i ordninga.

Når det er sagt, ser eg at det kan vere behov for å forklare og gi rettleiing i svaret som blir sendt frå NAV i slike saker. Eg vil difor be Arbeids- og velferdsdirektoratet (AVdir) om å vise større varsemnd ved utforminga av meldingane som blir sende, samtidig som det blir gitt god rettleiing og bistand, som tek vare på attlevande i ein sårbar situasjon.

SPØRSMÅL NR. 2645**Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Tobias Drevland Lund****Besvart 3. juli 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Kan statsråden gi en tydelig forklaring på hva som legges i begrepene «sterke menneskelige hensyn» og «rimelighet» i utlendingsforvaltningen?

BEGRUNNELSE:

Nylig kunne NRK fortelle om en 15 år gammel jente på Vestlandet som risikerer å bli sendt ut av Norge sammen med moren. Jenta og moren kom til Norge for to år siden fra Brasil, da moren giftet seg med en norsk mann. Grunnen til at de nå risikerer å kastes ut er at jentas stefar tjener rundt 6000 for lite i året for å møte underholdskravet for familiegjengforening. Jenta har gått på norsk skole mens hun har bodd her, samt fått sterk tilknytning til nærmiljø og lokalsamfunn.

Det fremstår som både urimelig og veldig rigid at en så liten sum, snaut 500 NOK i måneden, medfører at en familie som den NRK har skrevet om ikke kan leve sammen og utøve retten til et familieliv. Særlig også når det er en såpass ung jente involvert, som på de årene hun har bodd her har etablert et tett og nært forhold til Norge og lokalsamfunnet hun bor i. I sitt svar til NRK mener UDI at det etter praksis skal lenger tilknytning til for at det skal bli utslagsgivende.

Det kan bli gitt unntak fra underholdskravet i saker der det foreligger såkalte «sterke menneskelige hensyn». Men gjentatte ganger ser vi at dette hensynet sjeldent tillegges særlig vekt i utlendingsforvaltningens behandling av saker, særlig der det er barn involvert. Videre er det slik at beslutninger og vedtak skal følge prinsippet om rimelighet og forholdsmessighet.

Statsråden skal slippe å svare eller kommentere den konkrete saken som er gjengitt over, den er brukt som eksempel, men det bes om at hun redegjør for hvordan disse begrepene defineres og hva de i så fall innebærer når utlendingsforvaltningen fatter sine vedtak.

Svar:

I begrunnelsen for stortingsrepresentantens spørsmål er det vist til en enkeltsak om familieinnvandring der kravet om sikret underhold står sentralt. Jeg vil derfor avgrense mitt svar til dette, og vil ikke omtale vurdering av oppholdstillatelse på bakgrunn av sterke menneskelige hensyn i saker som f.eks. gjelder beskyttelse/asyl. Jeg understreker også at verken departementet eller jeg kan

gripe inn i eller påvirke utfallet av enkeltsaker, med mindre saken berører grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn.

På generelt grunnlag kan jeg si at utlendingslovgivningen og innvandringspolitikken rommer en rekke ulike hensyn. Hensynet til familiens enhet og retten til respekt for familielivet står sentralt i bestemmelsene om familieinnvandring. Samtidig skal bestemmelsene ivareta innvandringsregulerende hensyn, hensynet til likebehandling og sikre en mest mulig effektiv saksbehandling. Regelverket skal også sikre at svake grupper ikke utnyttes. Dette mangfoldet av hensyn gjenspeiles også i underholdskravet som følger av utlendingsloven § 58. Hovedhensynet bak vilkåret om sikret underhold er at utlendinger som får oppholdstillatelse i Norge som utgangspunkt skal forsørge seg selv og ikke forsørges av det norske samfunnet.

Etter utlendingsforskriften § 10-11 kan det gjøres unntak fra kravet om sikret underhold ved familieinnvandring dersom «særlige sterke menneskelige hensyn» tilsier det. Dette er ment å være en snever unntaksregel. Forskriftens forarbeider fremhever bl.a. at et vesentlig moment i vurderingen vil være om det er mulig for familien å gjenforenes i et annet land (se høringsbrev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet av 17. oktober 2008 og Ot.prp. nr. 75 (2007-2008) for en mer utfyllende beskrivelse). Justis- og beredskapsdepartementet har for øvrig i instruks GI-08/2012 (regjeringen.no) listet opp konkrete tilfeller der departementet mener det kan være grunnlag for å gjøre unntak fra underholdskravet i medhold av forskriften § 10-11.

SPØRSMÅL NR. 2646**Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Hege Bae Nyholt****Besvart 3. juli 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvor mye ressurser settes av til å heve kompetansen om minoriteter og mangfold innad i politiet, PST og Politihøgskolen?

BEGRUNNELSE:

I politiets handlingsplan med mangfold, dialog og tillit (2022-2025) listes det opp en rekke mål for arbeidet i politiet med mangfold, dialog og tillit.

Vi vet at noen minoritetsgrupper i samfunnet oppgir å ha lavere tillit til politiet enn den øvrige befolkningen. Eksempelvis oppgir rundt 30 prosent av respondenter fra de skeive miljøene at de har ingen eller lav tillit til politiet, jf. en spørreundersøkelse utført av politiet i etterkant av angrepet natt til 25. juni 2022.

I 2021 ble det etablert et nasjonalt kompetansemiljø som skal jobbe med kompetanseheving i hele politiet om hatkriminalitet og ekstremisme. Flere minoritetsgrupper er særlig utsatte når det kommer til hatkriminalitet og ekstremisme. Nye tall fra politiets straffesaksbehandling fra 2022 viser at hver tredje hatkriminalitet som havnet hos politiet rettet seg mot skeive personer.

Kompetansebygging om minoriteter og mangfold tar både tid og ressurser, og er ikke noe som skjer ved et penestrøk. Arbeidet må være strukturert, systematisk og skje i alle ledd i de relevante etatene. Derfor ønskes det svar på hvor mye ressurser som settes av til dette arbeidet innad i politietatene.

Svar:

Eg har fått opplyst fra POD og PST at det er vanskeleg å vurdere nøyaktig kor mykje ressursar som er sett av til å heve kompetansen om minoritetar og mangfald i politiet og PST. Mange tema i arbeidet til politiet rører ved spørsmål knytt til minoritetar og mangfald. Kor mykje ressursar som er sett av i kvart enkelt politidistrikt, særorgan eller eining vil variere avhengig av storleiken til politidistriktet eller særorganet, arbeidsoppgåver osb.

POD opplyser at dei følgjer opp handlingsplanen for mangfald, dialog og tillit gjennom ei eiga koordineringsgruppe, og PST har sett ned ei mangfaldsgruppe som tek initiativ til interne aktivitetar. Politiet og PST bruker ressursar på fleire tiltak knytt til å heve kompetansen om kjønns- og seksualitetsmangfald m.a. i samarbeid med Rosa kompetanse justis. POD har t.d. i samarbeid med

Rosa kompetanse utarbeidd ein webinarrekke i seks delar, som er gjort tilgjengeleg på læringsportalen til politiet.

Arbeid med mangfald og minoritetar inngår i det førebyggjande arbeidet til politiet. Det inngår dermed også i dei stillingane i politiet som er sett av til samfunnskontaktfunksjonar, som t.d. politikontaktar, mangfaldskoordinatorar/-kontaktar og radikaliseringskontaktar. Politikontakt skal vere verksame i alle kommunar, mangfaldskoordinatorar/-kontaktar er etablerte i dei fleste politidistrikt og særorgan, og radikaliseringskontaktar er etablerte i alle politidistrikt.

Konseptet «rettferdig politi» handlar om kommunikasjon og konflikthandtering. Dialogen og møtet til politiet med minoritetar er særskilt vektlagt. POD har to nasjonale hovudinstruktørar i 100 prosent-stillingar som gjennomfører opplæring for lokale instruktørar i alle politidistrikt.

I 2021 vart det oppretta eit nasjonalt kompetansemiljø innan hatkriminalitet. POD har bede politidistrikta sette saman grupper som i størst mogleg grad femnar alle sider av arbeidet til politiet. Gruppene skal gjennom 2023 få opplæring innan hatkriminalitet frå det nasjonale kompetansemiljøet og skal sjølve syte for vidare kompetanseheving i eige distrikt.

Det blir også nytta ressursar med kompetanse på minoritetar og mangfald innan personal- og HMS-arbeidet i alle politidistrikta, særorgan og einingar i politiet. Mangfald blir vektlagt i rekrutteringsarbeidet både i politiet og PST.

Ved Politihøgskolen (PHS) er det etablert eit fagmiljø som bidreg med både forskning, og etter- og vidareutdanning innan førebygging og etterforskning av hatkriminalitet. Det er også eit eige fagmiljø og etter- og vidareutdanning innanfor kulturforståing og mangfald. PHS har samla om lag seks årsverk til kompetansearbeid knytt til temaa minoritetar og mangfald. Desse fordeler seg på høvesvis bachelorstudiet, studiar innan etter- og vidareutdanning og administrativt. I tillegg kjem forskingsarbeid.

SPØRSMÅL NR. 2647**Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Marius Arion Nilsen****Besvart 4. juli 2023 av barne- og familieminister Kjersti Toppe****Spørsmål:**

Sørlandet har en stor overrepresentasjon av barnevernsinstitusjoner, hvor flere av de "tyngste" brukerne sendes. Flere barnevernsinstitusjoner virker i særstilling å ha verken oversikt eller kontroll over ungdom som er beboer hos dem, og samtidig bedriver kriminalitet. Politiet har få eller ingen midler, og ofre og uskyldige står rettsløse igjen.

Vil regjeringen endre reglementet slik at unge med stort kriminalitetspotensial i større grad kan idømmes varetekt/fengsel, begrenses på institusjonen og samfunnet også vernes?

BEGRUNNELSE:

I Lister²⁴ kunne vi denne uken lese om en familie som trues på livet av en mindreårig ungdom. Politiet pågrep natt til mandag en ungdom tilhørende en barnevernsinstitusjon i området, etter at vedkommende hadde kommet med grove drapstrusler og forsøkt å ta seg inn i bolig. Ungdommen ble løslatt av politiet samme dag, da det visstnok ikke er nok at det er gjentakelsesfare når vedkommende er mindreårig, selv ikke med en så grov sak som drapsforsøk og trusler, og resultatet er et nærmiljø i frykt.

Det er et stadig større problem med unge kriminelle som får "fripass" til å bedrive kriminalitet, med nærmiljø og hele samfunnet som blir de som må ta støyten for dårlige reglement og snillistisk politikk, som kun ivaretar de kriminelle.

I Lister 24 leser vi om en småbarnsfamilie som først blir utsatt for gjentatte tyveri, før familien blir utsatt for drapsforsøk, og grove trusler, og allikevel går gjerningsmannen fri samme dag. Det er uvisst om tyveriene er begått av samme person.

Slike saker ødelegger både folks liv og folks rettsopfatning. Det kan ikke være slik at ungdom skal ha fripass til å ødelegge andres liv, og også forsøke å ta andres liv. Også lovlydige skal ha et rettsvern, og om regler og politikk må endres for å ivareta det, så bør regjeringen umiddelbart igangsette dette.

Svar:

Barnevernet skal sikra at barn og unge som lever under forhold som kan skada helsa og utviklinga deira, får nødvendig hjelp, omsorg og vern til rett tid, jf. barnevernslova § 1-1. Tiltaket til barnevernet skal alltid vere til barnets beste, jf. § 1-3. Dette inneber at tiltak etter barnevernslova

ikkje kan grunnast i straff, behov for vern av samfunnet eller allmennpreventive omsyn. Det er politiet og kriminalomsorga som har ansvar for vern av samfunnet.

Barnevernsinstitusjonar er ikkje eigna til straffegjennomføring og barn som er dømt til fengselsstraff eller ungdomsstraff kan berre heilt unntaksvis gjennomføre straffa i ein barnevernsinstitusjon, jf. straffegjennomføringslova § 12. Det følger av straffeprosesslova § 188 at plassering i barnevernsinstitusjon som varetektssurrogat berre kan gjennomførast dersom Bufetat og barnevernsinstitusjonen samtykkjer til dette. Barnevernsinstitusjonane kan ikkje følge reglane i straffegjennomføringslova. Politiet, domstolen eller andre kan ikkje instruere ein barnevernsinstitusjon til å utøve tvang utover dei grensene barnevernslova med forskrifter set. Viss det ikkje er mogleg å gjennomføre straffa i tråd med barnevernslova, kan ikkje straffa gjennomførast i barnevernsinstitusjon. Dersom det til dømes er behov for andre rammer enn barnevernsinstitusjonar har, eksempelvis lukka institusjonar, kan ikkje straffa gjennomførast i barnevernsinstitusjonar.

Opphald i barnevernsinstitusjon har som nemnt, eit vesentleg anna siktemål enn varetektsfengsling og fengselsstraff, nemleg omsorg og behandling. Eg viser til ungdomseiningane under kriminalomsorga som har mandat, rammer og kompetanse til å vareta barn som gjer svært alvorleg og gjenteken kriminalitet.

Viss barnet forlèt institusjonen utan løyve eller lét vere å kome tilbake til institusjonen etter fråvær, skal institusjonen prøve å føre barnet frivillig tilbake. Dersom vedtaket som ligg til grunn for institusjonsopphaldet, gir tilgang til tilbakehalding og tilbakeføring ved rømming, kan leiar i kommunal barnevernsteneste, dersom det er naudsynt, krevje bistand frå politiet for å føre barnet tilbake til institusjonen mot viljen til barnet, jf. § 10-12. Dette gjeld for barn som har vedtak om tvangsplassering. Tvangsplassering kan vere vedtak om akuttsplassering, vedtak om omsorgsovertaking eller vedtak om åtferdsplassering i behandlingstilstand.

Det er i barnevernslova ulike reglar for inngrep i omsorgsinstitusjonar og behandlingstilstandar for barn med alvorlege åtferdsvanskar. Det er også viktig å understreke at sjølv om regelverket opnar for å gjennomføre visse avgrensingar og inngrep overfor barnet, kan slike avgrensingar berre gjennomførast ved å nytte milde former for makt. Dette gjeld både på omsorgs- og behandlingstilstandar.

Barn på barnevernsinstitusjon skal kunna bevege seg fritt innanfor og utanfor området til institusjonen. Det klare utgangspunktet er at institusjonen ikkje kan avgrense rørslefridomen til barnet. Barn har også som eit utgangspunkt, rett til fritt å kommunisere med andre, mellom anna å bruke elektroniske kommunikasjonsmiddel som mobil og pc, under institusjonsopphaldet, jf. § 10-2. Institusjonen kan gjennomføre visse avgrensingar i rettane til barnet ut i frå omsorgsansvaret for kvart enkelt barn, og ansvaret til institusjonen for tryggleik og trivsel for alle på institusjonen. Dette inneber at grensesetjinga til institusjonen må vere naudsynt for å vareta behovet til barnet. Institusjonen kan berre fastsetje avgrensingar som er allment aksepterte i oppsedinga av barn i lys av alderen og modnaden til barnet. Institusjonen kan avgrense rørslefridommen til barnet, rett til besøk og bruk av elektroniske kommunikasjonsmiddel når det er naudsynt ut frå ansvaret til institusjonen for å gi barnet forsvarleg omsorg. Når det gjeld inngrep i rørslefridommen til barnet, kan institusjonen fastsetje innetider o.l. Begrensningane må vere i samsvar med alderen til barnet og modnad og formålet med institusjonsopphaldet.

I situasjonar der barnet har ekstra behov for vern kan det ut frå omsorgsansvaret vere naudsynt å avgrense rørslefridomen til barnet med meir omfattande verkemiddel, til dømes ved at barnet for ein kort og avgrensa periode ikkje får forlate institusjonen eller må ha følge av tilsette utanfor institusjonen. Slike avgjerder må knyte seg til konkrete hendingar som føreset behov for vern. Avgjerda kan ikkje gjelda generelt.

Behandlingsinstitusjonar for barn med alvorlege åtferdsvanskar har utvida moglegheit for å gjere inngrep i barnets rettar. Institusjonen kan vedta å innskrenke retten barnet har til å bevege seg fritt innanfor og utanfor institusjonsområdet, mellom anna å nekte barnet å forlate institusjonsområdet. Institusjonen kan låse døra til institusjonen for det enkelte barnet eller krevje at barnet har følge av tilsette utanfor institusjonen, jf. § 10-9 bokstav a og b. Eit slikt vedtak kan maksimalt treffast for inntil 14 dagar av gongen. Eit slikt vedtak er inngripande, og det blir stilt strenge krav til naudsyn og proporsjonaliteten av tiltaket. Formålet med ovannemnde inngrep må vere å gi det enkelte barnet hjelp, ikkje verna samfunnet mot lovbrøt. Tilsette på institusjonen kan som nemnt, berre bruke milde former for fysisk makt som å halde barnet kortvarig fast eller prøve å leia barnet bort frå situasjonen, dersom det er nødvendig for å setja i verk eller gjennomføre vedtekne innskrenkingar.

Regjeringa utnemnde 22. juni 2022 eit eige barnevernsinstitusjonsutval. Utvalet skal greia ut institusjonsbarnevernet og gi tydelege forslag til endringar som gjer at barn som i dag blir flytta til institusjon, får betre hjelp. Utvalet skal mellom anna greie ut kva for tilbod barn som treng hjelp frå barnevernet skal få i barnevernsinstitusjon, og kva hjelp som bør dekkjast gjennom andre barnev-

ernstiltak eller i form av tilbod frå tilgrensande sektorar. Utvalet skal også greia ut eit alternativ som gjer det mogleg å fjerne åtfærda til barnet som grunnlag for vedtak om institusjonstiltak etter barnevernslova. Utvalet skal gi utgreinga i form av ein NOU med endelege tilrådingar i oktober 2023.

Vidare varsla Barne- og familiedepartementet i Prop. 133 L (2020-2021) ein gjennomgang av reglane for rettar og inngrep på barnevernsinstitusjon. Departementet vil vurdere behov for endringar i regelverket i forbindelse med den varsla kvalitetsreform i barnevernet.

Den 21. juni 2023 oppnemnde regjeringa eit nytt utval som skal sjå på korleis Noreg best kan ivareta personar med alvorleg psykisk sjukdom som har gjort seg skyldig i lovbrøt. Utvalet skal mellom anna vurdere korleis sikta og domfelte med alvorleg psykisk sjukdom eller utviklingshemming som har opphald i barnevernsinstitusjonar, best kan bli ivareteken. Utvalet skal levera si utgreiing 1. september 2024.

Dei same strafferettslege reaksjonane som blir nytta overfor vaksne, kan i utgangspunktet også bli nytta overfor barn. Likevel gjer særskilde omsyn seg gjeldande, og i norsk rett blir lovbrøytarar som var under 18 år på handlingstidspunktet, behandla vesentleg mildare enn lovbrøytarar over 18 år. Terskelen for å fengsle barn og unge som var under 18 år på handlingstidspunktet, er høg. Fengselsstraff blir berre tillaten der dette er særleg påkrevd. Det er grunn til å tru at ein reduksjon i talet på unge som blir dømde til fengselsstraff har medført at fleire barn som gjer alvorleg og gjenteken kriminalitet i staden får tiltak i barnevernet. Både ungdomsstraff og ungdomsoppfølging er særskilde reaksjonar meint for lovbrøytarar mellom 15 og 18 år på handlingstidspunktet. Reaksjonane er eit alternativ til fengselsstraff og dei strengaste samfunnsstraffene. Justis- og beredskapsdepartementet arbeider med å forbetre straffereaksjonane for ungdom og har hatt forslag til lovendringar på høyring. Forslaga er under oppfølging i departementet.

Eg har vidare vore opptatt av å finne tiltak for å redusere talet på barn busett i barnevernsinstitusjonar i Agder, og sikre betre geografisk spreiding i institusjonstilbodet. Derfor har eg no bedt Bufdir sørge for at det i minst mogleg grad blir kjøpt institusjonsplassar frå private institusjonar i Agder når barn og unge skal flytte på institusjon. Unntaket er barn som har bustadkommune i Agder. Denne føringa gjeld ut 2023. Barn som bur på ein barnevernsinstitusjon skal leve så normalt som mogleg, med positive nettverk og gode tilbod frå andre tenester, som skule, fritidsaktivitetar og helse. Viss det blir for mange barnevernsinstitusjonar i ein del av landet kan det skape eit krevjande nærmiljø, som vi har sett i Agder den siste tida, der både barnevernsinstitusjonar og politiet har hatt utfordringar med einskilde ungdommar. Dette er ein uheldig situasjon, som vi må bort frå. I ny kvalitets- og godkjenningforskrift er det no også presisert at tett geo-

grafisk konsentrasjon kan inngå som eit moment i vurdering av om institusjonen kan gi barn forsvarleg omsorg og behandling. Eg har bedt Bufdir sørge for at Bufetat, som

godkjenner institusjonar, er særleg merksame på dette ved handsaming av eventuelle nye søknader om godkjenning av institusjonar i Agder.

SPØRSMÅL NR. 2648

Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Besvart 29. juni 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt

Spørsmål:

Hva vil regjeringen gjøre for å bidra til å stanse undertrykkelsen av den tamilske befolkningen på Sri Lanka og sikre tamilenes menneskerettigheter, demokratiske rettigheter og rett til selvbestemmelse, og vil regjeringen støtte en evaluering av Norges rolle under fredsmeklingen på Sri Lanka fra 2002-2009, samt bistanden til Sri Lanka etter 2009?

BEGRUNNELSE:

Den siste tiden har kolonisering, undertrykking og menneskerettighetsbruddene mot den tamilske befolkningen på Sri Lanka tiltatt. Norges deltakelse i den såkalte fredsprosessen på Sri Lanka medfører at vi har et særskilt ansvar for å følge opp situasjonen i landet og bidra til å få slutt på undertrykking som kan utgjøre alvorlige folkerettsbrudd.

Spørsmålsstiller mener Norge må anerkjenne eelam-tamiler som en historisk formet nasjon som er utsatt for både historisk og pågående nasjonal undertrykkelse og strukturelt folkemord under den enhetlige staten Sri Lanka, og at nordøstlige deler av øye er det tradisjonelle hjemlandet for den tamilsktalende befolkningen, inkludert muslimer. Videre mener spørsmålsstiller at Norge må støtte eelam-tamilers kamp for selvråderett i deres tradisjonelle hjemland og støtte en uavhengig internasjonal etterforskning bygd på FNs folkemordskonvensjon fra 1951, av staten Sri Lanka for folkemord begått mot eelam-tamiler. Norge bør også støtte kravet om en FN-observert folkeavstemning blant eelam-tamiler, i deres eget hjemland og i eksil, om selvråderett og selvstendighet (som uttrykt ved Vaddukoddai-resolusjonen). Sist men ikke minst bør det gjennomføres en uavhengig evaluering av Norges rolle under fredsmeklingen (2002 til 2008) og den norske utviklingsbistanden til Sri Lanka i etterkant av 2009.

Svar:

Norge følger menneskerettighetssituasjonen på Sri Lanka tett. Den tamilske minoriteten har vært utsatt for diskriminering over lang tid, særlig under og i tiden etter borgerkrigen i landet. Andre etniske og religiøse minoriteter på Sri Lanka har også opplevd diskriminering fra myndighetshold.

Det er fortsatt store utfordringer knyttet til forsoning, landrettigheter, ansvarliggjøring og overgangsjustis etter borgerkrigen på Sri Lanka. Srilankiske myndigheter har den siste tiden tatt initiativ til dialog om enkelte av disse temaene. Spørsmålene opptar det internasjonale samfunn, i all hovedsak gjennom prosesser i FNs menneskerettighetsråd. Norge tar aktivt del og har vært medforslagsstiller for resolusjonene om fremme av forsoning, overgangsjustis og menneskerettigheter. Norge understreker behovet for en inkluderende prosess, der straffefrihet for tidligere brudd på menneskerettigheter og på humanitær folkerett følges opp. Norge har over lang tid uttrykt bekymring over valgutsettelse.

Norge skal fortsette å følge utviklingen på Sri Lanka, inkludert hvordan landets myndigheter følger opp resolusjoner fra FNs menneskerettighetsråd. Norge vil fortsette å reise menneskerettighetssituasjonen på Sri Lanka overfor srilankiske myndigheter. Norge skal også fortsette å støtte prosjekter på Sri Lanka som fremmer demokrati og menneskerettigheter, samarbeid på tvers av etniske skillelinjer, samt prosjekter som har som mål å styrke den økonomiske utviklingen i den nordlige delen av landet.

Det er ikke planlagt noen evaluering av norsk bistand som helhet fra 2009 og fram til i dag. Chr. Michelsens Institutt og School of Oriental and African Studies ved University of London utførte imidlertid i 2011 en evaluering av den norske fredsinnsetningen på Sri Lanka på oppdrag fra Norad. Evalueringsrapporten, med tittelen «Pawns of Peace», dekker perioden 1997–2009. Det er også gjen-

nomført flere evalueringer av enkeltprosjekter og norsk innsats innen enkeltsektorer i landet etter denne tid.

SPØRSMÅL NR. 2649

Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 3. juli 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Arbeidstakere som er ansatt i varig tilrettelagt arbeid og som mottar uføretrygd, ikke får rett på tegnspråktolk fra NAV tolketjeneste. Konsekvensen av dette er at de det gjelder blir ekskludert fra fellesskapet på sin arbeidsplass.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at alle arbeidstakere, uavhengig av om det er ordinært arbeid eller varig tilrettelagt arbeid, skal få likestilt rett til å delta i informasjons- og allmøter på deres arbeidsplass?

BEGRUNNELSE:

Personer med funksjonshindring som oppfyller vilkårene i folketrygdloven § 10-5 eller § 10-6, kan få stønad i form av utlån av, tilskott til eller lån til hjelpemidler og tilrettelegging i arbeid etter folketrygdloven § 10-7. Tolkehjelp for hørselshemmede fra NAV tolketjenester, herunder tegnspråktolkning, inngår i denne paragrafen.

Folketrygdloven § 10-5 «stønad til bedring av funksjonsevne i arbeidsliv» regulerer hvem som skal ha rett til stønad i arbeidslivet, og stadfester at det «ytes ikke stønad etter denne paragrafen til en person som mottar uføretrygd eller avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for». Konsekvensen av reguleringen er at ansatte i VTA får avslag på tegnspråktolk til møter på sin arbeidsplass og blir med dette forhindret fra deltakelse på lik linje med andre.

Viser til tolkeloven § 6 om ansvar for å bruke tolk: «I tilfeller der plikt til å bruke tolk ikke er regulert i annen lov, skal offentlige organer bruke tolk når det er nødvendig for å ivareta hensynet til rettssikkerhet eller for å yte forsvarlig hjelp og tjeneste. I vurderingen av om bruk av tolk er nødvendig, skal det blant annet legges vekt på om samtalepartene kan kommunisere forsvarlig uten tolk, og på sakens alvorlighet og karakter.». Ordningen med varig tilrettelagt arbeid kan regnes som en tjeneste fra NAV. Tolkeloven § 2 om virkeområde sier at et privat rettssubjekt regnes som et offentlig organ i saker hvor det treffer enkeltvedtak eller utfører tjenester på vegne av et offen-

tlig organ. Arbeidsmarkedsbedrifter som har avtale med NAV, kan derfor falle under dette området.

Det ser ut til å mangle en harmonisering mellom folketrygdloven og tolkeloven når det kommer til retten til tolk i arbeidslivet. Det ser også ut til å være noe som rammer spesielt tolkebrukere i VTA, som ekskluderes fra fellesskapet. Det virker også som at folketrygdloven har blitt tolket for strengt, slik at den hindrer inkludering i arbeidslivet. Det kan derfor være nødvendig med en avklaring av retten til tegnspråktolk for personer ansatt i VTA, da det er vanskelig for arbeidsmarkedsbedrifter å sørge for tilgang på tolkeressurser uten NAV tolketjenester.

Svar:

Regjeringen jobber for et inkluderende arbeidsliv der alle kan delta utfra sine forutsetninger. Dette gjelder både for personer i ordinært og tilrettelagt arbeid.

Hjelpemidler over folketrygden

Stønad til hjelpemidler og tilrettelegging etter folketrygdloven kapittel 10 skal kompensere for bestemte utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevnen i dagliglivet for medlemmer som har sykdom, skade eller lyte. Dette omfatter også tolkehjelp til hørselshemmede og døve.

Hjelpemidler til arbeid (folketrygdloven § 10-5) skal bidra til å sikre inntekt og kompensere for bestemte utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevne i arbeidslivet. Stønad kan gis til den som er i arbeid og som på grunn av en sykdom under utvikling står i fare for å falle ut av arbeidslivet, men også til den som allerede er falt ut av arbeidslivet og som må ha hjelp til å kunne skaffe seg ordinært arbeid.

Det kan i visse tilfeller også gis hjelpemidler til bruk i arbeid for personer med uføretrygd. Det er da et vilkår at det er sannsynlig at uføretrygden reduseres eller faller bort, dvs. at vedkommende enten har en gradert uføretrygd eller at uføretrygden blir redusert mot arbeidsinntekten. For personer som har 100 pst. uføretrygd,

er det dermed et krav om at det er sannsynlig at det aktuelle arbeids-hjelpemidlet vil bidra til at vedkommende skaffer seg en årlig inntekt over fribeløpet. Det gis ikke arbeidshjelpemidler for at medlemmet skal kunne skaffe seg en årlig inntekt under fribeløpet.

For hørselshemmede og døve som har en inntekt som overstiger fribeløpet kan det ytes tolketjenester etter folketrygdloven § 10-5 for å fungere høvelig i arbeid. Det kan enten bestilles tolk fra gang til gang eller inngås en avtale mellom arbeidsgiver og NAV. Arbeidsgivere, som har hørselshemmede eller døve ansatte, kan ansette en tolk i fast stilling i virksomheten. Tolken administreres av bedriften og lønnes over Arbeids- og velferdsetatens stønadsbudsjett. 3,5 stillinger med døve ansatte utløser rett til en full tolkestilling. I slike tilfeller kan tolken ved ledig kapasitet benyttes av alle tolkebrukere som er tilknyttet arbeidsplassen.

Rett til hjelpemidler og tilrettelegging etter folketrygdloven faller bort dersom behovet for bistand i all hovedsak dekkes av ansvarsrådet i annen lovgivning, for eksempel arbeidsgivers tilretteleggingsplikt etter arbeidsmiljøloven.

Varig tilrettelagt arbeid

Tiltaket varig tilrettelagt arbeid (VTA) har som formål å kunne gi arbeid til personer med vesentlig og varig nedsett arbeidsevne, med behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging. Tiltaket er aktuelt for personer som mottar, eller i nær framtid forventes å motta, full uføretrygd. VTA fyller en viktig rolle i å skape et inkluderende arbeidsliv og i å øke arbeidsdeltakelsen for personer med nedsett arbeidsevne.

Som deltaker i VTA er man arbeidstaker i henhold til arbeidsmiljølovens bestemmelser. Hensikten er ikke fortrinnsvis at deltakerne skal gå over til ordinært arbeid, men å tilby arbeid og aktivitet som bidrar til å utvikle ressursene til deltakerne. For disse er arbeid i en VTA-bedrift en viktig del av deres hverdag.

Deltakelse i en VTA-bedrift forutsetter at personen er uføretrygdet. Mange VTA-deltakere mottar en liten bonuslønn, i tillegg til uføretrygden, der timelønnen er veldig lav. Det er et bredt politisk ønske at bonuslønnen ikke skal føre til reduksjon av uføretrygd. Bonuslønnen er som oftest pensjonsgivende inntekt og man oppbeholder rettigheter som følger av dette (sykepenger mv.). Da det ikke er mulig å skille ut bonuslønnen fra annen pensjonsgivende inntekt, har deltaker i VTA et fribeløp på 1 G. Deltakere i VTA har derfor i utgangspunktet ikke rett på å få dekket hjelpemidler, herunder tolketjenester, for å bedre arbeidsevnen sin etter folketrygden § 10-5, med mindre det er sannsynlig at inntekten vil overstige 1 G.

I tillegg til arbeidshjelpemidler, ytes det også hjelpemidler for at medlemmet skal kunne utføre dagliglivets aktiviteter jf. folketrygdloven § 10-6. Med dagliglivet menes i utgangspunktet alle situasjoner som omfatter for eksempel kommunikasjon med omgivelsene (nærkommu-

nikasjon), personlig hygiene, forflytning og stell av hjem og barn.

Mange VTA-deltakere mottar allerede stønad til hjelpemidler til bruk i dagliglivet, slik som rullestoler, andre forflytningshjelpemidler eller hørselshjelpemidler. Regelverket er ikke til hinder for at deltakerne kan benytte disse hjelpemidlene i VTA-bedriften.

For VTA-deltakere eksisterer det også egne ordninger for å sørge for tilrettelegging på arbeidsplassen, herunder tilretteleggingstilskudd som gis til arbeidsgiver. Dersom oppdraget som det ønskes tolk til ikke dekkes over folketrygden, kan NAVs tolketjeneste formidle tolker mot at oppdragsgiver, i dette tilfeller arbeidsgiver, dekker utgiftene med tilretteleggingstilskuddet.

Tolkeloven

Tolkeloven gir ikke individuell rett på tolk, men omhandler offentlige organers plikt til å bruke tolk. I tilfeller hvor det følger av annen lov at det er plikt til å bruke tolk, er det den aktuelle loven som regulerer bruken av tolk. Som offentlige organer i tolkeloven regnes også private rettssubjekter som utfører tjenester på vegne av et offentlig organ. I tilfeller hvor det ikke er en lov som gir en plikt for offentlige organer til å bruke tolk, oppstiller tolkeloven en plikt til å bruke tolk når det er nødvendig for å ivareta hensynet til rettssikkerhet eller for å yte forsvarlig hjelp og tjeneste.

Jeg er i likhet med representanten Øvstegård opptatt av at personer i VTA ikke blir ekskludert fra fellesskapet på sin arbeidsplass. Tolketjenester kan være avgjørende for at hørselshemmede og døve skal kunne kommunisere med omgivelsene i arbeids- og dagligliv. Jeg vil derfor ta kontakt med Arbeids- og velferdsdirektoratet for å forsøke å få kartlagt omfanget av døve og hørselshemmede VTA-deltakere og vurdere ulike måter å håndtere denne påpekte utfordringen.

SPØRSMÅL NR. 2650**Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Lars Haltbrekken****Besvart 3. juli 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

20. juni kom nyheten om at Nasdaq Commodities og EEX har blitt enige om å overføre all europeisk krafthandel-virksomhet fra Nasdaq til EEX. Med forbehold om godkjenning fra myndigheter, vil EEX overta all krafthandel og clearingvirksomhet fra Nasdaq i Norden.

Kan statsråden redegjøre for hvilken godkjenningsprosess som kreves fra myndighetene, om dette salget vil gjøre det enklere eller vanskeligere å inngå fastprisavtaler og om salget vil kunne ha konsekvenser for de norske strømprisene, i så fall hvilke?

Svar:

Med grunnlag i informasjonen som er gitt hittil, er det ikke mulig for meg å redegjøre definitivt for hvilke godkjenningsprosesser som kan være påkrevd for gjennomføring av avtalen.

Gode prissikringsmuligheter for både kjøpere og selgere av kraft er en forutsetning for et velfungerende kraftmarked. Finansiell krafthandel kan gjøres både bilateralt og via organiserte markeder, altså børser. Generelt bidrar

handel i organiserte markeder til bedre håndtering av risiko blant aktører og mer effektiv prisdannelse gjennom tilgjengelige og transparente priser som reflekterer markedets forventninger.

I forbindelse med evalueringen av kraftsituasjonen omtalt i statsbudsjettet for 2023, ble det satt ut en rekke eksterne utredninger. Thema Consulting utarbeidet en rapport om fastprisavtaler og prissikringsmulighetene til kraftleverandører i Norge. Thema peker på at grunnen til at kraftleverandørene har utfordringer med å tilby fastprisavtaler er sammensatt, og knytter seg både til utfordringer i sluttbrukermarkedet og i prissikringsmarkedet. På nåværende tidspunkt er det vanskelig å si om EEX sitt oppkjøp av Nasdaq vil bedre likviditeten i det finansielle markedet og norske aktørers prissikringsmuligheter.

Når det gjelder påvirkningen på spotprisene, tilbyr Nasdaq kun finansielle produkter i det nordiske kraftmarkedet i dag. Spotprisene i Norge fastsettes i det fysiske kraftmarkedet. Jeg kan derfor ikke se at spotprisene i Norge skal påvirkes direkte av EEX sitt oppkjøp av Nasdaq.

SPØRSMÅL NR. 2651**Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Ola Elvestuen****Besvart 29. juni 2023 av olje- og energiminister Terje Aasland****Spørsmål:**

Kan statsråden redegjøre for når han vil legge frem energieffektiviseringsdirektivet for Stortinget og om han vil legge frem hele direktivet for Stortinget, slik at dette innlemmes i sin helhet i norsk rett?

BEGRUNNELSE:

Da Venstre gikk inn i regjering med Høyre og Frp fikk vi på plass følgende punkt i regjeringsplattformen:

«Legge til rette for energieffektivisering i alle deler av norsk økonomi og gjennomføre EUs energieffektiviseringsdirektiv med tilpasninger.»

Dette la grunnlaget for arbeidet som ble gjort for implementering av direktivet i norsk rett. Dessverre er energieffektiviseringsdirektivet ikke på plass enda, og i svar til Sofie Marhaug (Dokument nr. 15:2502 (2022-2023)) skriver statsråden følgende:

«Stortinget behandlet nylig Prop. 100 L (2022-2023) med forslag fra regjeringen om endringer i energiloven og naturgassloven. Lovforslagene ble opprinnelig utarbeidet for å

være i tråd med krav i energieffektiviseringsdirektivet av 2012 (2012/27/EU). Når lovendringene og tilhørende forskrifter er fastsatt, vil reguleringen i Norge være i samsvar med sentrale deler av direktivet.»

Videre skriver statsråden i samme svar:

«I vurderingen av innlemmelse av direktivet fra 2012 er det etter mitt syn nødvendig at senere endringer vedtatt i EU også trekkes inn. Dette er pågående diskusjoner, og jeg må komme tilbake til spørsmålet om innlemmelse av energieffektiviseringsdirektivet i EØS-avtalen.»

Olje- og energidepartementet skrev i Meld. St. 25 (2015–2016) Kraft til endring - Energipolitikken mot 2030 den 15. april 2016:

«Energieffektiviseringsdirektivet erstatter energitjenestedirektivet og CHP-direktivet om kogenerering av kraft og varme. Formålet med energieffektiviseringsdirektivet er å skape et felles rammeverk for tiltak for å nå EUs mål om 20 prosent energieffektivisering i 2020. Direktivet legger opp til fjerning av markedsbarrierer som forhindrer energieffektivisering på tilbudssiden og sluttbrukersiden.

Det skal settes indikative nasjonale energieffektiviseringsmål for 2020. Regjeringen vurderer at direktivet er i grenseområdet for hva som må innlemmes i EØS-avtalen. Regjeringen har besluttet at direktivet skal innlemmes i EØS-avtalen med nødvendige tilpasninger, og arbeidet med dette pågår nå i EØS-EFTA-landene.»

Svar:

I begrunnelsen for spørsmålet viser representanten til mitt svar 20. juni 2023 på skriftlig spørsmål nr. 2502 fra stortingsrepresentant Sofie Marhaug. Som det framgår av svaret på spørsmål nr. 2502, må jeg komme tilbake til spørsmålet om innlemmelse av energieffektiviseringsdirektivet i EØS-avtalen. Jeg understreker igjen at energieffektivisering er et viktig satsingsområde for regjeringen fremover.

SPØRSMÅL NR. 2652

Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Morten Wold

Besvart 30. juni 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Hvor mange akupunktører er registrert i mva-registeret per utgangen av 2022, og hva var provenyet på disse i 2022?

BEGRUNNELSE:

Etter at det ble mva-plikt på akupunkturbehandling fra 1. januar 2022 har det vært uklarheter om hvorvidt plikten også omfatter autoriserte behandlergrupper som benytter akupunktur/nålebehandling i sin praksis. Kan statsråden avklare hvor mange autoriserte behandlere - fysioterapeuter, naprapater, leger, osteopater, kiropraktorer, sykepleiere og jordmødre som er registrert i mva-registeret og betaler mva på den delen av deres omsetning som er akupunktur. Siden mva-plikt på akupunktur har vært gjeldende siden 1. januar 2022, bør det nå være mulig å gi et presist svar på hva provenyet er.

Svar:

Ved registrering i merverdiavgiftsregisteret skal de avgiftspliktige oppgi næringskoder som beskriver deres hovedvirksomhet. Det er ingen egen næringskode for akupunktører og det foreligger dermed ikke tall som viser antall avgiftspliktige akupunktører eller merverdiavgiftsinntektene fra omsetning akupunktørtjenester. Videre er det dessuten flere akupunktører som ikke driver eget foretak, men som i stedet er ansatt ved større klinikker. Disse akupunktørene er ikke selv registrert i merverdiavgiftsregisteret.

Det vil kreve nærmere utredning å kartlegge antall akupunktører i merverdiavgiftssystemet og merverdiavgiftsinntektene fra omsetningen deres. En slik utredning er ikke mulig å gjennomføre innenfor tidsrammen av dette spørsmålet.

SPØRSMÅL NR. 2653**Innlevert 19. juni 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg****Besvart 3. juli 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Synes regjeringen det er riktig at sykehusprestens vaktordning legges ned på Sykehuset Østfold eller vil regjeringen sørge for at kuttet blir reversert?

BEGRUNNELSE:

Regjeringens nedprioritering av sykehussektoren får mange konsekvenser for pasientene, de pårørende og de ansatte. Samtidig vet vi at behovet for sykehustjenester øker. Kuttene har ført til redusert tilbud for innbyggerne i Norge, men spesielt her i Østfold har vi merket det på mange områder. Det siste er at sykehusprestenes vaktordning på sykehuset Østfold nå legges ned. Det betyr at f.eks. døende pasienter og deres pårørende vil stå uten et tilbud hvis dette er utenfor normalarbeidsdag. Den økonomiske besparelsen av dette kuttet er veldig lite, men det rammer hardt og brutalt for de det gjelder. Regjeringen både kan og bør reversere dette kuttet.

Svar:

Spesialisthelsetjenesten har ingen særskilt lovregulering knyttet til ivaretagelsen av tro- og livssynsbehov på sykehus, men det er ved mange sykehus en lang tradisjon for sykehus-prestetjeneste. Den norske kirke og deres prester har vært sentrale i utviklingen av sykehusprestetjenesten. Det har i de senere år også vært jobbet med å legge til rette for større tros- og livssynsmangfold i tjenesten ved flere sykehus.

Sykehusprester har tradisjon for å forvalte et bredt sett av oppgaver på sykehuset. Foruten sjelesorg med pasienter og pårørende eller gjennomføring av ulike kirkelige ritualer, deltar prester som fagpersoner i ulike tverrfaglige fora som palliativt team, sykehusets kriseteam og klinisk etisk komité på sykehus. Noen prester har også roller i veiledningen av andre profesjonsgrupper knyttet til blant annet klinisk kommunikasjon eller etisk refleksjon.

Det ble for noen år siden gjort en kartlegging av antall årsverk i prestetjenesten ved sykehusene. Denne viste at antall årsverk varierte, fra flere årsverk i enkelte virksomheter til kun ti prosent av et årsverk i andre virksomheter.

I forbindelse med spørsmålet har jeg kontaktet Helse Sør-Øst RHF som har innhentet informasjon fra Sykehuset Østfold HF om saken. De opplyser i sitt svar følgende:

«Endring av tilbud fra prestetjenesten innebærer ikke at prest- og samtaletjenesten avvikles, kun avvikling av vaktordningen på kveld, natt og helg. Helsepersonell i Sykehuset Østfold HF er kvalifisert til og har erfaring med å møte mennesker i vanskelige situasjoner. De vil i større grad håndtere situasjoner der sykehusprest tidligere ble tilkalt. Det er fortsatt noen handlinger som bare prestene skal ivareta, som nattverd og velsignelse. Disse oppgavene vil nå i størst mulig grad gjøres på dagtid. Sykehuset Østfold HF vil sørge for at pasienter og pårørende i krise fortsatt blir ivaretatt på en god måte. Sykehuset Østfold HF er i en krevende økonomisk situasjon. Endring av tilbudet fra prestetjenesten er en del av en helhetlig plan for kostnadsreduksjon på til sammen om lag 28 millioner kroner.»

Regjeringen prioriterer spesialisthelsetjenesten. I revidert nasjonalbudsjett har Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag om en varig økning i sykehusenes budsjetter på 2,5 mrd. kroner, i tillegg til 2,2 mrd. kroner i økte bevilgninger knyttet til økt pris- og lønnsvekst. Det er helseforetakene som er best egnet til å prioritere og innrette sin virksomhet innenfor de midlene som stilles til rådighet og de krav og rammer som gjelder for sykehusene. Jeg legger videre til grunn at respekten for den enkelte pasients og brukers liv, integritet og menneske-verd blir ivaretatt, slik dette også er formulert i formålsbestemmelsen i pasient- og brukerrettighetsloven.

SPØRSMÅL NR. 2654**Innlevert 25. juni 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal****Besvart 30. juni 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Kan statsråden forsikre om at Født Fri rettsikkerhet ble ivaretatt og at granskingen av dem ble gjort på forsvarlig vis, og dersom ikke, vil statsråden ta initiativ til en gjennomgang av hele prosessen?

BEGRUNNELSE:

I en rekke saker som Nettavisen har skrevet siste tiden er det kommet frem opplysninger og sterke grunner til å stille spørsmål ved om Shabana Rehman og stiftelsen Født Fri fikk en forsvarlig, grundig og rettferdig behandling.

Det vises til flere ting i granskingsprosessen som fremstår i bestefall underlig, blant annet at alvorlige innsigelsener med dokumentasjon ikke er drøftet eller vurdert. I en rettsstat skulle man tro at det er helt grunnleggende at man ved en granskning gir en skikkelig vurdering av om det var hold i påstanden om økonomiske misligheter.

Videre viser det seg også at det har vært krevende for Nettavisen å få tilgang/innsyn i dokumenter eller svar på konkrete spørsmål om saken og vurderingene. Dette gjør at flere fremdeles har spørsmål man føler ikke er besvart i denne saken.

Samlet sett gjør dette at hele prosessen med å granske Født Fri i beste fall har vært uryddig og i verste fall det man på folkemunne kaller en «hekseprosess».

https://www.nettavisen.no/okonomi/ventet-pa-tre-millioner-kroner-sa-kom-skrekkeskjeden-fra-direktoratet/f/5-95-1172268?fbclid=IwAR2AS-2meGfRvjVxeejLqJQyCVYqz3V1mCt-ktbCU_JjNGNb4nzXnMjUUSE

<https://www.nettavisen.no/en-kjapp-telefon-kunne-renvasket-shabana-rehman-for-alvorlige-anklager/f/5-95-1172460>

Svar:

Født Fri ble etablert høsten 2017. I perioden 2018 til 2020 mottok stiftelsen 14 mill. kroner i tilskudd fra staten gjennom tilskuddsordningen «Nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet». Som forvalter av tilskuddsordningen har IMDi blant annet ansvar for å kontrollere at tilskuddet benyttes i samsvar med forutsetningene.

Saken ble behandlet og avgjort under Regjeringen Solberg, da ansvaret for integreringsområdet lå i Kunnskapsdepartementet (KD). Ansvaret for integreringsområdet

ligger under sittende regjering i Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID).

IMDi har orientert meg om direktoratets behandling av saken. I august 2020 mottok IMDi et varsel om kritikkverdige forhold i stiftelsen. IMDi igangsatte undersøkelser og ga revisjonsselskapet Ernst & Young (EY) i oppdrag å gjennomgå forholdene. Rapporten fra EY ble levert 18. september. IMDi ga 22. september stiftelsen forhåndsvarsel om vedtak i saken, jf. forvaltningsloven § 16. På bakgrunn av rapporten fra EY, tilsvar fra stiftelsen og egne vurderinger, fattet IMDi 2. november vedtak om tilbakeholdelse av midler.

Stiftelsen klagde på vedtaket i november 2020, og klagen ble oversendt KD. Klagen ble avgjort 21. juni 2021. KD konkluderte med at klagen ikke ble tatt til følge.

Jeg merker meg at saken har vært gjenstand for en omfattende behandling i IMDi i den aktuelle perioden. Jeg er ikke kjent med forhold som tilsier at det er grunnlag for en ny gjennomgang av direktoratets behandling av saken.

Som jeg viser til innledningsvis i dette svaret ble behandlingen av denne saken i KD avsluttet under Regjeringen Solberg.

SPØRSMÅL NR. 2655**Innlevert 24. juni 2023 av stortingsrepresentant Terje Halleland****Besvart 3. juli 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvor mye 98 oktan ble det solgt i 2022, og hva er utviklingen så langt i 2023, frem til det ble kjent at 95 oktan vil inneholde 10 pst. bioetanol, og hva utgjør 98 oktan som andel av bensinsalget?

BEGRUNNELSE:

Fra april blandes det inn 10 pst. bioetanol i 95 oktan bensinen slik at den får betegnelsen E10. Mange er bekymret for at motoren på eldre biler, MC, båter og hageredskaper kan få skader fordi etanolen tærer på gummidelere og pakninger, samt fører til avleiringer i motorsystemet. I verste fall kan det bli brann, og derfor fraråder flere aktører nå 95 oktan E10, hvilket betyr at man heller fyller 98 oktan bensin. Følgelig er det grunn til å tro at salget av 98 oktan øker noe fra den om lag 3 pst. andelen av salget den har utgjort over tid.

Det kan gi betydelige utslippsreduksjoner ved å øke bruken av bioetanol dersom den er produsert bærekraftig, men det er også viktig at ikke kjøretøy og redskaper havarerer. En løsning som vil gjøre overgangen til mer biodrivstoff mer smidig, kan være å sikre motorer som trenger det tilgang på 98 oktan uten etanol gjennom en såkalt sikringskvalitet som er allment tilgjengelig. Dette kan gjøres gjennom påbud, men også insentiver som å holde 98 oktan utenfor omsetningskravet for drivstoff, samt fjerne veibruksavgiften på denne typen drivstoff. Det er derfor ønskelig at svaret inneholder en vurdering av om det er mulig å unnta 98 oktan fra omsetningskravet, og om det er mulig å unnta slik bensin fra veibruksavgift, samt hva provenyet vil være.

Svar:

Jeg har fått oversendt spørsmålet fra Klima- og miljøministeren.

Det er Statistisk sentralbyrå som innhenter informasjon om drivstoffsalg i Norge.

Jeg har fått opplyst følgende fra Drivkraft Norge når det gjelder omsatt volum av bensin:

I 2022 ble det omsatt 18 millioner liter 98 oktan bensin i Norge. I alt ble det solgt 917 millioner liter bensin (95+98 oktan). 98 oktan utgjorde om lag 2 % av bensinsalget.

Volumet av bensin for perioden jan.- mars i 2022 var på i alt 202 millioner liter, hvorav bensin 98 oktan utgjorde

3 millioner liter (1,5 %). Frem til det ble kjent at 95 oktan ville inneholde 10 pst. bioetanol, dvs. i perioden jan.-mars 2023, ble det solgt i alt 201 millioner liter bensin, hvorav bensin 98 oktan utgjorde nesten 3 millioner liter (1,4 %). Volumet i de tre første månedene var altså mer eller mindre helt lik i 2022 og 2023.

Utviklingen så langt i år, dvs. de fem første månedene i 2023, viser at det ble solgt 9 millioner liter 98 oktan, av i alt 358 millioner liter bensin. Det vil si at 98 oktan utgjorde 2,5 % av bensinsalget for årets fem første måneder. Til sammenlikning ble det solgt 7 millioner liter 98 oktan i løpet av de fem første månedene i 2022, noe som utgjorde 2 % av totalt bensinsalg.

Ved å se nærmere på omsatt volum for den siste måneden, mai 2023, viser statistikken at det ble solgt 4 millioner liter 98 oktan, som utgjorde om lag 5 % av totalt bensinsalg i mai 2023. Til sammenlikning ble det solgt litt over 2 millioner liter 98 oktan i mai 2022 (2,6 % av samlet bensinsalg i mai 2022).

Det er for tidlig å si om økningen i omsatt volum 98 E5 i mai 2023 skyldes innføringen av 95 E10, som ble introdusert denne våren. For å si noe mer sikkert om nivået for volum 98 oktan er det behov for statistikk over en lengre tidsperiode.

SPØRSMÅL NR. 2656**Innlevert 24. juni 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 30. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Hvilke krav har Samferdselsdepartementet stilt til Jernbanedirektoratet om beredskap langs hele verdikjeden, inklusive tungt vedlikehold, og hvis dette ikke er ivaretatt, hva vil samferdselsministeren gjøre for at Norge ikke mister sin nasjonale beredskap på tungt vedlikehold av togmateriell?

BEGRUNNELSE:

Totalberedskapskommisjonens rapport viser situasjonen og sårbarhetene ved beredskapen i Norge, også på jernbanen. Samferdselsdepartementet har som en del av vårt totalforsvar ansvar for at beredskapshensyn er ivaretatt innen sivil transport.

I lov om anlegg og drift av jernbane (Jernbaneloven) står det at departementet kan pålegge den som driver aktivitet knyttet til jernbane, å utføre oppgaver i form av blant annet beredskapsplanlegging. I og med at togoperatørene har ansvar for vedlikehold av rullende materiell vil det derfor være relevant å stille krav om beredskap i anbudene, slik at Norge har fungerende, rullende materiell i en krisesituasjon.

Vy har et pågående anbud om vedlikehold av togmateriell. I dette anbudet er beredskap ikke satt opp som kriterium. I Norge har vi bare ett miljø som kan drive med denne type tungt vedlikehold, på Grorud verksted, på Nyland i Oslo. Dette miljøet står i fare for å bli lagt ned og forvitret dersom anbudet om vedlikehold av togmateriell blir vunnet av selskap utenfor Norge.

Det betyr at i en beredskapssituasjon vil tog i Norge være avhengig av at togmateriell sendes ut av landet og tilbake for å få utført tungt vedlikehold. Dette vil ta tid, og i en usikker situasjon er det ikke sikkert at det i det hele tatt vil være mulig å få togmateriellet verken fram til landet der vedlikeholdet skal skje, eller tilbake til Norge.

I tillegg til behovet for sivil transport i en beredskapssituasjon er Forsvaret avhengig av jernbanen, tog og både lett og tungt vedlikehold av egne vogner for å kunne frakte tropper og materiell rundt i landet.

Svar:

Det er først og fremst lokomotiver og vogner til frakt av gods på jernbanen som har størst betydning for jernbanens rolle i totalforsvaret. Forsvaret har i dag en egen

avtale med en godsoperatører for å dekke deler av sine behov for godstransport på jernbanen.

Når det gjelder den nasjonale beredskapen, følger det av jernbanelovens § 6 b at departementet kan pålegge den som driver aktivitet knyttet til jernbane visse oppgaver knyttet til bidrag med jernbanetjenester i ekstraordinære situasjoner, krise og krig. Denne bestemmelsen er forholdsviss ny, og har hittil ikke blitt brukt. Det følger videre av § 3 i tilhørende forskrift om nasjonal beredskap for jernbane, som ble innført fra 1. juli i fjor, at «Beredskapen skal være tilpasset virksomhetenes drift og ressurser, og være beskrevet i beredskapsplaner». Beredskapen skal bl.a. omfatte en oversikt over utstyr og materiell som er nødvendig for å kunne utøve jernbanetjenester som kan pålegges i medhold av jernbaneloven § 6 b. Dette innebærer ikke at beredskapsressursene skal dimensjoneres etter Forsvarets behov.

Vy har en pågående prosess for å anskaffe togvedlikeholdstjenester i forbindelse med den persontogtrafikken Vy skal utføre på Østlandet i medhold av de nye direktetildelte avtalene med Jernbanedirektoratet. Vy gjennomfører anskaffelsen av vedlikeholdstjenester i medhold av forsyningsforskriften, som ligger under lov om offentlige anskaffelser. Det tunge vedlikeholdet som i dag utføres i Norge på vegne av andre person- eller godstogselskaper er ikke berørt av denne prosessen til Vy.

Det normale togvedlikeholdet i Norge i dag er basert på daglig inspeksjon og reparasjon av kjøretøyene, og dette foregår i umiddelbar nærhet til der kjøretøyene brukes i trafikk. Togene som brukes i Norge har vedlikeholdsprogrammer som baseres på det som kalles et driftspausebasert vedlikehold som innebærer at et kjøretøy skal kunne vedlikeholdes og settes tilbake i drift på under fire timer. Dette vedlikeholdet vil nødvendigvis bli gjennomført i Norge, uavhengig av valg av tilbyder. Tungt vedlikehold av komponenter som er tatt av togene i forbindelse med større vedlikeholdsarbeider skjer i dag både i Norge og utenlands.

Norge er helt avhengig av utenlandske leverandører for å opprettholde vårt togtilbud både i normalsituasjon og i krisesituasjoner. Det omfatter alt fra reservedeler, råvarer, sertifisert personell som vedlikeholder utstyr på verkstedene og programvare i togenes datasystemer. Vår beredskap vil aldri kunne baseres på å være selvforsynt, men må baseres på tilgang til, og lager av, nødvendige ressurser.

Jernbanedirektoratet vurderer at et mulig utfall av Vy sin anskaffelse der deler av det tunge vedlikeholdet ikke skal gjennomføres i Norge ikke vil true beredskapen og togselskapenes evne til å oppfylle pålegg fra departementet med hjemmel i jernbaneloven § 6 b.

Totalberedskapskommisjonen viser til at det er oppnevnt et anskaffelsesutvalg som blant annet skal tydelig-

gjøre muligheten for å stille krav til sikkerhet og beredskap i offentlige anskaffelser for å ivareta beredskapshensyn og nasjonale sikkerhetsinteresser. Denne rapporten skal foreligge våren 2024 og er også noe jeg vil følge opp ved fremtidige direktetildelinger av persontransport med tog.

SPØRSMÅL NR. 2657

Innlevert 24. juni 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 3. juli 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl

Spørsmål:

Kan statsråden legge frem den faglige vurderingen som ligger til grunn for beslutningen om å lokalisere Økokrims bedragerienhet på Gjøvik?

BEGRUNNELSE:

Økokrim-sjef Pål Lønseth har uttalt til Politiforum at «Trondheim er det klart beste alternativet» når det kommer til lokalisering av Økokrims nye bedragerienhet og han «har gitt en anbefaling på det». I mai kunne VG melde at regjeringen til tross for dette har bedt Økokrim «om å vurdere Senterparti-kommunene Stjørdal og Gjøvik som egnede lokasjoner». Likevel ble det fredag 23. juni klart at regjeringen har besluttet å legge enheten til Gjøvik.

Viser til Retningslinjer for lokalisering av statlege arbeidsplassar og statleg tenesteproduksjon punkt 5.1, hvor det fremgår at «[v]ed prosessar som er omfatta av retningsslinjene, skal ei skriftleg vurdering liggje til grunn for val av lokalisering».

Svar:

Beslutninger om lokalisering av statlige arbeidsplasser fattes på grunnlag av en helhetlig vurdering av sektorfaglige, lokaliseringspolitiske og økonomiske hensyn. Dette er beskrevet i retningslinjene for lokalisering av statlige arbeidsplasser og statlig tjenesteproduksjon. Retningslinjene ble sist endret i 2022, men de har eksistert i flere tiår med de samme hovedtrekkene. Det har altså vært slik lenge, og under mange regjeringer fra ulike partier, at lokalisering av statlige arbeidsplasser besluttes på grunnlag av en helhetlig vurdering av ulike hensyn.

Økokrim har utredet fire alternative steder for lokalisering, i samsvar med de nevnte retningslinjene, som sier at minst tre alternativer bør utredes. Det er kjent at Økokrim vurderte at Trondheim var det alternativet som oppfylte de faglige vilkårene best. Gjøvik har imidlertid også sterke fagmiljøer og kunnskapsbedrifter innenfor relevante fagområder, særlig innen cybersikkerhet. NTNU, med sterke utdanninger og fagmiljøer innen blant annet IT og økonomi, har også tilhold på Gjøvik. Av de fire stedene er det etter min vurdering Gjøvik som ivaretar de samlede hensynene best.

SPØRSMÅL NR. 2658**Innlevert 25. juni 2023 av stortingsrepresentant Abid Raja****Besvart 5. juli 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Hva vil kunnskapsministeren foreta seg for å sikre at forholdene under gjennomføring av eksamen blir mest mulig like, og vil statsråden vurdere en annulleringsordning for sidemålsksamen på samme måte som vårens ordning for hovedmålsksamen?

BEGRUNNELSE:

Under sidemålsksamen i nynorsk i år var det flere elever som ikke fikk tilgang til den digitale ordboken, som er et hjelpemiddel som er tillatt under skriftlig eksamen. Noen elever fikk heller ikke tilgang til fagboken.

Dette utfordrer tillitten til eksamenssystemet, siden forholdene under gjennomføringen av eksamen har vært ulike for ulike grupper elever. Dette gjør at karakterene på eksamen ikke reflekterer elevenes prestasjoner likt.

Selv om det ikke er Utdanningsdirektoratet sin feil at digitale ordbøker ikke fungerer under gjennomføringen av eksamen, er det likevel et problem for fastsettelsen av karakterer i den eksterne sluttvurderingen som er svært viktig for elevene. Elevorganisasjonen har tatt til orde for en annulleringsordning for sidemålsksamen på samme måte som ordningen for hovedmål denne våren, slik at elevene kan få raskt avklart om karakteren blir stående eller ikke.

Svar:

Eksamen er en viktig del av sluttvurderingssystemet i opplæringen og regjeringen er opptatt av at eksamensgjennomføringen fortsatt skal ha høy legitimitet. Denne våren har vi sett at flere hendelser har vært utfordrende i gjennomføringen. Det har vært problemer med innlogging i gjennomføringssystemet og det har vært lokale utfordringer som blant annet tilgang til hjelpemidler og nettverksproblemer.

Feilen som rammet flest elever var påloggingsproblemene den 22. mai da blant annet eksamen i norsk hovedmål ble gjennomført. I etterkant informerte Utdanningsdirektoratet (Udir) om at elevene som ble berørt av dette, ville få mulighet til å annullere eksamen og få dispensasjon dersom de ellers oppfylte kravene til vitnemål. Fylkeskommunene søkte på vegne av berørte elever på sine skoler.

Det er ingen planer om å legge opp til behandling av gruppesøknader om annullering og dispensasjon for

sidemålsksamen på samme måte. Man kan alltid søke om annullering av eksamen og dispensasjon for å få vitnemål dersom man mener at eksamen ikke ble avviklet i samsvar med regelverket. Det gjelder så klart også ved årets sidemålsksamen. Det er fremdeles mulig å søke, men søker er ikke garantert at søknaden blir behandlet av Udir før den ekstraordinære fastsatte fristen for ettersending av vitnemål etter klagebehandling til Samordna opptak som er 10. juli. Denne fristen er satt så sent som overhodet mulig, men fortsatt slik at vitnemålene skal rekke å bli ferdigbehandlet før hovedopptaket til universiteter og høyskoler gjennomføres 20. juli. Opptakskontorene ved universitetene og høyskolene gjør sitt ytterste hvert år for at alle vitnemål som er utstedt etter klagebehandling får bli med i hovedopptaket. Utdanningsdirektoratet behandler søknader om annullering og dispensasjon fortløpende.

Jeg er opptatt av at vi ser på eksamenssystemet som en helhet og også arbeider med utbedringer i selve gjennomføringen ut fra et slikt helhetsbilde. Det er viktig for å bevare eksamens legitimitet og troverdighet. Dette er noe Udir har høyt på dagsorden og som de vil legge ekstra vekt på fremover. Forrige uke la direktoratet frem flere forslag til tiltak som vil settes i gang for å bedre eksamensgjennomføringen.

Når det gjelder hjelpemiddelordningen, vil direktoratet invitere til dialog med KS og kommuner og fylkeskommuner (skoleeiere) for å komme frem til gode tiltak som kan bidra til å gjøre ordningen tryggere i bruk og støtte skoleeierne i deres forberedelser til eksamen.

Det er viktig med fortsatt involvering av skoler, skoleeiere og organisasjonene for å sikre en god eksamensgjennomføring på tvers av ansvarsområder fremover. I den ferske strategien for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole er det også lansert tiltak i samarbeid med KS for å utvikle en handlingsplan for nasjonal digital infrastruktur, databehandling, standarder og fellesløsninger for barnehage, grunnskole og videregående skole. Kunnskapsdepartementet vil følge med på arbeidet ved å se på hva som kan gjøres bedre for å sikre en god gjennomføring av eksamen fremover.

Det er likevel aldri mulig å sikre seg helt mot at noe uventet skjer som kan få uheldige konsekvenser for én eller flere elever. Udir jobber kontinuerlig med å minimere risiko ved eksamensgjennomføring både knyttet til innholdet i sentralt gitt eksamen, selve gjennomføringssystemet og ved å gi veiledning for å hindre lokale utfordringer.

SPØRSMÅL NR. 2659**Innlevert 25. juni 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen****Besvart 29. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Samferdselsdepartementet mottok i oktober 2022 utredningen om personalbillettordningen fra Jernbanedirektoratet.

Når regner ministeren med at departementet vil konkludere i denne saken, og vil regjeringen i mellomtiden gjøre noe for å forhindre at enkeltselskaper innfører høyde egenandeler for personalbillett til pensjonerte ansatte som har en avtalt rett til slik billett, på andre måter svekker ordningen eller til og med trekker seg ut av ordningen?

BEGRUNNELSE:

I januar 2023 svarte samferdselsministeren på spørsmålet "Dok. nr. 15:1093 (2022-2023)" om personalbillettordningen innen jernbanen og dens fremtid. Det er fem måneder siden, og ennå er det ikke kommet en konklusjon. Denne representant lurer derfor på om det i det minste er mulig å si noe om når beslutningen vil komme.

I mellomtiden har det skjedd ytterligere forverringer i ordningen ute i selskapene enn da spørsmålet ble stilt. I Agilia ble pensjonister med rett til personalbillett, i vår varslet av selskapet om at egenandelen for slik billett øker til 5 000 kroner/året. Selskapet begrunner økningen eksplisitt med henvisning til sin økonomiske situasjon. I praksis settes beløpet så høyt at det antagelig er mange pensjonister som ser seg nødt til å velge bort personalbilletten. Og nettopp det er selskapets erklærte formål med økningen i egenandel, det ønsker å spare penger.

I sitt svar på spørsmålet i januar påpekte samferdselsministeren at "Samferdselsdepartementet har ikke lovhemmel til å kreve at selskapene tilbyr samtlige nåværende og pensjonerte jernbanearbeidere personalbillett. Det er således opp til de enkelte virksomhetene om de vil delta i personalbillettordningen."

Denne representant vil derfor minne om at Agilia AS eies 100 % av Vygruppen AS. I Vygruppen er samferdselsministeren generalforsamling. Samferdselsministerens mulighet til å drive eierstyring må dermed anses å være ikke helt ubetydelig. Det kan dermed fremstå mer som et spørsmål om vilje enn et spørsmål om hva som er mulig, når regjeringen ser på at et stort antall nåværende og pensjonerte jernbaneansatte mister innarbeidede goder. Spesielt i en tid med reallønnsnedgang og priskrise, rammer dette mange hardt.

Videre fremstår det litt rart å utrede personalbillettordningen og mulige endringer i denne, hvis selskapene etter eget forgodtbefinnende og uten dialog med eier (staten), kan endre på vilkårene eller til og med melde seg ut av ordningen. Hvis alt uansett ligger til det enkelte selskap å vurdere, inkludert utmelding av ordningen, opphører jo i alle fall deler av poenget med en sentral utredning og beslutning om ordningens fremtid.

Svar:

Samferdselsdepartementet mottok i oktober 2022 utredningen om personalbillettordningen fra Jernbanedirektoratet. Saken ligger til vurdering i departementet og det tas sikte på å få behandlet saken ferdig så raskt som mulig til høsten.

I løpet av de siste tiårene har jernbanesektoren gjennomgått store endringer. Ansatte og pensjonister har således ulike individuelle og kollektive rettigheter nedfelt i sine arbeidsavtaler, som for eksempel ordningen med personalbillett. En vurdering og kartlegging av hvilke rettigheter til personalbillett en ansatt har må derfor ta utgangspunkt i den enkeltes individuelle arbeidsavtale. En slik vurdering må bygge på et fullstendig dokumentasjonsunderlag som blant annet inneholder vedkommende sine individuelle arbeidsavtaler, før og etter en ev. virksomhetsoverdragelse, ansettelsestidspunkt, tilknytning til fagforeningene mv. Personalbilletten har i samme tidsrom gått fra å være en intern ordning i NSB til å bli en konkurranseøytral ordning. Enkelte selskap har stilt spørsmål om hvorvidt de plikter å tilby personalbillett. Jernbanedirektoratet forvalter rammeverket for ordningen og deres vurdering er at det må være den enkelte jernbanevirksomhet som selv bestemmer om den ønsker å tilby sine ansatte personalbillett. Ordningen er åpen for uttredelse, og det er per nå ingen øvre grense for hvor mye selskapene kan kreve i egenandel.

Spørsmål knyttet til egenandeler og ev. selskap som trekker seg ut av ordningen må dermed forankres og løses i de individuelle arbeidsavtalene i tråd med arbeidsmiljølovens bestemmelser. Det finnes ikke nødvendigvis ett svar på problemstillingen som vil være dekkende for samtlige ansettelsesforhold i sektoren. Derfor er jeg av den oppfatning at arbeidstaker og arbeidsgiver seg imellom må finne en løsning i tråd med arbeidsmiljølovens bestemmelser. Det er partene som står nærmest den konkrete arbeidsavtalen, og det må derfor legges til grunn

at det er partene som kjenner innholdet i arbeidsavtalene. I mitt svar til et tidligere spørsmål fra Stortinget om personalbilletten la jeg til grunn at den enkelte jernbanevirk-

somhet står ansvarlig for å ivareta de avtaler som virksomheten til enhver tid har med sine nåværende og tidligere ansatte. Jeg står ved svaret.

SPØRSMÅL NR. 2660

Innlevert 25. juni 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo

Besvart 3. juli 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Vil kommunalministeren ta initiativ til å bidra til å finne ei løysing som sikrar nødvendige avklaringar mellom stat, fylkeskommune og kommune for at det blir gjennomført flaumsikring i Innvik i Stryn kommune i Vestland, i tråd med planar for flaumsikring utarbeidd av NVE?

GRUNNGJEVING:

Ekstreme nedbørmengder på kort tid førte i juli 2017 til flaum og store øydeleggingar i bygda Utvik i Stryn kommune. NVE har i etterkant av dette vurdert trongen for flaumsikring også i nabobygda Innvik, og lagt fram ein plan for kva tiltak som bør gjennomførast for å unngå liknande flaumhendingar også der i framtida.

NVE har prioritert flaumsikring i Innvik høgt, og sett av 70 millionar statlege kroner til flaumsikring av bygda, under føresetnad av at også kommunen og fylkeskommunen bidreg med nødvendige tiltak. Eitt av tiltaka NVE meiner er nødvendig, er utskifting av brua på Fylkesveg 60 gjennom Innvik, slik at denne vert tilpassa dimensjonerande flaumvassføring. Vestland fylkeskommune har ikkje vore villig til å prioritere dette tiltaket innanfor sine budsjett – og så lenge denne saka ikkje finn si løysing, vil heller ikkje NVE starte opp øvrige flaumsikringstiltak i bygda.

Poenget med dette spørsmålet er ikkje å fordele skuld for situasjonen mellom NVE og Vestland fylkeskommune, men å peike på at uansett kva dei ulike partane måtte meine, så er situasjonen pr i dag at særns nødvendige flaumsikringstiltak i Innvik-bygda – som er ferdig prosjektert og planlagt – ikkje blir gjennomført.

Følgjene av det kan bli dramatiske dersom ikkje situasjonen finn si løysing. Eg vil difor sterkt oppmode Kommunalministeren om å ta initiativ til fornya dialog mellom NVE, Vestland fylkeskommune og Stryn kommune, med sikte på å finne ei løysing som gjer at Innvik-bygda vert sikra mot framtidige flaumhendingar i tråd med allereie utarbeidde planer.

Svar:

Kommunar og fylkeskommunar er sjølvstendige, folkevalde forvaltningsnivå som tek sine egne avgjerder. Eg har tillit til at våre lokalpolitikarar løyser dei utfordringane deira fylkeskommunar og kommunar står ovanfor på best mogleg måte ut frå lokale forhold og prioriteringar. Det er ikkje naturleg at eg som kommunal- og distriktsminister tek initiativ i ei slik sak som partane må finne ut av saman.

Avslutningsvis vil eg understreke at sektoransvaret for flaumsikring og etatsstyringa av NVE ligg til olje- og energiministeren.

SPØRSMÅL NR. 2661**Innlevert 25. juni 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 3. juli 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery****Spørsmål:**

Har statsråden noen eksempler på lovlige handlinger (bortsett fra å spille hos utenlandske spillere) som nordmenn blokkeres i å utføre, og planlegger regjeringen å blokkere nordmenns tilgang til andre typer handlinger/tjenester/tilbud som det er lovlig for nordmenn å benytte seg av?

BEGRUNNELSE:

I svaret på mitt skriftlige spørsmål Dokument nr. 15:2516 (2022-2023) om lovlighet av å spille hos utenlandske spillere, som ble overført fra justisministeren til kulturministeren for besvarelse, ble det avklart at det er fullt lovlig for nordmenn å spille hos utenlandske spillere.

Jeg har respekt for at spillpolitikk kommer innunder kulturdepartementets ansvarsområde, men oppfølgingsspørsmålet mitt omhandler andre handlinger som omfattes av rikets lover. Jeg stiller derfor dette til justisministeren.

Jeg vil likevel uttrykke at det for meg er prinsipielt vanskelig å forstå at regjeringen har et ønske om å innføre såpass inngripende tiltak som DNS-blokkering for å hindre nordmenn i å gjøre dette. Særlig vanskelig er det å forstå når det tilsynelatende er stor skepsis til lovforslaget fra ledende miljøer innen regulering av internett.

I sitt høringssvar datert 25.05.2023 skriver også Data-tilsynet – det overordnede forvaltningsorganet som driver tilsyn med personvern i Norge – følgende:

«Vi påpeker avslutningsvis, som i høringssvaret av 2. november 2021, at DNS-blokkering på generelt grunnlag utfordrer internettets funksjonalitet. Det er en stor fare for at DNS-blokkeringen også vil omfatte lovlig informasjon. Å forhindre at brukere får tilgang til lovlig informasjon på internettet vil kunne gi et personvernproblem. At Norge nå ønsker å benytte DNS-blokkering på nye områder vil medføre at norske myndigheter begrenser mulighetene for brukere fra Norge å nå informasjon som er tilgjengelig fra andre land.»

Dette viser med all tydelighet at regjeringen fremdeles ikke har utredet konsekvensene av forslaget godt nok, og at de bør ta en ny runde for å sikre at nordmenns rettigheter blir ivaretatt. Jeg er kjent med at utredningsinstruksen kommer innunder Kommunal- og moderniseringsdepartementets ansvarsområde.

Regjeringen står selvsagt fritt til å komme med de lovforslag de ønsker, men for meg blir det vanskelig å forstå at regjeringen velger å innføre sanksjoner mot lovlige

handling. I andre eksempler på DNS-blokkering og filtrering av internett, særlig knyttet til ulovlige handlinger som overgrep og terror, samt for å beskytte mot tyveri av åndsverk, var det nettopp ulovlig for nordmenn å gjennomføre handlingen i det hele.

Svar:

Jeg er ikke kjent med andre lovlige handlinger som nordmenn kan blokkeres fra å utføre. Her står pengespill i en særstilling, i motsetning til for eksempel nedlastning av filmer i strid med opphavsretten. I motsetning til sistnevnte tilfelle, kan jeg ikke se at det vil være hensiktsmessig å kriminalisere brukersiden når det gjelder ulovlige pengespilltjenester. Dette er personer som kan ha spilleproblemer, noe den nye befolkningsundersøkelsen viser at om lag 23 000 nordmenn har. Spilleavhengighet er en alvorlig diagnose som ikke kan kureres med å gjøre det forbudt å spille. Disse menneskene trenger hjelp og behandling, ikke straff og ytterligere stigmatisering.

Som representanten allerede er klar over, er det imidlertid strengt forbudt å tilby eller medvirke til å tilby pengespill rettet mot det norske markedet uten tillatelse etter pengespilloven. Utenlandske spillere som retter sine pengespill mot nordmenn, bryter derfor loven, og risikerer straff og sanksjoner. Spillene de tilbyr har langt høyere risiko og færre ansvarlighetstiltak enn de lovlige, norske spillene. Dette er bakgrunnen for at vi nå foreslår å blokkere disse spillnettsidene, av hensyn til sårbare spillere.

Jeg er heller ikke kjent med at regjeringen planlegger å blokkere nordmenns tilgang til andre typer handlinger/tjenester/tilbud som det er lovlig for nordmenn å benytte seg av.

SPØRSMÅL NR. 2662**Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Alfred Jens Bjørlo****Besvart 30. juni 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Datatilsynet er uroleg for lågt tempo i regjeringa sitt arbeid med å tilpasse norsk samfunn og lovverk til den raske utviklinga innanfor Kunstig intelligens (K.I.), og meiner også Noreg raskast råd må innføre EU si nye «lovpakke» for å regulere bruk av K.I., «AI Act» i Noreg.

Vil kommunal- og distriktsministeren som ansvarleg digitaliseringsminister skru opp tempoet i tilpassing av norsk regelverk til K.I.-utviklinga, og kan statsråden svare eit tydeleg ja på at AI Act vil bli implementert i Noreg raskast råd?

Svar:

Regjeringa er oppteken av ansvarleg utvikling og bruk av kunstig intelligens (KI) i Noreg. Arbeidet EU gjer med å få på plass ei forordning som regulerer bruk av KI er viktig, men eg vil òg framheve at Noreg og resten av Europa allerede har ei rekke gode, teknologinøytrale lovar som òg dekker KI. Utvikling og bruk av KI må for eksempel vere i tråd med personopplysningslova, lov om likestilling og forbod mot diskriminering, forvaltningslova og forbrukarregelverket. Innanfor fleire fagfelt, for eksempel helse, er det sektorspesifikke reglar som regulerer KI.

Samtidig er eg einig i at det òg finst område der det kan vere bruk for meir eller betre regulering. KI og andre digitale teknologiar er grenseoverskridande, det er derfor viktig med internasjonalt samarbeid for å kunne regulere dette området effektivt. Noreg deltek i Europarådet sin «Committee on Artificial Intelligence» (CAI). Denne komiteen arbeider med å framforhandle ein konvensjon om utvikling, design og bruk av KI som vil sette ytre rammer for korleis KI kan utviklast for å ivareta menneskerettar, demokrati og rettstryggleik. Konvensjonen vil vere eit juridisk bindande instrument og blant anna danne ei ytre ramme for EU si KI-forordning. Komiteen arbeider i tillegg for å inkludere viktige tredjeland som USA, Canada og Japan i konvensjonen. Noreg deltek òg i arbeid i internasjonale organisasjonar som OECD og UNESCO for å påverke utviklinga av KI internasjonalt.

EU sitt arbeid på dette området er òg svært viktig. Når EU si KI-forordning er vedtatt, vil den i praksis vere den grunnleggande reguleringa på KI-området. EU si KI-forordning vil på nokre område innebere eit viktig skrift framover i felles regulering innanfor EU/EØS-området, samstundes er det viktig med ytterlegare regulering

framover for å møte utviklinga. Dette vil Noreg bidra med innspel til gjennom EØS-samarbeidet.

Ei forordning frå EU som skal tas inn i norsk rett, må tas inn utan endringar. Når ei forordning frå EU skal innlemmast i norsk rett, må først EØS-komiteen behandle ho, slik at ho kan tas inn i EØS-avtalen. Saker som treng lovendring i Noreg, Island eller Liechtenstein, eller som er av særleg nasjonal betydning, kan trenge parlamentssamtykke i eit eller fleire av EFTA-landa i EØS, i medhald av artikkel 103 i EØS-avtalen, før EØS-komiteen sitt vedtak blir rettskraftig. Om Noreg tar slikt atterhald, vil regjeringa fremje ein proposisjon til Stortinget og be om samtykke til EØS-komitevedtaket.

Behandling i EØS-komiteen krev såleis at medlemslanda er klare med sine nasjonale vurderingar. Sjølv om ein kan førebu seg gjennom å følgje prosessen i EU tett, kan ein ikkje fullføre behandlinga før forordninga er vedtatt i EU. Det er derfor ikkje mogleg for meg å love at KI-forordninga vil bli innført i Noreg raskast råd før eg – og Stortinget – har sett den endelege rettsakta frå EU.

Fordi forordninga, slik det nå ser ut, ikkje vil gjelde før 24 månader etter at ho trer i kraft, vil Noreg kunne innføre forordninga parallelt med EU-landa, om vi ønsker dette. For å vere best mogleg førebudd når forordninga blir vedtatt, har regjeringa bestemt at det skal settast ned ei hurtigarbeidande arbeidsgruppe som skal lage ein plan for å sikre god og rettidig gjennomføring av KI-forordninga i Noreg. Denne gruppa har òg fått i oppgåve å vurdere eventuelle nasjonale reguleringsbehov. Gruppa skal rapportere til regjeringa hausten 2023.

SPØRSMÅL NR. 2663**Innlevert 23. juni 2023 av stortingsrepresentant Andreas Sjal Unneland****Besvart 3. juli 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva vil ministeren foreta seg for å sikre at politifolk som har vært involvert i dødelige skyteepisoder følger riksadvokatens rundskriv som sier at «For å sikre at saksforholdet blir best mulig opplyst og at tilliten til etterforskningen ikke svekkes, er det viktig at de involverte tjenestemenn (...) holdes atskilt inntil de er avhørt»?

BEGRUNNELSE:

BT har gjennom en gransking vist den 22.06.2023 at politiet har i syv av de åtte sakene der noen er drept av norsk politi siden 2010 hatt samtaler med hverandre før de har stilt til avhør. Dette er i strid med Riksadvokatens rundskriv som sier:

«For å sikre at saksforholdet blir best mulig opplyst og at tilliten til etterforskningen ikke svekkes, er det viktig at de involverte tjenestemenn (...) holdes atskilt inntil de er avhørt».

Når dette i følges i de fleste saker er det behov for en opprydning.

Svar:

I rundskrivet til riksadvokaten nr. 3/2006 om etterforskning av saker mot tilsette i politiet og påtalemakta, blir det mellom anna uttalt følgende:

«Dersom hendelsen som skal etterforskes krever umiddelbar innsats, skal politiet omgående varsle Spesialenheten, jf

påtaleinstruksen § 34-5 første ledd annet punktum. Det er politimesterens ansvar å sørge for at rette vedkommende i politidistriktet er kjent med varslingsplikten og de varslingsrutiner som skal følges. [...]

For å sikre at saksforholdet blir best mulig opplyst og at tilliten til etterforskningen ikke svekkes, er det viktig at de involverte tjenestemenn i de alvorlige sakene med umiddelbar innsats fra Spesialenheten, holdes atskilt inntil de er avhørt av etterforskningsavdelingen. Noen direkte hjemmel for dette finnes ikke, med mindre vilkårene for pågrepelse og fengsling er oppfylt. En er derfor normalt henvist til å basere seg på frivillighet fra tjenestemennenes side. Riksadvokaten understreker viktigheten av at tjenestemennene i slike tilfeller samarbeider med etterforskningsavdelingen, som på sin side må bestrebe seg på å gjøre den frivillige atskillellesperioden så kort og lite belastende som mulig. I praksis synes dette – så langt – å ha fungert tilfredsstillende.»

Saker der nokon døyr eller blir skadd som følge av politiet sin bruk av tenestevåpen fell klart innanfor gruppa av tilfelle der Spesialeininga skal varslast omgåande og involverte tenestepersonar bør haldast åtskilt.

I lys av sakene representanten viser til, er eg samd i at det må gjennomførast vurderingar av dagens praksis. Eg er gjort kjend med og støttar at Riksadvokaten frå no av følgjer særskilt med på dette tilhøvet og at Spesialeininga følgjer opp temaet overfor både Politidirektoratet og politidistrikta. Det er mellom anna pågåande dialog mellom Politidirektoratet og Spesialeininga om vidare oppfølging. Temaet er også teke opp av Spesialeininga i eit innlegg overfor alle politimeistrane i landet, særorgansjefar og leiarar for geografiske driftseiningar denne månaden.

SPØRSMÅL NR. 2664**Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Tor André Johnsen****Besvart 30. juni 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hvilket behov har staten for å påstå at saker er foreldet før sakene er endelig avgjort i forvaltningen?

BEGRUNNELSE:

Det er vanskelig å se hvilket behov staten har for å påberope foreldelse før det foreligger en endelig administrativ avgjørelse. Et innrettelsesbehov kan det ikke være tale

om så lenge det pågår en klagesak og det dermed ikke er endelig avgjort hva staten – og den private part – rettslig og faktisk skal innrette seg etter. Staten er for øvrig «prosess-eier» i forvaltningssaker. Det er staten som nokså ensidig styrer hvilket omfang og ikke minst hvilken tidshorisont en forvaltningssak skal ha. Den private part har liten innflytelse på det.

For den private part vil det være naturlig å oppfatte behandlingen av en sak i forvaltningen, inkludert klageretten, som én sammenhengende saksbehandling. De fleste vil neppe være klar over at klageretten ikke «teller med» når foreldelsesfristen beregnes. For eksempel kan skatteklager ta flere år å behandle. Skattytere har dermed gjennomgående en risiko for at foreldelse inntreffer før klagesaken er avgjort. Dermed tapes muligheten til å søke dekning for kostnader og tap man er påført ved den administrative prosessen.

Praksisen bidrar også til å svekke klageretten og kan gjøre den illusorisk. En administrativ klagerett skal legge til rette for en enkel og effektiv adgang til å få etterprøvd sin sak uten å måtte gå til en kostnadskrevende og risikofylt domstolprosess – som for mange vil være utenfor økonomisk rekkevidde. Med inneværende praksis tvinges man likevel til å ta rettslige skritt for å avbryte foreldelsesfristen. Man må altså likevel ta risikoen og kostnadene ved et søksmål for domstolene før man har kunnet benytte seg fullt ut av klageretten.

Justisdepartementet har ved flere anledninger meddelt Stortinget at det ikke er behov for særlige regler om foreldelse overfor det offentlige, fordi forvaltningen praktiserer et forsiktighetsprinsipp. Faktum synes likevel å være det motsatte. Staten påberoper seg nokså konsekvent foreldelse i saker der hvor det etter nevnte praksis ligger til rette for det. I HR-2023-877-A kunne ikke staten – etter oppfordring – dokumentere noen allmenn praktisering av nevnte forsiktighetsprinsipp.

Svar:

Foreldelse er generelt begrunnet i flere hensyn:

Et hovedhensyn er hensynet til normal avvikling av fordringer – noe samfunnet generelt, men også skyldneren og fordringshaveren vil være tjent med. Normal avvikling av fordringer er bl.a. ressursbesparende for rettsvesenet som slipper å måtte avvikle gamle rettsforhold.

Et annet hensyn er å gi fordringshaveren en oppfordring til å kreve oppfyllelse før det er gått for lang tid. Slike hensyn omtales gjerne også som inndrivelseshensyn eller hensynet til klargjøring av rettsforhold.

Et særlig viktig hensyn som begrunner foreldelse, er bevishensynet. Jo lengre tid som går, desto vanskeligere kan det være å skaffe bevis for fordringens eksistens eller bevis for at oppfyllelse har skjedd. Bevis forsvinner og taper også sin verdi ved at hukommelse svikter, vitner dør mv.

Foreldelse kan dessuten begrunnes med retts tekniske og prosessøkonomiske hensyn.

Foreldelse begrunnes også i hensynet til innrettelse: Jo lengre tid som går uten at fordringshaveren gjør kravet sitt gjeldende, desto mer rimelig er det at skyldneren innstiller seg på at det ikke består noen forpliktelse. Foreldelsesreglene vil derfor også ha som formål å verne den part som etter lang tid har innrettet seg.

Når skyldneren ikke selv kjenner til sin forpliktelse, har skyldneren heller ingen oppfordring til å gjøre opp for seg. Foreldelsesreglene bidrar derfor til trygghet for ikke å skulle bli møtt med uforutsette krav.

De nevnte hensynene kan gjøre seg gjeldende i ulik grad også for krav mot forvaltningen. Jeg er likevel enig i at staten ikke alltid har det samme behovet for å påberope seg foreldelse som private skyldnere kan ha. Når staten likevel påberoper seg foreldelse, kan det blant annet være av prosesshensyn. Dersom staten for eksempel mener at kravet er grunnløst, vil det kunne være mer hensiktsmessig for begge parter at staten påberoper seg foreldelse enn at man inngir seg på en ressurskrevende sak som etter statens syn uansett ikke vil føre frem. Jeg kan ikke se at det vil være hensiktsmessig at staten ikke skal kunne påberope seg foreldelse i slike tilfeller.

Jeg viser videre til at en klagesak vil kunne reises om en rekke spørsmål, og det vil ikke nødvendigvis være rimelig at fordringen skal bestå mens forvaltningen tar stilling til alle de ulike typer anførsler som kan gjøres gjeldende i en klage. Det kan også reises spørsmål om det er rimelig at det indirekte gis fordeler ved å klage fremfor normale fristavbrytende skritt. Jeg viser dessuten til at en rekke private aktører har ordninger for behandling av klager fra kunder og publikum. Dette kan også være et argument for at offentlige og private skyldere følger de samme reglene for foreldelse.

SPØRSMÅL NR. 2665**Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Hans Andreas Limi****Besvart 4. juli 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Mener statsråden det er akseptabelt at skatteyttere risikerer sanksjoner når manglende mulighet til å etterleve bestemmelsene skyldes feil i skatteetatens egne systemer, og vil statsråden ta initiativ til at sanksjoner på dette grunnlag ikke iverksettes?

BEGRUNNELSE:

Skatteetaten har i år innført digital skattemelding som alle enkeltmannsforetak må etterleve (og deres regnskapsfører som leverer skattemelding for dem).

Det viser seg nå at den digitale løsninger har kritiske mangler som gjør det vanskelig og til dels umulig å levere skattemelding. Skatteetaten har delvis erkjent problemet og åpent for at man kunne søke om utsatt levering fra opprinnelig frist 30. mai, til 30 juni. Nå viser det seg at det fortsatt er store problemer som ventelig ikke vil bli løst innen 30. juni. Skatteetaten har derfor åpnet for ytterligere utsettelse, men kun for 10 % av enkeltmannsforetakene (kundene) som regnskapsfører leverer for, og bare for kunder som allerede har fått utsatt frist til 30. juni.

Dette betyr at øvrige skatteyttere (enkeltpersonforetak) som ikke via regnskapsfører får levert skattemelding pga. systemfeil, må påregne tvangsmulkt fra Skatteetaten.

Svar:

Stortinget vedtok innføring av ny dialogbasert skattemelding for næringsdrivende i statsbudsjettet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018) for Finansdepartementet og Innst. 5 S (2017–2018). Målet er at det skal bli enklere og mer effektivt å levere riktige opplysninger med bedre kvalitet. Før innføring av ny skattemelding har næringsdrivende sendt inn skattemelding, næringsoppgave og vedleggsskjemaer. Ved innsending av skattemeldingen har næringsdrivende forholdt seg til opp mot 60 skjemaer med til sammen 6 500 felt og de har selv måttet vite hva som gjelder for dem. Skattemeldingen, næringsoppgavene og vedleggsskjemaene er nå slått sammen, slik at de fyller ut alt i næringsspesifikasjonen som er integrert i skattemeldingen. Den nye løsningen skal redusere tidsbruken og heve kvaliteten på innsendte opplysninger.

I år er det tredje året med mulighet for å levere ny skattemelding for enkeltpersonforetak, og i år må alle enkeltpersonforetak bruke ny løsning. Enkeltpersonforetak kan velge om de ønsker å levere via Skatteetatens nettsid-

er eller via et godkjent regnskaps- eller årsoppgjørssystem, også kalt «sluttbrukersystem». Bruker de sluttbrukersystem gjør de seg helt ferdig med alle forhold knyttet til næringen i sluttbrukersystemet. Deretter kan de velge om de vil gjøre ferdig selve skattemeldingen i sluttbrukersystemet, eller i Skatteetatens løsning på skatteetaten.no.

Ifølge Skatteetaten er det er ingen kritiske feil i løsningen på skatteetaten.no som hindrer innsending.

Per nå er det i alt 15 ulike sluttbrukersystemer som sender inn for enkeltforetak. To systemleverandører har imidlertid hatt større problemer med sine løsninger i år. For den ene har kundene (regnskapsførerene) til dels benyttet andre løsninger for å levere. Hos den andre har kundene opplevd mange feil. Dette er en stor aktør i markedet. Nå ser disse feilene ut til å være løst, og per 29. juni 2023 har 90 pst. av deres kunder levert, vurdert opp mot det Skatteetaten vet om kundemassen.

Totalt hadde 85 pst. av enkeltpersonforetakene levert sin skattemelding per 28. juni 2023. Det er alltid en del som ikke leverer innen frist, og en del som blir håndtert i skjønnsfastsettingsprosessen. At mange skattepliktige ikke leverer innen fristen, får betydelige konsekvenser for skatteetaten i form av ressursbruk for å purre opp skattepliktige som ikke har levert, skjønnsfastsettelse for de som fortsatt ikke leverer tross purring, og deretter behandling av klager på skjønn. Tvangsmulkt bør derfor kunne ilegges dem som ikke søker om utsatt frist og som ikke leverer innen 21. august 2023. I årene før pandemien var det om lag 60 000 (18 pst.) enkeltpersonforetak som leverte etter frist. De siste årene har det ligget på 30-40 000 (9-12 pst.). De som ikke leverer innen frist går inn i et tvangsmulktløp, og mange leverer som følge av varsel om tvangsmulkt. Det er likevel 10-12 000 (3 pst.) enkeltpersonforetak som ikke leverer i det hele tatt, og som blir skjønnsfastsatt. Skatteetaten mener antall innleveringer fra enkeltpersonforetak i år, sett i forhold til tidligere år, er relativt gode. Skatteetaten antar at det vil komme flere innsendinger i perioden fra 1. juli–21. august 2023.

Skatteetaten har hatt tett dialog med relevante interesseorganisasjoner (Regnskap Norge, Økonomiforbundet og Revisorforeningen) i hele prosjektperioden. I år har etaten sammen med organisasjonene vurdert behovet for utsettelse av innleveringsfrist i flere omganger. Opprinnelig frist for å levere skattemeldingen for næringsdrivende var 31. mai 2023. Ettersom enkelte systemleverandører hadde problemer med sine løsninger ble det besluttet at regnskapsførere og revisorer skulle få søke

om utsatt frist til 30. juni 2023 for alle sine kunder. Vanligvis har de anledning til å søke om utsatt frist for inntil 10 pst. De som søkte om utsatt frist, fikk utsettelse til 30. juni 2023. Fredag 23. juni 2023 besluttet Skatteetaten, etter dialog med interesseorganisasjonene, at regnskapsførere og revisorer kan søke om ytterligere utsettelse for levering av skattemelding på vegne av inntil 10 pst. av kundene. Dette gjelder bare for kunder som allerede har fått utsatt frist til 30. juni, og ny frist for å levere blir da 21. august 2023. Bakgrunnen for at Skatteetaten åpnet for ytterligere utsettelse var at enkelte systemleverandører fortsatt hadde utfordringer med sine løsninger. Tirsdag 27. juni 2023, etter tilbakemelding fra enkelte av organisasjonene, åpnet etaten for at muligheten for å søke om utsatt frist ikke skulle være begrenset til 10 pst. av kundemassen, men for alle kunder som hadde frist til 30. juni 2023.

For øvrig kan jeg opplyse om at Skatteetatens arbeid med ny dialogbasert skattemelding har pågått siden 2018,

og interesseforeningene og systemleverandørene har vært involvert i arbeidet fra forprosjektet. Det er lagt opp til en lang innføring, for å sikre at det er nok tid for systemleverandørene til å tilpasse sine systemer til ny løsning. I en overgangsfase har Skatteetaten gitt mulighet for at man selv kan velge om man vil levere i ny eller gammel løsning. I 2021, for inntektsåret 2020, gjennomførte etaten en pilot. I fjor, for inntektsåret 2021, var første år med en storskalaløsning der 55 pst. av alle enkeltpersonforetak leverte i ny løsning. I år må alle enkeltpersonforetak levere i ny løsning. Det gir til sammen tre år til omstilling for enkeltpersonforetak. Som beskrevet tidligere i svaret har Skatteetaten, grunnet de utfordringene som spesielt enkelte systemleverandører har hatt, gitt utvidede frister slik at det ikke skal gi unødige negative konsekvenser for de som har blitt berørt.

SPØRSMÅL NR. 2666

Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Mari Holm Lønseth

Besvart 3. juli 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch

Spørsmål:

Anser statsråden seg habil til å behandle en eventuell plansak i regjering ettersom hun har gitt uttrykk for sterke forutinntatte holdninger i saken?

BEGRUNNELSE:

Kommunestyret i Vestby fattet tidligere i juni vedtak om etablering av IKEA i kommunen. Statsråden har reagert svært kraftig på at lokaldemokratiet har fattet dette vedtaket, for eksempel til NRK 23. juni. Statsråden viser liten tillit til lokaldemokratiet i Vestby. Blant annet uttaler hun at «Hvis vi har makt og myndighet til det så er matjorda viktigere enn et IKEA-bygg i Vestby» og videre «70 000 brød er viktigere enn flatpakker fra Ikea.»

Svar:

Jeg vil forsikre representanten om at jeg tar habilitet på største alvor. Det er viktig for meg at det ikke er tvil om min habilitet i saker som behandles i regjering eller i Landbruks- og matdepartementet.

Vedtaket i Vestby som innebærer nedbygging av matjord, har engasjert meg. Som landbruks- og matminister er det min rolle å fremheve viktigheten av eksisterende matjord, særlig når dette er en knapp ressurs. Av Norges landareal er bare 3 prosent dyrka jord. Av dette er om lag 1/3 matkornproduksjon.

Forvaltningsloven § 6 første ledd oppstiller en liste over absolutte inhabilitetsgrunner. Dersom vedtaket i Vestby blir en sak i regjering eller i Landbruks- og matdepartementet, vil jeg opplyse om at ingen av de absolutte inhabilitetsgrunnene er aktuelle.

Det følger videre av forvaltningsloven § 6 annet ledd, at en offentlig tjenestemann er inhabil når andre «særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet». I avgjørelsen skal det blant annet legges vekt på om saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for vedkommende selv, eller noen som vedkommende har nær personlig tilknytning til. Spørsmålet som representanten reiser, innebærer en vurdering av om mine uttalelser i forbindelse med Vestby-saken er et slikt særegent forhold egnet til å svekke tilliten til min upartiskhet. Jeg vil presisere at jeg har ingen økonomisk, personlig eller annen tilknytning til saken som innebærer en

særlig fordel, tap eller ulempe for meg, eller noen jeg har nær tilknytning til.

Jeg mener mitt engasjement er innenfor det en Landbruks- og matminister kan uttale seg om, uten at jeg av

den grunn omfattes av inhabilitetsreglene ved en eventuell senere befatning med saken.

SPØRSMÅL NR. 2667

Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen

Besvart 4. juli 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

Mener statsråden at det er i tråd med deltakerlovens hensikt at fiskekvoter spekuleres i og videreselges for fortjeneste, og hvis ikke hvilke tiltak vil statsråden igangsette for å bekjempe omfattende kvotespekulasjon?

BEGRUNNELSE:

NRK publiserte 26.06 en sak om en enkelt reder som mellom 2016 og 2021 omsatte for rundt 270 millioner kroner på videresalg av kvoter og fartøy. NRK har blant annet avslørt at de fleste av rederiets båter aldri deltok i fiske, men ble videresolgt med kvoter innen kort tid. Blant annet fikk fiskeskøyta "Topsy" tildelt kvote 30. April 2019, få dager før kvoten ble strukturert med andre båter og båten ble opphugget.

Deltakerloven § 7a åpner for at søknad om ervervstilatelse på et fartøy kan avslås hvis "innvilgelse ikke er ønskelig ut fra hensynet til fiskeflåtens distriktsmessige fordeling, hensynet til ressursgrunlaget eller lovens formål for øvrig."

Det er vanskelig å se hvordan tildelingen av disse kvotene er innenfor deltakerloven og havressurslovens intensjoner om å trygge bosetting og arbeidsplasser i kystdistriktene og legge til rette for at høstingen av de marine ressurser fortsatt skal komme kystbefolkningen til gode.

Svar:

Deltakerlovens formålsparagraf er tredelt:

§ 1. Lovens formål

Formålet med denne lov er:

- a. å tilpasse fiskeflåtens fangstkapasitet til ressursgrunlaget for å sikre en rasjonell og bærekraftig utnyttelse av de marine ressurser,

- b. å øke lønnsomheten og verdiskapingen i næringen og gjennom dette trygge bosetting og arbeidsplasser i kystdistriktene, og

- c. å legge til rette for at høstingen av de marine ressurser fortsatt skal komme kystbefolkningen til gode.

Videre følger det av havressursloven at de villlevende marine ressursene ligger til fellesskapet i Norge. Kravet om at ressursene skal forvaltes til fellesskapets beste, innebærer ikke at alle som vil, får anledning til å fiske. Det er behov for å begrense ressursuttaket av hensyn til en langsiktig og bærekraftig utnyttelse av ressursene i havet.

Jeg er fornøyd med at fiskerinæringa er attraktiv for norsk ungdom, at flere ser framtidsmuligheter i ei næring som er så viktig for kystsamfunnene og for Norge, og at inntektsmulighetene er gode. For meg er det grunnleggende at fiskeripolitikken er rettferdig, og sikrer at fisken i havet – som er fellesskapets eiendom – kommer kystsamfunnene til gode. Dette står derfor sentralt i vårt arbeid med kvotemeldinga, der vi ønsker å legge til rette for en rettferdig fiskeripolitikk som både er framtidsrettet, skaper forutsigbarhet og legger til rette for flere trygge helårsarbeidsplasser i kystsamfunnene og lønnsomhet i alle flåtegrupper.

For å kunne svare på spørsmålet mener jeg det er nødvendig å se på utviklingen som har vært i fiskeflåten de siste om lag femti årene. Vi hadde en situasjon fra 1960-tallet og utover med overbeskatning av bestander, svak lønnsomhet, og subsidieordninger som førte til at overkapasiteten i flåten ble opprettholdt. For å redusere overkapasiteten som fulgte av den teknologiske utviklingen var det nødvendig å fase ut subsidiene, begrense deltakelsen i fiskerierne og innføre strukturkvoteordninger. Gjennom strukturkvoteordningene har næringen selv båret kostnadene med å ta ned overkapasiteten. Alternativet ville vært at staten videreførte og videreutviklet kostbare kondemneringsordninger, med de konsekvenser det ville hatt for finansieringen av våre felles velferdstjenester.

Disse tiltakene har ført til en betydelig utvikling i fiskeflåten de senere år. Ambisjonene om tilpasning av flåten til ressursgrunnlaget og et ønske om å legge til rette for fornying har resultert i at fiskeflåten etter 2010 består av vesentlig færre, men gjennomgående mer fangsteffektive fartøyer enn i 1990. Antall fiskere falt jevnt og trutt frem til 2010 for deretter å ha stabilisert seg på rundt 11000 fiskere.

Jeg vil understreke at fiskeflåten har og skal fortsatt ha en viktig rolle med hensyn til sysselsetting og bosetting langs kysten. Det er bred politisk enighet om at vi fortsatt skal ha en variert flåtestruktur med små og store fiskefartøyer. Derfor er det blant annet satt grenser for hvor mange kvoter som kan samles på et fartøy. Konsentrasjonen av tillatelser reguleres på fartøynivå gjennom kvotetak og på eiernivå gjennom bestemmelser om eierkonsentrasjon i deltaker- og konsesjonsforskriften. Formålet med reguleringene er å hindre at eierskapet til fiskeressursene blir konsentrert på få eiere. Dette henger også sammen med blant annet håndtering av strukturkvoter som vil utløpe i årene som kommer.

Erverv av tillatelser og kvoter er regulert og krever tillatelse fra myndighetene. Det er Fiskeridirektoratet som vurderer om de krav som stilles i regelverket er oppfylt i forbindelse med saker om kjøp og salg av fartøyer, og tildeling av fisketillatelser. Systemet gir fiskere mulighet til å utvikle sin virksomhet, og bygge lønnsomme helårsarbeidsplasser.

Strukturkvoteordningene har bidratt til å tilpasse fangstkapasiteten til ressursgrunnlaget, og øke lønnsomheten i fiskeflåten. Det utelukker likevel ikke at disse ordningene, som andre, i noen tilfeller kan bli utnyttet på uforutsette måter. Dersom det er tilfellet, kan det være grunn til å gå gjennom ordningene for å se om det bør gjøres endringer for å unngå det.

Å legge til rette for en tilpasning av kapasiteten i flåten til ressursgrunnlaget, mener jeg har vært en forutsetning for at vi i dag har en solid næring med gjennomgående god lønnsomhet og evne til fornying, som bidrar til verdiskaping, og som tilbyr attraktive arbeidsplasser langs kysten av Norge.

SPØRSMÅL NR. 2668

Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Erlend Wiborg

Besvart 3. juli 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna

Spørsmål:

Vil statsråden gi sin støtte til rektoren som stod opp for grunnleggende norske verdier som likestilling og alminnelig folkeskikk ved å påpeke at i Norge så skal man kunne håndhelse på alle uavhengig av kjønn?

BEGRUNNELSE:

På en mye omtalt video som sprer seg i sosiale medier og som både Nettavisen og TV2 har omtalt ser vi en vitnemålsutdeling for 10 klasse på en skole i Oslo. Vi ser da at en ung mann som nekter å ta rektoren i hånden og man kan også høre flere foreldre roper "haram" fra salen. Rektoren påpeker da at det helt åpenbare, at bor man i Norge er ikke kvinner annenrangs borgere som man ikke skal kunne hilse på og at her har foreldrene en jobb å gjøre for å lære barna dette sånn at de vil lykkes og klare seg i det norske samfunnet.

Dette førte til at rektoren ble presset til å beklage til tross for at hverken hun eller hennes kollega som også ga

hennes støtte fra scenen hadde noe å beklage. Tvert imot er det eleven og foreldrene som burde beklaget til rektoren. Vi ser også at Oslo kommune som er styrt av statsrådens parti har valgt å svikte rektoren og de grunnleggende verdiene ved å ikke støtte sin rektor, men heller beklage hennes støtte til grunnleggende norske verdier.

Svar:

Jeg har mottatt to spørsmål til skriftlig besvarelse om samme hendelse, men med ulike spørsmål. Jeg vil besvare spørsmålene med likelydende svar. Jeg var ikke til stede under hendelsene det refereres til i spørsmålene. Jeg mener likevel det er mulig å svare på generelt grunnlag på spørsmålene som stilles.

Norsk skole har et bredt samfunnsmandat, og skal både danne og utdanne. Det å klare seg i et samfunn, handler blant annet om å finne sin plass og oppleve tilhørighet, å fortolke og forstå handlinger, hendelser, kulturelle uttrykk, atferd og sosialt samspill. Skolen skal

støtte elevenes læring og utvikling av et bredt sett med ferdigheter. Det betyr også at i våre skoler vil kultur, ideer og verdier slipes mot hverandre. Også ideer og verdier som kan være motsetningsfylte. Jeg mener det er en styrke ved norsk skole.

Overordnet del av læreplanverket utdyper verdigrunnlaget i opplæringslovens formålsparagraf og de overordnede prinsippene for grunnopplæringen. Opplæringen skal blant annet gi innsikt i kulturelt mangfold og vise respekt for den enkeltes overbevisning. Opplæringen skal fremme demokrati, likestilling og vitenskapelig tenkemåte. Skolen skal formidle kunnskap og fremme holdninger som sikrer disse verdiene. Blant disse verdiene står gjensidig respekt.

Respekt for mennesker du møter, respekt for den som tenker og velger ulikt fra deg selv, respekt for minoritetsspektiver og respekt for den som vektlegger verdier på en annen måte enn deg selv. Jeg mener at verdiene og prinsippene i overordnet del av læreplanverket legger et godt grunnlag for de krevende avveininger skolen må gjøre daglig og gjennom hele opplæringsløpet. Hver dag

gjør våre lærere og skoleledere sitt ytterste for at alle elever skal oppleve tilhørighet i våre skoler, også i situasjoner der motsetninger kan komme til uttrykk. Alle uenigheter, utfordringer og konflikter vi har i vårt samfunn kommer til uttrykk i våre klasserom. Det betyr ikke at skolen skal løse dem alene, men at skolen må forholde seg aktivt til dem. Det er våre lærere og skoleledere godt rustet til.

For meg er det en selvfølge å ta mennesker i hånden når jeg hilser på dem, eller hvis jeg skal si takk, vise respekt eller for eksempel overbringe en gratulasjon. Dersom det oppstår en situasjon der den jeg forsøker å gi hånden, ikke besvarer mitt initiativ, er jeg mest opptatt av hva alternativet er. Noen mennesker velger å legge hånden til hjertet og hilse. Andre legger egne håndflater mot hverandre og hilser. Det viktige er respekten de uttrykker, ikke hvordan de bruker egne hender for å uttrykke den respekten. Respekt skal vi ha for hverandre som mennesker. Det gjelder i skolen, mellom elever, lærere, skoleledere, foresatte og ansatte. De grunnleggende verdiene fellesskolen bygger på, er det viktig at vi etterlever. Det bør vi kunne forvente av hverandre, i skolen, men også ellers.

SPØRSMÅL NR. 2669

Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Silje Hjemdal

Besvart 5. juli 2023 av kultur- og likestillingsminister Lubna Bobby Jaffery

Spørsmål:

Er det berøringsangst som gjør at likestillingsministeren ikke engasjerer i denne og lignende saker eller er det fordi ministeren mener at ukulturen med kvinnefiendtlige holdninger i Norge ikke er et samfunnsproblem?

BEGRUNNELSE:

Denne helgen kunne vi lese at en rektor måtte beklage fordi hun reagerte på at flere gutter ikke ville ta henne å hånden og det ble ropt «Haram» fra salen.

Etter hva jeg forstår tok den kvinnelige rektoren ordet og sa følgende:

- Folkens, vi bor i Norge, og vi kan ikke ha det sånn. Foreldre, vi bor i Norge. Dere skal jobbe med norske kvinner, ellers lykkes dere ikke i Norge. Dette må dere ta tak i. Dere foreldre, dere må ta tak i det.

Det fremstår for meg som ubegripelig at man skal måtte beklage for å gi en påminner om at vi bor i en demokratisk rettsstat der kvinner er likestilt med menn.

Det som gjør saken enda verre er at utdanningsetaten kommer med en så passiv uttalelse:

- Oslo-skolen skal være et trygt sted for alle. Vi er opptatt av å fremme holdninger som sikrer at alle blir behandlet likeverdige, og ingen blir utsatt for trakassering. Det gjelder for både elever og ansatte.

Videre vil de heller ikke kommentere hvorvidt saken vil få noen konsekvenser for rektoren.

Det er hårreisende at ingen ser ut til å stå opp mot et slikt kvinnesyn og en slik ukultur. Skolebyråd i Oslo, Sunniva Holmås Eidsvoll (SV), har også reagert på hendelsen. Hun mener det skal være stor respekt for mangfold i Oslo-skolen og er veldig glad for at rektoren har beklaget.

Dette får en til å stille spørsmål ved om det er noe grunnleggende gale i det offentliges holdninger og om det har utviklet seg en «aksept» for kvinnefiendtlige holdninger i Norge.

Dessverre er dette eksempelet bare et av flere de siste årene på en ukultur som få tørr å adressere.

Det har også vært svært stille fra likestillingsministeren i denne og lignede saker, selv om ministeren har vært svært aktiv i andre likestillingspolitiske spørsmål og saker.

Svar:

Norge er et mangfoldig samfunn med ulike kulturer og trosretninger. Mangfold er en styrke.

Ulike tradisjoner kan av og til gi oss noen utfordringer. Disse utfordringene mener jeg bør møtes med en åpen dialog, der målet må være å finne løsninger, og ikke skape splittelse mellom mennesker. Dette er viktig, uavhengig om utfordringene finner sted i et klasserom, på arbeidsplassen eller i det offentlige rom. Dette er et arbeid jeg tar

på stort alvor som kultur- og likestillingsminister, om det så er mellom kjønn, ulike trosretninger eller kulturer.

Som kultur- og likestillingsminister skal jeg likevel være forsiktig med å gå dypt inn i enkelttilfeller. På et overordnet nivå, mener jeg det viktige er at vi skal hilse på hverandre og vise respekt overfor hverandre. Det er mange ulike måter å gjøre det på. For meg er håndhilsning en fin måte å vise respekt på. Det er naturlig for meg. Så vet jeg at det er noen som hilser på andre måter, for eksempel med å holde hendene sammen eller legge hånden på hjertet. Det er også greit for meg, så lenge det gjøres med respekt overfor hverandre.

SPØRSMÅL NR. 2670

Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad

Besvart 5. juli 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Når vil statsråden komme med et svar til ATROP på søknadene som ligger til behandling i HOD, og hva vil statsråden gjøre for å ivareta de som nå potensielt mister et viktig tilbud?

BEGRUNNELSE:

ATROP har gjennom flere år vært et viktig tilbud for brukere og pårørende til personer som sliter med rusavhengighet eller er psykisk syke. ATROP står i en svært krevende økonomisk situasjon, og mangler svar og tilbakemeldinger på sine søknader. Helsedirektoratet har besluttet å opprettholde avslaget på søknaden om driftstilskudd. ATROP venter nå på svar på klage fra departementet, og på sin tilleggsøknad om restmidler/overgangsordning.

Svar:

ATROP har i 2022 og tidligere år mottatt tilskudd fra tilskuddsordningen til bruker- og pårørendeorganisasjoner innen psykisk helse, rus og vold. Det ble varslet i Prop. 1 S (2021-2022) at det skulle vurderes en justering av tilskuddsordningen i tråd med den pågående evalueringen. Evalueringen pekte på behov for en justering av innretningen for å tydeliggjøre mål og ønskede samfunns effekter. Dette er også i tråd med Riksrevisjonens påpekninger i

undersøkelsen av tilskudd til organisasjoner fra 2022, hvor det slås fast at mål og kriterier for tilskudd ikke er tilstrekkelig tydelige og presise. Bevilgningen til tilskuddsordningen er for øvrig videreført på samme nivå som i 2022.

Som det fremkommer i Prop. 1 S (2022-2023) anbefalte en arbeidsgruppe bestående av representanter fra bruker- og pårørendeorganisasjoner og Helsedirektoratet, justering av formålet med tilskuddordningen, avgrensning av hvilke virksomheter som kunne søke tilskudd og at kjerneoppgaver for virksomheter som mottar tilskudd skulle tydeliggjøres. Videre anbefalte gruppen at det ble etablert tydeligere utvelgelseskriterier, kriterier for utmåling av tilskudd, måloppnåelse og rapporteringskrav mv. Disse anbefalingene ble fulgt opp gjennom at regelverket for ordningen ble revidert for 2023. Dette blant annet for å tydeliggjøre at tilskuddets hovedformål er å bidra til økt brukervedvirkning, både individuelt og i utformingen av tilbud og tjenester til mennesker med psykiske helse-, rus- og/eller voldsproblemer gjennom å styrke organisasjonenes drift og informasjonsvirksomhet. Denne omleggingen av bruker- og pårørendetilskuddet medfører at enkelte tiltak ikke lenger passer inn i ordningen. Dette gjelder særlig noen organisasjoner som har levert tjenester for bruker- og pårørende, men som ikke har hatt bruker- og pårørendemedvirkning som formål. Flere av organisasjonene som tidligere har mottatt tilskudd over bruker- og pårørendetilskuddet er nå henvist til å søke om

tilskudd fra tilskuddsordningen til rådgivnings-, støtte- og veiledningstjenester, herunder hjelpetelefoner og digitale hjelpeverktøy over kap. 765, post 72. Denne tilskuddsordningen har i revidert budsjett for 2023 fått økt bevilgningen med 33 mill. kroner. Dette vil åpne opp for at enda flere tiltak kan motta tilskudd i 2023.

Det er en hovedregel i økonomiregelverket for staten at tilskudd skal gis fra en tilskudds-ordning der en bevilgning blir utlyst og fordelt på flere mottakere på grunnlag av åpne søknadsprosesser og kjente tildelingskriterier. En tilskuddsordning bidrar dermed til å ivareta verdier som likebehandling, transparens og etterprøvnbarhet i forvaltningen.

Det er generelt stor konkurranse om tilskuddsmidler på Helse- og omsorgsdepartementets ordninger rettet mot ideelle og frivillige organisasjoner og tilbud. For tilskuddsordningen til bruker- og pårørendeorganisasjoner

innen psykisk helse, rus og vold, ble det søkt om tilskudd for i overkant av 250 mill. kroner med en søknadsbasert tilskuddspott på 144 mill. kroner, mens det fra tilskuddet til rådgivnings-, støtte- og veiledningstjenester ble søkt om over 215 mill. kroner til en ordning med ramme på 72 mill. kroner. Som følge av den store søknadsinngangen har også Helsedirektoratet mottatt en rekke klager fra organisasjoner som enten har fått avslag på tilskudd eller fått innvilget et lavere tilskuddsbeløp enn omsøkt beløp. Klagesakene hvor Helsedirektoratet ikke omgjør sitt vedtak oversendes til Helse- og omsorgsdepartementet for endelig vedtak. Helse- og omsorgsdepartementet vurderer for tiden en rekke slike klager, også ATROP sin klage på avslag om tilskudd fra ordningen Driftstilskudd til bruker- og pårørendeorganisasjoner innen psykisk helse-, rus- og voldsfeltet.

SPØRSMÅL NR. 2671

Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Olaug Vervik Bollestad

Besvart 3. juli 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at pasienter som trenger hjelp og veiledning har et sted å få dette, og hva vil statsråden gjøre for å ivareta informasjonstilbudet norsk pasientorganisasjon har stått for til norske innbyggere?

BEGRUNNELSE:

Norsk pasientforening, et lavterskeltilbud innen rådgivning, har vært og er en viktig støttespiller for pasienter og pårørende som har hatt behov for informasjon, råd, veiledning eller bistand. Etter at det øremerkede tilskuddet ble fjernet har pasientforeningen ikke fått innvilget nok i støtte til å kunne fortsette driften, og må derfor legge ned.

Svar:

Jeg viser til mitt tidligere svar til Stortinget om endringene i tilskuddsmidler og Norsk Pasientforening, jf. Dokument nr. 15:735 (2022-2023). Utgangspunktet for endringene regjeringen foreslo i statsbudsjettet for 2023, er at alle bør ha lik anledning til å søke om tilskuddsmidler. Åpne søknader om tilskuddsmidler vil gi mer likebehandling

for alle frivillige organisasjoner, og ikke bare tilgodese de som allerede er inne på statsbudsjettet. Helsedirektoratet opplyser at Norsk Pasientforening i april fikk innvilget driftstilskudd på 3 mill. kroner, hvorav 1. mill. kroner var ubrukte midler fra i fjor. Norsk Pasientforening orienterte likevel i juni om at virksomheten legges ned.

Representanten Bollestad spør hva jeg vil gjøre for å sikre at pasienter får hjelp og veiledning, og hva som gjøres for å ivareta informasjonstilbudet til pasientene. Jeg er opptatt av at pasient og pårørende skal få råd, veiledning og informasjon når de trenger det. Det finnes pasient- og brukerombud i hvert fylke. Pasient- og brukerombudet arbeider for å ivareta pasientenes og brukernes behov, interesser og rettssikkerhet, og for å forbedre kvaliteten i tjenesten. Ombudets arbeidsområde omfatter statlige spesialisthelsetjenester, fylkeskommunale tannhelsetjenester og kommunale helse- og omsorgstjenester. Alle kan henvende seg til pasient- og brukerombudet, og det er gratis å få hjelp av pasient- og brukerombudet.

SPØRSMÅL NR. 2672**Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati****Besvart 3. juli 2023 av kunnskapsminister Tonje Brenna****Spørsmål:**

Hva tenker statsråden om at elever nekter å håndhilde på rektorer/lærere/andre av motsatt kjønn, mener hun dette er god integrering, mener hun dette er grei praksis i skolen, er hun enig i beskrivelsen om at man må akseptere at kvinner og menn jobber sammen dersom man skal lykkes i Norge, mener hun det er respektfullt overfor kvinner når menn nekter å ta de i hånden, og støtter hun at rektoren skal ha blitt irettesatt av kommunen for å ha sagt det hun gjorde etter at det ble ropt haram når hun håndhilste ifm. vitnemålsutdeling?

BEGRUNNELSE:

Nettavisen har skrevet om en hendelse ved en Oslo-skole hvor en rektor reagerte på at mannlige elever nektet å håndhilde på henne ifm. vitnemålsutdelinger og hvor det skal ha blitt ropt "haram" fra elever.

Den kvinnelige rektoren skal deretter ha tatt ordet og sagt følgende til foreldrene som var til stede:

"Folkens, vi bor i Norge, og vi kan ikke ha det sånn. Vi kan ikke ha det sånn. Foreldre, vi bor i Norge. Dere skal jobbe med norske kvinner, ellers så lykkes dere ikke i Norge. Dette må dere ta tak i. Dere foreldre, dere må ta tak i det, sier hun i mikrofonen og ut til salen full av foreldre."

Slik jeg oppfatter nyhetssaken skal rektor ha blitt irettesatt av kommunen/arbeidsgiver i etterkant.

Svar:

Jeg har mottatt to spørsmål til skriftlig besvarelse om samme hendelse, men med ulike spørsmål. Jeg vil besvare spørsmålene med likelydende svar. Jeg var ikke til stede under hendelsene det refereres til i spørsmålene. Jeg mener likevel det er mulig å svare på generelt grunnlag på spørsmålene som stilles.

Norsk skole har et bredt samfunnsmandat, og skal både danne og utdanne. Det å klare seg i et samfunn, handler blant annet om å finne sin plass og oppleve tilhørighet, å fortolke og forstå handlinger, hendelser, kulturelle uttrykk, atferd og sosialt samspill. Skolen skal støtte elevenes læring og utvikling av et bredt sett med ferdigheter. Det betyr også at i våre skoler vil kultur, ideer og verdier slipes mot hverandre. Også ideer og verdier som kan være motsetningsfylte. Jeg mener det er en styrke ved norsk skole.

Overordnet del av læreplanverket utdyper verdigrunnlaget i opplæringslovens formålsparagraf og de overordnede prinsippene for grunnopplæringen. Opplæringen skal blant annet gi innsikt i kulturelt mangfold og vise respekt for den enkeltes overbevisning. Opplæringen skal fremme demokrati, likestilling og vitenskapelig tenkemåte. Skolen skal formidle kunnskap og fremme holdninger som sikrer disse verdiene. Blant disse verdiene står gjensidig respekt.

Respekt for mennesker du møter, respekt for den som tenker og velger ulikt fra deg selv, respekt for minoritetssperspektiver og respekt for den som vektlegger verdier på en annen måte enn deg selv. Jeg mener at verdiene og prinsippene i overordnet del av læreplanverket legger et godt grunnlag for de krevende avveininger skolen må gjøre daglig og gjennom hele opplæringsløpet. Hver dag gjør våre lærere og skoleledere sitt ytterste for at alle elever skal oppleve tilhørighet i våre skoler, også i situasjoner der motsetninger kan komme til uttrykk. Alle uenigheter, utfordringer og konflikter vi har i vårt samfunn kommer til uttrykk i våre klasserom. Det betyr ikke at skolen skal løse dem alene, men at skolen må forholde seg aktivt til dem. Det er våre lærere og skoleledere godt rustet til.

For meg er det en selvfølge å ta mennesker i hånden når jeg hilser på dem, eller hvis jeg skal si takk, vise respekt eller for eksempel overbringe en gratulasjon. Dersom det oppstår en situasjon der den jeg forsøker å gi hånden, ikke besvarer mitt initiativ, er jeg mest opptatt av hva alternativet er. Noen mennesker velger å legge hånden til hjertet og hilse. Andre legger egne håndflater mot hverandre og hilser. Det viktige er respekten de uttrykker, ikke hvordan de bruker egne hender for å uttrykke den respekten. Respekt skal vi ha for hverandre som mennesker. Det gjelder i skolen, mellom elever, lærere, skoleledere, foresatte og ansatte. De grunnleggende verdiene fellesskolen bygger på, er det viktig at vi etterlever. Det bør vi kunne forvente av hverandre, i skolen, men også ellers.

SPØRSMÅL NR. 2673**Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård****Besvart 3. juli 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Mener statsråden at det er riktig av NAV å begrense etterbetalingen kun til tolker med tilleggsavtale på studiested og arbeidsplass, tre år tilbake i tid?

BEGRUNNELSE:

Nav benytter seg av frilanstolker for å dekke en stor andel av sitt tolkebehov. Det har lenge vært uenighet mellom Nav og tolkenes arbeidstakerorganisasjon om hvilke forplikter Nav har ovenfor tolkene.

Våren 2022 vurderte Sivilombudet en klage fra en frilanstolk hvor vedkommende gjorde krav på feriepenger for en avgrenset periode hvor vedkommende hadde hatt en såkalt «tilleggsavtale» med faste oppdrag tilknyttet Universitet og Høgskolesektoren. Vilkårene for tolkingen i en slik avtale er i og for seg de samme som får andre oppdrag frilanstolkene har for NAV, men man har i disse avtalene et fast timetall over et lengre tidsrom (typisk et semester). Frilanstolker med tilleggsavtaler har gjerne også hatt andre kortvarige oppdrag for NAV for å fylle opp til «full stilling».

Sivilombudet konkluderte i denne saken med at «tilleggsavtalen» i realiteten var et arbeidsforhold, og at den aktuelle tolken hadde krav på etterbetaling av feriepenger opptjent i perioden.

NAV tok denne avgjørelsen til etterretning og har det siste året utredet hvilke konsekvenser dette måtte få for resten av tolkeområdet. De har erkjent at frilanstolker med tilleggsavtaler har krav på etterbetaling av feriepenger, kompensasjon for manglende pensjonssparing samt at flere av de trolig ville ha krav på fast tilsetning. Det har blitt beregnet feriepenger, og en rekke tolker har blitt tilbudt ansettelse. Pensjonsspørsmålet er fortsatt til utredning.

NAV har foreløpig erkjent ansvar kun tre år tilbake i tid for det antallet tolketimer som den enkelte har avtalt gjennom sine «tilleggsavtaler». NAV nekter samtidig å etterbetale feriepenger til de som ikke har hatt kontinuerlige avtaler i årene før 2019, og mener at f.eks. barselpermisjon og sykemeldinger gir avbrudd i avtalerekken, og dermed avbryter retten til feriepenger.

Svar:

Saken som representanten viser til, er gjelder oppfølging av Sivilombudets uttalelse (sak 2021/1064) i en sak om

en avtale mellom Arbeids- og velferdsetaten og en skrivetolk var en oppdragsavtale eller arbeidsavtale. Saken er kompleks og har vært gjenstand for grundige juridiske vurderinger i etaten, som har ansvaret for avtalene med frilanstolkene.

Representanten skriver i begrunnelsen for sitt spørsmål at etaten foreløpig har erkjent ansvar kun tre år tilbake i tid for det antallet tolketimer som den enkelte har avtalt gjennom sine tilleggsavtaler. Videre skriver representanten at etaten nekter å etterbetale feriepenger til de som ikke har hatt kontinuerlige avtaler i årene før 2019, og at de mener at f.eks. barselpermisjon og sykemeldinger gir avbrudd i avtalerekken, og dermed avbryter retten til feriepenger.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har opplyst meg om at feriepenger og forsinkelsesrenter vil bli utbetalt etter en individuell vurdering. Det er ikke slik at alle som på et tidspunkt tilbake i tid har hatt avtale om tolking i utdanning eller på arbeidsplass, har krav på å få utbetalt feriepenger. Rett til en slik ytelse er knyttet til generelle foreldelsesregler. Den alminnelige foreldelsesfristen er tre år.

Som det framgår av Prop. 118 S (2022–2023) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet kapittel 2.6 Arbeids- og inkluderingsdepartementet, er utbetalingen av feriepenger anslått å utgjøre 15 mill. kroner i 2023 (kap. 605, post 01).

Direktoratet opplyser videre at det ikke stemmer at etaten kun har erkjent ansvar tre år tilbake i tid. De har gått så langt tilbake i tid som det har vært mulig å skaffe dokumentasjon for at det foreligger sammenhengende avtaler. I praksis har de utbetalt feriepenger for tilleggsavtaler helt tilbake til 2012. Dette sammenfaller med den tiårige arkiveringsplikten som påhviler Arbeids- og velferdsetaten.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har også opplyst meg om at sykefravær i en periode frilanstolken hadde tilleggsavtale, ikke påvirker vurderingen av feriepengekravet. Dersom frilanstolk med tilleggsavtale har gått direkte fra tilleggsavtale over i barselpermisjon, har feriepenger også blitt beregnet for dette tidsrommet.

Dersom det har vært et opphold utover vanlig ferielengde mellom tilleggsavtalen og barselpermisjonen, har etaten imidlertid vurdert at feriepengekravet forfalt ved utløpet av tilleggsavtalen.

Etaten har fulgt et hovedprinsipp om at for sammenhengende «engasjement» har feriepengekravet fortsatt å løpe, helt frem til «arbeidsforholdet» har opphørt.

For sporadiske perioder med tilleggsavtale, har feriepengekravet forfalt ved hver avsluttet periode med tilleggsavtale. Hvis et avbrudd er fra mer enn tre år tilbake i tid, er feriepengekravet foreldet. Dette følger av de alminnelige foreldelsesreglene.

Arbeids- og velferdsetaten har jobbet med å rydde opp etter at Sivilombudet konkluderte med at tillegg-

savtalene som etaten hadde inngått med frilanstolkene i realiteten var å betrakte som et arbeidsforhold. De 43 tolkene som hadde tilleggsavtale frem til våren/sommeren 2022 har derfor fått tilbud om fast stilling i etaten.

Tilleggsavtalene er nå avvirket. Frilanstolkene er fortsatt en viktig ressurs for å kunne tilby gode tjenester til tolkebrukerne i tiden fremover.

SPØRSMÅL NR. 2674

Innlevert 26. juni 2023 av stortingsrepresentant Freddy André Øvstegård

Besvart 3. juli 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Mennesker som er i døgntil behandling for rusavhengighet blir trukket det meste av sin inntekt av Nav, begrunnet med at de i denne perioden får kost og losji på institusjon. Dette tar ikke høyde for at disse pasientene slik som alle andre likevel har kostnader, og at en viktig del av rusbehandlingen er det å trene på å reise på permisjoner hjem til egen bolig, en bolig de vanskelig kan opprettholde med den inntekten de får beholde. Mener statsråden at dette er et rimelig regelverk?

BEGRUNNELSE:

I nasjonal faglig retningslinje for mennesker under behandling for ROP lidelser, fremheves blant annet bolig i punk 6: Psykososiale forhold i rusbehandling: Familie, bolig, økonomi, utdanning, arbeid og nettverk står det:

- Bolig: «For å lykkes i behandling er det flere forutsetninger som må være til stede. Bolig og godt nettverk er av de mest sentrale. Et tilfredsstillende sted å bo er for de fleste en forutsetning for helse, utdanning, arbeid og samfunnsdeltagelse.

Manglende egnet bolig kan forsinke eller forhindre konstruktiv behandlings- og rehabiliteringsprosess. Kommunene skal medvirke til å skaffe egnet bolig til de som ikke makter dette på egen hånd jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-7. Spesialisthelsetjenesten bør bistå ved behov og systematisk fokusere på boligsituasjonen i behandlingen. Boligsituasjonen må ha en vesentlig plass i all behandling og rehabilitering av personer med skadelig bruk og avhengighet av rusmidler.»

Likevel følger anvendelsen av Folketrygdlovens §12 og regler satt av AID til at denne faglige retningslinjen vanskelig kan følges opp, da pasienten ikke får økonomi til å opprettholde et bosted.

Svar:

Hovedregelen i folketrygdloven er at sykepenger, arbeidssavklaringspenger, uføretrygd, ytelser til tidligere familiepleier, ytelser til gjenlevende ektefelle, barnepensjon og alderspensjon reduseres ved langtidsopphold i institusjon under statlig ansvar med fri kost og losji.

Jeg kan opplyse om at det er tatt høyde for den enkelte skal kunne beholde boligen under oppholdet. Det framgår av de aktuelle lovbestemmelsene at faste og nødvendige utgifter til bolig kan medføre at ytelsen skal reduseres mindre, eller at den ikke skal reduseres i det hele tatt.

For uføretrygd og pensjoner er det gitt nærmere regler om dette i forskrift om beregning av uføretrygd og pensjon under opphold i institusjon (FOR-2014-10-31-1376). Det framgår av forskriften at det for opptil tre måneder om gangen kan bestemmes at det fra omregningstidspunktet skal gis et tillegg til en redusert ytelse dersom ytelsesmottaker har faste utgifter til bolig.

Slikt tillegg gis dersom det er nødvendig for at vedkommende skal kunne beholde boligen og gjelder blant annet for renter og avdrag, husleie, forsikringer, kommunale avgifter og oppvarming. Summen av tillegget og den reduserte ytelsen kan ikke være høyere enn en ikke-reduert ytelse.

SPØRSMÅL NR. 2675**Innlevert 27. juni 2023 av stortingsrepresentant Jone Blikra****Besvart 30. juni 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Prop. 118 S (2022–2023), jf. Innst. 490 S (2022–2023), er det lagt til grunn at det lokale bidraget til rullebaneforlengelsen ved ny lufthavn Mo i Rana skal innbetales til Avinor AS før rullebaneforlengelsen igangsettes. Det kan være krevende for de lokale bidragsyterne å reise et slikt beløp på kort varsel.

Kan samferdselsministeren være fleksibel på tidspunktet for selve innbetalingen av det lokale bidraget dersom det foreligger tilstrekkelig forpliktende tilsagn om det lokale bidraget før rullebaneforlengelsen igangsettes?

Svar:

Av Prop. 118 S (2022–2023) og Innst. 490 S (2022–2023) følger det at en eventuell rullebaneforlengelse fra 2 200 meter 2 400 meter ved ny lufthavn ved Mo i Rana skal finansieres av et tilskudd over statsbudsjettet og et lokalt bidrag (bidraget). Premisset for økning av rulleba-

nelengden er at det oppnås enighet mellom Avinor AS og bidragsytere om finansieringen. Det følger videre at bidraget skal innbetales til Avinor før rullebaneforlengelse igangsettes, og at bidraget ikke skal prisomregnes.

Staten kan være fleksibel på tidspunktet for innbetalingen av bidraget, dersom det foreligger tilstrekkelig forpliktende tilsagn før rullebaneforlengelsen igangsettes. En avtale om bidraget skal inngås mellom Avinor og de lokale bidragsyterne. Avinor må derfor vurdere hva som vil være et tilstrekkelig forpliktende tilsagn.

I Prop. 118 S (2022–2023), jf. Innst. 490 S (2022–2023) er det lagt til grunn at bidraget ikke skal prisjusteres. Dersom innbetalingen av bidraget utsettes til etter at rullebaneforlengelsen eventuelt igangsettes, legger jeg til grunn at bidraget skal prisjusteres i tråd med den prisjusteringen som er lagt til grunn for dette prosjektet, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2022–2023) og Innst. 13 S (2022–2023). Dette sikrer at den relative fordelingen mellom det statlige og lokale bidraget til en rullebaneforlengelse opprettholdes.

SPØRSMÅL NR. 2676**Innlevert 27. juni 2023 av stortingsrepresentant Sivert Bjørnstad****Besvart 3. juli 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehl****Spørsmål:**

Hva er begrunnelsen for at ferger i utenriksfart mellom Norge og andre Schengen-land er underlagt midlertidig grensekontroll, og er begrunnelsen den samme i dag som ved innføringen i 2015?

BEGRUNNELSE:

Ferger som går mellom Norge og andre Schengen-land vært underlagt midlertidig grensekontroll siden 2015. Med unntak av i kortere perioder under pandemien, har ikke andre transportformer for utenriksfart vært underlagt tilsvarende grensekontroll. Jeg ønsker derfor å vite hva som er begrunnelsen for at akkurat fergesambandene

er underlagt slik grensekontroll, samt om begrunnelsen for midlertidig grensekontroll er den samme i dag som ved innføringen i 2015.

Svar:

Mellombels grensekontroll vart innført i 2015 av justis- og beredskapsminister Anders Anundsen (FRP) og har sidan vorte vidareført av vekslende regjeringar. Mellombels kontroll på indre grenser er innført for ferjer frå Schengen-området som ledd i arbeidet med å sikre petroleumsinfrastrukturen vår i lys av krigen i Ukraina. Før november 2022 har grunngivingane for kontrollen med ferjer teke utgangspunkt i risikoen for sekundærmigrasjon sett

i lys av presset mot Europa sine yttergrenser og dessutan terrortrusselen.

SPØRSMÅL NR. 2677

Innlevert 27. juni 2023 av stortingsrepresentant Henrik Asheim

Besvart 3. juli 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen

Spørsmål:

Har det under regjeringen Støre blitt gjort endringer i regelverket som påvirker behandlingen av søknader til første års skolegang ved folkehøgskoler for elever med noe ekstra behov?

BEGRUNNELSE:

Høyre har fått tilbakemelding om at et økende antall elever med noe ekstra behov får avslag fra NAV til første års skolegang ved folkehøgskoler.

Sommeren 2021 vedtok Stortinget Meld. St. 25 (2020–2021) Likeverdsreformen. Der står folkehøgskole omtalt på følgende måte:

"Mange foreldre til unge med utviklingshemming mener at opphold på folkehøgskole er bra for den unge. Folketrygden gir støtte til ekstrakostnader til et slikt opphold i ett år, med mulighet for forlengelse i enkelte tilfeller. Kommuner med innbyggere med utviklingshemming får tilskudd som skal gjøre dem i stand til å oppfylle kommunens plikt til å gi denne gruppen innbyggere et tilfredsstillende tilbud. Ungdom med utviklingshemming skal for eksempel få et tilpasset utdanningstilbud av kommunen. Noen unge med utviklingshemming vil ønske seg mer enn ett års opphold på folkehøgskole. Dersom hjemkommunen ikke har et bedre tilbud, vil støtte til videre skolegang ved en folkehøgskole være et godt alternativ."

Svar:

Det kan i dag over folketrygden gis tilskudd til nødvendige utgifter til opphold og opplæring som overstiger ordinære bo- og oppholdsutgifter ved folkehøgskolen dersom oppholdet er nødvendig og hensiktsmessig som et ledd i medlemmets utvikling av personlig selvstendighetsgjøring for å klare dagliglivets gjøremål.

Retten faller bort i den utstrekning det kommer inn under ansvarsområdet til annen lovgivning. Kommunen har et lovpålagt ansvar for å gi nødvendig opplæring i dagliglivets gjøremål, jf. bl.a. helse- og omsorgstjenesteloven og Forskrift om habilitering og rehabilitering.

Søknad om stønad til opphold på folkehøgskole er gjenstand for skjønnsmessige og konkrete vurderinger, der utfallet også påvirkes av hvilket tilbud kommunen har. For at folketrygden skal kunne dekke ekstrautgifter ved opplæring på folkehøgskole, må etaten også vurdere om kommunen har et slikt tilbud. Dette kan føre til avslag for ungdommer som bor i kommuner med et godt tilbud.

Arbeids- og velferdsdirektoratet gjorde noen justeringer i sitt rundskriv høsten 2017 og februar 2020 for å presisere intensjonen med ordningen, som er å gi støtte til ett års opphold på folkehøgskole som tilbyr opplæring i å klare dagliglivets gjøremål. Bakgrunnen var at det hadde vært en stor økning i antall søknader om å få stønad til et andre år på folkehøgskole. Formålet med endringen i retningslinjene var ikke en innstramming, men en presisering med bakgrunn i at reglene i noen tilfeller ble feiltolket.

Det har ikke under regjeringen Støre vært gjort noen endringer for å innskrenke retten til å gjennomføre nødvendig opplæring i dagliglivet gjøremål på folkehøgskole.

Jeg gjør likevel oppmerksom på at Stortinget 12. juni 2018 fattet anmodningsvedtak nr. 898:

«Stortinget ber regjeringen oppheve den innstrammingen som har skjedd i utviklingshemmedes muligheter til å ta et andre år på folkehøgskole.»

Regjeringen Solberg foreslo i Prop. S (2021–2022) å oppheve dette anmodningsvedtaket.. Dette ble fulgt opp i Innst. 15 S (2021–2022) og vedtatt av Stortinget i desember 2021, dvs. etter at regjeringen Støre tilrødte.

Det er ingen intensjon fra regjeringens side å gjøre det vanskeligere for personer med utviklingshemming å få støtte til å gå på folkehøgskole. De som har behov for et ettårig opphold på folkehøgskole, for å lære å klare seg i dagliglivet, skal fortsatt få støtte til dette.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har opplyst meg om at statistikken viser at det har vært visse variasjoner i avslagsprosent, men at det henger sammen med bl.a. variasjoner i antall søkere og ikke en endring av praksis.

Hvert innvilgede og avslåtte vedtak får derfor stor betydning. Avslagsprosenten i 2016 var 31 %, i 2019 var den 42 %, mens i 2022 var den på 37 %.

SPØRSMÅL NR. 2678

Innlevert 27. juni 2023 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 6. juli 2023 av fiskeri- og havminister Bjørnar Skjæran

Spørsmål:

På nrk.no kunne vi den 21. juni lese om en kvinne som forteller om store utfordringer med å kombinere familieliv og jobben som fisker. Kravet om at friskere må hente opp fangsten sin hver dag, gir utfordringer dersom hun må være hjemme med sykt barn. Hvis ikke kravet tilfredsstilles kan fiskeren bøtelegges. Det er heller ikke mulig å la andre ta opp fangsten.

Vil statsråden ta initiativ til å tilpasse regelverket, slik at det blir lettere å kombinere arbeidet som fisker med å være forelder?

Svar:

En god balanse mellom familieliv, fritid og jobb er viktig, og jeg tror situasjonen som ble beskrevet på nrk.no – av å virkelig kjenne på tidspress og ha kniven på strupen på jobb for å få hverdagen til å gå opp – er en problemstilling mange familier kan kjenne seg igjen i. Særlig vil dette kunne bli satt på spissen for foreldre som er selvstendig næringsdrivende eller ikke har en kontorjobb fra 8-16.

Det er en selvfølge at vi skal legge til rette for yrkesutøvelse og familieliv. Fiskeriregelverket skal ikke legge unødige hindringer i veien for dette, verken for menn eller kvinner. Vi må også sørge for at vi har en enhetlig praksis i håndteringen av uforutsette hendelser, som for eksempel syke barn, egen sykdom eller andre viktige personlige forhold. Dersom det er utfordringer her, er dette naturligvis noe forvaltningen vil se nærmere på.

I saken på nrk.no som problematiserer familieliv og fiskeryrket, er det trukket frem elementer i fiskeriregelverket som oppleves som hindringer for å få hverdagen til å gå opp. Plikten til å røkte redskap daglig og samtidighetsprinsippet som stiller krav til tilstedeværelse ved landing til fangsten er veid og landingseddell utfylt er særskilt nevnt. Begge disse bestemmelsene er grunnleggende, og

skal hver for seg og sammen bidra til å sikre bærekraftig høsting av ressursene og etterrettelighet i og kontroll med ressursuttaket.

Kravet til røkting i høstingsforskriften krever bl.a. at garn, teiner, ruser og line skal røktes hver uke, med mindre annet er bestemt (for enkelte arter og redskap er det for eksempel plikt til hyppigere røkting). Det er riktig at brudd på reglene kan medføre straffeansvar i form av bøter eller fengsel. Men, Fiskeridirektoratet har opplyst at regelverket ikke legger opp til en søknads- eller saksbehandlingsprosess dersom det er behov for å fravike disse bestemmelsene. Henvendelser om uforutsette hendelser håndteres normalt raskt, og Fiskeridirektoratet vil foreta en konkret vurdering om det foreligger en nødrettslignende situasjon. Direktoratet har opplyst at det vil inngå i vurderingen hvilke muligheter den enkelte har for å få bistand til å røkte, og Fiskeridirektoratet vil også kunne være behjelpelig med å finne løsninger.

I landingsforskriften er det nedfelt et prinsipp om samtidighet, som stiller krav til at fisker må være til stede på mottaksstedet til hele fangsten er veid, og seddelen er ferdig utfylt og signert av begge parter. Prinsippet er grunnleggende i norsk ressursforvaltning og har til hensikt å ivareta ulike hensyn: Fiskers tilstedeværelse øker sannsynligheten for en riktig kvoteavregning og at fisker får betalt for leveringen. Prinsippet ivaretar også kontrollhensyn ved at både fisker og representant fra mottak er til stede samtidig. Kontroll av landingen vil ikke la seg gjennomføre uten at både fisker og kjøper er på mottaksstedet.

I særlige tilfeller kan det gis unntak fra samtidighetsprinsippet, men dette vil den enkelte måtte søke om. Saken vil deretter gjennomgå alminnelig saksbehandling. På dette punkt vil jeg også nevne at næringen selv kan vurdere om det er rom for å gjøre tilpasninger, for eksempel ved å gi forrang til fiskere som må hente i barnehagen.

Jeg er svært klar over at fiskeryrket på ingen måte er en jobb med regulert arbeidstid, men at arbeidsmengde

og arbeidstid vil svinge i takt med vær og vind og sesong. Vi må derfor være løsningsorienterte og håndtere uforut-

sette hendelser på en hensiktsmessig måte, slik at yrkesliv og familieliv kan la seg kombinere best mulig.

SPØRSMÅL NR. 2679

Innlevert 27. juni 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 5. juli 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Mener statsråden det er riktig at en hjerneoperasjon ikke er god nok grunn til å velge bil foran kollektivtransport?

BEGRUNNELSE:

15. juni publiserte Varden en sak om en familie fra Porsgrunn som uttrykker stor frustrasjon over regelverket rundt Pasientreiser. Han har en datter på tre år, som ble hjerneoperert i april. Familien kjørte bil frem og tilbake fra sykehuset, av åpenbare årsaker. Da de sendte inn søknad om å få kostnadene dekket av Pasientreiser, fikk de svar om at foreldrene ikke hadde en god nok begrunnelse til ikke å benytte seg av kollektivtransport, som ville betydd tog og to ulike busser. For meg er det helt sprøtt at en treåring som skal hjerneopereres ikke er god nok grunn til å velge bilen foran en kronglete og uforutsigbar tur med kollektivtransport.

Faren uttrykker at "Det er et system som krever at man må orke", og viser til alt som må dokumenteres og fylles ut av pasienten for å kunne få reisekostnader refundert. For meg virker det som om systemet er veldig firkanta, og de som må gjøre den store jobben er de som allerede er i en krevende situasjon selv, enten som pasient eller som pårørende. Dette er en stor tilleggsbelastning for mange.

Dersom en treåring som skal hjerneopereres ikke er god nok begrunnelse for å velge bilen, så vet jeg nesten ikke hva som er det. Her er det åpenbart at regelverket ikke fungerer etter intensjonen, og jeg ber statsråden redegjøre for hvordan hun vil ordne opp.

Svar:

Pasienter har rett til å få stønad til dekning av nødvendige utgifter til pasienttransport når de må reise for å motta helsetjenester i spesialisthelsetjenesten og i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Dette følger av pasient- og brukerrettighetsloven § 2-6 og pasientreiseforskriften. Hovedregelen er at man i slike tilfeller får

dekket reiseutgifter med kr 2,90 per kilometer reisevei. For å få dekket utgifter til for eksempel bomvei, parkering etc., må behandlende lege attestere at pasientens helsetilstand gjør det nødvendig å benytte bil. Videre kan pasientreisekontoret attestere at det var nødvendig med bruk av bil på grunn av manglende rutegående transport. Det er et unntak for dekning av reiseutgifter dersom reiseavstanden er under 10 km eller at det er mulig å bruke rutegående transportmiddel til lokal minstetakst. Dette unntaket kommer ikke til anvendelse dersom pasientens behandler attesterer på at pasientens helsetilstand gjør det nødvendig å benytte bil.

Hvis pasienten ikke kan reise med offentlig transport på grunn av helsemessige eller trafikale årsaker, vil pasienten også kunne få rekvirert transport til og fra behandling. Det er pasientens behandler som vurderer behovet for bruk av rekvirert reise av helsemessige årsaker, mens pasientreisekontorene vurderer behovet for rekvirering av reise av trafikale årsaker.

I den type saker som stortingsrepresentanten tar opp vil det være viktig at pasienten og dens pårørende etablerer en god dialog med behandler på legekontor og sykehus slik at man får vurdert behovet for bruk av bil eller tilrettelagt transport. Pasientreiser HF har de siste årene jobbet frem en ny veileder for helsepersonell som rekvirerer pasientreiser. Veilederen skal hjelpe behandlerne med vurdering av behov for tilrettelegging av pasientreiser og gjennom dette bidra til mer ensartet praksis.

Dersom pasienter ønsker informasjon om regelverk, praktisk tilrettelegging og registrering av refusjonskrav ligger dette på helsenorge.no. Man kan også ringe 05515 og få hjelp. Pasientreiser HF, pasientreisekontorene og brukerrepresentanter har i flere år arbeidet med utvikling av veiledning og systemer for å skape en dialog med pasientene som fungerer best mulig. Flere brukerundersøkelser har vist at man har lykket med dette.

Helsedirektoratet har videre gjennomført en evaluering av pasientreisereguleringen på oppdrag fra departementet. Evalueringen viser flere forbedringspunkter

og det foreslås flere endringer som skal bidra til å gjøre regelverket lettere å forstå og praktisere. Departementet arbeider med et høringsnotat med forslag til endringer i pasientreiseforskriften for å følge opp innspillene i rapporten. Det tas sikte på å sende ut høringsnotatet til høsten.

For meg er det viktig at pasienter som har behov for å reise med bil eller å få tilrettelagt transport i forbindelse med helsetjenester, skal ivaretas av pasientreisekontoret

og behandler på sykehus eller legekantor i samsvar med regelverket. Jeg mener dette er mulig å få til gjennom et godt og tydelig regelverk og brukervennlige veiledninger.

Avslutningsvis vil jeg peke på at pasienter og deres pårørende har anledning til å klage på vedtak fattet av det lokale pasientreisekontoret dersom de er uenige. Statsforvalteren er klageorgan for vedtak, og kan vurdere både rettslige og faktiske forhold som legges til grunn for avgjørelsen.

SPØRSMÅL NR. 2680

Innlevert 27. juni 2023 av stortingsrepresentant Bård Hoksrud

Besvart 5. juli 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hva gjør statsråden, som øverste ansvarlig for helseforetakene, når helseforetakene åpenbart ikke utfører sin lovpålagte plikt om å gi pasienter forsvarlig helsehjelp?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til spørsmål nr. 2496 som jeg stilte til statsråden som ble besvart 12.06.2023. Igjen forsøker jeg å få et konkret svar fra statsråden i saken om PNH-pasientene som ikke får livsviktige komplementhemmere utelukkende fordi de har fått sykdommen "for sent". Jeg må si det er veldig frustrerende å lese svaret fra statsråden, som egentlig ikke kan kalles et svar. Statsråden motsier seg selv flere ganger i sitt eget svar og vrir seg unna spørsmålet.

Jeg forstår at statsråden ikke ønsker å si noe om saken og om situasjonen for de som er berørt. Men dette er et mye større spørsmål, og hvordan denne saken blir behandlet legger grunnlaget for hvordan andre pasienter kan risikere å bli behandlet i fremtiden. Det er ganske alvorlig hvis flere pasienter må oppleve den urettferdigheten som PNH-pasienter nå opplever, fordi statsråden ikke evner å ta situasjonen på alvor.

I statsrådets svar skriver hun:

"Hoksrud legger i sitt spørsmål til grunn at pasientene i det konkrete tilfellet som det vises til, ikke får oppfylt sin rett til nødvendig helsehjelp".

Jeg må innrømme at jeg blir ganske provosert av å lese dette. I mine øyne er det helt åpenbart at pasienter som blir nektet den medisinen de trenger for å overleve, ikke

får oppfylt sine pasientrettigheter og rett til nødvendig helsehjelp.

Statsråden sier hun legger til grunn at pasienter får forsvarlig helsehjelp i helsevesenet. Men i dette tilfellet får ikke pasientene forsvarlig helsehjelp. De blir nektet livsnødvendig medisin til tross for at fagmiljøene og hematologene selv sier at dette er fullstendig medisinsk uforvarlig. Det betyr at helseforetaket ikke utfører sin lovpålagte plikt om å utføre forsvarlig helsehjelp, og som øverste ansvarlig for helseforetakene så er det faktisk statsrådets fordømte ansvar. Det holder ikke lenger å skyve ansvaret over på helseforetaket, som åpenbart ikke evner å gjøre jobben sin i dette tilfellet. Her finnes det en medisin som kan redde pasientenes liv, og som nesten alle PNH-pasienter i Norge får, med unntak av de få som har fått sykdommen "for sent". Samtidig fraskriver statsråden seg ansvaret og nekter å forsøke å løse situasjonen. Det er fullstendig hjerterått.

Svar:

Jeg viser til mine svar på spørsmål nr. 2444 og nr. 2496 fra stortingsrepresentant Hoksrud. Her har jeg blant annet redegjort for at pasienter har rett til nødvendig og forsvarlig helsehjelp. Som jeg skrev i svar på spørsmål nr. 2496 har pasienter imidlertid ikke krav på en bestemt type behandling selv om den behandlingen vil være til nytte for pasienten. En forutsetning for dette er at det finnes et tilgjengelig behandlingstilbud som er forsvarlig. I samme svar presiserte jeg at forsvarlig behandling også omfatter symptomatisk behandling, dvs. behandling av symptomer i motsetning til behandling av selve sykdommen.

Helselovgivningens krav om forsvarlig helsehjelp innebærer at kvaliteten på tjenestene skal ligge på et visst nivå. Hva som ligger innenfor det forsvarlige, vil bero på pasientens helsetilstand og hvilke behandlingsalternativer som er tilgjengelige. Hovedkravet til forsvarlig behandling er at den metoden som anvendes er egnet til å gi kurativ eller lindrende effekt.

Begrepet «forsvarlighet» er en rettslig standard. Med rettslig standard menes at rettsregelens innhold kan variere over tid og ikke knytter avgjørelsen til bestemte og entydige kriterier, men gir anvisning på en bestemt målestokk til bruk ved bedømmelsen. Mellom forsvarlighetskravets nedre grense og god praksis vil det være rom for at det kan utøves skjønn. Det følger imidlertid av forsvarlighetskravet at tjenestene må holde tilfredsstillende kvalitet, ytes i tide og i tilstrekkelig omfang.

Som jeg har formidlet i mine tidligere svar til stortingsrepresentant Hoksrud, kan jeg ikke uttale meg om det behandlingstilbudet en enkelt pasient eller pasientgruppe tilbys er forsvarlig eller ikke. Det er Statsforvalteren som er klageinstans dersom pasienter mener at deres rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten ikke er oppfylt.

I begrunnelsen til spørsmålet skriver Hoksrud om PNH-pasienter som ikke får behandlingen fordi de har fått sykdommen «for sent». I mitt svar på spørsmål nr. 2546 fra stortingsrepresentant Grunde Almeland forsøkte jeg å forklare denne «forskjellsbehandlingen» av hhv. gamle og nye pasienter.

Legemiddelet ekulizumab (Soliris) har vært markedsført i Norge siden 2009, og finansieringsansvaret ble overført fra folketrygden til helseforetakene fra 1. februar 2019. I forbindelse med overføringen av finansieringsansvaret, ble det besluttet at de regionale helseforetakene skulle vurdere hvilke legemidler som var aktuelle for metodevurdering i Systemet for nye metoder.

Tidligere har noen pasienter fått dekket ekulizumab via ordningen med individuell stønad på blå resept. Individuell stønad er en ordning der den enkelte lege søker om en individuell refusjon på vegne av pasienten. Frem til 2018 var det ikke krav om at nytten skulle stå i et rimelig forhold til kostnadene for å få innvilget individuell refusjon etter blåreseptordningen. Det forelå derfor ingen vurdering av om ekulizumab var en kostnadseffektiv behandlingsmetode for noen av indikasjonene, før det ble innvilget individuell stønad. Pasienter som stod på behandling før overføring av finansieringsansvaret, har fått behandlingen videreført, og da på h-resept og ikke blåresept, så lenge den enkelte kliniker mener at det er medisinsk indikasjon for dette. Mens metoder vurderes i Systemet for nye metoder er det mulig å søke om unntak for enkeltpasienter.

Spørsmålet om forskjellsbehandling av nye og tidligere pasienter gjør seg gjeldende i tilfellene der enkelte legemidler som tidligere er tatt i bruk i helsetjenesten,

viser seg å ikke oppfylle prinsippene for prioritering. Det er en problemstilling som også vil gjøre seg gjeldende når pasienter har fått tilgang til en metode gjennom en unntaksordning mens metodevurdering pågår, eller dersom metoder blir innført midlertidig med krav om revurdering etter en tids bruk. I slike tilfeller kan revurderingen i praksis innebære at nye pasienter ikke vil få en gitt behandling, mens allerede igangsatt behandling videreføres.

Jeg har forståelse for at dette er en krevende situasjon. Alternativet ville være å avslutte behandlingen for de som har igangsatt behandling tidligere. Dette vil ikke være i tråd med praksis knyttet til overføring av finansieringsansvaret beskrevet av de regionale helseforetakene i 2020 (Legemidler mot sjeldne sykdommer (nyemeter.no)). Samtidig vil alternativet om å videreføre bruk av legemiddelet både for nye og tidligere pasienter også innebære en forskjellsbehandling, siden den aktuelle metoden da ikke vil bli vurdert etter samme prinsipper for prioritering som øvrige legemidler.

Jeg viser avslutningsvis til at Bestillerforum i Systemet for nye metoder i et ekstramøte 28. juni besluttet at metoden ekulizumab til pasienter med PNH skal vurderes på nytt. Bakgrunnen for dette er at patentet på ekulizumab (Soliris) til PNH-indikasjonen utløper, og derfor har Sykehusinnkjøp HF kunnet gjennomføre en anbudskonkurranse. I konkurransen har det kommet inn pris-tilbud med en vesentlig redusert pris. Dette gir, ifølge de regionale helseforetakene, grunnlag for en revurdering av metoden. Mens metoden er til vurdering, åpner unntaksordningen for at det kan vurderes å gi unntak for enkeltpasienter.

Jeg legger merke til at stortingsrepresentanten mener at jeg fraskriver meg ansvaret for å finne en løsning i denne saken. Jeg deler stortingsrepresentantens sitt ønske om å tilby norske pasienter best mulig helsehjelp, men jeg mener at det ikke er politikere som bør avgjøre om konkrete metoder skal innføres i spesialisthelsetjenesten eller ikke.

Utbredt bruk av ikke-kostnadseffektive metoder kan bidra til å svekke det offentliges forhandlingsposisjon og fortrenge muligheten til å yte forsvarlig og likeverdig helsehjelp til alle pasienter som spesialisthelsetjenesten har ansvar for. Gode helsetjenester krever gode prioriteringer. Det er essensielt at vanskelige prioriteringsbeslutninger i faglig krevende saker tas av de regionale helseforetakene i tråd med det ansvaret de er tillagt.

SPØRSMÅL NR. 2681**Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 6. juli 2023 av landbruks- og matminister Sandra Borch****Spørsmål:**

Hvordan planlegger landbruks- og matministeren å styrke landbrukets og matproduksjonens beredskap mot tørke, og mener statsråden at bedre og mer omfattende vanningsmuligheter i jordbruket er et tiltak som bør prioriteres?

BEGRUNNELSE:

Mange steder i sør- Norge er kornhøsten 2023 allerede dømt til å bli dårlig fordi plantene har svake røtter og få skudd på grunn av tørke. Dette vil påvirke norsk selvforsyning i 2023 - 24.

Flere uttrykker nå bekymring for at en ny tørkesommer i 2023 vil vise at erfaringene fra forrige tørkesommer i 2023 ikke er blitt brukt til å bedre beskyttelsen av norsk matproduksjon mot tørke.

I Forskning.no 21.6.2022 skriver Idun A. Husabø (Vestlandsforskning), at tørkesommaren 2018 var eit sjokk for mange bønder, men at få synes å ha rusta seg mot at det skjer på nytt. Hun refererer forskar Synnøve Beitnes, som mener at staten må vise veg i spørsmålet om klimatilpassing.

Den 4.7.2021 hevdet professor Bjørnar Sæther (UIO) i Nationen at det virker som om landbruket ikke har trukket lærdom av tørkesommaren 2018, og mangler planer og tiltak for en ny tørke.

Advarslene mot hyppigere episoder med tørke og sterk varme fordi den globale oppvarmingen fortsetter, blir stadig sterkere og bedre faglig begrunnet. Stadig nye faglige rapporter og politiske utredninger påpeker at dette truer også Norges evne til å opprettholde, for ikke å snakke om øke, selvforsyning på mat.

Det avgjørende tiltaket for å bremse skadevirkninger av global oppvarming er åpenbart å stoppe oppvarmingen ved å kutte klimagassutslipp. Norge og regjeringen ligger svært langt etter sine egne mål for utslippskutt, og norsk olje- og gassproduksjon bidrar sterkt til at den globale oppvarmingen fortsetter.

I påvente av effektive utslippskutt er nasjonale tilpasninger og avbøtende tiltak stadig viktigere. Et nærliggende tiltak i Norge er bedre muligheter til vanning. Mange gårder i Norge ligger nær vann, men har ikke anlegg som kan bruke det til vanning. Foreløpig er det likevel tilsynelatende lite oppmerksomhet på vanning i debatten.

Den 16. 6.23 la regjeringen fra Meld. St 26 (2022-2023) Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn.

Meldingen understreker at selv om årsnedbøren i Norge ventes å øke, kan noen områder få mer tørke om sommeren. Meldingen understreker at det er viktig å ruste landbruket til nødvendig produksjon og klimatilpassing.

Svar:

Årets forsommertørke viser at det er viktig at jordbruket er rustet til å møte klimaendringer og utfordringer knyttet til varierende vær som eksempelvis vedvarende regn eller tørke. En slik tilpassing krever gode og langsiktige tiltak. I rapporten «Landbruk og klimaendringer» avgitt fra en bredt sammensatt arbeidsgruppe i februar 2016, ble klimautfordringer i landbruket behandlet inngående. Rapporten konkluderte blant annet med følgende;

"Jordbruket har alltid søkt best mulig tilpassing til vær- og klimavariasjoner og har kunnskap og erfaring. Endret klima kan gi nye muligheter for produksjon som bøndene vil utnytte, men endringen vil også medføre stor usikkerhet. Utvikling av både tilpasset teknologi, forskningsbasert og praktisk agronomisk kunnskap er en forutsetning for å lykkes under mer krevende forhold. Norge er likevel sannsynligvis bedre rustet enn de fleste land til å mestre dette fordi vi har god tilgang på ressurser, solid kunnskapsgrunnlag og en godt organisert forvaltning."

Klimatilpassing av jordbruket må tas på alvor, og regjeringen følger derfor opp dette på flere områder. Regjeringen presenterte nylig Meld. St. 26 (2022-2023) Klima i endring – sammen for et klimarobust samfunn. Som en oppfølging av denne stortingsmeldingen vil regjeringen blant annet sette ned en bredt sammensatt arbeidsgruppe som skal gjennomgå klimatilpassing i landbruket og oppdatere med ny kunnskap etter rapporten fra 2016. Det skal også blant annet gjøres en vurdering av hvordan landbrukets virkemidler kan brukes for å legge til rette for klimatilpassing og klimarobuste driftsformer.

Gjennom budsjettarbeidet, de årlige jordbruksforhandlingene og ved styringssignaler til underliggende etater og forskningsinstitusjoner, har satsingen de siste årene vært rettet mot reduksjon av utslipp fra jordbruket og tilpassing av norsk jordbruk til et klima i endring.

Det er ingen tvil om at teknologi er en sentral driver for utvikling av bærekraftige løsninger i jordbruksproduksjonen, og vil være en viktig faktor for å møte et klima i endring. Det avsettes derfor bedriftsrettede midler til utvikling av miljø- og klimavennlig teknologi over Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket.

Når det gjelder spørsmålet til representanten Hansson om vanningsanlegg konkret, så kan jeg opplyse om at det allerede gis støtte over investerings- og bedriftsutviklingsordningen (IBU-midler) til å investere i faste vanningsanlegg. IBU-ordningen har blitt betydelig styrket de to siste årene. Vanninnslag mottar også strømstøtte.

Jeg vil også legge til at satsene for tilskudd til drenering ble økt betydelig i årets jordbruksoppgjør. Drenering er et viktig tiltak for klimatilpasning, godt drenert jord er bedre egnet til å gi tilfredsstillende avlinger, både i tørkesituasjoner og i perioder med for mye nedbør.

SPØRSMÅL NR. 2682

Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 4. juli 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Spørsmål:

Vil finansministeren bidra til å øke andel og bruk av utslippsfri/elbiler i utleiebransjen ved å fjerne moms på utleie av utslippsfrie kjøretøy (elbil)?

BEGRUNNELSE:

Bilutleiebransjen dekker viktig en del av folks transportbehovet – spesielt i byer – på en nyttig måte som effektiviserer bilbruk og reduserer behovet for privatbiler. Gjeldende regelverk fører imidlertid til at utleie av utslippsfri bil/elbiler pålegges 25 % moms ved utleie. Det motiverer kundene til å velge fossilbil når de leier bil i stedet for utslippsfri bil, noe som igjen fører til at det ikke er lønnsomt for bilutleiefirmaene å ha et godt utvalg av elbiler å leie ut. Disse faktorene forsterker hverandre gjensidig og fører til at en liten andel leiebilene som er i bruk er utslippsfri/elbiler.

Denne effekten er stikk i strid med regjeringens egne mål om å redusere klimagassutslipp fra biltrafikken og å øke andelen utslippsfri biler på veiene.

Årsaken til situasjonen er at utleiekjøretøy i yrkesmessig utleievirksomhet generelt har fradrag for merverdiavgift ved kjøp av personbiler jfr. MVAL § 8.4 og 9.6, men denne fordelene bortfaller ved kjøp av nullutslippskjøretøy da disse er fritatt merverdiavgift opp til NOK 500.000. Derav blir avskrivingskostnaden ved kjøp av utslippsfri kjøretøy vesentlig høyere enn ved kjøp av fossile kjøretøy. For eksempel blir en elektrisk VW Golf dyrere å leie enn en fossil Golf.

Folk flest har naturlig nok lite forståelse for at elektriske biler, som myndighetene er tydelige på at de ønsker folk skal bruke, skal være mye dyrere å leie enn fossile biler. Folk reagerer på at bilutleiere belaster 25 % mva på leiebeløpet bare på elbiler.

Det er vanskelig for både forbrukere og bransjen å forstå hvorfor det skal kreves merverdiavgift på utleier av nullutslippsbiler opp til 30 dager når all annet salg og omsetning av nullutslippsbiler er unntatt merverdiavgift (med unntak av mva på kjøretøy med salgsverdi over NOK 500.000 fom. 1/1 23).

Fjerning av moms på utleie av nullutslipps/elbiler vil gjøre utleie av utslippsfrie biler billigere og mer konkurransedyktig med utleie av fossilbiler, bidra til en økning av andelen utslippsfrie biler hos norske bilutleiere og øke andelen elbiler i på veiene.

Svar:

Regjeringen har mål om at nye personbiler, herunder utleiebiler, skal være elektriske innen 2025. Vi er på god vei til å nå dette målet. I 2022 utgjorde elbiler 79,3 pst. av antall nye førstegangsregistrerte personbiler og andelen har økt til 83,3 pst. i de første fem månedene av 2023. Det er foreløpig ikke tegn til at veksten i elbilandelen stagnerer og jeg vil ikke foreslå å innføre nye kostbare fritak nå for å forsterke en allerede sterk vekst.

Det er allerede sterke insentiver til å velge elektriske leiebiler. Elbilfordeler i engangsavgiften og i merverdiavgiften innebærer at bilutleieselskapene betaler langt mindre avgift ved anskaffelse av elbiler enn andre biler. Denne fordelene vil videre veltes over i leievederlagene, og dermed gi lavere leie til kunder som velger elektriske leiebiler. I tillegg har elbilene en rekke bruksfordeler som også gir kundene insentiver til å velge elektriske leiebiler.

SPØRSMÅL NR. 2683**Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen****Besvart 6. juli 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol****Spørsmål:**

Viser til statsrådens svar av 28.06.23 på spørsmål 2626. Det gis ikke en oppdatert status for forhandlingene med EU for å sikre norsk deltagelse i HERA i svaret.

Betyr det at de formelle forhandlingene med EU fortsatt ikke er startet?

BEGRUNNELSE:

Som statsråden skriver må Norge inngå en egen avtale med EU for å sikre Norge fullgode deltagelse i HERA. Jeg er glad for at statsråden bekrefter at regjeringen arbeider for

norsk deltagelse på så like vilkår som EUs medlemsland som mulig, men det er ikke svar på spørsmålet.

Svar:

Regjeringen prioriterer arbeidet med å få på plass en avtale med EU om norsk deltagelse i EUs styrkede helseberedskap. Det er for tiden langsom fremdrift i arbeidet, og formelle forhandlinger har ennå ikke startet. Kommisjonen har orientert om at de arbeider med et forhandlingsmandat. Norge har pågående samtaler med kommisjonen og er opptatt av fremdrift i saken.

SPØRSMÅL NR. 2684**Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde****Besvart 5. juli 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Vil forsvarsministeren ta initiativ til at Norge blir en del av forordningen om å støtte europeisk ammunisjonsproduksjon?

BEGRUNNELSE:

Europakommisjonen la 3. mai fram forslag til en forordning om å støtte europeisk ammunisjonsproduksjon. Målet er å sikre umiddelbare leveranser av ammunisjon og missiler til Ukraina og å bidra til at medlemslandene kan fylle opp igjen sine lagre. EUs forsvarsindustri er tilpasset fredstid, mens det nå pga. krigen i Ukraina er en kraftig økning i etterspørselen etter relevante forsvarsprodukter. Dette krever mer og raskere produksjon. Forskjellen mellom behov hos væpnede styrker. Den nåværende begrensede produksjonskapasitet resulterer i prisinflasjon, gjør det vanskelig å betjene kundene og risikerer at skape et forsyningssikkerhetsproblem for de væpnede styrker og dermed potensielt skade sikkerheten til EUs borgere.

Forslaget vil supplere instrumentet som skal styrke europeisk forsvarsindustri gjennom felles innkjøp (EDIRPA).

Svar:

EU-initiativet Act in Support of Ammunition Production (ASAP) er et finansielt instrument som er foreslått etablert for å støtte utvidet produksjonskapasitet for ammunisjon og missiler i Europa.

Instrumentet åpner for norsk deltagelse. ASAP er ikke endelig vedtatt i EU, men regjeringen følger situasjonen nøye og vil ta stilling til eventuell norsk deltagelse.

SPØRSMÅL NR. 2685**Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Ingrid Fiskaa****Besvart 7. juli 2023 av utenriksminister Anniken Huitfeldt****Spørsmål:**

Det hastar å regulera autonome våpensystem. Ti år med diskusjonar i FN's Våpenkonvensjon i Genève har ikkje ført fram, men no har 90 land, mellom andre allierte europeiske land som Nederland og Spania, tatt til orde for ei juridisk bindande regulering. Trass i at den internasjonale debatten har skote fart, er det uklart kva den norske regjeringa meiner skal til for å regulera desse våpna.

Kva er regjeringa sin plan for regulering av våpensystema, og vil utanriksministeren utvikla norske posisjonar slik andre allierte har gjort?

GRUNNGJEVING:

Det vert utvikla stadig fleire autonome våpensystem – system som brukar makt basert på prosessering av sensordata, utan at menneske har full kontroll over valdsbruken. Det hastar å få på plass eit internasjonalt regelverk for å sikra menneskeleg kontroll over slike våpensystem for å overhalda juridiske, moralske og etiske prinsipp. Enkelte autonome våpensystem – såkalla drapsrobotar – bør også bli forbodne. Det er det allereie stor internasjonal semje om.

Etter fleire år med diskusjonar ser me no ein framgang i det internasjonale arbeidet for regulering. Det er totalt 90 land som no meiner at me treng eit slikt regelverk. Blant desse er 10 europeiske land, herunder NATO-allierte som Nederland, Belgia, Spania, Luxemburg og Portugal. I februar i år uttala eit samla Latin-Amerika, saman med Portugal og Spania, seg om behovet for ei juridisk bindande avtale.

Ifølgje Hurdalsplattforma vil regjeringa «ta naudsynete initiativ for å regulera utviklinga av sjølvstyrte våpensystem». Likevel er det ikkje tydeleg korleis Noreg vil regulera slike våpen. Noreg har ikkje, som andre europeiske land, utvikla ein eigen posisjon på feltet.

Regulering av autonome våpensystem kjem til å vera eit viktig tema på Generalforsamlinga i FN i september. Det gjev den norske regjeringa eit høve til å setja i verk si eiga plattform og aktivt ta initiativ for juridisk bindande reglar for autonome våpensystem i lag med andre progressive land.

Svar:

Kunstig intelligens, maskinlæring, stordatabehandling og sensorer utvikles i raskt tempo og tas i bruk på stadig flere

samfunnsområder. Mye av utviklingen skjer i sivil sektor, men slik teknologi har også åpnet for våpensystemer som kan operere med ulike grader av menneskelig kontroll. Dette stiller oss overfor en rekke utfordringer av folkerettslig, etisk, humanitær og militær art.

Regjeringen arbeider for at det etableres en velfungerende internasjonal regulering av selvstyrte våpen. Det vil være viktig at regulering av nye, og kommende, våpenteknologier, inkluderer flest mulig land og særlig de store militærmaktene.

Internasjonalt har det viktigste arbeidet for regulering av autonome våpensystemer foregått i en ekspertgruppe i rammen av FN's Konvensjon om visse konvensjonelle våpen (CCW). Siden 2019 har den hatt som mandat å utarbeide anbefalinger for et normativt og operasjonelt rammeverk for autonome våpensystemer. Norge har deltatt aktivt i denne gruppen de siste årene. Kravet om konsensus er utfordrende, men CCW's brede sammensetning er en fordel.

Det er nå noen tegn til positiv bevegelse. Norge har sammen med nærstående land, herunder Nederland og Spania, vært pådriver for at autonome våpen reguleres langs to spor – et forbud mot de som ikke kan benyttes i tråd med humanitærretten og regulering av andre typer våpen med selvstyrende funksjoner. Meningsfull menneskelig kontroll er en forutsetning for at et våpensystem skal kunne brukes i samsvar med folkeretten. I mai ble denne tilnærmingen nedfelt i ekspertgruppens rapport til CCW's statspartsmøte i november. Dette gir retning for det videre arbeidet, enten det videreføres i CCW eller utenfor.

Det er viktig å understreke at autonome våpensystemer ikke utgjør en ensartet kategori våpen. Det foreligger ingen internasjonalt akseptert definisjon. Ekspertgruppen i CCW har i vesentlig grad bidratt til økt felles forståelse av kompleksiteten av denne type nye våpensystemer og til utformingen av et begrepsapparat nødvendig for velfungerende regulering.

SPØRSMÅL NR. 2686**Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Kari Elisabeth Kaski****Besvart 4. juli 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

I verbalvedtakene fra Prop 1 2022-2023, (statsbudsjettet 2023) står det: "Stortinget ber regjeringen utrede engangsavgift på fossile lastebiler, busser og andre tunge kjøretøy".

Hvilke ulike modeller for engangsavgift ser finansdepartementet på i sine utredninger, hva er foreløpig prioritert rekkefølge og når kommer forslaget på høring?

Svar:

Jeg viser svar av 2. mai på tilsvarende spørsmål fra representanten. Svaret mitt var som følger:

«Regjeringen følger opp anmodningsvedtaket om dette og har i den forbindelse sendt et oppdrag til Skattedirektoratet om dette.»

SPØRSMÅL NR. 2687**Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde****Besvart 5. juli 2023 av forsvarsminister Bjørn Arild Gram****Spørsmål:**

Vil statsråden se på mulighetene for et samarbeid med amerikansk industri om felles utdanning for flymekanikere og annet teknisk personell ved Luftforsvarets skolesenter på Kjevik?

BEGRUNNELSE:

Det er i dag stor mangel på teknisk personell både i Luftforsvaret og andre alliertes luftforsvar. Dersom amerikansk luftfartsindustri kunne etablere et samarbeid med Luftforsvarets skolesenter på Kjevik, vil dette kunne bedre evnen til å vedlikeholde og drifte norske og allierte fly. Et slikt initiativ vil måtte initieres fra norsk myndigheter.

Svar:

Stortinget vedtok gjennom Innst. 62 S (2016-2017) til Prop. 151 S (2015-2016), fremmet av Høyre/Frp-regjeringen, å legge ned Forsvarets virksomhet ved Kjevik og flytte Luftforsvarets skolesenter til Værnes. Etter planen skal nedleggelsen være gjennomført innen utgangen av 2025.

Regjeringen er godt kjent med utfordringer knyttet til rekruttering av personell med flyteknisk kompetanse

til Forsvaret, og har over tid jobbet med å imøtekomme utfordringene i samarbeid mellom forsvarssektoren, kunnskapssektoren, aktuelle fylkeskommuner og den sivile luftfartsnæringen. Derfor har regjeringen i forslag til revidert nasjonalbudsjett foreslått å bevilge nær 60 millioner kroner til ulike tiltak som skal bidra til å sikre nok teknikere til F-35, i tillegg til 15 millioner kroner til den nyopprettede flyfaglinja på Fosen videregående skole. Flyfaglinja på Fosen vil skape grunnlag for synergier mellom sivil og militær kompetanseproduksjon når Luftforsvarets skolesenter etableres på Værnes. Regjeringen forslår videre å etablere en flyingeniørutdanning ved NTNU fra 2024. I dag finnes det ingen slik utdanning i Norge. Det er satt av om lag 5 millioner kroner til formålet. Dette vil ytterligere styrke regional og nasjonal kompetanse innen flyfag, inkludert Forsvarets evne til å vedlikeholde og drifte norske og allierte fly.

Regjeringen er opptatt av at Forsvarets kompetansebehov imøtekommes og legger til rette for styrking av personell- og kompetansedimensjonen. Det vil bidra til å styrke Forsvarets operative evne.

Regjeringen ser gjerne at samarbeid mellom Forsvaret og lokal og regional kompetanseproduksjon støttes av industrien og i samarbeid med våre allierte. Forsvaret

har for eksempel gode erfaringer med kompetansesamarbeid mellom Luftforsvaret, Kongsberg Defence og Aerospace og Bardufoss videregående skole om utdanning av flyteknikere. Slike fleksible samarbeidsløsninger er viktige for å trygge norsk beredskap, og for å styrke Forsvarets

evne til drift og vedlikehold av systemer og materiell. Regjeringen vurderer kontinuerlig hvordan nye samarbeidsformer kan møte Forsvarets kompetansebehov. Det vil også i fremtiden kunne omfatte samarbeid med nye industriaktører og allierte.

SPØRSMÅL NR. 2688

Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Mona Fagerås

Besvart 4. juli 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

Omtrent når vil regjeringen være ferdig med å ferdigbehandle forslag til nye veinormaler?

BEGRUNNELSE:

SV har fått gjennomslag høsten 2021 for at veinormalene skal gjennomgå med sikte på å redusere tap av natur og matjord, og kostnader til utbygging og bompenger. Forslag til nye veinormaler ble lagt fram av Statens vegvesen for et år siden, og sendt på høring for et halvt år siden.

Svar:

Samferdselsdepartementet har nettopp mottatt forslag fra Statens vegvesen om endringer i veinormalene for Veg- og gateutforming, den såkalte veinormalen N100. Forslagene har vært på høring i vinter, og Statens vegvesen har i grunnlaget som er oversendt departementet gjennomgått høringsuttalelsene og redegjort for etatens vurdering av disse.

Samferdselsdepartementet har satt i gang arbeidet med å vurdere de foreslåtte endringene. Det er krevende å anslå noe nærmere tidspunkt for når arbeidet vil være ferdig. Jeg kan likevel forsikre om at saken har høy prioritet i departementet og at vi ønsker å ferdigbehandle forslagene så raskt det lar seg gjøre.

SPØRSMÅL NR. 2689

Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Seher Aydar

Besvart 3. juli 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik

Spørsmål:

Hvilken ny frist har avkommersialiseringsutvalget fått for å foreslå en juridisk definisjon for ideelle driftsformer, og vil regjeringen allerede nå legge frem en midlertidig definisjon i påvente av dette arbeidet og frem mot lokalvalget i 2023?

BEGRUNNELSE:

Kjernerpunktene i mandatet for avkommersialiseringsutvalget er som følger:

«Formålet med utvalget er å utrede hvordan kommersiell drift kan utfases i ulike skattefinansierte velferdstjenester, og legge fram en egen nullprofittmodell for hver slik sektor. Utval-

get skal også foreslå en juridisk definisjon for ideelle driftsformer.»

Rent praktisk sier mandatet at

"utvalget skal levere delutredningen med forslag om juridisk definisjon av ideell virksomhet innen juni 2023. Utvalget skal levere sin sluttrapport i form av en NOU til Kommunal- og distriktsdepartementet innen 1. juni 2024."

Nå er det kun få dager igjen av juni, og utvalget har ikke lagt frem forslag til en slik definisjon. Det har kommet frem at det har vært betydelige forsinkelser i utvalgets arbeid.

På bakgrunn av forskrift om offentlige anskaffelser, Storberget-utvalget og Virke Ideells bransjestandard er det mulig for regjeringa å legge på bordet en definisjon for ideelle organisasjoner allerede nå, i påvente av at Avkommeriseringsutvalgets legger frem sitt forslag til en juridisk definisjon. Et utgangspunkt for et forslag fra departementet kan være følgende:

For å bli definert som en ideell organisasjon må følgende vilkår være oppfylt:

- Organisasjonen er godkjent som skattefri institusjon etter skattelovens § 2-32.
- Organisasjonen har ikke avkastning på egenkapital som hovedformål. Den arbeider utelukkende for et sosialt formål for felleskapets beste, og reinvesterer eventuelt overskudd i aktivitet som oppfyller organisasjonens sosiale formål.
- Organisasjonen skal ha vedtektsfestet at det ikke kan tas utbytte og at dette gjelder for alle ledd i driften.

- Eierne av organisasjonen må selv være ideell aktør.

Svar:

Utvalet arbeider med delutgreiinga om definisjon og registerløysing for ideelle verksemdar, men på grunn av det lange opphaldet i arbeidet til utvalet vil det ikkje vera mogleg å levere ein rapport innan juni 2023. Utvalet har teke kontakt og informert KDD om at utvalet i møte 13. juni 2023 drøfta alternative løysingar for oppfølging av delutgreiinga, men at utvalet førebels ikkje har tilstrekkeleg grunnlag for å foreslå ein ny konkret frist. Utvalet har difor bede om forståing for at saka blir drøfta på nytt over ferien og at det i etterkant vil kome tilbake til departementet med forslag til ny frist. Departementet vil på den bakgrunn vente med å ta stilling til ny frist til førespurnaden frå utvalet ligg føre over sommaren.

Regjeringa vil ikkje fremje eit forslag om ein mellombels definisjon av ideell verksemd i påvente utvalets forslag. Vi har gjeve utvalet i mandat å utgreie ein slik definisjon fordi dette spørsmålet er komplekst og reiser fleire problemstillingar som må vere basert på grundige faglege vurderingar. Ei slik mellombels løysing frå regjeringa ville i tillegg innebere ein ikkje ønskjeleg påverknad på utvalets arbeid. Så er eg samd i at dei kjeldene som representanten Aydar nemner er relevante i arbeidet med ein slik definisjon, og eg har full tillit til at utvalet vurderer desse, saman med ei rekkje andre kjelder, i si drøfting av og forslag til definisjon.

SPØRSMÅL NR. 2690

Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Himanshu Gulati

Besvart 6. juli 2023 av justis- og beredskapsminister Emilie Mehli

Spørsmål:

I lys av saken som Dagbladet nå har omtalt, står statsråden fortsatt ved departementets tidligere svar om at «ikke rimelig grunn til å undersøke om det foreligger et straffbart forhold» betyr ikke at saken ikke er undersøkt eller vurdert, det betyr bare at man etter innledende undersøkelser har funnet ut at det mest sannsynlig ikke foreligger et straffbart forhold», og vil hun ta initiativ til at enten spesialenheten, riksadvokaten eller et annet passende organ går gjennom politiets håndtering av mobbesaker?

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til Dagbladets sak av 27. juni hvor det kom frem en sterk og inntrykksfull mobbe- og voldssak hvor politiet samme dag som anmeldelsen ble levert valgte å henlegge saken med referanse til at det ikke er rimelig grunn til å undersøke saken, selv statsforvalteren i saken har slått fast brudd på aktivitetsplikten og det foreligger rapporter som gjengir hva barnet er utsatt for (men som dermed ikke engang ble lest av politiet).

Jeg vil også vise til mitt skriftlig spørsmål Dokument nr. 15:2461 (2022-2023), og departements tidligere svar til Dagbladet hvor JD skal ha svart at

«ikke rimelig grunn til å undersøke om det foreligger et straffbart forhold» betyr ikke at saken ikke er undersøkt eller vurdert, det betyr bare at man etter innledende undersøkelser har funnet ut at det mest sannsynlig ikke foreligger et straffbart forhold».

Dagbladets kartlegging har vist at 96 prosent av alle mobbesaker henlegges, nesten halvparten uten en gang å bli etterforsket og med henvisning til at det ikke er rimelig grunn til å etterforskning.

Svar:

Jeg viser til mitt svar til representantens spørsmål nr. 2461. Som nevnt i svaret er det alvorlig når elever ikke har det trygt og godt på skolen, og skolen skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. I nevnte svar omtaler jeg også, basert på kunnskapsministerens innspill, regler og ordninger for skolers og kommuners plikter når det gjelder tiltak,

internkontroll, klageadgang mv. for å forebygge og følge opp brudd på opplæringslovens rett til et trygt skolemiljø, samt muligheten for rettslig overprøving hos statsforvalteren og anledningen til å reise sivil søksmål.

Som justisminister kan jeg naturligvis ikke uttale meg om enkeltsaker, og i svaret på spørsmål nr. 2461 omtaler jeg generelt hva som ligger i henleggelseskode «ikke rimelig grunn til å undersøke om det foreligger et straffbart forhold», samt vurderingene påtalemyndigheten skal gjøre i den forbindelse, basert på føringer fra Riksadvokaten. Som nevnt kan henleggelse påklages til overordnet nivå i påtalemyndigheten. Jeg noterer meg at Riksadvokatembetet har uttalt til Dagbladet at de ikke har mottatt noen slike klager, og at de ikke har grunnlag for si at det er saker om brudd på opplæringsloven kapittel 9 A som ikke burde vært henlagt, men som likevel er blitt det. Riksadvokaten har ansvar for fagledelsen av påtalemyndigheten, herunder ved inspeksjoner av politidistriktenes straffesaksbehandling, og jeg forutsetter at den høyere påtalemyndigheten innretter sin fagledelse på en hensiktsmessig måte.

SPØRSMÅL NR. 2691

Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Irene Ojala

Besvart 5. juli 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Kan statsråden forsikre Stortinget om at den helhetlige planen for sykehusene i Helse Nord RHF vil gjenspeile geografien og den samfunnssituasjonen vi lever i, og ivareta nasjonale sikkerhets- og beredskapshensyn?

BEGRUNNELSE:

Ifølge Helse Nord nettsider skal planen for funksjons- og oppgavedeling i og mellom sykehus i regionen vedtas i styret i Helse Nord i april 2024 før den, om nødvendig, legges fram for eier Helse- og omsorgsdepartementet. Foretaket står i en krevende driftssituasjon, og det er behov for raske avklaringer av hensyn til ansatte og pasienter. Samtidig må utredningsarbeidet gjøres grundig, og den helhetlige planen og organiseringen som vedtas, bør kunne stå seg over år framover for å sikre stabilitet og forutsigbarhet i helseregionen. I Hurdalsplattformen står det at:

«Norge skal ha en desentralisert sykehusstruktur som sikrer beredskap og gir alle innbyggere forsvarlig og trygg behandling på sykehus».

Ap og Sp vil

«utvikle og styrke det desentraliserte sykehustilbudet i Norge, flytte mer av den elektive virksomheten ut til lokalsykehus, og styrke den lokale akuttberedskapen.»

Helse Nord har ansvar for spesialisthelsetjenesten, men har også et samfunnsansvar. Dersom den nye organiseringen av sykehusene i nord skal stå seg, må planen gjenspeile den geografien og den samfunnssituasjonen vi lever i, og den må ivareta noen nasjonale hensyn. Helse Nord har ansvaret for helsetjenestene og beredskapen i Finnmark, der folk må bo av sikkerhetspolitiske hensyn. Bolyst krever trygghet for grunnleggende helsetjenester. Planen må sikre helseberedskap både i normalsituasjoner og i kriser. Sannhets- og forsoningskommisjonen har avdekket og pekt på mangler ved helsetilbud for urfolk

og minoriteter, og oppfyllelse av kravet om likeverdige helsetjenester til alle deler av befolkningen kan være en viktig del av forsoningsprosessen. Finnmark er et flerkulturelt fylke hvor minoritetene er blandet med hverandre. Det betyr at ved å styrke helsetilbudet i Finnmark vil hele befolkningen styrkes uansett etniske slektsbånd. Helse Nords plan må også forholde seg til styringssignaler fra Stortinget og regjeringen. Regjeringen vil ilet 2023 fremme for Stortinget forslag til statsbudsjett for 2024, Nasjonal helse- og samhandlingsplan og Helseberedskapsmeldingen. Det vil være naturlig og hensiktsmessig at prosessen i Helse Nord RHF sees i sammenheng med Nasjonal helse- og samhandlingsplan, Helseberedskapsmeldingen, Sannhets- og Forsoningskommisjonen, Totalberedskaps- og Forsvarskommisjonen mm.

Svar:

Helse Nord RHF har et helhetlig ansvar for å tilby befolkningen i regionen spesialisthelsetjenester. De må planlegge og organisere virksomheten i tråd med dette ansvaret.

Utfordringene i Helse Nord gjør det nødvendig med omstillingsarbeid av mer langsiktig karakter for å understøtte bærekraftig utvikling av tjenesten. Helse Nord har en svak befolkningsvekst, samtidig som andelen eldre øker. Det er forventet en vekst i behovet for helse- og omsorgstjenester som ikke kan løses med tilsvarende vekst i bemanningen. Sykehusene i Helse Nord har allerede i dag rekrutteringsutfordringer. Riktig organisering og hensiktsmessig innretning av sykehusdriften vil være nødvendig for å kunne gi gode og likeverdige helsetjenester til befolkningen i helseregionen. I dette arbeidet er det naturlig å se på tiltak som innebærer endringer i funksjons- og oppgavedeling, på en måte som også styrker fagligheten og kvaliteten i pasienttilbudet. Jeg ga derfor i foretaksmøtet den 9. november 2022, Helse Nord RHF i oppdrag å vurdere behovet for endringer i funksjons- og oppgavedeling som bidrar til at Helse Nord RHF kan ivareta sitt sørgeforansvar på lang sikt.

Helse Nord RHF har i sin framdriftsplan lagt til grunn at høringsutkast til en helhetlig plan for funksjons- og oppgavedeling skal legges fram for styret før årsskiftet. Etter gjennomført høring skal planen behandles endelig av styret i Helse Nord RHF. Det er fastsatt i helseforetaksloven § 30 at en del saker ikke kan avgjøres av styret for de regionale helseforetakene, men skal behandles politisk og derfor besluttet av statsråden i foretaksmøtet. Dette gjelder saker som antas å være av vesentlig betydning for foretakets virksomhet, av vesentlig betydning for løsningen av fastsatte målsettinger eller oppgaver, saker som antas å ha prinsipielle sider av betydning og saker som antas å kunne ha vesentlige samfunnsmessige virkninger. Følgende eksempler er gitt i loven:

- vedtak som kan endre virksomhetens karakter

- vedtak om nedleggelse av sykehus
- omfattende endringer i sykehusstrukturen i helseregionen
- omfattende endringer i tjenestetilbudet
- vedtak om endringer i antallet helseforetak i helseregionen
- vedtak om endringer i opptaksområdet for helseforetak.

Gitt at den helhetlige planen for funksjons- og oppgavedeling i helseregion Nord faller innenfor rammen av helseforetaksloven § 30, skal den behandles i foretaksmøtet. Det tilligger i så fall foretaksmøtet å vurdere saken i lys av Stortingets vedtak og øvrige planer som regjeringen legger til grunn for sin politikk, blant annet Nasjonal helse- og samhandlingsplan.

Det er min vurdering at Helse Nord RHF er godt kjent med de særegne utfordringene det innebærer å ha sørgeforansvaret for spesialisthelsetjenesten i Nord-Norge, og at dette også vil bli reflektert i det arbeidet som nå er påbegynt. Regjeringen er også opptatt av dette og har blant annet en særskilt aktivitets- og utviklingspakke for Sør-Varanger og Øst-Finnmark. Et tiltak er å opprettholde intensivberedskapsen ved Kirkenes sykehus. Det er bevilget et tilskudd på 15 mill. kroner til dette formålet i RNB 2023.

Jeg vil avslutningsvis understreke at arbeidet som nå er satt i gang i Helse Nord, er viktig for å sikre at regionen skal ha et godt og likeverdig spesialisthelsetjenestetilbud i framtiden. Arbeidet Helse Nord RHF har iverksatt, vil vise hvilke endringer som vil være aktuelle.

SPØRSMÅL NR. 2692**Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Roy Steffensen****Besvart 4. juli 2023 av kommunal- og distriktsminister Sigbjørn Gjelsvik****Spørsmål:**

Hvor mange færre ansatte er det samlet i kommunikasjonsavdelingene i departementer, underliggende etater og 100 % statlig eide selskaper per 1. juni 2023, sammenlignet med når Ap/Sp kom inn i regjering?

Svar:

Departementet har ikkje oversikt over det samla antal tilsette i kommunikasjonsavdelingane i departementene og underliggende etatar per 1. juni 2023.

Dei siste tala som departementet har om antal tilsette i kommunikasjonsavdelingane i statsforvaltninga er frå 2021. Dermed er det ikkje mogleg per no å samanlikne antal tilsette per 1. juni 2023 med antalet tilsette ved regjeringsskifte 14. oktober 2021.

Tala frå 2021 dekker nesten 95 prosent av verksemdene i statsforvaltninga. Disse har Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) publisert i «DFØ-rapport 2023:3 Mye mer enn ord. En kartlegging av kommunikasjonsfunksjonen i staten».

Dette var den fyrste kartlegginga av kommunikasjonsfunksjonen i staten. Kartlegginga blei send til dei 176 verksemdene i statsforvaltninga som rapporterer til statsregnskapet, utan Stortinget med underliggende organ, Sametinget og Domstolane, då desse ikkje er underlagt regjeringas instruksjonshøve. Av desse svarte 167.

Dei 167 verksemdene, dvs. departementa og underliggende verksemdar, som har oppgitt tal for 2021, hadde samla 1755 arbeidsforhold i kommunikasjonseininga i gjennomsnitt for året. I tillegg er det 152 arbeidsforhold knytt til kommunikasjon som hovudoppgåve, men som arbeid utafor kommunikasjonseininga. Dermed er det totalt 1907 arbeidsforhold i kommunikasjonsfunksjonen.

Tala er basert på rapportering til a-ordninga og er gjennomsnittlege årstal. Tilsette er definert ved antal arbeidsforhold, dvs. alle som fekk løn i ei verksemd og som blei reikna som sysselsatt.

Når det gjeld 100 % statleg eide selskapa, må det enkelte selskapet svare for sin ressursbruk. Departementet har ikkje slike tal.

SPØRSMÅL NR. 2693**Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Sofie Marhaug****Besvart 4. juli 2023 av næringsminister Jan Christian Vestre****Spørsmål:**

Mener næringsministeren at Posten Eiendom oppfyller forventningene som ligger i eierskapsmeldingen, når de i Bergen kommune opptre som en hvilken som helst annen eiendomsinvestor – ved å jobbe for å planere ut sårbar natur med den hensikt å selge næringseiendommer?

BEGRUNNELSE:

Statsforvalteren i Vestland stanset nylig Posten Eiendom Bergen AS sine store nedbyggingsplaner i Bergen kommune – etter at reguleringsplanen ble påklaget av Forum

for natur og friluftsliv Hordaland. Statsforvalteren begrunnet vedtaket blant annet med planvedtakets manglende vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8–12, jf. § 7.

Det totale planområdet er omtrent 386 dekar, hvorav Posten Eiendom selv skal bruke langt under halvparten av planarealet. Planområdet består av to hoveddeler; IL1 og IL2. Delområde IL2, der Posten Eiendom ikke har andre interesser enn rent økonomiske (ny logistikkterminal skal bygges av Posten og Bring på deler av IL1), består av kystfuruskog og omtrent 15 dekar med myr – bl.a. to store myrer på til sammen 13 dekar, som ikke har vært kartlagt av biologer. Det har også vist seg at det finnes flere rødlist-

ede arter i IL2, blant annet kysthumle, som ikke er funnet andre steder i Bergen kommune i nyere tid enn på den største myra i IL2.

I eierskapsmeldingen (side 92–93) står det klart at Staten forventer at «selskapet setter mål og iverksetter tiltak for å redusere egen påvirkning og øke positiv påvirkning på naturmangfold og økosystemer». I den aktuelle saken må man kunne forvente at Staten, gjennom sitt eierskap, gjør det klart at Posten Eiendom ikke skal ødelegge sårbar natur kun med den hensikt å tjene penger på byggemodning av næringstomter. Det ligger for øvrig flere klare formuleringer i eierskapsmeldingen som sier at natur og økosystemer skal tas hensyn til av statlig eide selskaper.

Hvis ikke næringsministeren oppfordrer Posten Eiendom til å følge de tydelige forventningene fra eierskapsmeldingen i dette tilfellet, så er det vanskelig å se verdien av denne type forventninger. Den nevnte saken må jo være en av de absolutt lavest hengende fruktene i så måte. Å ta ut IL2 fra den aktuelle reguleringsplanen vil også signalisere tydelig at Staten – også som foretakseier – tar naturtap og naturforvaltning på alvor.

Lenke til eierskapsmeldingen

<https://www.regjeringen.no/contentassets/b45b4a63e301435293bd1b10d1ede45b/no/pdfs/stm-202220230006000dddpdfs.pdf>

Lenke til litt mer info om saken:

https://fnf-nett.no/hordaland/wp-content/uploads/sites/19/2023/05/Brev-til-byrad-Fjeldstad-om-Kokstaddalen_160523.pdf

Svar:

Det fremgår av Meld. St. 6 (2022-2023) Et grønnere og mer aktivt statlig eierskap - Statens direkte eierskap i selskaper (eierskapsmeldingen) at staten blant annet forventer at selskapene identifiserer og håndterer risiko og muligheter knyttet til natur og integrerer dette i selskapets strategier, og at selskapene setter mål og iverksetter tiltak for å redusere egen negativ påvirkning og øke positiv påvirkning på naturmangfold og økosystemer, og rapporterer om måloppnåelse. Dette innebærer å gjøre gode aktsomhetsvurderinger også knyttet til natur. Videre forventer staten at selskapene benytter anerkjente standarder for rapportering av naturrisiko og påvirkning på naturmangfold og økosystemer.

Gjennom å stille tydelige forventninger til selskapene, ønsker staten å være en aktiv eier for å bidra til å nå statens mål som eier. Som eier følger Nærings- og fiskeridepartementet opp Posten Bring AS på forventningene i eierskapsmeldingen. Det er styrets ansvar å vurdere hvordan selskapet skal arbeide for å følge opp forventningene, tilpasset virksomheten og hva som er vesentlig for det enkelte selskap.

Ifølge Posten Bring strekker den konkrete saken det vises til her seg tilbake til 2015, da Bergen kommune gjennomførte en områderegulering av Kokstad vest til industri/næringsvirksomhet. Posten Bring kjøpte i 2016 et større område fra Forsvarsbygg for å samlokalisere sin nåværende virksomhet i Bergen sentrum. Terminalanleggene på Jekteviken og Minde ble derfor solgt til Bergen kommune for byutviklingsformål. Ifølge Posten Bring vil en samlokalisering av terminalene bl.a. føre til redusert trafikk og klimautslipp, og samkjøring av pakker og gods vil redusere tungtrafikk i Bergen sentrum. Statsforvalterens vedtak innebærer at saken nå sendes tilbake til Bergen kommune for ny behandling.

Eierskapsmeldingen ble behandlet i Stortinget 23. februar i år. Jeg oppfatter at det er bred politisk enighet om statens eierutøvelse. Jeg legger til grunn at Posten Bring etterlever statens forventninger vedr. naturmangfold og økosystemer og i denne sammenheng bl.a. gjennomfører aktsomhetsvurderinger og eventuelt også vurderer alternative løsninger.

SPØRSMÅL NR. 2694**Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 4. juli 2023 av finansminister Trygve Slagsvold Vedum****Spørsmål:**

Kan Trygve Slagsvold Vedum bekrefte at det faktisk er finansministeren som har ansvaret for skattar og avgifter i ei regjering, og er finansministeren einig med SPs Per Ivar Lied at alle skattane og avgiftene som regjeringa har vedteke og lagt fram er gjort mot SP si vilje, og kun er AP sitt ansvar?

GRUNNGJEVING:

I Sunnmørsposten den 21/6-2023 kunne ein lese at SP sin Per Ivar Lied som er fyrstekandidat til fylkestingsvalget, i Møre og Romsdal uttaler følgjande:

"Vi har fått nok av skattene som Arbeiderpartiet innfører, sier SPs toppkandidat, Per Ivar Lied."

Vidare seier han:

"Det vi ser på nasjonalt plan med at Arbeiderpartiet har innført en rekke nye skatter som vi er imot, gjør at vi ønsker å se den andre vegen, sier Lied."

Per Ivar Lied har som kjent også hatt verv i regjeringa som politisk rådgjevar, og så vidt eg veit er SP ein del av regjeringa enda.

At ein toppkandidat i SP skuldar på regjeringspartner AP for alle dei vanvittige skattane og avgiftene som denne regjeringa har innført, er mildt sagt spesielt.

Enda meir spesielt blir dette når det frå Per Ivar Lied blir hevda at SP er imot desse skattane og avgiftene, når deira eigen finansminister og partileiar Trygve Slagsvold Vedum er den som faktisk har ansvaret for alle desse skattane og avgiftene i regjeringa.

Korleis veljarane skal har tiltru til eit parti slik som SP, som spelar så "greinalaust på to hestar", må vere eit signal på at panikken breier seg der i gården.

Svar:

Arbeidarpartiet og Senterpartiet sit saman i regjering, og eg er regjeringas finansminister. Som finansminister har eg det konstitusjonelle ansvaret for skattar og avgifter.

Regjeringa legg fram forslag til endringar i skattar og avgifter for Stortinget som del av regjeringas samla økonomiske politikk, der rettferdig fordeling, verdiskaping og finansiering av velferda er viktige omsyn. Budsjetta blir så vedteke av Stortingets fleirtal, av og til med nokre endringar samanlikna med regjeringas framlegg.

SPØRSMÅL NR. 2695**Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Frank Edvard Sve****Besvart 6. juli 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Kan samferdselsministeren legge fram ei oversikt over overføringane til fylka til ferjedrifta dei siste 5 åra med framlagt berekningsgrunnlag, samt ei oversikt over samla overføringar til samferdsel generelt for dei ulike fylka i same tidsperiode?

GRUNNGJEVING:

Vi kan frå dei fleste ferjefylka høyre ein klagesang over at ferjedrifta er underfinansiert frå Staten si side.

I fylke etter fylke høyrrer vi også om smekkkfulle disposisjonsfond, med milliardbeløp. Milliardbeløp som garantert ikkje har oppstått med bakgrunn i ei svelteforing av fylkeskommunane dei siste 8 åra frå den borgarlege regjeringa.

Her i Møre og Romsdal er disposisjonsfondet på om lag 800 mill. kr, og med bakgrunn i at det ligg an til mange hundre million kr i overskot i drifta for 2023, vil nok dette fondet passere 1 milliard kr.

Likevel kuttar den AP/SP styrte fylkeskommunene i Møre og Romsdal både i ferjedrifta og i heilt nødvendig vegvedlikehold. Kutt i vegvedlikehold er også direkte trafikkarleg politikk, som vi har diskutert mange gongar i Stortinget.

Svar:

Fylkeskommunale samferdselstiltak blir i hovudsak finansiert gjennom inntektssystemet til fylkeskommunar. Inntektssystemet til fylkeskommunar fordeler rammetilskot og fordeler om på skatteinntektene mellom fylkeskommunane. Rammetilskotet og skatteinntektene er inntekter som fylkeskommunane disponerer fritt, utan andre bindingar frå staten enn gjeldande lover og reglar (såkalla frie inntekter). Dei frie inntektene utgjer hovuddelen av inntektene til fylkeskommunane og blir brukt til å finansiere fleire ulike oppgåver. Det overordna målet med systemet er å jamne ut dei økonomiske føresetnadane mellom fylkeskommunane og på den måten bidra til eit likeverdig tenestetilbod over heile landet.

I inntektssystemet for åra 2019–2023 har det vore fem ulike delkostnadsnøklar, som skal fange opp variasjonar i utgiftsbehovet innanfor dei ulike tenestene som inngår i utgiftsutjamninga: Vidaregåande opplæring, tan-

nhelse, buss og bane, båt og ferje, og fylkesveg. Delkostnadsnøklane blir vekta saman til ein samla kostnadsnøkkel ut frå deira del av netto driftsutgifter til tenestene som inngår i utgiftsutjamninga.

Innanfor inntektssystemet er det òg midlar som ikkje blir fordelte etter dei ordinære kriteria i inntektssystemet, men som blir gitt ei særskild fordeling. Særskild fordeling er eit unntak frå hovudregelen om at rammetilskotet skal fordelast etter ordinære kriterium. Dette er like fullt frie inntekter som fylkeskommunane kan disponere som dei vil, på lik linje med rammetilskotet elles. Talet på saker med særskild fordeling med relevans for vegsektoren har variert frå år til år. I åra 2019–2023 er det lågaste talet fem saker (2020) og det høgste talet åtte saker (2021).

I tillegg til overføringar gjennom inntektssystemet er det øyremerkte tilskot retta mot vegformål i fylkeskommunane på Samferdselsdepartementets budsjett.

I grunngjevinga for spørsmålet kommenterer representanten fylkeskommunal ferjedrift og vedlikehald av fylkesveg. I svaret på spørsmålet avgrensar eg derfor oversiktene til vegsektoren, inkl. ferjedrifta. Nedanfor følgjer tabellar for kvart av åra 2019–2023 som viser kor mykje som er fordelt etter delkostnadsnøklane for båt og ferje og fylkesveg i utgiftsutjamninga og midlar som er gitt ei særskild fordeling grunngjeve med vegformål i inntektssystemet. Til slutt følgjer ein tabell som viser øyremerkte tilskot på Samferdselsdepartementets budsjett til fylkeskommunale vegformål.

Tabell 1: Vegformål i frie inntekter 2019. I mill. kr.

Fylkeskommune	Utgiftsutjamninga 2019		Særskild fordeling 2019					
	Båt- og ferje-nøkkelen	Fylkesveg-nøkkelen	Opprusting og fornying av fylkesvegnettet	Kompensasjon tunnelsikkerhetsforskrifta	Kompensasjon CO2-avgift - 2 saker	Ferjeav-løysing-smidlar	Midlar til vegadministrasjon	Styrking av båt- og ferjesektoren
Østfold	20,9	414,2	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6
Akershus	33,8	666,5	31,9	1,6	1,6	0,0	0,0	0,9
Oslo	7,0	332,0	5,5	0,0	0,4	0,0	9,1	0,2
Hedmark	0,0	609,6	51,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oppland	10,6	571,4	40,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Buskerud	4,0	469,6	88,1	3,4	0,0	0,0	0,0	0,1
Vestfold	23,0	403,7	25,7	2,0	0,0	0,0	0,0	0,6
Telemark	26,5	394,4	81,4	2,1	0,0	0,0	0,0	0,7
Aust-Agder	35,4	299,9	40,3	1,5	0,0	0,0	0,0	1,0
Vest-Agder	45,7	416,1	68,9	4,7	0,0	0,0	0,0	1,3
Rogaland	284,4	705,3	65,4	15,8	7,3	8,6	0,0	8,0
Hordaland	543,5	936,0	174,9	43,6	2,5	11,0	0,0	15,3
Sogn og Fjordane	269,6	518,0	108,1	72,0	0,0	37,8	0,0	7,6

Møre og Romsdal	550,3	766,5	150,6	51,3	0,0	22,5	0,0	15,5
Nordland	914,5	831,9	211,7	58,4	0,0	13,4	0,0	25,7
Troms	293,6	624,9	158,2	28,7	0,0	23,8	0,0	8,2
Finnmark	248,9	318,1	53,0	0,0	1,5	0,0	0,0	7,0
Trøndelag	349,3	1 206,4	103,0	16,9	4,6	0,0	0,0	9,8
Sum	3 661,1	10 484,5	1 492,5	302,0	17,9	117,1	9,1	102,8

Tabellforklaring:

Kolonne 1: Beløp utløyst av båt- og ferjenøkkelen i inntektssystemet 2019

Kolonne 2: Beløp utløyst av fylkesvegnøkkelen i inntektssystemet 2019

Kolonne 3: Midlar til opprusting og fornying av fylkesvegnettet, fordelt etter kartlegging vedlikeholdsetter-slep

Kolonne 4: Kompensasjon for meirutgifter til iverksetting av tunnelsikkerhetsforskrift for fylkesvegar

Kolonne 5: Kompensasjon for auke i CO₂-avgiften / kompensasjon for oppheving av fritak for CO₂-avgiften

Kolonne 6: Ferjeavløysingsmidlar

Kolonne 7: Midlar til vegadministrasjon for Oslo (som ikkje kunne nytte seg av sams vegadministrasjon)

Kolonne 8: Midlar til styrking av båt- og ferjesektoren, innlemma i kostnadsnøkkelen frå 2020

Tabell 2: Vegformål i frie inntekter 2020. I mill. kroner

Fylkeskommune	Utgiftsutjamninga 2020		Særskild fordeling 2020				
	Båt- og ferje-nøkkelen	Fylkesveg-nøkkelen	Opprusting og fornying av fylkesvegnettet	Kompensasjon tunnelsikkerhetsforskrifta	Ras- og skred-sikring fylkesveg	Ferjeavløysing-smidlar	Midlar til veg-administrasjon
Oslo	7,6	405,0	5,7	0,0	0,0	0,0	9,4
Rogaland	296,4	750,0	67,5	27,6	26,7	8,8	99,3
Møre og Romsdal	566,1	791,5	155,3	0,0	84,4	23,1	84,8
Nordland	982,8	850,2	218,3	83,2	62,4	13,7	88,1
Viken	53,3	1 693,1	158,3	8,5	12,3	0,0	201,9
Innlandet	10,5	1 155,2	95,1	0,0	13,6	0,0	119,3
Vestfold og Telemark	49,2	833,7	110,4	4,7	29,6	0,0	118,2
Agder	89,7	725,0	112,6	5,4	6,3	0,0	89,2
Vestland	862,2	1 558,5	291,8	89,4	413,3	50,0	181,8
Trøndelag	410,1	1 248,7	106,2	19,8	0,0	0,0	120,5
Troms og Finnmark	591,7	983,9	217,7	72,8	147,6	24,4	95,9
Sum	3 919,6	10 994,7	1 538,8	311,4	796,3	120,0	1 208,4

Tabellforklaring:

Kolonne 1: Beløp utløyst av båt- og ferjenøkkelen i inntektssystemet 2020

Kolonne 2: Beløp utløyst av fylkesvegnøkkelen i inntektssystemet 2020

Kolonne 3: Midlar til opprusting og fornying av fylkesvegnettet, fordelt etter kartlegging vedlikeholdsetter-slep

Kolonne 4: Kompensasjon for meirutgifter til iverksetting av tunnelsikkerhetsforskrift for fylkesvegar

Kolonne 5: Tilskot til skred-sikring av fylkesveg, tidlegare øyremerkt tilskot

Kolonne 6: Ferjeavløysingsmidlar

Kolonne 7: Overføring av sams vegadministrasjon til fylkeskommunane, samt vegadministrasjon Oslo

Tabell 3: Vegformål i frie inntekter 2021. I mill. kroner

Fylkeskom- mune	Utgiftsutjamninga 2021		Særskild fordeling 2021							
	Båt- og fer- je-nøk- kelen	Fyl- kes- veg-nøk- kelen	Opp- rusting og for- nying av fylkes- vegnettet	Kom- pen- sasjon tunnel- sikker- heits- for- skrifta	Ras- og skred- sikring fylkes- veg	Fer- jeav- løsings- smidlar	Midlar tilveg-ad- minis- trasjon	Null- og låg- utslepps- ferjer og -hurtig- båtar	Reas- falt- tering av fyl- kesveg	Kom- pen- sasjon for redu- serte ferje- takstar
Oslo	6,5	428,1	5,8	0,0	0,0	0,0	9,7	0,0	7,3	0,0
Rogaland	349,2	820,8	69,3	21,7	27,4	9,1	101,9	3,2	14,0	4,4
Møre og Roms- dal	610,0	848,3	159,5	73,5	86,7	19,6	87,1	19,4	14,5	57,9
Nordland	1 078,1	902,3	224,2	65,8	64,1	14,0	90,5	13,0	15,4	18,6
Viken	61,2	1 801,5	162,6	6,7	12,6	0,0	207,3	0,1	30,8	1,0
Innlandet	11,7	1 219,5	97,6	0,0	14,0	0,0	122,6	0,1	20,9	0,2
Vestfold og Telemark	53,4	877,9	113,4	3,7	30,4	0,0	121,4	0,0	15,0	0,0
Agder	94,9	776,5	115,7	4,3	6,5	0,0	91,6	0,2	13,3	1,3
Vestland	949,7	1 648,7	299,7	70,7	424,5	51,3	186,7	51,6	28,2	39,6
Trøndelag	451,2	1 321,6	109,1	15,7	0,0	0,0	123,7	7,2	22,6	19,4
Troms og Finn- mark	656,8	1 044,6	223,6	57,6	151,6	25,0	98,5	5,2	17,9	11,2
Sum	4 322,9	11 689,9	1 580,3	319,8	817,8	118,9	1 241,0	100,0	200,0	153,6

Tabellforklaring:

Kolonne 1: Beløp utløyst av båt- og ferjenøkkelen i inntektssystemet 2021

Kolonne 2: Beløp utløyst av fylkesveg-nøkkelen i inntektssystemet 2021

Kolonne 3: Midlar til opprusting og fornying av fylkesvegnettet, fordelt etter kartlegging vedlikeholdsetter-slep

Kolonne 4: Kompensasjon for meirutgifter til iverksetting av tunnelsikkerhetsforskrift for fylkesvegar

Kolonne 5: Tilskot til skredsikring av fylkesveg, tidlegare øyremerkte tilskot

Kolonne 6: Ferjeavløsningsmidlar

Kolonne 7: Overføring av sams vegadministrasjon til fylkeskommunane, og vegadministrasjon Oslo, innlemma i kostnadsnøkkelen i 2022

Kolonne 8: Midlar til null- og lågutsleppsferjer og -hurtigbåtar

Kolonne 9: Midlar til reasfaltering av fylkesveg

Kolonne 10: Midlar til reduserte ferjetakstar

Tabell 4: Vegformål i frie inntekter 2022. I mill. kroner

Fylkeskom- mune	Utgiftsutjamninga 2022		Særskild fordeling 2022						
	Båt- og fer- je-nøk- kelen	Fylkes- veg- nøkkel- en	Opp- rusting og forny- ing av fylkes- veg- nettet	Kom- pen- sasjon tunnel- sikker- heitsfor- skrifta	Ras- og skred- sikring fyl- kesveg	Ferjeav- løsings- smidlar	Null- og lå- gutsleppsfer- jer og -hur- tigbåtar	Kom- pensas- jon re- duserte ferjetak- star	Kompen- sasjon for gratis ferje
Oslo	0,8	470,6	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rogaland	353,3	979,8	71,0	37,9	29,2	0,0	3,2	6,9	8,9
Møre og Roms- dal	714,4	957,5	163,4	128,5	92,3	20,1	19,9	90,4	7,1

Nordland	1 151,7	1 035,7	229,8	115,1	68,3	14,4	13,3	29,1	29,2
Viken	69,8	2 019,2	166,7	11,7	13,5	0,0	0,1	1,6	0,0
Innlandet	12,4	1 394,1	100,1	0,0	14,9	0,0	0,1	0,3	0,6
Vestfold og Telemark	58,8	1 010,6	116,2	6,5	32,4	0,0	0,0	1,7	3,7
Agder	63,8	892,3	118,5	7,4	6,9	0,0	0,2	2,1	0,4
Vestland	1 079,0	1 865,1	307,2	123,5	452,0	52,5	52,9	61,8	15,6
Trøndelag	465,3	1 508,0	111,8	27,4	0,0	0,0	7,4	30,2	4,4
Troms og Finnmark	719,4	1 230,4	229,2	100,6	161,4	25,6	5,4	17,5	13,0
Sum	4 688,7	13 363,5	1 619,8	558,8	870,8	112,6	102,5	241,6	83,0

Tabellforklaring:

Kolonne 1: Beløp utløyst av båt- og ferjenøkkelen i inntektssystemet 2022

Kolonne 2: Beløp utløyst av fylkesveg-nøkkelen i inntektssystemet 2022

Kolonne 3: Midlar til opprusting og fornying av fylkesvegnettet, fordelt etter kartlegging vedlikeholdsetter-slep

Kolonne 4: Kompensasjon for meirutgifter til iverksetting av tunnelsikkerhetsforskrift for fylkesvegar

Kolonne 5: Tilskot til skredsikring av fylkesveg, tidlige øyremerkte tilskot

Kolonne 6: Ferjeavløysingsmidlar

Kolonne 7: Midlar til null- og lågutsleppsferjer og -hurtigbåtar

Kolonne 8: Midlar til reduserte ferjetakstar, innlema i kostnadsnøkkelen frå 2023

Kolonne 9: Midlar til gratis ferje på trafikksvake samband

Tabell 5: Vegformål i frie inntekter 2023. I mill. kroner

Fylkeskommune	Utgiftsutjamninga 2023		Særskild fordeling 2023					
	Båt- og ferje-nøkkelen	Fylkesveg-nøkkelen	Opprusting og fornying av fylkesvegnettet	Kompensasjon tunnelsikkerhetsforskrifta	Ras- og skredsikring fylkesveg	Ferjeavløysingsmidlar	Null- og lågutsleppsferjer og -hurtigbåtar	Kompensasjon for gratis ferje
Oslo	0,8	500,4	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rogaland	362,3	1 033,5	73,6	39,3	30,3	0,0	3,4	16,9
Møre og Romsdal	814,2	1 081,1	169,5	133,3	95,7	65,2	20,6	23,4
Nordland	1 277,0	1 104,0	238,3	119,3	70,8	14,7	13,8	59,1
Viken	88,3	2 149,0	172,8	12,2	14,0	0,0	0,1	5,5
Innlandet	13,8	1 500,7	103,8	0,0	15,5	0,0	0,2	1,1
Vestfold og Telemark	56,5	1 062,1	120,5	6,7	33,6	0,0	0,0	6,1
Agder	71,0	944,0	122,9	7,7	7,1	0,0	0,2	2,0
Vestland	1 371,2	1 995,8	318,6	128,1	468,7	41,7	54,9	34,1
Trøndelag	577,3	1 592,4	115,9	28,4	0,0	0,0	7,6	9,4
Troms og Finnmark	760,1	1 306,1	237,6	104,3	167,4	26,3	5,6	23,2
Sum	5 392,6	14 269,1	1 679,8	579,4	903,0	148,0	106,3	180,8

Tabellforklaring:

Kolonne 1: Beløp utløyst av båt- og ferjenøkkelen i inntektssystemet 2023

Kolonne 2: Beløp utløyst av fylkesveg-nøkkelen i inntektssystemet 2023

Kolonne 3: Midlar til opprusting og fornying av fylkesvegnettet, fordelt etter kartlegging vedlikeholdsetter-slep

Kolonne 4: Kompensasjon for meirutgifter til iverksetting av tunnelsikkerhetsforskrift for fylkesvegar

Kolonne 5: Tilskot til skredsikring av fylkesveg, tidlegare øymerkt tilskot

Kolonne 6: Ferjeavløysingsmidlar

Kolonne 7: Midlar til null- og lågutsleppsferjer og -hurtigbåtar

Kolonne 8: Midlar til gratis ferje på trafikksvake samband

Tabell 6: Øymerkte tilskot til fylkeskommunale vegformål. I mill. kroner

Nemning	2019	2020	2021	2022	2023
Rentekompensasjon for transporttiltak i fylka	264,5	238,4	96,0	150,2	414,0
Skredsikring fylkesvegar	703,6	425,4	107,8	0,0	0,0
Tilskot til gang- og sykkelvegar	113,7	25,9	33,1	21,9	0,0
Utbetring på fylkesvegar for tømmertransport	14,0	4,9	11,3	18,4	14,5
Tilskot til fylkesvegar	0,0	13,3	454,0	329,0	398,7
Sum	1 095,7	707,9	702,2	519,5	827,2

Tabellforklaring:

Midlar til dei øymerkte tilskota blir løyvd på kap. 1320 Statens vegvesen. Tala for 2019-2022 er rekneskapstal. Talet for 2023 er gjeldande løyving etter Stortinget si handsaming av Prop. 118 S (2022–2023) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2023, jf. Innst. 490 S (2022–2023). Innanfor fristen for svar på spørsmålet har det ikkje vore mogleg å sette opp ei oversikt med fylkesfordeling av midlane.

Tilskotet til skredsikring av fylkesvegar blei innlemma i inntektssystemet i statsbudsjettet for 2020. Talet for 2021 er overført ubrukt løyving frå tidlegare budsjettår.

Tilskotet til gang- og sykkelvegar blei innlemma i inntektssystemet i statsbudsjettet for 2020. Tala for 2021 og 2022 er overført ubrukt løyving frå tidlegare budsjettår. Tilskotsordninga retta seg både mot kommunale vegar og fylkesvegar, og tala er summen av midlar til kommunar og fylkeskommunar

SPØRSMÅL NR. 2696

Innlevert 29. juni 2023 av stortingsrepresentant Lan Marie Nguyen Berg

Besvart 5. juli 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Vil helseministeren be om en gjennomgang av beslutningsgrunnlaget for å stanse tilgangen til livreddende behandling for PNH-pasienter, og vil ministeren legge til rette for at fungerende alternativer tas i bruk uten tap av tid?

BEGRUNNELSE:

Paroksysmal nokturnal hemoglobinuri (PNH) er en ekstremt sjelden (3-5 nye tilfeller i Norge pr år) alvorlig blodsykdom. Medisinsk behandling med såkalte komplemmenthemmere har vist seg å være meget effektivt og reduserer risikoen for tidlig død.

Soliris (eculizumab) ble i september 2022 vedtatt ikke innført til nye pasienter med PNH. Fra et faglig perspektiv har det kommet flere innvendinger til prosessen, blant annet at man i vurderingen slo sammen tre ulike diagnoser med svært ulik alvorlighetsgrad og behandlingsoalternativer - og at man for PNH kun vurderte kriteriet om transfusjonsbehov og bedring av anemi, mens andre aspekter ved sykdommen som trombose og tidlig død er langt mer alvorlig for pasientene.

For ny-diagnostiserte pasienter med behandlingstrengende PNH er det ikke tilgjengelig behandling i Norge for øyeblikket. Det er vanskelig å se at dette er en medisinsk forsvarlig situasjon. Norge er nå eneste sammenlignbare land som nekter PNH-pasienter behandling.

Samtidig finnes det andre alternativer, som vil kunne være tilgjengelige for pasienter gjennom såkalte Compassionate Use Programs, dersom norske myndigheter legger til rette for dette.

Svar:

Jeg viser til mine tidligere svar på spørsmål fra Stortinget nr. 2444, nr. 2496 og nr. 2680.

I Norge har vi utviklet et nasjonalt system for innføring av nye metoder i spesialisthelsetjenesten. Bakgrunnen er at de som har ansvaret for å treffe beslutninger om hvilke spesialisthelsetjenester som skal tilbys, også har ansvaret for å vurdere ressursbruken innenfor et helhetlig finansieringsansvar. Et felles system sikrer likeverdig tilgang til metoder i hele landet, uavhengig av for eksempel helseforetakenes økonomi. Det er også utviklet prinsipper for prioritering i helsetjenesten som Stortinget har stilt seg bak. Disse prinsippene og Systemet for nye metoder har som formål å bidra til likebehandling av pasienter på tvers av bosted og sykdomsgrupper, samt til rettferdig prioritering av helseressursene. Systemet er drevet av de regionale helseforetakene.

Jeg har forståelse for at det er krevende å se at medisiner mot alvorlige tilstander ikke kan gjøres umiddelbart tilgjengelig i den offentlige helsetjenesten. Gode helsetjenester krever gode prioriteringer. Det er essensielt at vanskelige prioriteringsbeslutninger i faglig krevende saker tas av de regionale helseforetakene i tråd med det ansvaret de er tillagt.

Som jeg har formidlet i mine tidligere svar til Stortinget, kan jeg ikke uttale meg om det behandlingstilbudet en enkelt pasient eller pasientgruppe tilbys er forsvarlig eller ikke. Det er statsforvalteren som er klageinstans dersom pasienter mener at deres rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten ikke er oppfylt.

Legemiddelet ekulizumab har vært markedsført i Norge siden 2009, og finansieringsansvaret ble overført fra folketrygden til helseforetakene fra 1. februar 2019. Tidligere har noen pasienter fått dekket ekulizumab via ordningen med individuell stønad på blå resept.

Individuell stønad er en ordning der den enkelte lege søker om en individuell refusjon på vegne av pasienten. Frem til 2018 var det ikke krav om at nytten skulle stå i et rimelig forhold til kostnadene for å få innvilget individuell refusjon etter blåreseptordningen. Det forelå derfor ingen vurdering av om ekulizumab er en kostnadseffektiv behandlingsmetode for noen av indikasjonene før det ble innvilget individuell stønad. Pasienter som stod på behandling før overføring av finansieringsansvaret, har fått behandlingen videreført så lenge den enkelte kliniker mener at det er medisinsk indikasjon for dette.

Beslutningsforum i System for nye metoder besluttet i september 2022 at metoden ikke skal innføres til nye pasienter med paroksysmal nattlig hemoglobinuri (PNH).

Fra beslutningsgrunnlaget, som er tilgjengelig på nyemeter.no, er jeg kjent med at i denne saken har ikke leverandøren levert dokumentasjon til metodevurderingen. Her står det også at de regionale helseforetakene vurderte at prisen på legemiddelet er svært høy og at det ikke er sannsynlig at prioriteringskriteriene er oppfylt basert på tilgjengelig dokumentasjon.

Det europeiske legemiddelbyrået EMA har våren 2023 gitt markedsføringstillatelse til biotilsvarende medisiner til behandling av PNH. Dette endrer markedssituasjonen. Etter patentutløp for Soliris til indikasjonen PNH, har Sykehusinnkjøp HF gjennomført en anbudskonkurranse. Det har kommet inn pristilbud med en vesentlig redusert pris, som gir grunnlag for en revurdering av metoden.

Bestillerforum i System for nye metoder besluttet i et ekstras møte 28. juni d.å. at metoden ekulizumab til pasienter med PNH skal vurderes på nytt. Det er bestilt en kost-nytte-analyse som gjennomføres ved Statens legemiddelverk og som skal vurdere om eventuelle subgrupper med bedre kostnadseffektivitet bør inngå sammen med mulige start- og stoppkriterier. Leverandører oppfordres til å innsende dokumentasjon. Mens metoden er til vurdering, åpner unntaksordningen for at det kan vurderes å gis unntak for enkeltpasienter.

SPØRSMÅL NR. 2697**Innlevert 29. juni 2023 av stortingsrepresentant Trond Helleland****Besvart 6. juli 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård****Spørsmål:**

Jeg viser til statsrådets svar av 23.06.23 på spørsmål 2586.

Skal svaret fra statsråden tolkes dithen at dette også gjelder arbeid med finansieringsanalyser i bompengeprojekt?

BEGRUNNELSE:

Statsråden svarer på mitt spørsmål om pågående planarbeid, at Statens vegvesen sin planlegging og forberedende arbeid vil pågå også i 2023, og at budsjetttrammen for dette arbeidet er om lag 500 mill. kr.

Det pågår p.t. planlegging av flere bompengeprojekt, der avklaring av bompengepotensiale og nivå også skal utformes i nært samarbeid med lokale- og regionale myndigheter.

Det er derfor avgjørende for framdrift at Statens vegvesen opprettholder også dette arbeidet innenfor de budsjetttrammer som statsråden refererer til i sitt svar.

Svar:

Som vist til i mitt svar 23. juni 2023 på spørsmål 2586, vil det være begrenset rom for vekst i budsjettet i årene fremover sammenlignet med det som ble lagt til grunn i Nasjonal transportplan 2022–2033. Dette innebærer ikke at alt arbeid med planlegging og forberedelser av nye prosjekter er satt på vent, men at Statens vegvesen må tilpasse sin planleggingsaktivitet framover til de økonomiske rammene i budsjettåret.

Statens vegvesens forslag til porteføljeprioritering er etatens forslag til prioriteringsrekkefølge av de største prosjektene. Statens vegvesens forslag er et viktig innspill til Samferdselsdepartementet i arbeidet med de årlige statsbudsjettene. Porteføljeprioriteringen revideres årlig og legger grunnlaget for når oppstart av planleggingen av porteføljeprojekter i Statens vegvesen skal skje, herunder også finansieringsanalyser i forbindelse med bompengeprojekter.

SPØRSMÅL NR. 2698**Innlevert 29. juni 2023 av stortingsrepresentant Geir Jørgensen****Besvart 5. juli 2023 av arbeids- og inkluderingsminister Marte Mjøs Persen****Spørsmål:**

Arbeidsmanden skriver 28. juni at vektere på Kjevik lufthavn må jobbe 150 timer ubetalt. Av reportasjen framgår det at statsministeren var gjest på landsmøtet i Arbeidsmandsforbundet i april der dette ble tatt opp, og han skal ha lovet å ta saken videre.

Hvordan har statsministeren konkret fulgt opp denne saken, hva mener han om at flyplassvektere på Kjevik ikke får lønn under opplæring, og hva vil han gjøre for å sikre at firmaer som arbeider på kontrakt for det offentlige, lønner sine ansatte også under opplæring?

BEGRUNNELSE:

Kilde:

<https://frifagbevegelse.no/arbeidsmanden/flyplassvektere-jobbet-150-timer-uten-lonn-6.158.970406.808d4f98cd>

Svar:

Det vises til spørsmål fra representanten Geir Jørgensen til statsministeren som han har bedt meg svare på.

I samsvar med den norske arbeidslivsmodellen er det partene i arbeidslivet som i all hovedsak står for lønnsdannelsen. Regulering av lønn skjer derfor i hovedsak gjennom tariffavtaler og i individuelle avtaler.

Jeg er gjort kjent med saken som er utgangspunkt for spørsmålet fra representanten. Slik jeg har forstått det, er det en pågående prosess mellom partene i den aktuelle tariffavtalen. Det konkrete tvistes spørsmålet bør behandles etter de prosedyrer som partene har avtalt seg imellom for å behandle slike saker. Jeg finner det derfor ikke riktig å kommentere den konkrete saken nå.

For regjeringen er det en prioritert oppgave å legge til rette for et arbeidsliv med høy utbredelse av tariffavtaler, et regelverk som sikrer trygge arbeidsforhold, faste og hele stillinger og som bygger opp under gode ordninger for rekruttering av faglært arbeidskraft.

Som en del av oppfølgingen av handlingsplanen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet er det satt i gang en kartlegging av omfang og bruk av ulike former for ubetalt arbeid. Det foreligger lite kunnskap om dette, og vi vil derfor finne ut mer om hvor i arbeidslivet slike typer stillinger benyttes. Det er behov for å se på hvilke konsekvenser dette har for de arbeidstakerne dette gjelder, og om slik bruk av ubetalt arbeid primært representerer en

erstatning for bruk av betalt arbeidskraft. Kartleggingen gjennomføres i løpet av inneværende år, og ut fra blant annet resultatene fra denne er det aktuelt å vurdere behovet for tiltak.

Offentlige virksomheter har et særlig ansvar for at ansatte hos sine leverandører og eventuelle underleverandører har lønns- og arbeidsvilkår i samsvar med gjeldende regelverk. Dette skal inngå i kontraktene og følges opp av de offentlige oppdragsgiverne. Som en del av Norgemodellen arbeider regjeringen med tiltak for å styrke regelverket og gjøre det lettere for de offentlige oppdragsgiverne å gjennomføre sine kontrollplikter.

Jeg vil også legge til at det hviler en særlig forpliktelse på offentlige aktører til å forhindre at det forekommer utnyttelse av arbeidstakere eller former for sosial dumping innenfor sine ansvarsområder. Offentlige oppdragsgivere må bidra til et trygt og seriøst arbeidsliv med ordnede lønns- og arbeidsvilkår for alle som utfører oppdrag for dem.

SPØRSMÅL NR. 2699

Innlevert 29. juni 2023 av stortingsrepresentant Liv Kari Eskeland

Besvart 5. juli 2023 av samferdselsminister Jon-Ivar Nygård

Spørsmål:

2980 personer har blitt teke for fyllekjøring i første kvartal i år. Det er ein auke på 7 % samanlikna med fjoråret. I aldersgruppa 18 til 24 år har 678 personer blitt anmeldt. Det er ein auke på 72 anmeldelsar samanlikna med fjoråret.

For dei under 18 år er det 31 rusanmeldte sjåførar, noko som er ei dobling samanlikna med fjoråret.

Kva tiltak vil statsråden setje inn for å stoppe og reversere denne uheldige utviklinga?

Svar:

Ruspåverka køyring er ein betydeleg faktor i alvorlege trafikkulykker, og regjeringa jobbar aktivt, langsiktig og tverrsektorielt med konkrete tiltak på området. Det er urovekkjande at så mange vert tekne for ruspåverka køyring på norske vegar. Samstundes er det positivt at politiet nå avdekkjer fleire lovbrøt. Dette gir både ein allmenn- og individualpreventiv effekt for trafikktryggleiken.

Kontroll

For å auke den faktiske risikoen for å bli oppdaga, skal politiet gjennomføre ein førebels test for alkoholpåverknad av alle førarar som blir stansa i trafikkontroll.

Politidirektoratet (POD) opplyser at auken i talet på saker med ruspåverka køyring den seinare tida først og fremst kjem av at kontrollane til politiet har vorte meir effektive, som følgje av at politiet har teke i bruk nye apparat, «spyttestarar», som har ført til at fleire førarar blir melde enn tidlegare. Utviklinga har skjedd utan at verken resultatmål eller kontrollressursane til politiet er auka.

I 2022 vedtok POD å auke talet på spyttestarar, med det formål å effektivisere ruskontrollane til politiet. 200 nye apparat skulle finansierast sentralt utan å belaste budsjetta til Utrykkingspolitiet (UP) og politidistrikta. Tildelinga førte til ei fordobling av talet på apparat. I dag er det over 400 spyttestarar i patruljebilane i politidistrikta og UP. Spyttesten «DrugWipe» testar for påverknad av cannabis, opiat, kokain, amfetamin/metamfetamin og benzodiazepinar. Eit positivt resultat/utslag ved bruk av spyttesten blir følgt opp med ei blodprøve av førar for

bevissikring i straffesaka. At auka resultatoppnåing først og fremst kjem av auka effektivitet i politikontrollane blir støtta av at vi ser at auken er størst for ulovleg ruskøyring med narkotika og legemiddel.

Politiet opplyser at dei vil halde fram å prioritere å avdekkje og førebyggje ruspåverka køyring og fartslovbrot i den vidare innsatsen for betre trafikktryggleik. Prognosen tilseier at politiet sannsynlegvis vil avdekkje fleire ulovlege ruskøyringar i 2023 enn i 2022.

Strengare reglar for uerfarne sjåførar

Unge førarar (yngre menn) som har hatt førarkort i relativt kort tid, er overrepresenterte i statistikken over kven som køyrer rusa i trafikken. Gjeldande vegtrafikklovgiving inneheld difor særskilte incentiv retta mot å få ferske førarar til å avstå frå ruspåverka køyring. Til dømes vil førarar med førarkort på prøve (dvs. dei to første åra) tape føreretten ved straff for ruspåverka køyring, også ved lågare grad av påverknad (svarande til 0,5 promille og lågare). Dersom ein tapar føreretten for ein periode under prøvetida, uavhengig av lengde, må det avleggjast full ny førarprøve, dvs. både teoretisk og praktisk prøve, for å gjenervere føreretten.

Tolletaten har fått lovheimel til å utføre førebels hurtigtesting av om motorvognførar er ruspåverka

Frå 1. juli 2023 vart det sett i verk endringar i vegtrafikklova som gir Tolletaten tilgang til å utføre førebels test av om førar av motorvogn er ruspåverka. Testen kan takast når motorvogna er stansa i samband med ein vareførselskontroll. Tolletaten vil òg ha tilgang til å halde føraren tilbake med makt dersom vedkommande prøver å unndra seg kontroll eller inntil føraren er overlevert politiet.

Det har til no berre vore politiet som har hatt myndigheit til å gjennomføre kontroll av ruspåverka køyring. Tolletaten stansar allereie i dag førarar som er openbert ruspåverka, men så lenge Tolletaten ikkje har hatt moglegheit til sjølv å gjere førebels test, har enkelte sloppet unna kontroll og heldt fram med å utgjere ein fare for seg sjølv og andre trafikantar. Formålet med lovendinga er å ytterlegare styrkje kontrollar med ruspåverka køyring, og dette vert forventa å ha ein førebyggjande effekt.

Kunnskap og haldningsskapande arbeid

For å finne fram til målretta og effektive tiltak i trafikktryggleiksarbeidet er det viktig med god kunnskap om risiko og omfang med omsyn til ruskøyring. For å få eit bilete av omfanget av ruspåverka køyring vert det gjennomført vegkantundersøkingar, der utveljinga av førarar er tilfeldig. Seksjon for rusmiddelforskning ved Oslo universitetssjukehus (OUS) vil utføre ei større vegkantundersøking i 2025/2026, basert på analyse av spyttprøver. Denne vegkantundersøkinga vil omfatta både alkohol, illegale rusmiddel og trafikkfarlege legemiddel.

Haldningsskapande arbeid er òg ein viktig del av det samla arbeidet for å redusere omfanget av køyring i ruspåverka tilstand. Fleire interesseorganisasjonar gjennomfører viktige tiltak.

Avslutningsvis vil eg vise til Nasjonal tiltaksplan for trafikktryggleik på veg 2022-2025 som dei ulike aktørane i trafikktryggleiksarbeidet er saman om å utarbeida. Kapitel 7 gjeld tiltak mot rus. Sjå lenke, [Nasjonal tiltaksplan for trafikktryggleik 2022-2025 \(vegvesen.no\)](https://www.regjeringen.no/no/tema/trafikktryggleik/tiltaksplan-for-trafikktryggleik-2022-2025).

SPØRSMÅL NR. 2700

Innlevert 28. juni 2023 av stortingsrepresentant Morten Wold

Besvart 5. juli 2023 av helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Spørsmål:

Hvem fører tilsyn og kontroll med Beslutningsforum?

BEGRUNNELSE:

Saken om PNH-pasienten Trym som blir nektet livsviktig medisin på grunn av avgjørelser tatt i Beslutningsforum har vakt stor oppmerksomhet den siste tiden.

I de fleste tilfeller blir det ført kontroll med beslutende organer, og man har mekanismer for å sikre at beslutningene som tas er riktig og gjort på riktig grunnlag.

I Beslutningsforum er det de fire administrerende direktørene i de regionale helseforetakene som tar den endelige avgjørelsen om hvorvidt et legemiddel skal tilbys i Norge eller ikke. Dette er også de samme som hver eneste dag må se på hvordan de kan spare penger i drift av helseforetakene, helseforetak som kan ha anstrengt økonomi.

Føres det noe tilsyn ved disse beslutninger, og hvordan måler man hva som veier tyngst? Dersom Beslutningsforum vedtar at man skal si nei til et legemiddel, som igjen fører til at en pasient kan dø fordi vedkommende ikke får tilgang til livsviktig medisin, så er det foretatt avgjørelser i Beslutningsforum som representerer direkte brudd med pasienters rett til forsvarlig helsehjelp. Derfor ber jeg statsråden redegjøre for hvem som fører kontroll med Beslutningsforum - eller er det slik at Beslutningsforum i prinsippet selv bestemmer det de vil uten at beslutningsgrunnlaget og beslutningen etterprøves.

Svar:

Systemet for nye metoder i spesialisthelsetjenesten skal sikre likeverdig tilgang til metoder som er dokumentert trygge og effektive, samt transparente, kunnskapsbaserte og forutsigbare beslutningsprosesser og prioriteringsbeslutninger. Det er Beslutningsforum i System for nye metoder som, ut fra prioriteringskriteriene, fatter en felles beslutning for alle de regionale helseforetakene om en metode kan tas i bruk eller ikke i spesialisthelsetjenesten. Beslutningsforum består av de fire administrerende direktørene i de regionale helseforetakene, i tillegg til to observatører fra brukerutvalgene (brukerrepresentanter) og en fra Helsedirektoratet.

For å oppnå legitimitet om prioriteringsbeslutninger må ikke bare prinsippene for prioritering, men også prosessene og kunnskapsgrunnlaget knyttet til prioriteringsbeslutninger oppleves som transparente. På nettsidene til System for nye metoder, ligger det informasjon om blant annet hver enkelt metode som vurderes innført, informasjon om prosessen, metodevurderinger og beslutninger. I tillegg er det etablert brukermedvirkning i System for nye metoder for å bidra til å styrke kunnskapsgrunnlaget og understøtte åpenhet, likebehandling og transparente prioriteringer og beslutninger. Brukermedvirkning skal bidra til å sikre at saksbehandlingen skjer på en ryddig og konsistent måte, og at pasientgrupper, saker og innspill behandles likeverdig.

Beslutninger i System for nye metoder regnes ikke som vedtak etter forvaltningsloven, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 4-4 tredje ledd. Forvaltningslovens regler om habilitet og veiledningsplikt gjelder imidlertid. At beslutninger ikke regnes som vedtak, betyr blant annet at det ikke er klagerett på beslutningene i System for nye metoder.

Evalueringsrapporten fra Proba, Evaluering av systemet for Nye metoder i spesialisthelsetjenesten, viser at andre land heller ikke har klageadgang etter nei-beslutninger i deres prioriteringssystemer. Det er de regionale helseforetakene som har ansvaret for å sørge for forsvarlige spesialisthelsetjenester til befolkningen. Eventuelle brudd på pasientrettigheter må vurderes individuelt. Det er Statsforvalteren som etter pasient- og brukerre-

tighetsloven er klageinstans for påståtte brudd på retten til nødvendig helsehjelp.

Beslutninger i System for nye metoder kan revurderes dersom det tilkommer ny og avgjørende informasjon eller omstendighetene er endret. Dette er tilfellet i saken stortingsrepresentanten viser til. Det europeiske legemiddelbyrået EMA har våren 2023 gitt markedsføringstillatelse til biotilsvarende medisiner til behandling av PNH. Dette endrer markedssituasjonen. Etter patentutløp for Soliris til indikasjonen PNH, har Sykehusinnkjøp HF gjennomført en anbudskonkurranse. Det har kommet inn pristilbud med en vesentlig redusert pris, som gir grunnlag for en revurdering av metoden. Bestillerforum i System for nye metoder besluttet i et ekstramøte 28. juni d.å. at metoden ekulizumab til pasienter med PNH skal vurderes på nytt. Det er bestilt en kost-nytte-analyse som gjennomføres av Statens legemiddelverk og som skal vurdere om eventuelle subgrupper med bedre kostnadseffektivitet bør inngå sammen med mulige start- og stoppkriterier. Leverandører oppfordres til å innsende dokumentasjon. Mens metoden er til vurdering, åpner unntaksordningen for at det kan vurderes å gis unntak for enkeltpasienter.

